

จริยธรรมและการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

โดย

นางสาวพรนรี สายโอภาส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จริยธรรมและการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

โดย

นางสาวพรนรี สายโอภาส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

THE ETHICS AND NEWS PRESENTATION USING FACEBOOK LIVE OF
NEWS AGENCY

BY

MISS PORNNAREE SAI-O-PHAS

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS PROGRAM IN
MASS COMMUNICATION ADMINISTRATIONS
FACULTY OF JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2017
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวพรนรี สายโอภาส

เรื่อง

จริยธรรมและการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

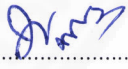
ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารสื่อสารมวลชน)

เมื่อ วันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2561

ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.พิรัชต์ โอธพันธ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนา รุชแก้ว)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ปิ่นทรานวงศ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกายภาวิไล ศรีจินตา)

คณบดี

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ปิ่นทรานวงศ์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	จริยธรรมและการนำเสนอข่าวโดยการใช่เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว
ชื่อผู้เขียน	นางสาวพรนรี สายโสภาศ
ชื่อปริญญา	วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผศ.ดร. พจนา ฐูปแก้ว
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบาย วิธีการนำเสนอข่าว และความคิดเห็นในการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสำนักข่าว จำนวน 3 คน สมาคมวิชาชีพเกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน และผู้สื่อข่าวของสำนักข่าว จำนวน 6 คน ผลการศึกษาพบว่า นโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช่เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว มีนโยบายในการปฏิบัติของการนำเสนอข่าวโดยการเฟซบุ๊กไลฟ์ตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข่าวได้ทุกที่ ทุกเวลา มีการเน้นบุคลากรในการนำเสนอข่าวที่มีประสบการณ์ และมีทักษะในการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ โดยคำนึงถึงจริยธรรมจรรยาบรรณของสื่อมวลชน ผลการตอบรับได้รับตอบรับที่ดีและรวดเร็ว และมีจำนวนผู้รับชมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สำหรับข้อเสียพบว่า ไม่สามารถเซนเซอร์ได้ทันที ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรระมัดระวัง คือ ต้องกลั่นกรองข่าวสารก่อนการนำเสนอข่าวมากขึ้น

สำหรับการศึกษาวิธีการนำเสนอข่าว โดยการใช่เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว พบว่า มีเนื้อหาข่าวที่นำเสนอด้วยภาพนิ่งและวิดีโอ ผ่านทางเว็บไซต์ และเฟซบุ๊ก โดยมีหลักในการนำเสนอข่าวเน้นข่าวที่เป็นกระแส สถานการณ์ที่มีคนสนใจ มีการตรวจสอบทุกครั้งก่อนการนำเสนอข่าว ซึ่งทีมข่าวที่ออกไปนำเสนอข่าว จะประกอบด้วย ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ ผู้ช่วยช่างภาพ และเจ้าหน้าที่เฟซบุ๊กไลฟ์ที่เพิ่มเข้ามา ซึ่งจะต้องมีการเตรียมตัว เตรียมเนื้อหา กำหนดประเด็นของข่าวก่อน นำผลจากการเข้ารับชมมาปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อุปสรรคที่มักพบบ่อย ได้แก่ สัญญาณอินเทอร์เน็ต การประสานงาน ปัญหาเรื่องของการบังกั้นขณะรายงานข่าว ทักษะความสามารถในการถ่ายทอดสด

และแหล่งข่าวไม่ให้ความร่วมมือ ข้อดี คือ เป็นสื่อที่มีความรวดเร็ว ได้รับผลตอบรับจากผู้ชมทันที ส่วนข้อเสีย คือ ความรวดเร็วมักทำให้ข้อมูลข่าวสารผิดพลาด

การศึกษาความคิดเห็นในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง พบว่า จริยธรรมสื่อมวลชนมีความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ทั้งยังทำให้ผู้รับชมได้รับข่าวสารที่รวดเร็ว แต่ต้องการให้มีการกลั่นกรองข่าวสารก่อนการนำเสนอข่าว และต้องการให้เพิ่มข่าวการศึกษามากขึ้น บุคลากรที่นำเสนอข่าวควรเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ มีคุณธรรม ยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน มีจิตรับผิดชอบต่อสังคม

คำสำคัญ: การนำเสนอข่าว, การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์, สำนักข่าว

Thesis Title	THE ETHICS AND NEWS PRESENTATION USING FACEBOOK LIVE OF NEWS AGENCY
Author	Miss Pornnaree Sai-O-Phas
Degree	Master of Arts Program
Major Field/Faculty/University	Mass Communication Administrations Faculty of Journalism and Mass Communication Thammasat University
Thesis Advisor	Assist. Dr. Potjanaa Tubkaew
Academic Year	2017

ABSTRACT

This research was to study policy, opinions and presentation methods by using Facebook Live. Is a qualitative study by in-depth interview from 3 people involved in the policy of News agency, 2 professional associations, and 6 journalists. Policy on news presentation By using Facebook Live have a policy of news broadcasting by Facebook Live from according to the Public Broadcasting Authority of Thailand, The object was to present news anytime, anywhere, and have the ability to use Facebook Live. Taking into account the ethics of the media. The response has been good and fast, and the number of viewers has increased dramatically. For the disadvantages found. Cannot detect the sensor immediately. This is something that should be cautious to filter news before the news.

For the study of how news is presented. by using the journalist's Facebook live experience, the content of the news presented with still images and video, through the website and Facebook, Have mainly in the news to focus on news flow, the situation has attracted people. Always check before the news presentation. The news

team out to present the news are all 4 people: journalists, photographers, photographers assistant and admin of Facebook. It must be prepared. Prepare content set the issue of the news first. The result of the visit to improve the quality of work. The most common barriers are the Internet, the coordination of the problem of communication while reporting. Live skills and the source is not cooperative. The advantage is that the media is fast. The disadvantage is that the speed of information is often wrong.

The study of opinion in news presentation by using Facebook Live from professional associations, media ethics are critical to delivering news using Facebook Live. It also gives the audience quick access. But want to filter news before the news. And want to add more education news. The personnel who present the news should be those who have a moral ideal based on professional ethics, Social responsibility.

Keywords: The news presentation, Facebook Live, News Agency

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ผศ.ดร. พจนา ฐุแก้วอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งได้ให้ความรู้ การชี้แนะแนวทาง การศึกษา ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องในงาน ตลอดจนการให้คำปรึกษาซึ่งเป็นประโยชน์ ในการวิจัยงานวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน สำเร็จไปได้ด้วยดี และต้องขอขอบคุณ อ.ดร.อริสรา วิภาตะวัต ที่คอยให้คำปรึกษาตั้งแต่แรกเริ่มในการทำวิทยานิพนธ์ คอยให้คำปรึกษา ที่กรุณาช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง แนะนำแนวทางเพื่อให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์และมีคุณค่ามากขึ้น รวมถึงอ.ดร.พีระยุทธ โอธพันธ์ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร. อัจฉรา ปัทมพานวงศ์ และผศ.ดร.ประกายกาวิล ศรีจินดา ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ และสามารถนำวิชาการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่เสียสละเวลาเพื่อให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา ขอขอบคุณเพื่อนๆที่คอยให้การสนับสนุนและสื่อสารมวลชนที่คอยให้กำลังใจในการศึกษาค้นคว้า คอยถามไถ่ความก้าวหน้าของงานวิจัย คอยกระตุ้นให้มีแรงบันดาลใจ คอยให้คำปรึกษาทุกครั้ง รวมถึงพี่ๆเพื่อนๆน้องๆที่ The Flight 19 ทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจทุกครั้ง หรือแม้แต่ช่วงที่ท้อถอยยังคงสนับสนุนให้สู้ต่อ

ที่สำคัญอยากขอบคุณครอบครัวที่อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จและความภาคภูมิใจ คอยสนับสนุนให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จไปอีกก้าวหนึ่งของชีวิต ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มาไว้ ณ โอกาสนี้

นางสาวพรนรี สายโสภา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและที่มาของปัญหา	1
1.2 ปัญหานำวิจัย	5
1.3 วัตถุประสงค์	6
1.4 ขอบเขตการศึกษา	6
1.5 นิยามศัพท์	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว	8
2.2 แนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์	19
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรมสื่อมวลชน	22
2.4 แนวคิดและบทบาทของสื่อสาธารณะ	39
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรสื่อมวลชน รายการโทรทัศน์ และการจัดผังรายการ	43
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์	52

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย	61
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	62
3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	62
3.2 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล	62
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
3.4 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล	66
3.5 การนำเสนอข้อมูล	66
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	67
4.1 ผลการศึกษานโยบายในการนำเสนอข่าวโดยการใช่เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว	67
4.2 ผลการศึกษาวีธีการนำเสนอข่าวโดยการใช่เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว	78
4.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นในการนำเสนอข่าวโดยการใช่เฟซบุ๊กไลฟ์ ของสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	94
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	100
5.1 สรุปผลการศึกษา	100
5.2 การอภิปรายผล	104
5.3 ข้อเสนอแนะ	122
5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	123
รายการอ้างอิง	125
ภาคผนวก	132

ประวัติผู้เขียน

134

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 เปรียบเทียบนโยบายในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว	69
4.2 เปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว	78

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและที่มาของปัญหา

สื่อมวลชนมีบทบาทอย่างมากในสังคมปัจจุบัน สื่อมวลชนถือเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังผู้บริโภค และมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ทศนคติ ความคิดเห็นของคนในสังคมเป็นอย่างยิ่ง ผู้สื่อข่าวเป็นผู้แสวงหาข่าวสารนั้นไปสู่ประชาชน ข่าวสารจึงมีความจำเป็นจะต้องมีความถูกต้อง แม่นยำ เพื่อมิให้ผู้รับสารมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับจรรยาบรรณในวิชาชีพสื่อมวลชน และคำนึงถึงผลกระทบของสังคมอีกด้วย เนื่องจากสารที่สื่อมวลชนได้สื่อออกไปนั้นมีทั้งสื่อที่เป็นประโยชน์และโทษ หากสื่อมวลชนที่เป็นผู้ส่งสารที่ไม่กรองข่าวสารหรือให้ข้อมูลที่ผิดก่อนนำเสนอออกไป ข้อมูลเหล่านี้จะถูกส่งต่อไปอีกหลายๆครั้ง ทำให้เกิดการเข้าใจผิดได้

การนำเสนอข่าวของไทยในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบในการนำเสนอ การรายงานข่าวในรูปแบบใหม่ที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง คือการใช้สื่อใหม่เข้ามามีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารมากขึ้นเพื่อให้เข้ากับชีวิตประจำวันของคนในปัจจุบัน ดังนั้นในแต่ละสำนักข่าวจะมีนโยบายในการนำเสนอข่าวที่ต่างกันหรือเหมือนกันขึ้นอยู่กับองค์กรนั้นๆ ทำให้พบว่าในปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ได้ถูกนำมาใช้ในการนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการรายงานข่าวที่ต้องการความรวดเร็ว ผู้สื่อข่าวสามารถนำเสนอข่าวได้อย่างฉับไวจากพื้นที่นั้นๆ สื่อสังคมออนไลน์จึงได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการนำเสนอข่าวสารแก่ประชาชน ลักษณะหรือรูปแบบการนำเสนอข่าวจึงปรับเปลี่ยนไปด้วย

เมื่อในอดีตการนำเสนอข่าวจะต้องมีกล้องขนาดใหญ่และหนักมาก มีการถ่ายภาพด้วยระบบยูเมติก ที่กล้องและเทปบันทึกภาพจะแยกกัน ทำให้การทำงานลำบาก โดยมีช่างภาพเป็นผู้สะพายกล้อง มีผู้ช่วยช่างภาพทำหน้าที่สะพายม้วนเทปขนาดใหญ่ โดยมีสายเชื่อมต่อกัน จากนั้นได้มีการพัฒนามาใช้ระบบแอนะล็อก ที่มีความทันสมัยมากขึ้น รวมถึงการ์ดที่ใช้บันทึกภาพมีขนาดเล็กลง และมีความคมชัดมากขึ้น ในขั้นตอนการทำข่าวนั้นจะใช้เวลานาน เพราะช่างภาพต้องเป็นผู้นำภาพกลับมาส่งยังสถานีของตัวเอง ส่วนวิดีโอภาพข่าวต่างจังหวัดจะถูกนำมาส่งกับรถทัวร์หรือเครื่องบินที่ต้องใช้ระยะเวลาขนส่งนานหลายชั่วโมง ในการถ่ายทอดสดต้องมีรถถ่ายทอดสด 1 คัน รถปั่นไฟ 1 คัน

พร้อมทีมงานข่าวมากกว่า 10 คน ทั้งช่างภาพ ผู้สื่อข่าว ผู้ประกาศข่าว โพรดิวเซอร์ ตัดต่อภาพ ผู้ช่วยช่างภาพ โดยทีมข่าวเป็นผู้ออกไปหาข่าวมาส่งที่รถถ่ายทอดสด และตัดต่อโดยมีโปรดิวเซอร์ควบคุม

แต่ในปัจจุบันนี้ อินเทอร์เน็ตมีความสำคัญในการส่งวิดีโอภาพข่าวได้ทันที และการถ่ายทอดสดมีความรวดเร็วมากขึ้น การออกไปหาข่าวสามารถไปได้เองคนเดียว ทั้งสามารถถ่ายทอดสดได้เพียงโทรศัพท์เครื่องเดียว แต่ยังมีข้อเสียในเรื่องของมุมมอง คุณภาพของภาพข่าว และเสียงที่ได้นำเสนอข่าวออกไป (มติชนสุดสัปดาห์, 2559: ออนไลน์) และสื่อหลักอย่าง หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์นั้นยังถือว่าเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงผู้บริโภคได้ดี ซึ่งในบางครั้งการนำเสนอข่าวผ่านสื่อหลักนั้นยังต้องถูกควบคุมโดยภาครัฐหรือการเมือง ทำให้ไม่สามารถนำเสนอข่าวสารได้อย่างเต็มที่ สำนักข่าวจำนวนไม่น้อยจึงได้ให้ความสำคัญกับสื่อสังคมออนไลน์ให้เป็นอีกทางหนึ่งในการนำเสนอข่าว

สื่อสังคมออนไลน์ จึงเป็นช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในกลุ่มคนรุ่นใหม่ เนื่องจากสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายสังคมของผู้ใช้ไว้ได้ตลอดเวลา และเป็นสื่อกลางในการแบ่งปันเนื้อหาแบบมีลติมีเดียได้จากอุปกรณ์สื่อสารใกล้ตัว เช่น แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน เป็นต้น เพื่อรับข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ และผู้ใช้อังยังสามารถส่งต่อข้อมูลที่ได้รับต่ออีกจำนวนมาก จึงทำให้สื่อมวลชนต้องคำนึงถึงผลที่ตามมาเพราะ ลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์ที่สำคัญคือ ความเร็ว และการที่ผู้ใช้มีอิสระในการใช้งานสื่อและสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยม เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) ยูทูบ (YouTube) ลิงคเอดอิน (LinkedIn) เป็นต้น (อรรถกณัฐ วรรณนะสมบัติ, 2558: ออนไลน์)

จากผลสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปีพ.ศ. 2559 ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.) หรือ ETDA (เอ็ตด้า) พบว่า พฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ปี 2559 จำนวนชั่วโมงการใช้อินเทอร์เน็ตในภาพรวมทั้งผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ และคอมพิวเตอร์ โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 45.0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือคิดเป็นระยะเวลาการใช้งานเฉลี่ย 6.4 ชั่วโมงต่อวัน โดยเพศที่สาม และ Gen Y เป็นกลุ่มที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยสูงสุด อยู่ที่ 48.9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และ 53.2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ กิจกรรมยอดนิยม 5 อันดับแรกที่ใช้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตนิยมทำผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ ได้แก่ การพูดคุยผ่าน Social Network (ร้อยละ 86.8) รองลงมา เป็นการดูวิดีโอผ่าน YouTube (ร้อยละ 66.6) การอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ 55.7) การค้นหาข้อมูล (ร้อยละ 54.7) และการทำธุรกรรมทางการเงิน (ร้อยละ 45.9) ตามลำดับ ในส่วนของสื่อสังคมออนไลน์ยอดนิยม 3 อันดับ พบว่า อันดับแรก ได้แก่ YouTube มีผู้ใช้งานมากถึงร้อยละ 97.3 รองลงมา คือ Facebook และ Line มีผู้ใช้งานคิดเป็นร้อยละ 94.8 และ 94.6 ตามลำดับ และเมื่อทำ

การสำรวจด้านความถี่ในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์แต่ละประเภท พบว่า เฟซบุ๊กยังคงเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่มีการใช้งานบ่อยที่สุดเป็นอันดับ 1 รองลงมา เป็น Line และ YouTube (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน), 2559: ออนไลน์) ทั้งนี้การใช้ฟังก์ชันจาก Facebook ที่มีชื่อว่า Facebook Live ก็กำลังเป็นที่ได้รับความนิยมจากผู้ให้บริการ Facebook Live เป็นคุณสมบัติหนึ่งของ Facebook ที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ผ่านทาง Facebook โดยผู้ที่เป็นเพื่อนของผู้ใช้งาน หรือผู้ที่ติดตามเพจใด ๆ ของ Facebook โดยผู้ที่เป็นเพื่อนของผู้ใช้งาน หรือผู้ที่ติดตามเพจใดๆ ของ Facebook ก็สามารถร่วมชมรายการถ่ายทอดสดนี้ไปพร้อมๆ กันได้ และผลสำรวจจาก THOTHZOCIAL ปีพ.ศ. 2560 คนไทยเป็นสมาชิกในเครือข่าย Facebook ทั้งสิ้น 47 ล้านบัญชี อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมียอดพุ่งสูงขึ้นทุกปี (thumbsup.in.th, 2560: ออนไลน์) ทั้งนี้ในการใช้งานเฟซบุ๊ก ยังต้องระมัดระวังในการใช้เนื่องจากเป็นสื่อมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นทำให้เกิดการละเมิดสิทธิ์ได้ง่าย ตัวอย่างเช่น กฎหมายว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 2560 มาตรา 14 ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา

(2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้ เป็นต้น (ประชาไท, 2560: ออนไลน์)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเฟซบุ๊กเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผู้นิยมใช้จำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นสื่อที่มีอิทธิพลสูง สื่อมวลชนจึงใช้เฟซบุ๊ก เป็นอีกหนึ่งช่องทางในการนำเสนอข่าวสารไปยังผู้บริโภค จะเห็นจากการที่สำนักข่าวต่างๆ ต่างมีเฟซบุ๊กเพจเป็นของตัวเองมากขึ้น เพื่อให้เข้ากับพฤติกรรมของผู้บริโภค อีกทั้งปัจจุบันเฟซบุ๊ก มีเทคโนโลยีใหม่คือ Live Video หรือที่เรียกว่า เฟซบุ๊กไลฟ์ มีคุณลักษณะ เป็นสื่อภาพเคลื่อนไหวส่วนบุคคลไม่มีราคาค่าใช้จ่ายในการลงโฆษณา แต่กลับเป็นสื่อที่ทรงพลังและอิทธิพลอย่างมาก สามารถสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายได้ตรงที่สุด อีกทั้งยังเป็นการสื่อสารถึงกลุ่มเพื่อนที่เราอนุญาตให้เข้ามาชมเรื่องราวชีวิตของเราและสื่อสารโต้ตอบกันได้แบบเรียลไทม์ โดยหนึ่งในโซเชียลมีเดียที่นิยมอย่างเฟซบุ๊ก Mark Zuckerberg ได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจว่าผู้ใช้จะนิยมใช้เวลาในการดูวิดีโอสด มากกว่า 3 เท่า เมื่อเทียบกับการดูวิดีโอแบบย้อนหลัง จึงทำให้พฤติกรรมกรายงานสดเป็นที่นิยมมากที่สุดทั้งผู้ใช้และผู้ติดตาม (socialmediatoday, 2016: online)

ในทางสื่อมวลชนเองนั้นได้นำเฟซบุ๊กไลฟ์เข้ามามีบทบาทในการรายงานสดของสำนักข่าวเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เข้ากับพฤติกรรมของผู้รับชม ตัวอย่าง สำนักข่าวที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการนำเสนอ เช่น สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสได้มีการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ไฟไหม้หนังสือพิมพ์บ้านเมือง เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2560 ความยาวประมาณ 20 นาที มีการนำเสนอด้วยภาพและเสียงของผู้สื่อข่าว นำเสนอบรรยากาศโดยรอบที่มีไฟไหม้ มีผู้รับชมมากกว่า 30,000 ครั้ง (เก็บข้อมูล ณ วันที่ 27 มิถุนายน 2560) ข่าวผ.ตร.ควบคุมสอบสวน เปรี๊ยะ เอิร์น แจ้ คดีฆ่าหั่นศพ ของ สถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวีมีการรายงานสดประมาณ 1 ชั่วโมง ผู้รับชมมากกว่า 400,000 ครั้ง มีการแสดงความคิดเห็นจำนวนมาก (เก็บข้อมูล ณ วันที่ 27 มิถุนายน 2560) อีกทั้งสถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวีได้มีการถ่ายทอดสดเหตุการณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าเจรจากับ ดร.วันชัย ดนัยตโมณฑุ อายุ 60 ปี อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้ต้องหาคดีฆ่าอาจารย์ร่วมสถาบันเสียชีวิต 2 ศพ ก่อนที่เจ้าตัวจะใช้อาวุธปืนยิงตัวเองจนเสียชีวิต มีการรายงานสดผ่านแฟนเพจสำนักข่าวของตนเอง โดยมีผู้รับชมเข้ามาแสดงความคิดเห็นจำนวนมาก และมีการแสดงความคิดเห็นที่รุนแรง ต่อว่าคำทอ บางครั้งมีคำหยาบคาย ซึ่งสื่ออาจมีส่วนกระตุ้นให้เกิดความเสียหายที่มากขึ้น หรือสถานการณ์เลวร้ายลงได้ ไม่เพียงเท่านั้นสำนักข่าวไทย อสมท. ได้มีการรายงานสดสมบัตินวดังตะวันตก คดีฆ่าฝังดินสามเนรปลัม มีภาพและการรายงานข่าวตลอดเวลาในการรับชมซึ่งเป็นรายละเอียดของสมบัตินวด มีเจ้าอาวาสวัด

เป็นผู้อนุญาตให้เข้าไปตรวจสอบได้ เนื่องจากมีคนเข้ารับชมและแสดงความคิดเห็นจำนวนมาก ต้องการให้มีการรายงานเกี่ยวกับสมบัติภายในวัด และการแถลงข่าวของดีเจเขาเขา เหตุการณ์ขับรถชนเด็กเสียชีวิตเอง ทางสถานีโทรทัศน์สปริงนิวส์ได้มีการรายงานสดด้วยเช่นกัน

เฟซบุ๊กไลฟ์เป็นคุณสมบัติหนึ่งของเฟซบุ๊กที่สามารถทำการถ่ายทอดสด เรื่องราวต่างๆ ผ่านทางเฟซบุ๊ก โดยผู้ที่เป็นเพื่อนของผู้ใช้งาน หรือผู้ที่ติดตามเพจใดๆ ของเฟซบุ๊กก็สามารถร่วมชมการถ่ายทอดสดนี้ไปพร้อมๆ กันได้ และยังสามารถดูย้อนหลังได้อีกด้วย จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าสำนักข่าวส่วนใหญ่มีการนำเสนอข่าวต่างๆ โดยใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ เป็นเครื่องมือในการนำเสนอข่าว ไม่ว่าจะเป็นข่าวอาชญากรรม ข่าวสังคม ข่าวการเมือง ข่าวบันเทิงหรือข่าวทั่วไป ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษานโยบายในการนำเสนอข่าวโดยการใช้ เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าวว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ มีการคัดเลือกข่าวสำหรับนำเสนอโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์อย่างไร ซึ่งบุคคลที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายของสำนักข่าวคือผู้บริหาร และมีอำนาจในการออกนโยบาย ในมุมมองของสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องด้านข่าวมีความคิดเห็นที่มีต่อการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์เป็นอย่างไร เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในวงการข่าว มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข่าว และมีความน่าเชื่อถือในแวดวงของข่าว และมีวิธีการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์อย่างไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการนำเสนอข่าว โดยการใช้ เฟซบุ๊กไลฟ์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งผู้ที่มีบทบาทในการนำเสนอข่าวคือผู้สื่อข่าว

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษานโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้ เฟซบุ๊กไลฟ์ ศึกษาความคิดเห็นในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ และศึกษาวิธีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ เพื่อให้รับทราบถึงนโยบาย ความคิดเห็นที่มีต่อการนำเสนอข่าว และวิธีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 ปัญหาวิจัย

1. สำนักข่าวมินนโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์อย่างไร
2. ผู้สื่อข่าวมีวิธีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์อย่างไร
3. สมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษานโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว
2. เพื่อศึกษาวิธีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าวเฉพาะ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส สำนักข่าวไทย อสมท. และสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี เป็นสำนักข่าวที่มีการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการนำเสนอข่าวและมีแฟนเพจจำนวนมากสูงสุด 3 ใน 5 อันดับแรกของประเทศไทย (เก็บข้อมูล ณ วันที่ 27 มิถุนายน 2560) และความคิดเห็นของสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมาคมผู้สื่อข่าวและสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ และสมาคมผู้สื่อข่าวและช่างภาพอาชญากรรมแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสำนักข่าว โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 ปี 3 เดือน คือ พฤษภาคม 2560 – กรกฎาคม 2561

1.5 นิยามศัพท์

สำนักข่าว หมายถึง องค์กรที่มีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการถ่ายทอดสดผ่านแฟนเพจเฟซบุ๊กของสำนักข่าวและมีแฟนเพจจำนวนมากสูงสุด 3 ใน 5 อันดับแรกของประเทศไทย ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส สำนักข่าวไทย อสมท. และสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี (เก็บข้อมูล ณ วันที่ 27 มิถุนายน 2560)

สมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง หมายถึง องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าวโดยตรง ได้แก่ สมาคมผู้สื่อข่าวและสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย และสมาคมผู้สื่อข่าวและช่างภาพอาชญากรรมแห่งประเทศไทย

นโยบายในการนำเสนอข่าว หมายถึง สิ่งที่สำนักข่าวนำมาใช้เป็นกฎเกณฑ์ในการพิจารณาการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ซึ่งอาจมีเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมสื่อมวลชนที่มีต่อการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละองค์กร

การใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ หมายถึง การถ่ายทอดสด เป็นหนึ่งในฟีเจอร์ Live Video ของเฟซบุ๊ก สามารถดูจำนวนคนรับชมถ่ายทอดสดได้ ผู้รับชมสามารถแสดงความคิดเห็นในระหว่างการถ่ายทอดสดได้ เมื่อสิ้นสุดการถ่ายทอดสด สามารถบันทึกหรือลบออกได้

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึก ความเชื่อ และการตัดสินใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ การรับรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม ในขณะนั้นเป็นพื้นฐาน ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจเป็นที่ยอมรับ หรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้ ที่มีต่อการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

วิธีการนำเสนอข่าว หมายถึง วิธีหรือรูปแบบในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับนโยบายของสำนักข่าวหรือองค์กร

ผู้สื่อข่าว หมายถึง ผู้ที่ทำการปฏิบัติหน้าที่รายงานข่าวที่เกิดขึ้นจากสำนักข่าวทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส สำนักข่าวไทย อสมท. และสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงนโยบายและแนวทางในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์และสื่อใหม่ของสำนักข่าวในปัจจุบัน
2. ทราบถึงความคิดเห็นของสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการนำเสนอข่าวในสื่อใหม่ต่างๆ ที่มีความเหมาะสม
3. ได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวในสื่อใหม่ขององค์กรข่าวต่างๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว” มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบความคิดในการวิจัย วิเคราะห์ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว
2. แนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรมสื่อมวลชน
4. แนวคิดและบทบาทของสื่อสาธารณะ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรสื่อสารมวลชน รายการโทรทัศน์ และการจัดผังรายการ
6. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว

2.1.1 ความหมายของข่าว

สุภา ศิริमानนท์ (อ้างถึงใน พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช, 2543, น. 2) ได้อธิบายความหมายของ “ข่าว” ไว้ว่า

1. ข่าว คือเรื่องราวอะไรอย่างหนึ่งซึ่งประชาชนจะต้องพูดถึง ถ้ายังเป็นเรื่องราวที่ชวนให้ผู้คนอยากแสดงความคิดเห็นมากเท่าไร ก็แปลว่ามันยังมี “คุณค่า” มากขึ้นเท่านั้น
2. ข่าว คือเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นใหม่ๆ สดๆ ถูกถกเถียง และให้ภูมิปัญญา นำรูนำเห็น หรืออาจจะได้แก่การค้นพบต่างๆ อาจเกี่ยวกับทฤษฎีต่างๆ และอาจจะได้แก่เรื่องราวชนิดต่างๆ ซึ่งกระทบถึงประชาชนคนอ่าน

3. ข่าว คือ ข้อเท็จจริง สำคัญเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของเหตุการณ์บางอย่าง หรือของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเกี่ยวกับการคิดซึ่งทำให้ผู้คนสนใจ เนื่องจากมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อชีวิตของผู้คน หรือมีอิทธิพลต่อความอยู่เย็นเป็นสุขของผู้คน

นอกจากนี้ ยังได้อธิบายเพิ่มเติมด้วยว่า ข่าวจะต้องประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการคือ

1. จะต้องใหม่ จะต้องอยู่ในกระแสสะพัด และจะต้องสดทันสมัย
2. จะต้องเป็นที่สนใจแก่ประชาชนคนอ่าน
3. จะต้องผนึกรวมเอาไว้ซึ่งบางสิ่งบางประการหรือทุกประการซึ่งมีความน่าสนใจ

เช่นว่านั้น

ศิริทิพย์ ชันสุวรรณ (2539, น.215) ได้ให้นิยามเพื่ออธิบายความหมายของ “ข่าว” เช่น

1. ข่าวคือเรื่องราวของเหตุการณ์ ข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็น ซึ่งเป็นที่สนใจของคนทั่วไป
2. ข่าว คือการนำเสนอรายงานของเหตุการณ์ปัจจุบันในหนังสือพิมพ์ หรือวารสารอื่น หรือในวิทยุและโทรทัศน์
3. ข่าว คืออะไรก็ตามที่ทันต่อเวลา เป็นที่สนใจของผู้อ่านจำนวนหนึ่ง และข่าวที่ดีที่สุดก็คือข่าวซึ่งเป็นที่สนใจมากที่สุดของคนจำนวนมากที่สุด
4. ข่าวคือความรู้ที่ทันต่อเวลาและถูกต้อง เกี่ยวกับเหตุการณ์ การค้นพบ ความคิดเห็น และเรื่องราวทุกอย่างที่มีผลกระทบหรือเป็นที่สนใจ

2.1.2 องค์ประกอบของข่าว มีดังนี้ (นาฏยา ตนานนท์, 2546, น. 10 -18)

1. ความสด และทันต่อเหตุการณ์ (Immediacy of Timeliness) ข่าวจะเป็นข่าวก็ต่อเมื่อมีความสดใหม่เท่านั้น (News is only news while it is news) สื่อมวลชนจึงแข่งขันกันในการเสนอข่าวให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งความรวดเร็วในการเสนอข่าวนั้น แบ่งเป็น ความรวดเร็วในการเสนอข่าวที่เกิดขึ้นอย่างทันท่วงที ความรวดเร็วในการเสนอข่าวที่อาจจะเกิดขึ้นนานแล้ว แต่เพิ่งถูกค้นพบ

2. ความใกล้ชิดกับเหตุการณ์ (Proximity or Nearness) เป็นธรรมชาติของคนเรามากจะสนใจเรื่องใกล้ตัวมากกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นห่างไกลออกไป เพราะเรื่องที่เกิดขึ้นใกล้ตัว

ใกล้บ้าน จะมีคน มีสถานที่ ที่คุ้นเคยรู้จักและผลที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์มีผลต่อชุมชน สังคมของเขา โดยตรง แต่ขณะเดียวกัน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นห่างไกลออกไปทางภูมิศาสตร์ แต่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องทางจิตใจ (Psychological)

3. ความสำคัญหรือความเด่น (Prominence) ความสำคัญหรือความเด่นของ บุคคล สิ่งของ สถานที่ และเวลา จะมีคุณค่าของความเป็นข่าว (News Worthy) มากกว่าบุคคล สิ่งของ สถานที่ และเวลาปกติธรรมดา

4. ผลกระทบ (Consequence) เป็นการมองถึงผล (Result) ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ และความรู้สึกของคนเป็นจำนวนมาก ความน่าสนใจของ ข่าวขึ้นอยู่กับปริมาณของคนที่ได้รับผลกระทบนั้น

5. ความแปลก ความผิดปกติ (Oddity or Unusualness) เหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นหรือไม่ค่อยเกิด (Rare Event) ที่สร้างความแปลกใจ สร้างความตื่นเต้นเพราะไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นหรือไม่คาดคิดว่าจะมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น มักจะได้รับความสนใจจากคนเป็นจำนวนมาก มากกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำ

6. ความลึกลับ ความมีเงื่อนงำ (Suspense) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วยังไม่สามารถคลี่คลายหรือหาข้อเท็จจริงให้ปรากฏ สร้างความสงสัย ความสนเท่ห์ ความเคลือบแคลงใจให้แก่คนส่วนใหญ่ การรายงานข่าวประเภทนี้ผู้สื่อข่าวจะต้องตรวจสอบข้อมูล และนำเสนอข้อมูลด้วยความระมัดระวัง เพราะอาจจะมีการพาดพิงเกี่ยวกับคนจำนวนมาก

7. ความขัดแย้ง (Conflict) มีผู้กล่าวว่า เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่สนใจจะได้ยิน ได้ฟังข่าวความขัดแย้งไม่ลงรอยกันของบุคคล ทั้งในเรื่องส่วนตัว เรื่องขององค์กร หรือความขัดแย้งใดๆในระดับสังคม ระดับประเทศ และระดับโลก ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งทางความคิด หรือการกระทำล้วนแต่ได้รับความสนใจจากผู้อ่านทั้งสิ้น โดยเฉพาะถ้าความขัดแย้งนั้นมีผลกระทบต่อตนเอง หรือโดยรวม

8. ข่าวเร้าอารมณ์ (Human Interest) โดยธรรมชาติคนเรามักจะสนใจเรื่องราวหรือชีวิตของคนอื่น ทั้งๆที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับตนเอง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจึงมักจะมีผลทางด้านอารมณ์ (Emotion)

9. เพศ (Sex) เรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของมนุษย์ แต่คนส่วนใหญ่ก็ให้ความสนใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพศ

10. ภัยพิบัติและความก้าวหน้า (Disaster and Progress) ความสูญเสียและความสำเร็จเป็นของคู่กันในชีวิตมนุษย์ ความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน อันเกิดจากภัยพิบัติ ใน

ขณะเดียวกัน ข่าวของความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีต่างๆ ก็ถือเป็นข่าวดีสำหรับคนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะถ้าความสำเร็จนั้นนำมาซึ่งประโยชน์แก่สังคมในวงกว้าง

2.1.3 การคัดเลือกข่าว

การพิจารณานำข่าวมาเสนอต่อสาธารณชนนั้นจะต้องทำการพิจารณาก่อนว่าข่าวนั้นดีหรือไม่ หรือมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด โดยนอกจากการพิจารณาถึงองค์ประกอบของข่าวแล้วยังต้องพิจารณาให้ครอบคลุมถึงคุณสมบัติของข่าวด้วย โดยข่าวที่ดีจะมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (พนมวรรณศิริ, 2544, น. 23-27)

1. หลักความถูกต้อง (Accuracy) หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ปรากฏในรายงานข่าว เช่น ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง อายุ อาชีพ วันที่ เวลา รายละเอียดของเหตุการณ์ เป็นต้น โดยองค์ประกอบดังนี้ ต้อง ครบถ้วน ถูกต้อง ตรวจสอบแล้ว รวมไปถึงการนำเสนอข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้มีชื่อเสียงโดยเฉพาะทางการเมืองการปกครอง หากการรายงานข่าวมีการบิดเบือนข้อเท็จจริง ทุกฝ่ายได้รับความเสียหาย ได้แก่ ผู้ที่ตกเป็นข่าว ผู้รายงานข่าว บรรณาธิการ ข่าวหนังสือพิมพ์ สังคม และประเทศชาติ

2. ความสมดุลและเป็นธรรม (Balance and Fairness) หมายถึง การรายงานข่าวใดๆ ผู้รายงานต้องนำเสนอข้อมูลที่สมดุลและความสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงที่น่าสนใจ เสนอทุกแง่มุมอย่างสมดุลโดยคำนึงว่าผู้อ่านไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย ต้องให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเหมือนว่าอยู่ในเหตุการณ์นั้น

3. หลักความเป็นกลางและความเป็นภววิสัย (Objectivity) หมายถึง การรายงานข่าวเป็นไปอย่างตรงไปตรงมาตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยใจปราศจากอคติใด ๆ เพียงตรง เป็นกลางอีกทั้งไม่นำความคิดเห็น ความรู้สึกส่วนตัวของผู้รายงานข่าวสอดแทรกเข้าไปในข่าว อคติ ความคิดความรู้สึกส่วนตัว สิ่งเหล่านี้จะทำให้ข่าวขาดความเที่ยงตรง บิดเบือนไปจากความจริง

4. ทันกาล (Timely) สื่อมวลชนต้องมีการแข่งขันความเร็วในการเสนอข่าวกันอย่างจริงจัง จะเห็นได้ว่าเวลาเป็นปัจจัยสำคัญในการเสนอข่าว เป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนจะต้องนำข่าวสารไปให้ถึงมือประชาชนให้เร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ บางข่าวต้องหาเวลาเสนอในช่วงที่เหมาะสม โดยปัจจุบันเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ความทันเวลาเป็นคุณสมบัติของข่าว

5. เข้าใจง่าย กะทัดรัด และกระชับ (Clear and Concise) คือ การรายงานข่าวหรือเรื่องราวนั้นต้องเข้าใจง่าย โดยพิจารณาเขียนข่าวรูปแบบที่อ่านง่าย นำอ่าน ผู้อ่านจับประเด็นข่าวได้เร็ว ครบถ้วน การใช้ภาษา เข้าใจง่ายประโยคกะทัดรัด

นอกจากนี้การนำเสนอข่าวต้องมี 5 W 1 H กล่าวคือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) ทำไม (Why) อย่างไร (How) โดยองค์ประกอบทั้ง 6 ต้องมีความชัดเจน และเขียนได้อย่างน่าติดตาม

2.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าว (นรินทร์ นำเจริญ, 2549, น. 31-39)

1. นโยบายของสื่อมวลชนแต่ละประเภท สื่อแต่ละประเภทย่อมมีนโยบายที่แตกต่างกันออกไปนโยบายของสื่อที่แตกต่างกันนี้ย่อมทำให้การจัดลำดับความสำคัญของข่าวต่างกันอย่างชัดเจนนอกจากนี้อาจพิจารณาได้จากท้องที่ที่สื่อต่างๆ ดำเนินการอยู่ สื่อส่วนกลางกับสื่อท้องถิ่นย่อมมีนโยบายการนำเสนอข่าวต่างกัน

2. ภาวะการแข่งขันของสื่อมวลชนในปัจจุบันเป็นการแข่งขันที่เข้มข้นและรุนแรง แต่ความเข้มข้นในการแข่งขันนี้ ส่วนใหญ่เป็นการแข่งขันในเรื่องของความเร็วในการนำเสนอข่าวมากกว่าจะเป็นการแข่งขันในเชิงเนื้อหาที่ความลึกหรือการมองประเด็นข่าวในมุมมองที่แตกต่างกัน แม้โดยโครงสร้างของเนื้อหาข่าวจะไม่ต่างกันมาก แต่สื่อก็พยายามเล่นกับสีสันและรายละเอียดบางอย่างของข่าวให้มีความแตกต่างกันออกไป เพื่อดึงดูดผู้บริโภคให้สนใจข่าวที่ถูกนำเสนอในสื่อของตนมากที่สุด

3. พื้นที่ของสื่อแต่ละประเภท สื่อจะมีเนื้อที่ในการนำเสนอข่าวจำกัด สื่อแต่ละประเภทจึงมีการกำหนดอัตราส่วนร้อยละของเนื้อที่ทั้งหมดที่จะนำเสนอรายการแต่ละประเภทเป็นร้อยละเท่าไร ด้วยพื้นที่ที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้แต่ละสื่อมีโอกาสเลือกข่าวนำเสนอที่แตกต่างกันไปด้วย

4. ทักษะคติของเจ้าของหรือกองบรรณาธิการ ในสมัยก่อนทักษะคติของเจ้าของหรือกองบรรณาธิการจะมีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวมาก แต่ปัจจุบันลดน้อยลงไป เนื่องจากสื่อถูกเรียกร้องมาตรฐานทางวิชาชีพมากขึ้นโดยผู้บริโภค และถูกตรวจสอบจากองค์กรต่างๆมากขึ้น เมื่อทักษะคติของเจ้าของหรือกองบรรณาธิการมีผลต่อการนำเสนอข่าว จึงทำให้แต่ละสื่อซึ่งมีเจ้าของหรือกองบรรณาธิการที่แตกต่างกัน ย่อมนำเสนอเนื้อหาในมุมมองที่แตกต่างกันไปด้วย

5. โฆษณา เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินงานของสื่อมวลชนทุกแขนง เพราะรายได้หลักของสื่อมาจากการโฆษณาและสื่อจะต้องราคาถูก ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อสิทธิที่จะรู้ (Right to Know)

6. สถานการณ์หรือช่วงเวลาของความปั่นป่วนขณะนั้น สื่อมักนำเสนอข่าวที่ไหลไปตามกระแส เมื่อมีประเด็นที่สังคมสนใจเกิดขึ้น สื่อก็จะมุ่งแข่งขันนำเสนอประเด็นนั้นๆ และละเลยต่อประเด็นอื่นๆ ความแตกต่างของการนำเสนอข่าวจึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือช่วงเวลาความปั่นป่วนขณะนั้นด้วย

7. การควบคุมของรัฐบาล ภายใต้รัฐบาลที่มีนโยบายและวิธีการควบคุมสื่อที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลถึงการนำเสนอเนื้อหาที่แตกต่างกันของสื่อมวลชนด้วยในขณะเดียวกัน

8. การเปลี่ยนแปลงลักษณะการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ หรือสังคม เพราะการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่กำหนดความสนใจของคนให้เป็นไปตามยุคสมัย

2.1.5 การรายงานข่าว

ผู้สื่อข่าวจำเป็นต้องมีความสามารถในการวินิจฉัยคุณค่าข่าวตามหลักการประเมินคุณค่าข่าวที่มี ข้อเท็จจริงถูกต้องและน่าสนใจ ต้องจับประเด็นข่าวให้ถูกต้อง เขียนตามความเป็นจริง หลังจากรวบรวมได้ข้อเท็จจริงแล้ว ต้องผ่านการตรวจสอบกลับกรองในเบื้องต้นจนมั่นใจจึงลงมือเขียนข่าวในลีลาภาษาที่กระชับและเที่ยงตรง

ประเภทของการรายงานข่าว (นาฏยา ตนานนท์, 2546)

การรายงานข่าวแบ่งตามวิธีการปฏิบัติงานในการหาข่าวและการรายงานข่าวที่ได้มาสู่สาธารณะ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การรายงานข่าวแบบตรงไปตรงมา (Straight – Forward News Reporting) หรือการรายงานตามเนื้อผ้า เป็นการรายงานข่าวตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยที่ผู้เขียนข่าวจะไม่แสดงความคิดเห็น (Comment) อธิบายขยายความ (Interpret) หรือประเมินเหตุการณ์ (Evaluation) ใดๆทั้งสิ้น จะมีลักษณะการรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวในลักษณะบอกกล่าว (Inform)

2. การรายงานข่าวเชิงตีความ (Interpretative Reporting) หรือเดิมเรียกกันว่า รายงานข่าวแบบไขข่าว เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่ซับซ้อน ซึ่งการรายงานข่าวแบบตรงไปตรงมาไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ จึงต้องเขียนอธิบายขยายความ หรือให้ภูมิหลังเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้นๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงที่มาที่ไปได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. การรายงานข่าวเชิงสืบสวน (Investigative Reporting) ในวงการสื่อสารมวลชนเรียกว่า ข่าวเจาะ คือข่าวที่ได้มาด้วยการขุดคุ้ย ขุดเจาะเรื่องราวออกมาตีแผ่อย่างต่อเนือง จนกระทั่งพบข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามเหตุการณ์นั้น (Real Fact) ข่าวเชิงสืบสวนเป็นข่าวที่ยกระดับจากการรายงานข่าวแบบตรงไปตรงมา จนเป็นข่าวที่ทำให้เกิดการติดตามวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง และเกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจนสามารถระงับหรือยุติการกระทำเรื่องนั้นได้

2.1.6 ปัญหาในการรายงานข่าว (นาฏยา ตนานนท์, 2546, น.51-61)

1. ปัญหาด้านนโยบาย หนังสือพิมพ์เป็นสื่อประเภทเดียวที่เอกชนเป็นเจ้าของได้ ตั้งแต่เริ่มแรก หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจึงมีนโยบายแตกต่างกันขึ้นอยู่กับเจ้าของ หรือผู้บริหาร

หนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ กองบรรณาธิการและผู้สื่อข่าว จึงต้องทำงานภายใต้กรอบนโยบายของหนังสือพิมพ์ที่ตนเองสังกัด

2. ปัญหาเรื่องเวลาในการทำงาน ผู้สื่อข่าวต้องทำงานภายใต้เงื่อนไขของเวลาที่จำกัด และเวลาที่ไม่แน่นอนตายตัว เวลาทำงานของผู้สื่อข่าวจึงไม่ได้มีเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดเช่นเดียวกับงานประเภทอื่น เพราะข่าวบางข่าวเกิดขึ้นอย่างไม่คาดฝันและยืดเยื้อ ผู้สื่อข่าวจึงต้องทำงานอยู่ภายใต้เงื่อนไขของเส้นตาย (Deadline) อยู่ตลอดเวลา เพราะการพลาดท่าตกข่าวถือเป็นความบกพร่องของผู้สื่อข่าว และทำให้เกิดความเสียหาย เสียเกียรติภูมิ ถ้าข่าวนั้นเป็นข่าวสำคัญ และหนังสือพิมพ์หลุดข่าวนั้นไป

3. ปัญหาเรื่องกฎหมาย ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับมีการบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยไว้ว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น” แต่ยังมีข้อยกเว้นไว้ว่า เสรีภาพเช่นนี้ให้มีการจำกัดโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ด้วยเหตุผลเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เพื่อคุ้มครองเกียรติยศหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน จึงมีกฎหมายออกมาควบคุมไม่ให้ใช้เสรีภาพกันตามใจชอบผู้สื่อข่าวจึงจำเป็นต้องเรียนรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตน (มานิจ สุขสมจิตร : เขียนข่าวอย่างไรไม่ให้ถูกฟ้อง)

4. ปัญหาเรื่องจริยธรรม จริยธรรมแปลว่าธรรมอันควรประพฤติหรือหลักความประพฤติ ธรรมนี้กำหนดไว้ในกลุ่มบุคคลผู้มีอาชีพประเภทใดก็เป็นหลักความประพฤติของบุคคลนั้น จริยธรรมของผู้สื่อข่าวไม่ได้หมายถึงเฉพาะไม่รับสินบน และไม่มีความสัมพันธ์อันผิดปกติกับแหล่งข่าวเท่านั้น แต่ยังหมายถึงกติกากของการหาข่าว เขียนข่าว พาดหัวข่าว และตีความข่าวอย่างถูกต้องเป็นธรรม และแยกความเห็นออกจากข่าว บอกให้คนอ่านรู้อย่างแน่ชัดว่าส่วนไหนคือข่าว และส่วนไหนคือความเห็นของผู้เขียน

5. ปัญหาเรื่องสิทธิส่วนบุคคล เป็นปัญหาที่คาบเกี่ยวระหว่างกฎหมายและจริยธรรม สื่อมวลชนมักจะถูกกล่าวหาว่าเสนอข่าวที่เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มิชื่อเสียง เช่น นักการเมือง ดาราหนังร้อง และคนร่ำรวยที่ใช้ชีวิตในสังคมอย่างหรูหราฟุ่มเฟือย สื่อมวลชนมักจะเฝ้าติดตามเสนอข่าว ทั้งๆที่การกระทำหรือความประพฤติของคนเหล่านั้นไม่มีความเกี่ยวข้องกับคนในสังคมแต่อย่างใด

6. ปัญหาเรื่องการโฆษณา สื่อมวลชนได้รับการคาดหวังว่าจะทำเพื่อประโยชน์สาธารณะแต่ในขณะเดียวกันก็เป็นองค์กรธุรกิจที่แสวงหาผลกำไร จะมีฐานะมั่นคงอยู่ด้วยการจัดจำหน่ายและด้วยการขายเนื้อที่ให้แก่การประกาศโฆษณา

7. ปัญหาเรื่องสวัสดิภาพ องค์การคณะกรรมการเพื่อการคุ้มครองสื่อมวลชน รายงานผลการสำรวจนักข่าวทั่วโลก เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2543 ว่า ในปี 2542 มีนักหนังสือพิมพ์ถูกฆ่าตาย เนื่องจากการทำงานของตนเอง 34 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2541 ซึ่งมี 24 คน ซึ่งในประเทศไทย ผู้สื่อข่าวที่ถูกคุกคามหรือถูกทำร้ายจนเสียชีวิต เพราะรายงานข่าวขัดผลประโยชน์ หรือเปิดโปงพฤติกรรมของนักการเมือง หรือผู้มีอิทธิพลอยู่เสมอ นอกจากนี้การเข้าไปทำข่าวเหตุการณ์ที่เสี่ยงอันตราย เช่น ข่าวจลาจล การประท้วง การสู้รบ ก็ทำให้ผู้สื่อข่าวถูกทำร้ายหรือถูกหลอกหลงจากเหตุการณ์ได้

2.1.7 ผู้สื่อข่าว

ผู้สื่อข่าว คือ บุคคลที่มีหน้าที่เสาะแสวงหา รวบรวมข้อมูลข่าวสารแล้วรายงานข่าวสารไปยังกองบรรณาธิการเพื่อนำไปเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนไปยังผู้รับสาร ผู้สื่อข่าวบางทีเราเรียกว่า “นักข่าว”

บทบาทหน้าที่ของผู้สื่อข่าว (พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช และคณะ, 2549, น.41-44)

1. ความจดจำ (Recognition of a Story) อาชีพผู้สื่อข่าวมีข้อจำกัด และมีลักษณะถูกบังคับให้รีบเร่ง และการแข่งขันกับเวลาในการเสาะแสวงหาข่าว ทำให้ผู้สื่อข่าวต้องยึดถือหลักความจดจำเป็นสำคัญ ถ้าขาดความจำที่ดีอาจก่อให้เกิดการผิดพลาด และก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลในข่าวได้

2. ความแม่นยำ (Handing a Story) เหตุการณ์ได้เริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อไร มีรายละเอียดอย่างไร และข้อมูลจะหาได้ในที่แห่งใด ผู้สื่อข่าวจะต้องเก็บรายชื่อบุคคลในข่าวให้หมด และถูกต้องด้วย

3. ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย (Clarity of Expression) ต้องระลึกว่าผู้อ่านไม่มีเวลานั่งตีความประโยค หรือคำบางคำในข่าว ผู้สื่อข่าวจึงต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษในการใช้ภาษา คือจะเขียนข่าวอย่างไรให้ผู้อ่านเข้าใจทันทีเมื่ออ่านข่าวนั้น ข้อนี้ให้หมายรวมถึงการใช้ภาษาบรรยาย “ภาพข่าว” ด้วย ให้ระมัดระวังเนื้อหาของข่าวจะต้องไม่ขัดแย้งกับภาพประกอบข่าว

4. สร้างมนุษยสัมพันธ์ (Pleasing Personality) การสื่อข่าวแต่ละวันมิได้หมายความว่าแหล่งข่าวพร้อมที่จะให้ข่าวเสมอไป ยกเว้นข่าวแจกหรือการนัดแถลงข่าว หน้าที่สำคัญของผู้สื่อข่าว คือความสามารถในการสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ได้พบเห็น ตลอดจนบุคคลที่เป็น

แหล่งข่าวประจำ และตลอดไปจนถึงเพื่อนร่วมอาชีพเดียวกัน เพราะอาจเจอปัญหาการแก้งกัน และ ความไม่ร่วมมือในกรณีที่เราไปทำข่าวไม่ทันจะทำให้ผู้สื่อข่าว “ตกข่าว” ฉะนั้นการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับ แหล่งข่าวและเพื่อนร่วมวิชาชีพเพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละวันเป็นสิ่งที่ต้องพึงกระทำ ด้วยความระมัดระวังและต่อเนื่อง

5. การปรับตัวเอง (Adjusting Approach) ความยากลำบากอีกประการหนึ่งของ ผู้สื่อข่าว คือ ในแต่ละวันต้องพบกับบุคคลแปลกหน้าหลายอาชีพ จิตใจต้องพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับบุคคลเหล่านั้นได้ บางครั้งอาจจำเป็นต้องใช้ภาษาท้องถิ่นหรือใช้ราชาศัพท์ และใช้ความระมัดระวัง ต่อการใช้กริยาวาจา ตลอดจนรักษามารยาท ควรสร้างความรู้สึกร่วมกันให้พร้อมเพื่อการปรับความรู้สึก ให้คุ้นกับบุคคลอื่นที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน

6. ความรวดเร็ว (Speed) เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อใด ผู้สื่อข่าวไม่อาจคาดหมาย ล่วงหน้าได้บางครั้งหรือบ่อยครั้ง เราไปช้ากว่าเหตุการณ์เกิดความยุ่งยากในการหาข่าว ผู้สื่อข่าวต้องมีความคล่องตัวพร้อมที่จะกระโดดขึ้นรถยนต์ หรือขึ้นเครื่องบินในวินาทีนั้นทันทีที่ทราบข่าว ที่สำคัญคือต้องไปให้ทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเสมอ สิ่งที่ต้องคำนึง บางครั้งการแข่งขันกันในการหาข่าวด้วยความ เร่งด่วนอาจเกิดข้อผิดพลาด แม้ความรวดเร็วมีความสำคัญเพียงใด เรายังจำเป็นต้องใช้ความ ระมัดระวังอย่างรอบคอบเพียงนั้น

7. ความคิดริเริ่ม (Ingenuity) ผู้สื่อข่าวต้องเตรียมข้อมูลหรือแนวทางข่าวให้ พร้อมในแต่ละวัน เว้นแต่เป็นเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ไปทำข่าวเป็นพิเศษ เป็นเรื่องๆ โดยปกติแล้ว ผู้สื่อข่าวแต่ละคนจะได้รับมอบหมายงานที่มีหน้าที่ประจำค่อนข้างจะชัดเจน ข่าวจะสมบูรณ์หรือไม่ ความคิดริเริ่มของผู้สื่อข่าวก็เป็นเรื่องสำคัญ

8. รู้แหล่งข่าว (Knowing News Sources) การรู้จักแหล่งข่าวที่เกี่ยวกับตัว บุคคล ตลอดจนความสัมพันธ์สมมักคุ้นกัน จะเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ผู้สื่อข่าวเป็นอย่างดี ผู้สื่อข่าว จะได้เบาะแสของข่าวที่ถูกปิดบังอำพรางโดยมีเจตนา การที่จะให้แหล่งข่าวมีการเปิดเผยข้อเท็จจริง หรือแง่มุมของข่าวต่างจากผู้สื่อข่าวคนอื่นๆ ความสนิทสนมส่วนตัวเป็นเรื่องที่จำเป็น บางครั้งถ้าเป็น ข่าวเกี่ยวกับสืบสวนหรือที่เรียกว่า “Investigative” ผู้สื่อข่าวประจำแหล่งข่าวต่างๆ จะต้องรู้ รายละเอียดสถานที่ทำงานของบุคคลสำคัญที่รับผิดชอบโดยตรงให้ดี เช่น สถานีตำรวจ กระทรวง โรงพยาบาล ทำเนียบรัฐบาล รัฐสภา เป็นต้น

9. การตรวจสอบรายชื่อ (Checking Name) วิธีง่ายและแน่นอนตรวจสอบจาก ใบขับขี่ บัตรประจำตัว เครดิตการ์ด บัญชีรายชื่อรับเงินเดือน บัญชีกรรมการ นอกจากนี้การติดต่อ สอบถามจากบุคคลที่มีหน้าที่ตำแหน่งงานที่เชื่อถือได้ หากผู้สื่อข่าวไม่ตรวจสอบให้ดีอาจถูก ฟ้องร้อง ดังที่เราเห็นมีการประกาศขออภัยกันอยู่บ่อยๆ บางกรณีผู้ให้ข่าวประสงค์จะปิดบังชื่อ เพราะ

ไม่ยากเป็นข่าว ผู้สื่อข่าวจะต้องชี้แจงให้เข้าใจถึงผลได้ผลเสียของการปกปิดข้อ เว้นแต่เป็นกรณีเกี่ยวกับสวัสดิภาพและความปลอดภัยของผู้ให้ข่าวเท่านั้น

10. การสร้างความสนิทสนม (Building Contacts) การมีไมตรีและการสร้างความสนิทสนมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข่าว จะช่วยให้การหาข่าวรวดเร็วและไม่ค่อยมีอุปสรรค การแข่งขันด้วยเวลาทำให้ผู้สื่อข่าวจำเป็นต้องให้ความสนิทสนมกับบุคคลหลากหลายทางวิชาชีพให้มาก

11. การสร้างความพึงพอใจให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ (Retaining the Favor of the Police) แหล่งข่าวใหญ่ของผู้สื่อข่าวอาชญากรรม คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานี ตำรวจระดับตั้งแต่พลตำรวจ จานายตำรวจ ผู้กำกับฯ ไปจนกระทั่งผู้บัญชาการตำรวจ และอธิบดีกรมตำรวจ เพราะบุคคลตามตำแหน่งที่กล่าวมานี้เกี่ยวข้องและรับผิดชอบกับเหตุการณ์แทบทุกเหตุการณ์ที่เป็นข่าว ผู้สื่อข่าวจึงต้องรู้เทคนิคขั้นต้นว่าจะสร้างความพึงพอใจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้อย่างไร วิธีง่ายและไม่ขัดต่อหน้าที่ นั่นคือการสร้างคุณค่าแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นๆ โดยตรง ทั้งนี้จะได้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาขอความดีความชอบเมื่อสิ้นปี

12. การรักษาความสัตย์สัญญา (Respecting Promise) ความซื่อสัตย์ สุจริต และการรักษาความสัตย์สัญญา ถ้าไม่มีในความรู้สึคนึกคิดของผู้สื่อข่าว ในบางครั้งจะนำความยุ่งยากมาสู่แหล่งข่าวมากมายและจะทำให้ความไว้วางใจของผู้ให้ข่าวในโอกาสต่อไปเป็นไปด้วยความยากลำบากที่จะได้ความร่วมมือ และไม่ใช่ว่าจะต้องมีเฉพาะผู้สื่อข่าวเท่านั้นจะต้องมีกันหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเสนอข่าวประจำวัน

13. การแก้ไขปรับปรุงตนเอง (Improvement) ผู้สื่อข่าวที่ดีจะต้องรู้ว่าการรายงานข่าวที่มีประสิทธิภาพนั้น สามารถมองแง่มุมข่าว เข้าใจประเด็นข่าว และปัญหาของเรื่องนั้น ผู้สื่อข่าวจะต้องเข้าใจปัญหาพื้นฐานของสังคมอย่างไร หน้าที่อันยิ่งใหญ่ของผู้สื่อข่าว คือการแสวงหาความรู้ เพื่อไว้พิจารณาแง่มุมของข่าว สาเหตุปัญหาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและแนวโน้มเรื่องหรือบางปัญหาที่ค่อนข้างจะเข้าใจยาก

2.1.8 แหล่งข่าว (News Source) (นาฏยา ตนานนท์, 2546, น. 45-49)

แหล่งข่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการกรองข่าว เป็นที่มาของข่าวสาร แหล่งข่าวอาจจะกักหรือปล่อยข้อมูลข่าวสารได้โดยเจตนาหรือไม่เจตนา บางครั้งแหล่งข่าวอาจจะมองเห็นเหตุการณ์เพียงบางส่วน หรืออาจมองเหตุการณ์จากพื้นฐานทางความรู้ ความคิด หรือจากทัศนคติของตนเอง จึงเป็นหน้าที่ของผู้สื่อข่าวที่ต้องตรวจสอบข้อมูลก่อนทุกครั้ง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แหล่งข่าวประจำ เป็นแหล่งข่าวที่ส่งข่าวให้แก่หนังสือพิมพ์หรือสื่ออื่นๆ ตามระยะเวลาที่ได้ทำสัญญาหรือตกลงกันไว้ แบ่งออกเป็น

1.1 ผู้สื่อข่าว (News Staff) มีหน้าที่ต้องส่งข่าวตามที่ได้รับมอบหมายจากบรรณาธิการ เช่น ผู้สื่อข่าวประจำ (Beat Reporter)

1.2 สำนักข่าว (News Agency) สำนักข่าวเหล่านี้เป็นองค์กรข่าวที่ตั้งขึ้นเพื่อทำธุรกิจด้านข่าว “ขายข่าว” ให้แก่สมาชิกทั้งในและต่างประเทศ

2. แหล่งข่าวทั่วไป ได้แก่ แหล่งข่าวภายนอก (Outsider) ได้แก่

2.1 บุคคลทั่วไป ซึ่งพบเห็นเหตุการณ์ แล้วแจ้งข่าวหรือชี้เบาะแส ซึ่งแหล่งข่าวเหล่านี้ไม่ต้องแจ้งเหตุกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะเกรงว่าจะเป็นเรื่องยุ่งยาก ต้องเข้าไปพัวพันกับคดี

2.2 วิทยุตำรวจหรือวิทยุเจ้าหน้าที่ดับเพลิง

2.3 มุขนีติต่างๆที่ตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ หรืออุบัติเหตุต่างๆ

2.4 สำนักข่าวสารของต่างประเทศ

2.5 สื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นสื่อประเภทเดียวกันเอง หรือสื่อประเภทอื่น

2.6 การแลกเปลี่ยนหรือซื้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นเป็นครั้งคราว ที่เรียกว่า “ข่าวรับช่วง” (Syndicated News)

2.7 การประชุมแถลงข่าว (Press Conference, News Conference) ซึ่งองค์กรต่างๆจัดขึ้น

2.8 เอกสาร ประกาศจากหน่วยงานราชการ และองค์กรต่างๆรายงานการประชุม ประกาศในราชกิจจานุเบกษา รวมทั้งข่าวแจก (Press Release) จากหน่วยงานต่างๆ

2.9 อินเทอร์เน็ต ปัจจุบันมีหน่วยงานต่างๆทั่วโลก ได้จัดทำเว็บไซต์ (Web Site) ซึ่งเป็นที่ตั้งฐานข้อมูลของหน่วยงาน ผู้สื่อข่าวสามารถสืบค้นเพื่อนำไปเสนอเป็นข่าวได้โดยตรง หรือใช้ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ เพื่อเพิ่มคุณภาพในการนำเสนอ วิเคราะห์ข่าวได้

นอกจากนี้ ยังแบ่งประเภทแหล่งข่าว ตามลักษณะการให้ข้อมูล ได้อีก 2 ประเภท คือ

1. แหล่งข่าวเปิด เป็นแหล่งข่าวที่อนุญาตให้ลงชื่อ - นามสกุล ของผู้ให้ข่าว รวมทั้งรายละเอียดของข่าวได้

2. แหล่งข่าวปิด คือการที่แหล่งข่าวขอร้องไม่ให้เปิดเผยชื่อ นามสกุล หรือข้อมูลที่จะทำให้อ่านทราบว่าใครเป็นคนให้ข่าว เพราะอาจเกิดความเสียหายต่อหน้าที่การงาน หรือความปลอดภัยของแหล่งข่าว

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับ ข่าวและการรายงานข่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว นำมาเป็นกรอบในการศึกษา โดยศึกษาถึงสำนักข่าวมีการพิจารณา กลั่นกรองหัวข้อข่าวอย่างไร จากองค์ประกอบของข่าวนั้นต้องเป็นข่าวที่สดใหม่ ทำให้สื่อมวลชนในปัจจุบันมีการแข่งขันในการนำเสนอข่าวให้เร็วที่สุด และปัจจัยที่มีต่อการคัดเลือกข่าวนั้นคืออะไร มีผลอย่างไรกับการนำเสนอข่าวโดยการใส่เพชฌัญญาหรือไม่ รวมถึงศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้สื่อข่าวที่เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการนำเสนอข่าว ในการส่งข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับสารว่าผู้สื่อข่าวได้ปฏิบัติตามหน้าที่หรือไม่

2.2 แนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์

ปัจจุบัน สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และเว็บไซต์ข่าวสารต่าง ๆ ได้เข้าไปใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ทั้งในด้านการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การนำเสนอ และการแสดงความคิดเห็น หรือการเผยแพร่การทำงานขององค์กรข่าว ซึ่งมีทั้งการใช้ประโยชน์ในระดับองค์กร ตัวบุคคล และผสมผสาน เป็นจำนวนมาก จึงควรมีแนวปฏิบัติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชนให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์ องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน จึงกำหนดเป็นแนวปฏิบัติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชน ดังต่อไปนี้ (สภาวิชาชีพข่าวและวิทยุโทรทัศน์ไทย, 2553: ออนไลน์)

1. การใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ขององค์กรสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็น ถ้อยถ้อยคำกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และสภาการวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยอย่างเคร่งครัด

2. การนำเสนอข่าวโดยการใช้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์กรสื่อมวลชน ควรมีหลักในการอ้างอิงถึงองค์กรสื่อมวลชน ดังต่อไปนี้

2.1 ชื่อองค์กรสื่อมวลชนที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

2.2 รายละเอียด สัญลักษณ์ หรือชื่อย่อ ที่แสดงถึงองค์กรสื่อมวลชน

2.3 มาตรการทางเทคนิคที่ยืนยันถึงสถานะและควมมีตัวตนขององค์กร สื่อมวลชน รวมถึงการประกาศต่อสาธารณชนตามช่องทางที่องค์กรมีอยู่

3. การนำเสนอข้อมูลข่าวสารขององค์กรสื่อมวลชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ควรเป็นไปตามข้อบังคับจริยธรรม หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติขององค์กรที่กำกับดูแลตามที่ระบุไว้ และต้องไม่สร้างความเกลียดชังระหว่างคนในสังคม ไม่ยุยงให้เกิดความรุนแรง จนอาจนำไปสู่ความขัดแย้งและเสียหายรุนแรงขึ้นในชาติ

4. องค์กรสื่อมวลชนต้องให้ความเคารพและยอมรับข้อมูล ข่าวสาร หรือภาพ ที่ผลิตโดยบุคคลอื่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การคัดลอก เลียนข้อความใดๆ จากสื่อสังคมออนไลน์ พึงได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อความนั้นๆ ตามแต่กรณี

กรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร หรือรายงานข่าวในฐานะสื่อมวลชน ต้องอ้างอิงถึงแหล่งที่มาของข้อความและข่าวสารนั้น โดยการรับรู้ถึงสิทธิ หรือลิขสิทธิ์ขององค์กรหรือบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าว

5. การนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน อาจแบ่งได้ดังนี้

5.1 กรณีใช้ชื่อบัญชีผู้ใช้งาน (User Account) ที่ระบุถึงต้นสังกัด ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนพึงใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติตามข้อบังคับ จริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะความถูกต้อง (Accuracy) สมดุล (Balance) และการใช้ภาษาที่เหมาะสม

5.2 กรณีใช้ชื่อบัญชีผู้ใช้งานที่ระบุถึงตัวตนอันอาจทำให้เข้าใจว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ผู้ใช้งานพึงระมัดระวังการนำเสนอข้อมูลข่าว และการแสดงความคิดเห็นที่อาจนำไปสู่การละเมิดจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเช่นเดียวกัน

6. การรายงานข้อมูลข่าวสารบนสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ประกอบวิชาชีพพึงแยก ข่าว กับความเห็น ออกจากกันอย่างชัดเจน พึงระวังการย่อความที่ทำให้ข้อความนั้นบิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง และพึงระวังการเผยแพร่ข้อมูลข่าวซ้ำ

7. ในกรณีที่เวลาเป็นสาระสำคัญของการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร พึงตระหนักถึงมิติของเวลาในการนำเสนอข่าวนั้นๆด้วย

8. ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนพึงตระหนักว่าพื้นที่บนสื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่สาธารณะ ไม่ใช่พื้นที่ส่วนบุคคลซึ่งข้อมูลที่มีการรายงานจะถูกบันทึกไว้และมีผลทางกฎหมายได้

9. ในการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การนำเสนอ และการแสดงความคิดเห็น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนพึงระมัดระวังการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเด็กและสตรี ภาพอุจาด ลามกอนาจาร หวาดเสียว และรุนแรง

10. ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน พึงระมัดระวังกระบวนการหาข่าวหรือภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีการตรวจสอบอย่างถี่ถ้วน รอบด้าน และควรอ้างอิงแหล่งที่มาเมื่อนำเสนอ เว้นแต่สามารถตรวจสอบและอ้างอิงจากแหล่งข่าวได้โดยตรง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ไม่ว่าจะการรายงานสดผ่านอุปกรณ์ปลายทางใดๆ (Devices) หรือการสร้างข้อความบนสื่อสังคมออนไลน์จากการประชุม 'ปิด' ต้องได้รับอนุญาตจากที่ประชุมก่อน

11. หากการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเกิดความผิดพลาด จนก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลหรือองค์กรอื่น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต้องดำเนินการแก้ไขข้อความที่มีปัญหาโดยทันที พร้อมทั้งแสดงถ้อยคำขอโทษต่อบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับความเสียหาย ทั้งนี้ต้องให้ผู้ได้รับความเสียหายมีโอกาสชี้แจงข้อมูลข่าวสารในด้านของตนด้วย

2.2.1 แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการถ่ายทอดสดทางเครือข่ายสังคมออนไลน์

การถ่ายทอดสดเหตุการณ์ข่าวทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ สมาชิกและผู้ประกอบวิชาชีพในสังกัดสมาชิกพึงหลีกเลี่ยงกรณีดังต่อไปนี้ (สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์, 2560: ออนไลน์)

1. การถ่ายทอดสดการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น เหตุการณ์ ที่มีลักษณะเป็นภาพอุจาดข้อความรูปภาพที่ส่อไปในทางลามกอนาจาร

2. การถ่ายทอดสดภาพเหตุการณ์ที่มีพฤติกรรมการแสดงออกถึงความรุนแรง การฆาตกรรมและการทำอัตวินิบาตกรรม รวมถึงเนื้อหาในเชิงลบที่เกี่ยวข้องกับเด็กเยาวชนความรุนแรงในครอบครัว

3. การถ่ายทอดสดภาพเหตุการณ์ที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพข้อมูลส่วนบุคคลศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความแตกต่าง และความหลากหลายด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม

4. การถ่ายทอดสดการแสดงออกที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังยุยงให้ผู้อื่นเกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน ว่ากล่าวให้ร้ายผู้อื่นหรือคำพูดที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อศีลธรรมอันดีและสังคมอันไม่เข้าลักษณะเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือข้อความโดยสุจริตที่ประชาชนพึงกระทำ

5. การถ่ายทอดสดที่มีลักษณะเป็นการเผยแพร่ข้อความและเนื้อหาที่เป็นการโฆษณาชวนเชื่อ และหลอกลวงประชาชน

6. การถ่ายทอดสดภาพเหตุการณ์ที่เข้าข่ายการกระทำความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์รวมทั้งทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ

7. การถ่ายทอดสดภาพเหตุการณ์ที่ขัดต่อกฎหมายและ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาพเหตุการณ์ที่ขัดต่อจริยธรรมของสื่อมวลชน

จากการศึกษาแนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีความสำคัญในการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนที่ใช้สื่อออนไลน์โดยตรง ถึงแม้สื่อมวลชนเองได้มีแนวทางปฏิบัติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ชัดเจน แต่ในปัจจุบันยังสามารถพบเห็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคม เป็นผลมาจากการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนเองหรือบริบทรอบข้าง ด้วยเหตุนี้จึงได้นำมาเป็นการรอบในการศึกษาวิธีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าวว่าเป็นอย่างไร มีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ที่เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติของสื่อมวลชนหรือไม่ อย่างไร และสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าวอย่างไร

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรมสื่อมวลชน

การก่อตัวของแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility Theory) เกิดขึ้นจากการที่สื่อมวลชนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในตลาดเสรีแห่งความคิดเห็นอย่างเต็มที่ แต่ในทางกลับกันสื่อมวลชนกลับไม่ได้ได้รับการพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองให้เติบโตขึ้นมาพร้อมกับเสรีภาพทางความคิด เสรีภาพดังกล่าวเปรียบเสมือนดาบสองคม กล่าวคือ สื่อมวลชนมีเสรีภาพทางความคิดเพื่อหลีกเลี่ยงจากการถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่การเป็นตลาดเสรีของข่าวสารและความคิดเห็นตามทฤษฎีเสรีภาพนิยมกลับเกิดสภาวะการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ 3 ประการ (สมควร กวียะ, 2547, น. 202-204)

1. การใช้เสรีภาพในทางที่ผิด (abuse of freedom) ปรากฏชัดในยุคหนังสือพิมพ์เหลือง (Yellow Journalism) ที่แข่งขันกันแย่งผู้อ่านโดยการเสนอเนื้อหาที่ตื้นตันเร้าอารมณ์และไม่ค่อยมีเนื้อหาสาระ (sensationalism and nonsense) แทนที่จะมุ่งแข่งขันกันให้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์

ต่อผู้อ่านและสาธารณชน หนังสือพิมพ์กลับให้ “เรื่องบาป เรื่องเพศ และความรุนแรง” ตลอดจนการนำเสนอเรื่องส่วนตัวมาเปิดเผยหรือโจมตี ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอย่างไม่เป็นธรรม

2. การรวมกระจุกของสื่อมวลชน หรือการรวมกระจุกความเป็นเจ้าของ (conglomerate ownership) ปรากฏให้เห็นทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ด้วยความเจริญรุดหน้าทางด้านการโฆษณาสินค้า ลดความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงการสื่อมวลชนต่างต้องปรับตัว สื่อมวลชนเล็กและยากจน ต้องล้มเลิกกิจการหรือไม่ก็ต้องรวมตัวกับสื่อมวลชนใหญ่ เป็นต้น สื่อมวลชนใหญ่ (big media) กลายเป็นสมบัติของคนบางกลุ่มเท่านั้น และถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่ค่อยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และเป็นวงการธุรกิจใหญ่ (big business) ที่ใช้สื่อมวลชนเพื่อสนับสนุนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจของตน ทั้งยังปกปิดกีดกันการแสดงออกของผู้ที่มีความคิดเห็นตรงกันข้าม เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ที่ถือว่าเป็นเสรีภาพของทุกคนในสังคม จึงกลายเป็นเสรีภาพของบุคคลเพียงไม่กี่คนไม่กี่กลุ่ม คล้ายเป็นเสรีภาพถูกผูกขาดนำไปใช้ในอำนาจ กลายเป็นเสรีภาพที่จะกดขี่เสรีภาพ (freedom to suppress freedom)

3. ความไม่รับผิดชอบต่อสังคม (social irresponsibility) สื่อมวลชนในยุคนั้นของสหรัฐอเมริกาถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงว่า ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของสังคม ทั้งยังต่อต้านคัดค้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นพิษเป็นภัยต่อศีลธรรมอันดีของสาธารณชนอันเนื่องมาจากหนังสือพิมพ์มักสอดแทรกความคิดเห็นและอิทธิพลของคนเข้าไปในข่าวนิตยสารลงภาพแสดงการรักร่วมเพศ (pornography) หนังสือการ์ตูนชักนำเด็กให้นิยมชมชอบความรุนแรงและอาชญากรรม รายการบันเทิงมีคุณภาพต่ำ และมีมากเกินไป เป็นต้น

กาญจนา แก้วเทพ (2541 : 101-103) ได้กล่าวถึงรายละเอียดของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า

ผลพวงที่เกิดขึ้นจากการนำเอาทฤษฎีอิสรภาพนิยมมาใช้ รวมทั้งข้อจำกัดต่างๆที่เกิดขึ้นมาสู่การทบทวนครั้งใหม่ว่า หากคนทุกคนมีเสรีภาพดังที่จะแสดงความคิดเห็นในตลาดเสรีทางความคิด รวมทั้งสื่อมวลชนเองก็มีเสรีภาพดังกล่าวอย่างเต็มที่ แต่หากว่าสื่อมวลชนไม่ได้พัฒนาความรับผิดชอบต่อให้เติบโตมาพร้อมกับเสรีภาพ แล้วใครเล่าจะเป็นผู้ตรวจสอบ และควบคุมดูแลสื่อได้ ดังนั้น จึงได้เกิดกระบวนการที่จะปรับปรุงทฤษฎีอิสรภาพนิยมเสียใหม่ให้รัดกุมยิ่งขึ้น รวมทั้งมีข้อเสนอใหม่ๆว่า นอกเหนือจากเสรีภาพที่จะได้รับการประกันแล้ว สื่อมวลชนยังต้องได้รับมอบหมายให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมอีกด้วย และกลุ่มผู้ที่จะมากำกับดูแลการทำหน้าที่ดังกล่าวของสื่อก็เช่น ความคิดเห็นของชุมชน กิจกรรมของผู้บริโภคจรรยาบรรณทางวิชาชีพ และอื่นๆ

McQuail (อ้างถึงใน กาญจนาน แก้วเทพ, 2543, น.102) กล่าวถึงกระแสการก่อตัวของ ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อเริ่มต้นขึ้นในปี ค.ศ. 1947 ในสหรัฐฯ เมื่อคณะกรรมการที่ทำงานเรื่อง เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ (commission on the freedom of the press) ได้จัดทำรายงานออกมา ในรายงานฉบับนี้ได้ระบุอย่างชัดเจนว่า แม้ว่าเสรีภาพของสื่อเป็นสิ่งที่จะต้องได้รับการยืนยัน หากทว่า ก็ต้องมีการเพิ่มเติมหลักการเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมลงไปด้วย ในหลักการดังกล่าวนี้ ได้ระบุข้อ ปฏิบัติสำคัญๆ ที่สื่อมวลชนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมพึงกระทำ เช่น

- จะต้องรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความจริงอย่างละเอียด รอบด้านและอย่างที่ได้ตรวจสอบอย่างรอบคอบโดยพิจารณาดูบริบทที่เหตุการณ์นั้น
- สื่อมวลชนต้องเป็นภาพตัวแทนของคนทุกคน ทุกกลุ่มในสังคม และจะนำ เป้าหมายและคุณค่าของสังคมอย่างชัดเจน

McQuail (อ้างถึงใน กาญจนาน แก้วเทพ, 2541, น.102) ได้ระบุลักษณะสำคัญของ ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชนดังนี้ คือ

- สื่อมวลชนต้องมีพันธกิจอันพึงปฏิบัติต่อสังคม สังคมของสื่อควรจะเป็น มหาชน
- ข่าวสารของสื่อจะต้องเป็นเรื่องจริง ถูกต้อง ยุติธรรม ตรงไปตรงมา และ สอดคล้องกัน
- สื่อต้องทำหน้าที่เป็นเวทีแลกเปลี่ยนทัศนคติอันหลากหลาย
- สื่อจะต้องปฏิบัติงานตามหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานของวิชาชีพ
- ในบางสถานการณ์ สังคมอาจจำเป็นต้องเข้าแทรกแซงการทำงานของสื่อ เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

หากกล่าวถึงหลักการที่สื่อมวลชนพึงกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบทฤษฎี ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) นั้น เรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคม” จึงเป็นประเด็น สำคัญเพื่อจะนำมาจำกัดค่านิยมของความรับผิดชอบต่อสื่ออย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งสามารถแบ่ง ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็น 4 ประเภท ตามที่ กาเบลินท์ซ์ (Gablentz, อ้างถึงใน สมควร กวียะ, 2547, น. 155-158) กล่าวคือ

1. ความรับผิดชอบต่อกฎหมาย (Legal Responsibility) บุคคลจะต้องรับผิดชอบต่อ การกระทำของตนในกรณีที่การกระทำนั้นมีผลเสียหายต่อบุคคลอื่น
2. ความรับผิดชอบต่อศีลธรรม (Moral Responsibility) เกี่ยวกับความมีจิตสำนึกของ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมที่มี

ข่าวเกี่ยวกับผู้หญิง เด็กหรือครอบครัวที่ยากจนได้รับความเดือดร้อน ก็จะมีบุคคลหรือสมาคมต่างๆ อาสาเข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นต้น

3. ความรับผิดชอบทางการเมือง (Political Responsibility) หมายถึงการใช้อำนาจหน้าที่ในทางการเมืองให้อยู่ในทำนองคลองธรรมและบรรลุป่าหมายสูงสุด คือรักษาและสร้างเสริมผลประโยชน์ของสาธารณะ (public interest) หรือความรับผิดชอบต่อประโยชน์สุขของประชาชน

4. ความรับผิดชอบทางสังคม (Social Responsibility) ความรับผิดชอบต่อประเพณีนี้แตกต่างจากความรับผิดชอบต่อประเพณีอื่นๆ เป็นความรับผิดชอบที่มีได้เกิดขึ้นเพราะว่ามีกฎหมายบังคับและไม่ได้เกิดขึ้นเพราะว่ามีบทบาทหน้าที่ทางศีลธรรมเหมือนดังเช่น กรณีความรับผิดชอบต่อทางศีลธรรม หากแต่เป็นความรับผิดชอบต่อการกระทำใดๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคมดังกล่าวที่มักเกี่ยวข้องกับผูกพันอยู่กับการประกอบอาชีพ หรือดำเนินชีวิตประจำวัน ของบุคคลทุกคนในสังคม เป็นเรื่องยืดหยุ่นละเอียดอ่อนและไม่มีขอบเขตที่กำหนดไว้เด่นชัดแน่นอน จึงเป็นเรื่องที่จะต้องศึกษากันอย่างน้อยก็ในขอบเขตของแต่ละวิชา

แนวคิดของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมที่เกิดขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 20 มีสาเหตุมาจากการที่หนังสือพิมพ์หลายฉบับดำเนินการอย่างรุนแรง มีการใช้เสรีภาพอย่างไม่มีขอบเขตใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ทั้งยังตกอยู่ภายใต้อำนาจของนายทุนหรือวงการธุรกิจใหญ่ๆ (ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม มีการแข่งขันกันทางด้านการค้า การตลาด) เป็นเครื่องมือทางการเมืองที่มีความขัดแย้งกัน ขาดความรับผิดชอบต่อก่อให้เกิดการทำลายศีลธรรมและประเพณีที่ดีของชาติ อีกทั้งยังตีพิมพ์เรื่องไร้สาระ ให้ความสนใจกับเรื่องตื่นเต้นหวาดเสียวที่หาสาระสำคัญอะไรไม่ได้ และมุ่งประโยชน์ทางด้านการค้าเป็นสำคัญ สิ่งเหล่านี้ทำให้แนวความคิดที่เชื่อว่าเสรีภาพจะสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของหนังสือพิมพ์ได้เสื่อมถอยลง ในสหรัฐอเมริกาถึงกับเรียกร้องให้มีการวางมาตรฐานบางประการในการปฏิบัติงานของหนังสือพิมพ์ และมีการออกกฎหมาย วางจรรยาบรรณ (canon of journalism) ส่วนในอังกฤษได้มีการจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์ (general council of the press) เพื่อสนับสนุนให้วงการหนังสือพิมพ์เกิดความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสาธารณชน หน้าที่สำคัญของสภาการหนังสือพิมพ์ คือ การประณามและประจานการกระทำต่างๆ ที่ไม่สมควรของหนังสือพิมพ์ ดำเนินการสืบสวนคำร้องเรียนต่างๆ นอกจากนั้นในสหรัฐอเมริกา ก็มี หนังสือพิมพ์หลายฉบับที่มีความรู้สึกสำนึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความจริงใจ ความซื่อตรง การไม่ลำเอียง และการเคารพในสิทธิของผู้อื่น ความต้องการที่สังคมเรียกร้องจากหนังสือพิมพ์สรุปได้ 5 ประการ คือ

1. เสนอเรื่องราวของเหตุการณ์ปัจจุบันอย่างเที่ยงตรงแยกความคิดเห็นออกจากข่าว
2. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของทัศนคติต่างๆ เป็นเวทีของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. เป็นตัวแทนของกลุ่มต่างๆในสังคม เสนอข่าวและเนื้อหาสาระของชนกลุ่มนั้นๆ
4. ถ่ายทอดคุณธรรมตามประเพณีนิยม และค่านิยมต่างๆทางสังคม เพื่อส่งเสริมและบำรุงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม
5. เสนอเรื่องราวต่างๆ ของสังคมในแต่ละวันได้อย่างเต็มที่

สมาคมผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน (Society of Professional Journalists) ในสหรัฐอเมริกา กำหนดความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวในเรื่องจรรยาบรรณไว้ 4 ข้อ คือ (พนม พรรณศิริ, 2544, น. 297-298)

1. นักข่าวต้องเป็นกลาง ยุติธรรม กล่าวหาในการหาข้อมูลและเผยแพร่ นักข่าวต้องนำความจริงมาให้ถูกต้อง บางครั้งต้องให้ภูมิหลังข่าว อธิบายข่าวเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจไม่ใช่หาข้อมูลมาอย่างเดียวพอ
2. นักข่าวต้องมีจรรยาบรรณ ต้องปฏิบัติต่อแหล่งข่าวและเพื่อนร่วมงานเยี่ยงมนุษย์ที่พึงปฏิบัติต่อกัน นั่นคือต้องเคารพซึ่งกันและกัน รู้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควร
3. นักข่าวต้องมีอิสระ ต้องปฏิเสธ ไม่ยอมรับของขวัญและรางวัลใดๆที่มีผลต่อการทำหน้าที่ของตนอย่างเที่ยงตรง ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง
4. นักข่าวต้องรับผิดชอบต่อผู้อ่าน ผู้ฟัง หรือผู้ชม ถ้ารายงานผิดต้องรีบแก้ไขให้ถูกต้องทันที (Bishop 1997: p. 79 อ้างถึงใน สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย 2541, น. 39)

2.3.1 จริยธรรมสื่อสารมวลชน

ความหมายของจริยธรรม หมายถึง จริยธรรมเป็นการแสดงออกทางกาย วาจา ใจ ที่มีพื้นฐานมาจากคุณธรรมในตัวของคุณคนนั้นๆ และจริยธรรมก็เป็นตัวกำหนดทางเลือกในการแสดงพฤติกรรมหรือความประพฤติต่างๆของคุณคน ดังนั้น จริยธรรมจึงมีความสำคัญในการสร้างสรรค์และถ่ายทอดสิ่งดีงามต่อสังคม (ปริญญา เห็นสุข, 2549)

โคลเบอร์ก (Kohiberg, 1980, p. 5) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง การปรับพฤติกรรมให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องหรือดีงาม ซึ่งเป็นความประพฤติที่เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยที่บุคคลนำมาปฏิบัติจนกลายเป็นพฤติกรรมในที่สุด

สาโรช บัวศรี (2523) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามหลักศีลธรรม วัฒนธรรม หรือค่านิยมที่ชอบตามทำนองคลองธรรมซึ่งเป็นคุณสมบัติทางความประพฤติที่สังคมมุ่งหน้า

เบลซี และ แชดวิก (Belsey & Chadwick, 1992, p. 10) กล่าวว่า จริยธรรม ไม่ใช่เป็นแต่เพียง หลักจรรยาบรรณ (codes of conduct) ไม่ใช่เป็นเพียงบทบัญญัติ หรือประกาศิตให้คนทำตาม แต่จริยธรรมเป็นเรื่องของหลักการที่จะช่วยชี้ว่าพฤติกรรมอันใดถูก พฤติกรรมอันใดผิด หลักการเหล่านี้มีรากฐานอยู่บนทฤษฎี ซึ่งผู้ใช้อาจนำไปประยุกต์ใช้ด้วยมโนสำนึกที่บริสุทธิ์ยุติธรรม จริยธรรม มิใช่กฎเกณฑ์ที่ตายตัวที่เราสามารถไปท่องจำเอาไว้ แต่จริยธรรมเป็นเรื่องที่มนุษย์แสวงหา ได้เถียง เพื่อหาข้อยุติตามควรแก่กรณี เป็นเช่นนี้ไปไม่มีสิ้นสุด การคิดด้วยเหตุผลและการโต้แย้งแบบประชาธิปไตยเป็นจุดที่สร้างความแตกต่างระหว่าง หลักจริยธรรมกับกฎที่ถูกบังคับใช้แบบตายตัว

โดยทั่วไปแนวคิดเชิงจริยธรรมสี่อมวลชน มีหลักพิจารณาอยู่ 3 หลักการด้วยกัน ได้แก่ (นรินทร์ นำเจริญ, 2537, น. 15-19, อ้างถึงใน รอมพร ศรีสุมานนท์, 2541, น. 22)

1.หลักประโยชน์นิยม (Utilitarianism)

นักคิดคนสำคัญคือ John Stuart Mill เสนอว่าจริยธรรมที่ดีที่สุดคือจริยธรรมที่มุ่งนำประโยชน์สุขมากที่สุดให้แก่คนจำนวนมากที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงวิธีการ เพราะศีลธรรมคือสิ่งที่ทำให้สังคมมีความสุข จึงต้องปรับเปลี่ยนได้ สิ่งใดไม่เอื้อต่อประโยชน์สุขของสังคม สิ่งนั้นย่อมไม่ใช่ศีลธรรม

จะเห็นได้ว่านักคิดกลุ่มนี้ ถือว่าความสุขเป็นสิ่งที่ดีที่สุดของมนุษย์ ค่าของสิ่งอื่นๆ อยู่ตรงที่ว่ามันพาไปสู่ความสุขหรือไม่ ดังนั้น จารีต ประเพณี ศีลธรรมต่างๆ จึงไม่มีคุณค่าอยู่ในตัวของมันเอง แต่เป็นสิ่งที่จะนำไปสู่เป้าหมายคือความสุข ดังนั้นเราสามารถละเมิดต่อศีลธรรม จารีตได้ หากละเมิดนั้นจะนำประโยชน์สุขให้กับคนส่วนใหญ่ ความสุขกับศีลธรรมเป็นคนละเรื่องกัน ธรรมเนียม ประเพณีหรือกฎหมายต้องตัดสินที่ความสุข จึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้

ประโยชน์สุขนี้ไม่ได้หมายถึง ประโยชน์สุขของผู้กระทำเอง แต่หมายถึง ประโยชน์สุขของคนทั่วไป เพราะสิ่งที่ดีที่สุด คือสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่คนจำนวนมากที่สุด

สรุปแนวคิดหลักประโยชน์สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การกระทำก่อให้เกิดประโยชน์สุขมากที่สุด เป็นการกระทำที่ถูกต้องศีลธรรม
2. การกระทำนี้ก่อให้เกิดประโยชน์สุขมากที่สุด

3. การกระทำนี้ถูกศีลธรรม

2. หลักเน้นหน้าที่ (Deontological)

นักคิดคนสำคัญ คือ Immanuel Kant แนวคิดของเขาเรียกว่า Duty Ethics ซึ่งเสนอว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นไม่ได้ตอบว่าการกระทำที่นำไปถูกต้องหรือไม่ แต่การกระทำที่ถูกต้องขึ้นอยู่กับว่า คนนั้นๆ ได้ปฏิบัติตามหน้าที่หรือไม่

ค่าน้ำใจในเจตนาธรรมอันดีงาม (Good Will) ของมนุษย์ เขานิยามคำนี้ว่า หมายถึง การตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวที่ทำในสิ่งที่ตนคิดว่าต้องทำ มากกว่าจะพะวงว่าสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดผลอย่างไร ดังนั้น จริยธรรมของค่าน้ำใจจึงอยู่ที่การปฏิบัติตามหน้าที่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ปราศจากเงื่อนไข ปราศจากข้ออ้าง ความถูกต้องย่อมถูกต้อง และต้องปฏิบัติให้จงได้ ไม่ว่าจะตกอยู่ในสถานการณ์ที่บีบบังคับอย่างแสนสาหัสเพียงใด

กฎหมายศีลธรรม (The Moral Law) ของค่าน้ำใจเป็นกฎที่ไร้ข้อยกเว้น ไร้ข้ออ้างที่จะไม่ปฏิบัติ สัญญาคือสิ่งที่ต้องปฏิบัติ หากบุคคลล้มเลิกสัญญาโดยมีข้ออ้างที่ดูเหมาะสม สัญญาก็จะไร้ความหมาย และสังคมจะเดินไปสู่ความวุ่นวาย

ความประพฤติบางอย่างถือได้ว่าผิดตลอดกาล เช่น การโกง การขโมย ความโลภ การไม่ซื่อสัตย์ ในขณะที่ความประพฤติบางอย่างก็ถือว่าถูกต้องตลอดกาล เช่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หรือการพูดความจริง ความผิดก็คือความผิด จะไม่สามารถทำให้ถูกขึ้นมาได้ด้วยข้ออ้างบางอย่าง ตัวอย่างเช่น ไฟ ความร้อนของไฟอาจทำลายบ้านเมือง อาจทำให้มือพอง หรืออาจช่วยให้หายหนาว แต่ไม่ว่าไฟจะให้ความสุขหรือความทุกข์แก่มนุษย์ สิ่งที่มีอยู่ประจำตัวมันเสมอ คือความร้อน ไฟมิได้ร้อนน้อยลง เพราะมันให้ความสุขแก่มนุษย์ หรือมันร้อนมากขึ้นเมื่อให้ความทุกข์ ผลที่เกิดขึ้นจากไฟมิได้กระทบกระเทือนความร้อนอันเป็นลักษณะประจำของมัน ในทำนองเดียวกับผลที่เกิดจากการพูดความจริง ย่อมไม่กระทบต่อคุณงามความดีของการพูดความจริง ถ้าสิ่งๆ หนึ่งดี มันย่อมดีในตัวเอง ไม่เกี่ยวกับสิ่งอื่น

สำหรับค่าน้ำใจแล้ว แม้การพูดปดเพื่อช่วยชีวิตคนก็ถือว่าเป็นความผิด นักข่าวโกหกเพื่อให้ได้ข่าวก็ผิด การโฆษณาที่ต้องโกหกล้วนเป็นความผิดและไร้จริยธรรมทั้งสิ้น

แล้วจะเอาอะไรมาตัดสินว่าการกระทำอย่างใดที่ควรทำหรือไม่ควรทำ มีมาตรฐานอะไรที่ชี้วัดว่าการกระทำนี้ผิดการกระทำนั้นถูก ค่าน้ำใจบอกว่าต้องดูที่เจตนา การกระทำที่เกิดจากเจตนาที่ดี ไม่ว่าจะทำแล้วเกิดผลอะไร จะเป็นประโยชน์สุขหรือความเดือดร้อน ค่าน้ำใจก็ถือว่าดีทั้งนั้น ปัญหาก็คือเจตนาดีหมายความว่าอะไรในทัศนะของค่าน้ำใจ

ค่าน้ำใจ กล่าวว่ามนุษย์อยู่กึ่งกลางระหว่างแรงจูงใจ 2 อย่าง คือ “เหตุผล” กับ “อารมณ์ความรู้สึก” ค่าน้ำใจบอกว่าการกระทำที่เกิดจากอารมณ์ความรู้สึก ไม่ว่าจะเป็นส่วนบวก เช่น เห็นใจ

เมตตาสงสาร หรือด้านลบ เช่น ริษยา หรือเกลียดชัง จะเรียกไม่ได้ว่าเป็นการกระทำที่เกิดจากเจตนาดี นั่นคือมิใช่การกระทำที่ดีในแง่ศีลธรรม ไม่มีอะไรน่าสรรเสริญ แต่เจตนาดีตามแนวคิดของค่าน์คือ การหลุดพ้นจากรู้สึกไม่ว่าบวหรือลบ แล้วทำตามเหตุผลหรือหลักการ

ค่าน์นี้ได้บอกว่า การกระทำที่เกิดจากความเมตตาสงสารหรือความรู้สึกด้านบวอื่นๆ เป็นการกระทำที่ผิด เขาเพียงต้องการเน้นว่าถ้ามองจากแง่ศีลธรรม การกระทำเหล่านั้นไม่มีคุณงามความดีที่ต้องสรรเสริญ คือในแง่จริยธรรมไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นการกระทำที่ดีหรือทำจากเจตนาที่ดี

เจตนาดีจึงหมายถึง เจตนาที่ไม่หวังผลอะไร ไม่ว่าจะผลนั้นจะเป็นประโยชน์หรือโทษและไม่ว่าผลนั้นจะตกแก่ตนเองหรือผู้อื่น ถ้าท่านทำสิ่งหนึ่งโดยมีผลประโยชน์ของตนเป็นจุดหมายปลายทางนั้นไม่ใช่เจตนาดีแน่ แต่สำหรับค่าน์นี้ก็ได้หมายความว่าถ้าท่านทำสิ่งหนึ่งเพื่อผลประโยชน์หรือเพื่อความสุขของผู้อื่นจะเรียกว่าการกระทำของท่านเกิดจากเจตนาดี

อะไรคือเครื่องวัดว่าหน้าที่และเจตนาดีนั้นเป็นสิ่งที่ดี ค่าน์เสนอสิ่งที่จำใช้เป็นเครื่องวัด กฎทางศีลธรรมว่ามีอยู่ 2 ประการคือ

1. จงทำตามหลักที่ท่านจงใจให้เป็นกฎสากล
2. จงอย่าใช้เพื่อนมนุษย์เป็นเครื่องมือเพื่อการใด

แนวคิดของค่าน์จึงเป็นแนวคิดที่เน้นหน้าที่ของมนุษย์ ค่าน์เห็นว่าความดีก็คือความดี จะส่องแสงแวววาวประดุจเพชร เป็นสิ่งที่มนุษย์จะต้องปฏิบัติรักษาไว้ ความดีคือมโนสำนึกที่มีค่า เป็นมโนสำนึกที่ตนรู้ว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่ ผลกระทบจะเป็นอย่างไรไม่ใช่หน้าที่ที่เราจะต้องไปรับผิดชอบ หากเราใช้ข้ออ้างบางอย่างมาทำให้เราละเว้นต่อการปฏิบัติหน้าที่ได้ ศีลธรรมก็ไม่ใช่ศีลธรรม และสังคมจะสับสน ศีลธรรมมีค่าในตัวเอง คนดีคือคนทำสิ่งที่ดี โดยไม่หวังอะไร คนดีไม่จำเป็นต้องสุขสบายหรือทำให้ผู้อื่นมีความสุข

3. จริยธรรมว่าด้วยระบบแห่งการเลือก (Eclectic System of Journalism Ethics)

Edmund Lambeth เสนอว่ากฎจริยธรรมควรกระจางชัดและจะต้องเป็นกฎที่ปรับได้ แต่ไม่ใช่ปรับกันง่ายๆ จนไม่เป็นกฎ เขาเห็นว่าผลก็สำคัญเช่นเดียวกับธรรมชาติของการกระทำ ดังนั้นหลักการทางศีลธรรมจึงต้องอาศัยรูปแบบของผลกระทบและหน้าที่ โดยสามารถนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์

Lambeth เน้นว่าจริยธรรมไม่ใช่กล่องสีดำที่บีบคนลงไปข้าง และบังคับให้ปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้อย่างเคร่งครัด เขาเห็นว่าจริยธรรมสำหรับสื่อก็คือหลักที่สื่อยอมรับว่ายุติธรรม มี

ประโยชน์ และมีคุณค่า

ซึ่งเขาได้เสนอหลักที่สำคัญ 5 ประการดังนี้

3.1 หลักการพูดความจริง (The Principle of Truth Telling)

สื่อต้องพยายามอย่างเต็มที่ทุกรูปแบบที่จะแสวงหาข่าวสารที่ถูกต้องยุติธรรม สื่อจะต้องตรวจสอบแล้วตรวจสอบอีกเพื่อให้ข้อมูลนั้นถูกต้องอย่างแท้จริง เป็นการตรวจสอบที่พินิจพิเคราะห์ ความแท้และไม่แท้ของข้อมูลและแหล่งข่าว เชื่อสัจย์ต่อข้อเท็จจริง

แม้สื่อมีความจำเป็นต้องออกข่าวให้ทันเวลา ก็ไม่ใช่ข้ออ้างที่จะเสนอข่าวอย่างผิดพลาด เพราะเมื่อสื่อรู้ว่าจะต้องนำเสนอข่าวอย่างรวดเร็ว และความรวดเร็วอาจทำให้เกิดความผิดพลาดได้ง่าย สื่อก็ต้องยิ่งระมัดระวังให้มากยิ่งขึ้น สื่ออาจผิดพลาดได้ แต่ต้องเป็นความผิดพลาดที่เกิดขึ้นอย่างไม่สามารถจะควบคุมได้ トラบที่ควบคุมได้ต้องไม่ผิดพลาด นอกจากการตรวจสอบในแง่ผิดหรือไม่ผิดเท่านั้น ต้องตรวจสอบด้วยว่าข้อมูลนั้นแท้หรือไม่ หรือเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ หรือเป็นการปล่อยข่าวลวงเพื่อโจมตีคนอื่น ความจริงมักไม่ลอยอยู่บนพื้นผิว แต่มักจะซุกซ่อนอยู่ภายใต้พื้นผิวที่เรียบสงบ รอให้นักข่าวไปขุดคุ้ยเอา

การขุดคุ้ยความจริงทำได้หลายทาง เช่น การค้นเอกสาร สัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกต นอกจากนี้ ต้องเข้าใจใน “ความจริงของสังคม” (Social Truth) อีกด้วย การค้นหาความจริงบางครั้งอาจไม่ถูกศีลธรรมบ้าง แต่นักข่าวจะต้องชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นเปิดเผยในเนื้อหาข่าวด้วย

3.2 หลักความยุติธรรม (The Principle of Justice)

ในเรื่องของความยุติธรรมนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับ “ใจ” ของนักข่าวเป็นสำคัญ ว่า “ใจ” นั้นเป็นใจที่เที่ยงตรงหรือไม่ ใจที่ไม่เที่ยงตรงย่อมเป็นที่อยู่ของอคติ เป็นบ่อเกิดของการสะท้อนภาพที่บิดเบี้ยว เพราะเหตุว่าจงใจหลีกเลี่ยง ละเลยการให้นำหนักแก่สิ่งที่ตนไม่สนใจ หรือตั้งข้อสรุปไว้แต่เบื้องต้นแล้วว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี หรือเป็นสิ่งที่ดี

ใจที่ไม่เที่ยงตรงเป็นที่มาของความอยุติธรรม เป็นที่มาของการพิพาทภาคีความที่เสี่ยงต่อการลงโทษผู้บริสุทธิ์อย่างมหันต์ ในศาสตร์ยุติธรรม การลงโทษผู้บริสุทธิ์ถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยงอย่างถึงที่สุด แต่การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน กลับมีคนจำนวนมากที่อาจต้องตายทั้งเป็น เพราะถูกสื่อมวลชนพิพาทอย่างไม่ยุติธรรมทั้งที่สื่อมวลชนไม่ใช่ผู้พิพาท

ความยุติธรรมจึงเป็นคุณธรรมที่นักการสื่อสารมวลชนไม่สามารถจะละเลยได้โดยทั่วไป เกณฑ์มาตรฐานของความยุติธรรม ได้แก่

1. จะต้องไม่ละเลยประเด็นสำคัญของเรื่อง คือต้องมีความครบถ้วน
2. ไม่หยาบคายประเด็นรองมาแทนประเด็นหลัก คือต้องมีความตรงประเด็น
3. ไม่สร้างความเข้าใจผิด และต้องไม่หลอกลวงผู้อื่น คือต้องมีความซื่อสัตย์
4. ต้องไม่กลบเกลื่อนอารมณ์หรืออคติของผู้เสนอด้วยภาษาที่ยกย่อนและ

ขึ้น

3.3 หลักเสรีภาพ (The Principle of Freedom)

หลักของเสรีภาพ แท้ที่จริงก็คือหลักที่เป็นหัวใจของความยุติธรรมนั่นเอง การลิดรอนเสรีภาพนำมาซึ่งความยุติธรรม เสรีภาพของสื่อมวลชนคือเสรีภาพของประชาชน

คำว่าเสรีภาพ มีนัยยะที่แฝงลึกลับเกินกว่าจะสรุปอย่างง่าย ๆ ว่าเป็นอิสรภาพที่จะทำอะไรก็ได้ อันเป็นตรรกะที่ดูออกจะไร้เหตุผล หยาบกระด้าง และไร้วิญญาน

ในความหมายที่ละเอียดอ่อนนั้น คำว่า “เสรีภาพ” หมายถึง ความเป็นตัวของตัวเอง เป็นความนับถือตนเองที่จะไม่ยอมรอมชอมให้กับความขัดแย้งใดที่มุ่งหมายจะโจมตีหลักการที่ตนเองยึดมั่นอยู่

3.4 หลักมนุษยธรรม (The Principle of Humane)

ความมีมนุษยธรรม หมายถึง การกระทำอันพึงปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เราเป็นมนุษย์ เขาก็เป็นมนุษย์ เราเป็นนักข่าว เขาเป็นเหยื่อข่าว เรื่องที่เกิดขึ้นกับเขาจะต้องตกเป็นข่าว นั้น โดยส่วนใหญ่มักจะหนักหนาสาหัสรุนแรงอยู่แล้ว แต่ข่าวก็ต้องเป็นข่าว ความสำคัญอยู่ที่ว่า จะเสนอข่าวนั้นอย่างไร จึงจะไม่ทำลายศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ความมีมนุษยธรรม หมายถึง หลักการที่สื่อมวลชนจะไม่สร้างความเจ็บปวด และความทุกข์ให้ผู้อื่นถ้าไม่จำเป็น เช่น กรณีเด็กถูกจับไปเรียกค่าไถ่ การเสนอข่าวอย่างครึกโครมและเร้าอารมณ์อาจทำให้โจรฆ่าเด็กได้ การเสนอภาพที่ล่อแหลม และข่าวหญิงสาวถูกข่มขืนโดยบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างหวือหวาราวนวนิยาย หญิงนั้นจะรู้สึกอย่างไร ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของเธอจะยังหลงเหลืออีกหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสื่อมวลชนโดยมากมักละเลยในเรื่องการปกปิด ชื่อ ที่อยู่อาศัย สถานศึกษา และที่ทำงานของเหยื่อข่าวนั้นอยู่เนืองๆ

การตีพิมพ์ข่าวเด็กถูกข่มขืน หากระบุชื่อโรงเรียนและลักษณะของเด็กอย่างชัดเจน แม้จะไม่ระบุชื่อเด็ก ก็อาจทำลายอนาคตของเด็กคนนั้นได้ การเสนอข่าวเด็กหญิงที่มีมารดาประพฤติชั่วร้าย หากใช้ภาษาที่กตขี้ดู่แคลนมารดา เด็กหญิงอาจจะเกิดความเจ็บปวดได้ การตีพิมพ์

ภาพหญิงที่ประสบอุบัติเหตุจนเสื้อผ้าหลุดลุ่ยอันสื่อแสดงเจตนาอนาจารของผู้ถ่าย นอกจากจะหมิ่นเหม่ต่อข้อหาลามกอนาจารแล้ว ยังสร้างความเจ็บปวดต่อบุตรหลานของผู้ตกเป็นข่าวอย่างไม่มี ความผิดอีกด้วย เรื่องต่างๆในลักษณะนี้ สื่อมวลชนจะต้องพิจารณาด้วยมโนสำนึกว่าการนำเสนอ ข้อเท็จจริงนั้นจะทำกันอย่างไรโดยคำนึงถึงหลักมนุษยธรรมด้วย

3.5 หลักแห่งการจัดสรร (The Principle of Stewardship)

ความหมายของคำว่า “Stewardship” คือ ความรับผิดชอบอันบุคคลพึงมีต่อ การดำเนินชีวิตและทรัพย์สินของตนโดยคำนึงถึงสิทธิของผู้อื่นด้วย ซึ่งเมื่อนำมาใช้กับสื่อมวลชนแล้ว มีความหมายว่า สื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นนักข่าว บรรณาธิการ เจ้าของ อยู่ในสถานะที่จะต้อง บำรุงรักษาบ่อน้ำแห่งกระแสความเห็นของประชาชนให้แม้จะไม่ใสบริสุทธิ์ แต่ต้องไร้มลพิษ สื่อมวลชน อยู่ในฐานะที่สามารถผดุงความยุติธรรมในสังคมได้ เขาจะต้องป้องกันประชาชนให้ได้รับการป้องกัน เพราะเขาเป็นผู้รักษาบ่อน้ำแห่งความคิดเสรี โดยคำนึงถึงสิทธิของผู้อื่น สิทธิของประชาชน และสิทธิ ในทางศีลธรรมของตนเองด้วย

การรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชนนั้น หมายถึง การปฏิบัติต่อสาธารณะ ดังต่อไปนี้

1. รายงานข่าวที่เป็นจริง เป็นข้อมูลความรู้ที่ลึกซึ้งและเข้าใจง่าย
 2. เปิดเวทีความเห็นที่จะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อคิดและข้อ
- วิพากษ์วิจารณ์
3. รายงานข่าวอย่างครอบคลุมความเห็น ทศนคติ และสภาพที่ดำรงอยู่ของ
- องค์กรต่างๆในสังคม
4. มีการแสดงความเห็นที่เกรงกลัวและน่าเชื่อถือ นำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- เป้าหมายและค่านิยมของสังคมอย่างกระจ่างแจ้ง
5. นำเสนอข่าวสารที่ครอบคลุมเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมอย่าง
- ครบถ้วน

หลักจริยธรรมสำหรับผู้สื่อข่าว

มีนักวิชาการหลายท่านนำเสนอ ไว้ดังนี้

อิสรา อมันตกุล (อ้างถึงใน ปัทมาน สีนานุเคราะห์, 2537, น. 32) เห็นว่านักข่าวที่ดีนั้น ควรมีหลักจริยธรรมสำหรับยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของนักข่าว หลักจริยธรรมนั้นได้แก่

1. นักข่าว พึงกระทำทุกสิ่งทุกอย่างในอำนาจหน้าที่ของตน เพื่อให้รายงานข่าวที่เสนอ

ออกสู่ประชาชนคนอ่าน มีความถูกต้องเที่ยงแท้แน่นอนที่สุด ก่อนที่จะรายงานข่าวหนึ่งข่าวใดออกไป นักข่าวพึงใช้ความรู้และความสามารถตรวจสอบจนกระทั่งมั่นใจว่าจะไม่ผิดพลาด การบิดเบือนข้อเท็จจริงก็ดี และหรือการระงับยับยั้งข้อเท็จจริงไว้ด้วยเจตนาที่ดี ย่อมไม่ใช่วิสัยของนักข่าวที่ซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ

2. พึงระลึกว่า ปัจเจกชนทุกคนมีสิทธิที่จะป้องกันชื่อเสียงเกียรติยศและเอกภาพของเขาไว้ สิทธิดังกล่าวนี้พึงได้รับความเคารพจากนักข่าว โดยดเว้นไม่เสนอข่าวอันเป็นการละเมิดเรื่องราวส่วนตัวของบุคคลใด เว้นไว้แต่ได้พิจารณาเห็นแล้วว่าจำเป็นจะต้องกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

3. ในการเสนอรายงานข่าวอันผิดพลาดหรือเป็นที่จ้อออกไป จะต้องแก้ไขข่าวนั้นให้ถูกต้องโดยเร่งด่วนที่สุด

4. ในการเสนอรายงานข่าว พึงถือเป็นข้อห้ามเด็ดขาดที่จะไม่แทรกแซงความคิดเห็นปะปนลงไปด้วย ข่าวกับความเห็นต้องแยกออกจากกันโดยเด็ดขาด

5. ควรใช้ดุลยพินิจให้ละเอียดรอบคอบเกี่ยวกับแหล่งที่มาของข่าว เพื่อป้องกันมิให้ข่าวที่เสนอออกไปสู่ประชาชนกลายเป็นโฆษณาชวนเชื่อ เพื่อผลประโยชน์ของบุคคลบางคนหรือบางกลุ่มหนึ่งในกรณีที่น่าจะเป็นนักข่าวจะต้องปกปิดแหล่งข่าวที่มาข่าวซึ่งตนได้รับรายงานให้เป็นความลับโดยเข้มงวดที่สุด

6. ในการเสนอข่าวอาชญากรรม นักข่าวพึงระลึกไว้ให้แม่นยำว่า ผู้ต้องหาในคดีต่างๆยังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ เว้นไว้แต่เขาจะตกเป็นจำเลยตามการชี้ขาดของศาลที่มีอำนาจตามกฎหมาย นักข่าวที่ดีย่อมจักไม่ด่วนประณามผู้ต้องหาว่าเป็นผู้กระทำความผิด เพื่อสร้างรสชาติตื่นเต้นให้แก่ผู้อ่านในการเสนอข่าวของตนเด็ดขาด

7. นักข่าวที่ดีจะไม่รับสินบนไม่ว่ามาในรูปแบบไหนไม่ได้ทั้งนั้นหรือจะปล่อยให้ผลประโยชน์ส่วนตัวมีอิทธิพลเหนือความสำนึกในความเป็นธรรมและความเป็นกลางย่อมไม่ได้ดุษณี

8. ข่าวและเรื่องราวที่ก่อความเสื่อมทรามทางศีลธรรม เช่นเดียวกับข่าวและเรื่องราวที่เป็นภัยต่อความมั่นคง เสถียรภาพและอธิปไตยของชาติ ไม่พึงเสนอโดยเด็ดขาด

พิศิษฐ์ ชวลาธวัช (อ้างถึงใน การรายข่าวชั้นสูง , น. 290-293) กล่าวไว้ว่า จริยธรรมของผู้สื่อข่าวเป็นสิ่งสูงส่งมีคุณค่า แม้จะมองด้วยตาเปล่าไม่เห็นแต่จะรู้เห็นได้โดยผลของการกระทำ หากผู้สื่อข่าวยึดหลักจริยธรรมเป็นตัวกำกับจะส่งผลให้เสรีภาพในการรายงานข่าวมีความสำคัญใน

บทบาทของนักต่อสู้เพื่อรักษา “เสรีภาพ” ที่ไม่เสื่อมถอยไปสู่ยุคมืดได้ จึงขอวางบรรทัดฐานทางความคิดของผู้สื่อข่าว เพื่อเป็นข้อเตือนใจและเตือนความทรงจำ (ไม่ใช่ท่องจำ) ของผู้สื่อข่าวที่จะดำรงอยู่อย่างมีเกียรติ

1. ให้ความบันเทิงและสัจจะ

กรณีของผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับการให้ความบันเทิงแก่สังคมเป็นเรื่องที่ไม่อาจปฏิเสธได้ เพราะในชีวิตประจำวันของมนุษย์เรานั้นย่อมต้องการพักผ่อนทางอารมณ์โดยวิธีต่าง ๆ กัน สื่อมวลชนจึงถูกคาดหวังจากสังคมในการให้ความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ กัน ข้อสำคัญความบันเทิงที่ถูกเสนอไปนั้นให้ขึ้นอยู่กับ “สัจจะอันถูกต้อง และข้อวิพากษ์วิจารณ์ที่ซื่อสัตย์ต่อผู้อ่าน” ดังนั้นการให้ความบันเทิงบันเทิงในทีนี้จะต้องระวังว่าจะอะไรจริงอะไรไม่จริงเป็นความบันเทิงที่สังคมควรจะได้รับ หรือเป็นความบันเทิงเพื่อเอาใจตนหรือเอาใจใครกันโดยเฉพาะ

2. ความเต็มใจหรือไม่อาจรู้ได้ที่กลายเป็นสนามของการโฆษณาชวนเชื่อ

สื่อมวลชนจะกลายเป็นสนามยุทธของการทำโฆษณาทางข่าวสาร จนกระทั่งกลายเป็นเครื่องมือในการปั่นเรื่องเท็จและรองรับเจตนาอันสกปรกที่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่ามันคือข้อความโฆษณาชวนเชื่อที่เราเต็มใจหรือไม่ก็ตามให้ปรากฏในเนื้อหาของสื่อโดยมีการกล่าวอ้างถึงผลงานของผู้สื่อข่าวในผลงานดังกล่าว

3. ประดุจหนึ่งสถาบันสาธารณะที่มีหน้าที่รับใช้สังคม

ผู้สื่อข่าวคือกลไกสำคัญของผู้สื่อข่าวที่มีหน้าที่รับใช้ประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก ผู้สื่อข่าวจึงระมัดระวัง ความเพียรพยายามที่จะเข้ามามีบทบาทและกำหนดเนื้อหาเพื่อเหตุผลในการถูกใช้เป็นเครื่องมือแก่ผู้มีอำนาจรัฐ ผู้นำทางการเมือง ผู้นำทางเศรษฐกิจ ผู้มีอิทธิพลหรือองค์กรใดที่มีบทบาทในการสร้างกระแสข่าว ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม หากผู้สื่อข่าวหลงทางหรือขาดความรู้หรือไม่ชัดเจนในภาระหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อสังคม จะกลายเป็นจุดอ่อนให้ฝ่ายแสวงหาผลประโยชน์จากข่าวสารจนตกเป็นเครื่องมือเพราะการไม่รู้เท่าทันเกมที่ถูกกำหนดขึ้น และผลประโยชน์ตกเป็นของผู้กำหนดทิศทางข่าวไปในที่สุด

4. การขุดคุ้ยแสวงหาและกระทำความจริงให้ปรากฏ

เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีคุณค่าทางข่าวจะปรากฏโดยผ่านสื่อมวลชน ผู้สื่อข่าวมีบทบาทที่จะทำความจริงให้ปรากฏ แต่มิได้หมายความว่าหลายสิ่งหลายอย่างที่ไม่เป็นข่าว “จะไม่ใช้ข่าวเสมอไป”

ปัจจัยสำคัญ คือเรามีความสามารถเพียงพอหรือไม่ที่จะทำความจริงที่ซ่อนเร้นให้ปรากฏเป็นข่าวขึ้นมา เช่น การทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น แต่การปฏิบัติภาระหน้าที่ของผู้สื่อข่าวต้องพิจารณาเรื่องราวโดยรอบคอบ ไม่ลำเอียง เอาจริงเอาจัง และมีศีลธรรมในการนำเสนอข่าว ให้มองปัญหาและแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนรอบด้านเสียก่อน เพื่อป้องกันไม่ให้สังคมได้รับผลร้ายในเรื่องรายนั้นๆ

5. ผู้สื่อข่าวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ผู้สื่อข่าวมีหน้าที่ในการพัฒนาความรู้และความรอบรู้ที่จะถ่ายทอดและบันทึกเรื่องราวเหล่านั้นให้ทันเวลาและทันสมัยเสมอกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือทางการเมือง บางครั้งผู้สื่อข่าวนี้เองที่มีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยให้ทุกฝ่ายมีความเจ็บปวดน้อยที่สุด โดยการชี้แนะและเตือนสติสังคมไม่ให้ออกนอกกรอบนอกทาง หรืออาจยับยั้งไม่ให้เกิดวิกฤติการณ์ใหญ่โต

6. ผู้สื่อข่าวกับความเชื่อถือได้

ผู้สื่อข่าวไม่มีสิทธิ์ปิดเบือนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้กลายเป็นเรื่องที่น่าตื่นเต้นเร้าใจจนไม่อาจแยกแยะได้ว่าอะไรจริงอะไรเท็จ จนกระทั่งก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ข่าวที่ถูกรายงานผ่านสื่อมวลชนจะต้องนำมาซึ่งความศรัทธาและก่อให้เกิดความเชื่อถือปราศจากความลำเอียงใดๆ ด้วยประการทั้งปวง ผู้สื่อข่าวควรหาวิธีการชักนำให้ผู้อ่านสนใจแก่นทางความคิดและประเด็นสำคัญของปัญหาในชีวิตประจำวัน ให้ข้อเท็จจริงและอธิบายข้อเท็จจริงที่กระจัดกระจายอย่างลึกซึ้งเพียงพอให้สังคมคิดและตัดสินใจด้วยตัวเอง จนกระทั่งก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันของสังคมในระดับหนึ่ง เพื่อรับรางวัล “ความเชื่อถือ” จากสังคม

จริยธรรมสื่อดิจิทัล

จริยธรรมในสื่อดิจิทัลจะมีลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การปฏิบัติงาน และบรรทัดฐานของสื่อมวลชนที่รายงานข่าวผ่านระบบดิจิทัล อันได้แก่ ผู้สื่อข่าวออนไลน์ บล็อกเกอร์ นักข่าวช่างภาพดิจิทัล นักข่าวพลเมือง และสื่อสังคม ปัจจุบันนี้เทคโนโลยีดิจิทัลเปิดโอกาสให้คนทั่วไปสามารถพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร หรือกระจายเสียงและแพร่ภาพออนไลน์ได้ จริยธรรมในสื่อดิจิทัลจึงรวมถึงการที่คนใช้สื่อใหม่หรือสื่อดิจิทัลในการค้นคว้า ตีพิมพ์เผยแพร่ รวมทั้งการใช้เนื้อหาทั้งในรูปแบบตัวหนังสือและภาพของผู้อื่นที่เผยแพร่ไว้ด้วย (Ward, 2014) Charles M. Ess (2013) กล่าวว่าประเด็นสำคัญด้านจริยธรรมที่มากับสื่อดิจิทัล คือ ความเป็นส่วนตัว และเนื้อหาลามกอนาจาร (Privacy and Pornography) ประเด็นความเป็นส่วนตัวนั้นถูกระบุไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ค.ศ. 1948) ว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ดังนั้นจึงไม่ควรถูกผู้ใดละเมิด ผลการวิจัย

ของศูนย์จริยธรรมสื่อนานาชาติ (The Center for International Media Ethics: CIME, 2011) พบว่าสื่อมวลชนผู้ตอบแบบสอบถามของ CIME จาก 46 ประเทศ ส่วนใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชนจากทวีปอเมริกาเหนือ (ร้อยละ 77) และทวีปยุโรป (ร้อยละ 64) คิดว่าสื่อดิจิทัลส่งผลกระทบต่อทางลบต่อจริยธรรมสื่อ และเมื่อสื่อหันมาทำงานผ่านสื่อใหม่หรือเผยแพร่เนื้อหาออนไลน์ ส่วนใหญ่มีกสิมที่จะปฏิบัติตามกรอบจริยธรรมต่างๆที่เคยทำเมื่อตนปฏิบัติในรูปแบบของสื่อดั้งเดิม

Ward (2014) กล่าวถึงปัญหาจริยธรรมของสื่อมวลชนดิจิทัลว่าเป็นการยากที่จะแยกแยะว่าอะไรคือสื่อมวลชน เพราะคนทั่วไปก็สามารถส่งข้อมูลข่าวสารออนไลน์ได้ เมื่อใช้มุมมองามทฤษฎีปทัสสถานทางสังคมขบมองว่าสื่อมวลชนต้องให้ข้อมูลต่อสาธารณชนอย่างถูกต้องและอย่างรับผิดชอบ ดังนั้น ผู้ใช้สื่อดิจิทัลทั่วไปจึงไม่ควรถูกนับว่าเป็นสื่อมวลชน เพราะว่าพวกเขาไม่ได้รับการพัฒนาทักษะหรือได้รับการฝึกอบรมให้เป็นผู้สื่อข่าว ดังนั้น ผู้ใช้สื่อดิจิทัลทั่วไปจึงไม่ควรเป็นผู้ยึดถือบรรทัดฐานจริยธรรมสื่อมวลชนใดๆ ดังนั้น ผู้ที่จะถูกตัดสินว่าเป็นสื่อมวลชนดิจิทัลได้จึงควรเป็นผู้ยึดมั่นในจริยธรรมตามบรรทัดฐานวิชาชีพของสื่อมวลชนด้วย อย่างไรก็ตาม Ward (2014) ได้นำเสนอประเด็นจริยธรรมของผู้ใช้สื่อดิจิทัลไว้ดังนี้

ความเป็นนิรนาม

ความเป็นนิรนาม (anonymity) เป็นสิ่งที่ยอมรับกันไปแล้วในการสื่อออนไลน์มากกว่าสื่อกระแสหลัก ประมวลจริยธรรมสื่อกระแสหลักจะยอมให้มีการใช้แหล่งข้อมูลที่ไม่ระบุชื่อ หรือที่มาเพียงบางกรณีเท่านั้น แต่ในสื่อออนไลน์นั้น ควรเป็นนิรนามหรือการไม่ระบุตัวตนมักจะกระทำได้โดยการอ้างเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการเปิดเผยการกระทำผิดของผู้อื่น สื่อกระแสหลักมักจะมีการกระทำที่ขัดแย้งในตัวเอง เช่น ยอมให้มีการปิดบังตัวตนได้เมื่อเป็นสื่อออนไลน์ แต่ห้ามการปิดบังในหนังสือพิมพ์และรายการวิทยุและโทรทัศน์ ดังนั้น จริยธรรมของสื่อมวลชนต่างประเภท (platform) จึงควรใช้หลักการเดียวกันหรือไม่สำหรับกรณีความเป็นนิรนาม

ความเร็ว ข่าวลือ และการแก้ไข

ภาพและข่าวออนไลน์สามารถเผยแพร่กันไปทั่วโลกด้วยความรวดเร็ว ในชีวิตประจำวันเราจะเห็นผู้คนจำนวนมากต้องการบอกเล่าสิ่งที่ตนพบเห็นผ่าน Facebook, Twitter, Youtube, Blog, Line รวมทั้งการส่งข้อมูลผ่านอีเมลล์และโทรศัพท์เคลื่อนที่ เมื่อนักข่าวและสำนักข่าวแข่งขันกันด้วยความเร็ว จึงทำให้ละเลยการตรวจสอบความถูกต้อง เราจึงพบเห็นข้อมูลผิดๆ ถูกนำเสนอผ่านสื่อดิจิทัลเสมอ ยิ่งไปกว่านั้น องค์กรสื่อเองบางครั้งยังเก็บเอาข่าวลือออนไลน์มานำเสนอต่อและอาจ

ก่อให้เกิดผลเสียเกินคาดได้ เพราะจะมีการส่งต่อกันไปเรื่อยๆ เราจะเห็นว่าหลายครั้งที่การรับข้อมูล ผิดๆ ออนไลน์ก่อให้เกิดการวิตกกังวลหรือเกิดความเสียหายในวงกว้าง นอกจากปัญหาข่าวลือที่ไม่เป็น ความจริงแล้ว ยังมีปัญหาต่อเนื่องอื่นๆ อีก คือการแก้ไขความผิดพลาดในข้อมูลออนไลน์ ข้อผิดพลาด ในสื่อดิจิทัลหรือสื่อออนไลน์อาจปรากฏขึ้นได้ในหลายระดับ นับแต่การสะกดคำไม่ถูกต้องไปจนถึง ความผิดในข้อเท็จจริง ดังนั้นประเด็นท้าทายจริยธรรมในสื่อดิจิทัลอีกประการหนึ่งคือการมีหลักเกณฑ์ ในการจัดการกับข่าวลือออนไลน์และการแก้ไขความผิดพลาด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักจริยธรรมด้าน ความถูกต้องของข้อมูล การตรวจสอบ และความโปร่งใส

ความเป็นกลาง ผลประโยชน์ทับซ้อน และสื่อมวลชนเลือกข้าง

สื่อใหม่ส่งเสริมให้คนแสดงออกและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างเปิดเผย แต่ปรากฏ ว่าผู้ใช้สื่อออนไลน์ส่วนมากมักแสดงออกถึงความไม่เป็นกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเคลื่อนไหวทาง การเมือง ในขณะที่สื่อกระแสหลักซึ่งยึดหลักการทำหน้าที่ด้วยความเป็นกลางกลับได้รับผลกระทบใน เชิงเศรษฐกิจ เนื่องจากผู้รับสารมักชอบติดตามอ่านความคิดเห็นที่รุนแรงหรือเลือกข้างมากกว่า ดังนั้น สื่อที่เป็นกลางจึงมักไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ประเด็นท้าทายจริยธรรมในสื่อดิจิทัลอีก ประการหนึ่งคือความหมายของความเป็นอิสระของสื่อมวลชนท่ามกลางประโยชน์สาธารณะใน สถานการณ์ของสื่อใหม่ควรเป็นอย่างไร

การรับเงินสนับสนุนของสื่อมวลชน

สื่อกระแสหลักประสบปัญหาด้านธุรกิจกันมากเพราะผู้บริโภคหันไปหาสื่อออนไลน์กัน มากขึ้น องค์กรสื่อหลายองค์กรถึงขั้นต้องปลดพนักงาน และมีสื่อส่วนหนึ่งเริ่มดำเนินการในรูปแบบ ใหม่ เช่น เปิดเว็บไซต์ข่าวหรือห้องข่าวที่ไม่หวังผลกำไร แต่ดำเนินการในรูปแบบมูลนิธิรับเงินบริจาค จากประชาชน สื่อมวลชนบางคนถึงขั้นขอเงินสนับสนุนจากประชาชนในการทำข่าว แนวโน้มการ ประกอบกิจการแบบนี้เรียกว่า “entrepreneurial journalism” ซึ่งการขายข่าวในรูปแบบนี้ก็นำมา ซึ่งปัญหาด้านจริยธรรมที่ว่า เมื่อสื่อมวลชนรับเงินจากผู้บริจาคซึ่งมีอยู่จำนวนหนึ่ง สื่อมวลชนนั้นจะ เป็นอิสระจากผู้บริจาคเงินสนับสนุนตนได้อย่างไร

การใช้สื่อสังคมของผู้สื่อข่าว

องค์กรสื่อหลายแห่งสนับสนุนให้นักข่าวใช้สื่อสังคมเพื่อรวบรวมข่าวสาร และเพื่อสร้าง แปรนต์สำหรับตนเอง เช่น การสร้าง Blog, Facebook, หรือสร้างบัญชี twitter ขึ้นมา แต่การที่มี

เว็บไซต์หรือช่องทางการสื่อสารเฉพาะตัวเช่นนี้อาจเกิดผลลบได้เช่นกัน เช่น กรณีแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นอย่างไม่เป็นกลาง ประเด็นท้าทายจริยธรรมในสื่อดิจิทัลอีกประการหนึ่งคือการกำหนดแนวทางที่อนุญาตให้ผู้สื่อข่าวสามารถค้นหาข้อมูลในสื่อใหม่ได้ แต่ควรกำหนดขอบเขตในการแสดงความคิดเห็นออนไลน์

นักข่าวพลเมืองและการใช้เนื้อหาของพลเมือง

การที่ใครๆก็สามารถใช้สื่อออนไลน์เพื่อรายงานข่าวได้ จึงเกิดนักข่าวอีกประเภทหนึ่งที่เรียกกันว่า “นักข่าวพลเมือง” (citizen journalism) และนำไปสู่คำถามที่ว่า นักข่าวพลเมืองควรอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์จริยธรรมเดียวกันกับนักข่าวออนไลน์ทั่วไปหรือไม่ ปัจจุบันนี้ องค์กรสื่อมักประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ จึงเต็มใจที่จะทำงานร่วมกับนักข่าวพลเมืองในการรายงานข่าวประเภทภัยธรรมชาติ อุบัติเหตุ และข่าวสั้นอื่นๆ ซึ่งนักข่าวพลเมืองสามารถรายงานข่าวอย่างฉับไวจากที่เกิดเหตุทั้งภาพและเสียงผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ แต่ข้อมูลเหล่านี้ อาจมีการปลอมแปลงหรือลำเอียงได้เช่นเดียวกัน รวมทั้งการตรวจสอบความถูกต้องของแหล่งข่าว ประเด็นท้าทายจริยธรรมในสื่อดิจิทัลอีกประการหนึ่ง คือ ความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะมีมาตรฐานจริยธรรมสื่อที่ใช้ได้กับสื่อทุกประเภทหรือควรจะมีมาตรฐานจริยธรรมของสื่อแต่ละประเภทแยกกันไป

จริยธรรมในการใช้ภาพออนไลน์

เทคโนโลยีภาพในสื่อใหม่มีลักษณะแตกต่างไปจากภาพแบบเดิมๆ เพราะภาพในระบบดิจิทัลมีความหมายรวมถึงภาพนิ่งและวิดีโอด้วย ปัจจุบันนี้ คนทั่วไปสามารถจับภาพหน้าเว็บไซต์และส่งต่ออย่างง่ายดาย หรือแม้กระทั่งการแก้ไขตัดแปลงภาพในลักษณะต่างๆ ประเด็นท้าทายจริยธรรมในสื่อดิจิทัลอีกประการหนึ่งคือ สื่อมวลชนหรือนักข่าวพลเมืองควรแก้ไขตัดแปลงภาพข่าวหรือไม่ ในขณะที่การแก้ไขตัดแปลงภาพข่าวในสื่อกระแสหลักอาจถูกตัดสินว่ามีความผิดและถูกลงโทษสถานหนักจากองค์กรสื่อที่เดียว นอกจากนั้น นักข่าวช่างภาพสารคดีปรับแต่งภาพได้ในระดับใด เช่น การปรับสีและแสงในภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กรอบการทำงานที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปคือการปรับแต่งทางเทคนิคในภาพนั้นสามารถทำได้ แต่ต้องไม่เปลี่ยนความหมายหรือเนื้อหาของภาพจนกระทั่งทำให้ผู้อ่าน/ผู้ชมเข้าใจผิด มิฉะนั้นจะถือว่าผิดจริยธรรม อย่างไรก็ตาม เส้นแบ่งระหว่างการปรับแต่งทางเทคนิคและการปรับแต่งเนื้อหาอันดูเหมือนจะไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติจริง ซึ่งประเด็นท้าทายจริยธรรมในสื่อดิจิทัลอีกประการหนึ่งคือการกำหนดเกณฑ์จริยธรรมในการสร้างภาพ และวิธีการจัดการกับกรณีที่ยากในการตัดสินทางจริยธรรม

จากแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรมสื่อมวลชน สร้างความตระหนักรู้สำนึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ให้ความความจริงใจ ความซื่อตรง เคารพสิทธิของผู้อื่น ถึงแม้วิชาชีพสื่อมวลชนมีเสรีภาพแต่ต้องมาคู่กับความรับผิดชอบต่อการใช้เสรีภาพดังกล่าวอีกด้วย และเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าว ให้ความประพฤติที่ดี มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพของตนเอง และต่อสังคม ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำมาเป็นกรอบในการศึกษาว่า สำนักข่าวมีนโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟอย่างไร วิเคราะห์ว่าสื่อมวลชนมีนโยบายที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมหรือไม่ ซึ่งในการนำเสนอข่าวของสำนักข่าวหรือผู้สื่อข่าวจะต้องยึดหลักจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ และมุมมองของสมาคมวิชาชีพมองว่าสำนักข่าวที่มีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟมีจริยธรรมสื่อมวลชนหรือไม่

2.4 แนวคิดและบทบาทของสื่อสาธารณะ (Public Service Broadcasting)

แนวคิดเรื่องสื่อสาธารณะสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ แนวคิดพื้นฐาน ลักษณะเฉพาะและบทบาท และแนวคิดด้านการเงิน ตามลำดับ

1. แนวคิดพื้นฐานของสื่อสาธารณะ

แนวคิดพื้นฐานของสื่อสาธารณะเป็นการหาคำตอบว่า สื่อสาธารณะคืออะไรและเหตุใดจึงต้องมีสื่อสาธารณะ โดย เคฟ และ บราวน์ (Cave and Brown) และบราวน์ (Brown) (ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2547, น. 4) มองว่าสื่อควรจะมีวัตถุประสงค์มากกว่าการให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมและผู้ฟัง และมีได้แสวงหากำไรสูงสุดให้แก่ผู้ผลิตเช่นเดียวกับสื่อเชิงพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ British Peacock Report ที่อธิบายว่าสื่อสาธารณะคือ “ความพยายามเปลี่ยนแปลงให้นโยบายสาธารณะเป็นตัวกำหนดรูปแบบรายการแทนที่จะเป็นกฎเกณฑ์ทางการค้า” เพื่อแสดงให้เห็นถึงพื้นฐานของสื่อสาธารณะชัดเจนยิ่งขึ้น

แอคคินสัน และเรบอย (Atkinson and Raboy) (ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2547, น. 4) ได้สรุปถึงแรงผลักดัน 3 ประการที่ทำให้เกิดสื่อสาธารณะขึ้น ประการแรกคือปัจจัยทางเทคนิค เนื่องจากคลื่นความถี่เป็นทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด จึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการเข้ามาจัดสรรทรัพยากรนี้ให้มีความเหมาะสม และเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม ประการที่สองเนื่องจากความสำคัญของระบบการกระจายเสียงที่มีศักยภาพสูงต่อระบบการเมือง สังคมและวัฒนธรรม โดยเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าหากประชากรในประเทศใดได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและสมบูรณ์แล้ว (Perfect Information) รัฐบาลของประเทศนั้นย่อมไม่สามารถควบคุมระบบสื่อสารเพื่อ

ใช้ในทางมิชอบได้ แรงผลักดันประการสุดท้ายมาจากความไม่เชื่อมั่นในกลไกตลาดจะทำให้ระบบการกระจายเสียงเป็นไปเพื่อการบริการสาธารณะได้ เนื่องจากหากปล่อยให้สื่อมวลชนอยู่ในการครอบครองของนักธุรกิจหรือกลุ่มทุน สื่อนั้นย่อมมุ่งผลิตเนื้อหาเพื่อให้มีผู้ชมรายการมากที่สุด เพราะจะทำให้ตนได้รับรายได้จากการโฆษณามากที่สุดตามมา ดังนั้นระบบการกระจายเสียงเพื่อประโยชน์สาธารณะจึงไม่สามารถเป็นระบบธุรกิจที่มุ่งหวังกำไรสูงสุดได้

ในแง่ของความแตกต่างของสื่อสาธารณะและสื่อเชิงพาณิชย์ แอดดิสัน และเรบอย (Atkinson and Raboy) (ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2547, น. 4) ยังได้ชี้ให้เห็นถึงปรัชญาพื้นฐานที่แตกต่างกันระหว่างสื่อสาธารณะและสื่อเชิงพาณิชย์ใน 3 ด้าน โดยกล่าวว่าสื่อสาธารณะมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าถึงประชากรของประเทศ โดยมุ่งเน้นสร้างและส่งเสริมวัฒนธรรมด้านต่างๆ โดยเป็นเสมือน “พื้นที่สาธารณะ” ของประชาชนทุกคนในประเทศ ในขณะที่สื่อเชิงพาณิชย์มีเป้าหมายทางการค้าและมีรายได้หลักมาจากค่าโฆษณา ผู้ชมรายการจึงเปรียบเสมือนเป็นผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของสินค้าต่างๆ สื่อเชิงพาณิชย์จึงเปรียบเสมือนเป็นตลาดที่เป็นพื้นที่ให้ผู้ซื้อและผู้ขายมาพบกัน กล่าวได้ว่า ความแตกต่างที่ชัดเจนของสื่อเพื่อสาธารณะและสื่อเชิงพาณิชย์อยู่ที่จุดมุ่งหมายในการดำเนินงานว่าจะมีเป้าหมายเพื่อการค้าหรือมุ่งเพื่อสร้างคุณภาพให้กับสังคม ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวก็จะส่งผลต่อนโยบายและเนื้อหาต่างๆที่สื่อนำเสนอต่อสังคม

2. ลักษณะเฉพาะและบทบาทของสื่อสาธารณะ

แม้วรรณกรรมส่วนใหญ่จะเห็นถึงความจำเป็นในการมีสื่อสาธารณะเพื่อรักษาสมดุลของระบบสื่อสารมวลชน แต่ในแง่ของลักษณะเฉพาะและบทบาทของสื่อสาธารณะก็ยังคงมีหลายมุมมองที่แตกต่างกันออกไป

ในแง่ลักษณะเฉพาะของสื่อสาธารณะ แกรนท์ และซูน (Brant and Siune) (ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2547, น. 6) ได้สรุปว่าลักษณะสำคัญของสื่อสาธารณะจะต้องมีคือ การตรวจสอบได้ การมีรายได้บางส่วนจากสาธารณะ มีการควบคุมเนื้อหารายการโดยมุ่งเน้นคุณภาพและตอบสนองความต้องการของผู้รับสารหลากหลายกลุ่ม การให้บริการแก่ประชากรในสังคมอย่างทั่วถึง และมีความสามารถในการแข่งขันกับสื่อเชิงพาณิชย์ได้

แกรแฮม และเดวีส์ (Graham and Davies) (ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2547, น. 7) ชี้ให้เห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสื่อสาธารณะว่าต้องมีขนาดใหญ่ ต้องเป็นเครือข่ายระดับประเทศ และต้องเป็นอิสระจากการเมืองและการค้า โดยมองว่าสื่อสาธารณะจะต้องเป็น “ศูนย์กลางแห่งความเป็นเลิศ” (Center of Excellence) ที่ต้องดำเนินการผลิตรายการและออกอากาศด้วยตัวเอง เป็นผู้วางมาตรฐานให้กับตลาด และสามารถกระตุ้นสื่อกระจายเสียงทั้งระบบ โดยสื่อสาธารณะสามารถมีได้มากกว่าหนึ่งสถานีในประเทศ แต่ควรมีองค์กรที่มีขนาดใหญ่ และ

มีกิจการที่สามารถสร้างการรวมตัวในแนวตั้ง (Vertical Integration) ได้ โดยมีกิจกรรมที่ครอบคลุม ตั้งแต่การฝึกอบรม การผลิต การวางผังรายการ และการออกอากาศ

ในขณะที่หน่วยงานวิจัยด้านการกระจายเสียงของอังกฤษ (Broadcasting Research Unit: BRU) ได้อธิบายแนวคิดของการกระจายเสียงเพื่อสาธารณะว่าต้องมีองค์ประกอบ 8 ประการ ดังต่อไปนี้

1. สามารถเข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่
2. มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับรสนิยมและความสนใจของทุกคน
3. ให้ความสำคัญกับชนกลุ่มน้อยเป็นพิเศษ
4. มีบทบาทในการสร้างชุมชนและเอกลักษณ์ของชาติ
5. ปราศจากผลประโยชน์
6. ได้รับเงินอุดหนุนโดยตรงจากสาธารณะ
7. มุ่งผลิตรายการที่มีคุณภาพเป็นสำคัญมากกว่าความต้องการจำนวนผู้ชม
8. ผู้ผลิตรายการมีเสรีภาพในการนำเสนอ

จะเห็นได้ว่า แนวคิดเรื่องลักษณะและบทบาทของสื่อสาธารณะมีความหลากหลายและแตกต่างกันในรายละเอียด World Radio and Television Council ซึ่งเป็นองค์กรของเอกชนอิสระ (Non-government Organization) ที่ได้รับการสนับสนุนจาก UNESCO จึงได้กำหนดนิยามและหลักการของสื่อสาธารณะ ไว้ในแง่ของหลักการและเนื้อหารายการ ซึ่งนับเป็นกรอบแนวคิดที่ครอบคลุมแนวคิดต่างๆ ดังต่อไปนี้ (ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2547, น. 8)

1. ในแง่ของหลักการพื้นฐาน (Principles) สิ่งที่สื่อสาธารณะควรยึดถือ ได้แก่
 - 1.1 เข้าถึงประชาชนทุกคน (Universality)
 - 1.2 มีความหลากหลาย (Diversity)
 - 1.3 มีความอิสระ (Independence)
 - 1.4 มีความโดดเด่น (Distinctiveness)
2. ในแง่ของเนื้อหารายการ (Program Content) สิ่งที่สื่อสาธารณะควรยึดถือ ได้แก่
 - 2.1 ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลางและเป็นประโยชน์ (Unbiased and Enlightening Information)
 - 2.2 ผลิตรายการเพื่อการบริการและผลประโยชน์ของสาธารณะ (Public Service and Benefit)
 - 2.3 ผลิตรายการที่มีจุดเด่น (Programs that Leave Their Mark)

2.4 ผลิตรายการด้วยตัวเอง (In – House Production)

2.5 ผลิตเนื้อหาที่นำเสนอเพื่อส่วนรวม (National Content)

3. แนวคิดด้านการเงินของสื่อสาธารณะ

แหล่งสนับสนุนด้านการเงินย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการผลิตรายการของสื่อมวลชนทุกองค์กร การวิเคราะห์สื่อสาธารณะจึงต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อแหล่งที่มาของงบประมาณ ดังเช่นที่การประชุมคณะมนตรีแห่งยุโรปครั้งที่ 4 ว่าด้วยเรื่องนโยบายสื่อมวลชน (Council of Europe’s Fourth European Ministerial Conference on Mass Media Policy) ในปี 1994 ได้มีมติร่วมกันว่า การคุ้มครององค์กรสื่อสาธารณะให้มีความเป็นอิสระและได้รับเงินอุดหนุนอย่างเหมาะสม เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสื่อในสังคมประชาธิปไตย

Broadcast Research Unit (BRU) (ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2547, น. 9) ถึงกับระบุลงไปเลยว่า การมีรายได้โดยตรงหรือรายได้บางส่วนจากประชาชน ถือเป็นคุณสมบัติข้อหนึ่งของระบบกระจายเสียงเพื่อสาธารณะ เพราะรายได้จากประชาชนเป็นความสัมพันธ์อย่างป็นรูปธรรมที่สุทธระหว่างองค์กรกระจายเสียงเพื่อสาธารณะกับประชาชน ทำให้การตรวจสอบของสังคมต่อองค์กรกระจายเสียงเพื่อสาธารณะและการเรียกร้องความรับผิดชอบจากองค์กรกระจายเสียงเพื่อสาธารณะเป็นสิ่งชอบธรรม

ซูน (Siune) (ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2547, น. 9) ชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลของแต่ละชาติมีความรับผิดชอบในการกำหนดโครงสร้างของสื่อมวลชนในประเทศของตน โดยใช้วิธีการแตกต่างกัน รัฐบาลในประเทศยุโรปตะวันตกส่วนใหญ่จะจัดตั้งบริษัทสาธารณะ (Public Corporation) ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตสื่อเพื่อสาธารณะ และมีรายได้ในการดำเนินงานจากการเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้รับที่มีเครื่องวิทยุหรือโทรทัศน์ อย่างไรก็ตาม บางประเทศ เช่น อิตาลี เนเธอร์แลนด์ และฟินแลนด์ ก็อาจมีการหารายได้บางส่วนจากการโฆษณา

จากการศึกษาของแมคคินเซย์ (Mckinsey) (ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2547, น. 10) พบข้อสรุปที่น่าสนใจว่า

- สื่อสาธารณะที่มีรายได้จากการโฆษณาจะพบปัญหาความขัดแย้งของประโยชน์ Conflict of Interest) ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติภารกิจเพื่อสาธารณะ
- การได้รับเงินจากการบริจาคจะไม่เพียงพอในการดำเนินงานของสื่อสาธารณะ
- การได้รับเงินจากรัฐบาลจะทำให้งบประมาณมีความจำกัด และนำไปสู่การลดลงของมาตรฐานรายการ

- การจัดเก็บค่าธรรมเนียมเป็นวิธีที่มีข้อบกพร่องน้อยที่สุดสำหรับสื่อ
สาธารณะ

ดังนั้น ไพรส์ และ เรบอย (Price and Raboy) (ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ
กาญจน์ชูฉัตร, 2547, น. 11) จึงเห็นว่าสื่อสาธารณะอาจมีแหล่งงบประมาณจากที่ใดก็ได้ โดยไม่
จำเป็นต้องพึ่งพาการเก็บค่าธรรมเนียมแต่อย่างใดเท่านั้น แต่ทั้งนี้จะต้องยึดหลักดังต่อไปนี้

- มีจำนวนมากพอ (Substantial)
- มีอิสระ (Independent)
- สามารถคาดการณ์ได้ (Predictable)
- ง่ายและยุติธรรม (Simple and Equitable)

แนวคิดและบทบาทของสื่อสาธารณะ ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานและบทบาทหน้าที่ของ
สื่อสาธารณะ รวมถึงสาเหตุและที่มาของสื่อสาธารณะในประเทศ ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์นโยบาย
การนำเสนอของสำนักข่าวที่เป็นสื่อสาธารณะได้

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรสื่อสารมวลชน รายการโทรทัศน์ และการจัดผัง รายการ

องค์กรของสื่อมวลชนมีลักษณะร่วมกับองค์กรทั่วไป กล่าวคือ ประกอบด้วยส่วนใหญ่ 2
ส่วน คือ (กาญจนา แก้วเทพ, 2547, น. 146-154)

1. องค์กรประกอบโดยทั่วไปขององค์กร เช่น ต้องมีเป้าหมายโครงสร้างภารกิจ ระเบียบ
กฎเกณฑ์ ฯลฯ
2. องค์กรประกอบที่เกี่ยวกับคนทำงาน เช่น พฤติกรรมการทำงาน บทบาททางวิชาชีพ
การรับรู้องค์กร ฯลฯ

หากขยายลักษณะทั้งหมดเป็นปัจจัยย่อยๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์กรสื่อมวลชนจะได้
องค์ประกอบขององค์กร ดังนี้

1. ธรรมชาติและขนาดขององค์กร เนื่องจากสื่อมวลชนประกอบด้วยสื่อหลายประเภท
ดังนั้นองค์กรที่ทำงานกับสื่อจึงมีหลากหลายตามไปด้วย เช่น องค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ
โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เทปเพลง โฆษณา ฯลฯ และสื่อแต่ละชนิดมีธรรมชาติที่แตกต่างกัน มีประวัติ
ความเป็นมา มีหน้าที่และภาพลักษณ์ที่เฉพาะตัว ดังนั้นธรรมชาติขององค์กรที่สื่อผลิตแต่ละชนิดจึง
แตกต่างกันไปด้วย

นอกจากธรรมชาติของสื่อแล้ว ขนาดขององค์กรยังเป็นตัวแปรสำคัญในการบริหารจัดการแต่ละองค์กร เพราะขนาดขององค์กรจะเป็นตัวกำหนดลักษณะอื่นๆ ขององค์กรด้วย เช่น ถ้าเป็นองค์กรขนาดเล็ก มีคนไม่ถึง 10 คน ระบบความสัมพันธ์แบบครอบครัวและใกล้ชิดก็เป็นไปได้ แต่ถ้าเป็นองค์กรบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ หรือเป็นอุตสาหกรรมโทรทัศน์ขนาดใหญ่ ที่มีพนักงานประมาณ 2,000 คน ก็จำเป็นต้องมีการจัดแบ่งระบบงานให้เป็นทางการ (formal) มากขึ้น

2. จุดมุ่งหมาย/เป้าหมายขององค์กร ประกอบด้วย

2.1 เป้าหมายขององค์กร ทันสตอลล์ (Tunstal) (กาญจนา แก้วเทพ, 2547, น. 148) ได้เคยศึกษาจุดมุ่งหมายขององค์กรหนังสือพิมพ์โดยแบ่งประเภทของจุดมุ่งหมายออกหลายๆ เป็น 2 เป้าหมาย คือ หวังรายได้และผลกำไร กับเป้าหมายที่ไม่ได้หวังรายได้และผลกำไร (แต่มีเป้าหมายอื่นๆ เช่น หวังชื่อเสียง หวังสร้างบารมีอิทธิพล หวังเผยแพร่แนวคิด) เนื่องจากเป้าหมายทั้ง 2 ลักษณะขัดแย้งกันอยู่โดยธรรมชาติ และเนื่องจากเป้าหมายขององค์กรนั้นอาจจะมีทั้งที่ประกาศออกมาอย่างเปิดเผย เป็นที่รับรู้ทั่วกัน กับเป้าหมายที่ซ่อนเร้นไม่ได้ประกาศออกมา

มนตรี เจนวิทย์การ (กาญจนา แก้วเทพ, 2547, น. 148) ได้เคยกล่าวถึงความขัดแย้งกันทางเป้าหมายขององค์กรสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.) ว่าในการทำข่าวของอสมท. นั้น หากมีการใส่สีไขขาวให้ตื่นตื่นสนุกสนาน ก็จะทำให้ข่าวขายดี ทำรายได้ และกำไรให้องค์กรได้มาก แต่ในฐานะองค์กรของรัฐซึ่งควรจรรักษาระยะบรรณในการทำข่าวให้เป็นแบบอย่าง

2.2. กลไกในการบรรลุเป้าหมาย สำหรับกลไกที่ใช้ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย (mechanism) มักมีการจัดแบ่งประเภทได้ดังต่อไปนี้

2.2.1 กลไกที่มีลักษณะบังคับ (Coercive) อันได้แก่ การออกกฎระเบียบอย่างเข้มงวด การออกคำสั่ง เช่น ต้องทำงานตามเวลา ต้องแต่งเครื่องแบบ ห้ามพูดคุ้ยในเวลาทำงาน ฯลฯ โดยมีบทบาทลงโทษกำกับอยู่

2.2.2 กลไกที่เอาอรรถประโยชน์เป็นเครื่องกำกับ (utility) อันได้แก่ การใช้ผลประโยชน์ต่างๆ ทั้งทางรูปธรรมและนามธรรมเป็นเครื่องจูงใจ ตัวอย่างเช่น การให้เบี้ยขยัน การให้ค่าล่วงเวลา การตัดเงินเดือน การเลื่อนหรือลดตำแหน่ง

2.2.3 การสร้างบรรทัดฐานขึ้นมาเป็นกลไก (normative) เป็นกลไกทางอ้อมที่องค์กรพยายามสร้างบรรทัดฐานหรือมาตรฐานขององค์กรขึ้นมา เพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติตามอย่างสมัครใจ เช่น การสร้างธรรมเนียมหรือประเพณีขององค์กรขึ้นมา และใช้กระบวนการถ่ายทอดหล่อหลอมสมาชิกที่เข้ามา

2.3 วิธีบรรลุเป้าหมายหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ธรรมชาติขององค์กรสื่อมวลชน มักจะมีเป้าหมายหลายๆ อย่างในตัวเอง เช่น ต้องทำตัวเป็น “หมาเฝ้าบ้าน” (watching)

ให้แก่สังคม แต่ในเวลาเดียวกันก็ต้องประสบความสำเร็จทางธุรกิจด้วย หรือต้องตอบสนองค่านิยมหลายๆอย่างในเวลาเดียวกัน เช่น ฝ่ายความคิดสร้างสรรค์ในบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ต้องการงานริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีความแปลกใหม่ แต่ในเวลาเดียวกันก็ต้องทำให้เสร็จทันเวลาด้วย

3. กลไกที่ใช้ในการปฏิบัติภารกิจ กลไกในการดำเนินงานที่ใช้ภายในองค์กรสื่อมวลชน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีข้อเท็จจริงที่พึงตระหนักว่า ในภารกิจแต่ละชนิดจะมีวิธีการใช้กลไกแต่ละอย่างที่เกิดผลกลายเป็น “ความเข้าใจการทำงาน” ขององค์กรนั้นๆ ลักษณะเฉพาะตัวโดยรวมของสื่อมวลชน คือ การดำเนินภารกิจที่ต้อง “หากินกับเวลาภายในเนื้อที่อันจำกัด” ดังนั้นจึงต้องมีกลไกและวิธีการใช้กลไกเฉพาะตัวขึ้นมา

อย่างไรก็ตามในองค์กรสื่อมวลชนแต่ละแห่งยังมีหน่วยงานหรือแผนกย่อยๆไปอีก เช่น ในองค์กรหนังสือพิมพ์ นอกจากจะมีฝ่ายข่าวแล้ว ยังมีฝ่ายศิลปะ ฝ่ายการเงิน แม้แต่ภายในองค์กรเดียวกัน ยังอาจมีการเลือกกลไกมาใช้ในแต่ละฝ่ายแตกต่างกันออกไป เช่น กลไกควบคุมเวลาการทำงานอาจจะนำมาใช้กับฝ่ายสำนักงาน ฝ่ายธุรการ ฝ่ายบัญชี แต่จะใช้ไม่ได้กับฝ่ายความคิดสร้างสรรค์ หรือฝ่ายผลิตรายการ ฝ่ายละคร เป็นต้น

4. กลุ่มเป้าหมาย องค์กรสื่อมวลชนแต่ละแห่งมักจะมีกลุ่มเป้าหมายอันหมายถึง บุคคลกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลประโยชน์จากองค์กร เช่น จำนวนผู้ชมรายการโทรทัศน์จากองค์กรผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ หรืออาจหมายถึงกลุ่มที่มีอำนาจชี้เป็นชี้ตายให้แก่องค์กรนั้น เช่น บรรดาห้างร้านที่เป็นสปอนเซอร์ของนิตยสารเล่มต่างๆ

กลุ่มเป้าหมายขององค์กรสื่อมวลชนแต่ละแห่งอาจประกอบไปด้วย ผู้รับสารบริษัทลูกค้า หน่วยงานรัฐฯ ฯลฯ การจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม รวมทั้งกลไกที่ใช้จัดการในกรณีที่เกิดความขัดแย้งระหว่างการตอบสนองความต้องการที่ขัดแย้งกันของกลุ่มเป้าหมายหลายๆกลุ่ม เช่น คนดูละครโทรทัศน์ที่ไม่ชอบให้มีโฆษณาแทรก แต่ทางบริษัทโฆษณาก็ต้องการให้มี เป็นต้น

5. ประเภทของพนักงาน หรือการศึกษาบุคลากร การศึกษาบุคลากรในองค์กรสื่อสารมวลชน แบ่งเป็นหัวข้อย่อยได้ดังต่อไปนี้

5.1 ด้านการฝึกอบรมและแรงจูงใจในการทำงาน บุคลากรในองค์กรได้รับการฝึกอบรมด้านวิชาชีพมาจากแหล่งใดบ้าง เป็นการเรียนรู้ด้านทฤษฎี (เช่น จากสถานศึกษา) หรือเป็นการค่อยๆเรียนรู้จากการปฏิบัติขึ้นมา นอกจากนั้นยังเป็นการวิเคราะห์เชิงประเมินผลถึงทักษะที่ได้รับการฝึกอบรม เช่น ทักษะด้านข่าวสาร อันได้แก่ การเก็บบันทึกและการนำเอาข้อมูลมาใช้ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของงานด้านสื่อมวลชน และเรื่องความพึงพอใจในการทำงาน อันประกอบไปด้วย ความมั่นใจ

ในการทำงาน บรรยากาศในการทำงาน ความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงแรงจูงใจของบุคลากรที่ทำงานในองค์กรหรือหน่วยงานว่า มีความกระตือรือร้นในการทำงานในระดับใด

5.2 การบริหารและจัดการกับบุคลากร การบริหารจัดการบุคลากร เป็นส่วนหนึ่งของการใช้กลไกการบริหารองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รอสเทน (Rosten) (กาญจนา แก้วเทพ, 2547, น. 152) ศึกษาว่ากลไกที่ใช้ลดความขัดแย้งในการบริหารบุคลากรขององค์กรสื่อประกอบด้วย 3 กลไกคือ

- กลไกการควบคุม เช่น การออกกฎระเบียบห้ามซุบซิบนินทากันในองค์กร
- กลไกการอบรมบ่มเพาะ เช่น การปฐมนิเทศ การจัดประชุมใหญ่เป็นระยะๆ
- กลไกการทำงานด้วยประเพณีขององค์กร (tradition) ได้แก่ การสร้างระเบียบแบบแผนที่แน่นอนในการทำงานขององค์กรขึ้นมา เช่น เวลาประชุมแผนก พนักงานทุกคนมีสิทธิเสนอความคิดเห็นได้โดยไม่ต้องคำนึงเรื่องอาวุโสหรือตำแหน่ง

5.3 บุคลิกภาพและความสามารถของนักสื่อมวลชน สคัทสัน (Schudson) (กาญจนา แก้วเทพ, 2547, น. 152) กล่าวว่า ความสำเร็จของบุคลากรในวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น โดยทั่วไปลักษณะอื่นๆ ลงๆ ไม่ค่อยสม่ำเสมอ เพราะต้องขึ้นต่อธรรมเนียมของตลาดที่ยากจะทำนายได้ การทำงานด้านสื่อจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ประกอบกัน ซึ่งคุณลักษณะหรือความสามารถของคนทำงานด้านสื่อควรจะมีนั้นน่าจะประกอบด้วยตัวอย่างคุณลักษณะเช่นนี้

- รู้จักวิธีเรียกร้องความสนใจของสาธารณะได้
- รู้จักรสนิยมของสาธารณะในแต่ละช่วงเวลา แต่ละสถานที่
- เป็นผู้ที่เข้าใจระบบธุรกิจสื่อมวลชน
- ต้องมีความสามารถที่จะทำตนให้เป็นที่ชื่นชอบและรักใคร่ได้

5.4 การจัดแบ่งประเภทคนทำงานตามลักษณะของงาน

องค์กรสื่อมวลชนมักจะประกอบด้วยงานหลายประเภท มีการจัดการแบ่งงานกันทำออกเป็นหลายแผนก จึงมีคนที่หลากหลายลักษณะดังกล่าวในหลายกรณีอาจเป็นบ่อเกิดของความไม่มีเอกภาพในองค์กร ตัวอย่างเช่น ในขณะที่กลุ่มคนที่ทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ จะคิดถึงเรื่องข้อมูล และประเด็นในการนำเสนอรายการโทรทัศน์ และการนำเสนอรูปแบบรายการต่างๆ ในขณะที่เจ้าหน้าที่ทางเทคนิคอาจจะไม่ค่อยรู้เรื่องนี้เท่าใดนัก ส่วนบรรดานักการภารโรงอาจจะไม่รู้จักแนวคิดนี้เลยด้วยซ้ำไป

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารรายการด้านโทรทัศน์ มี 2 ขั้นตอน คือการค้นหาและพัฒนารายการที่สามารถดึงดูดคนดูที่ต้องการให้มากที่สุด และการนำรายการดังกล่าวมาวาง

ออกอากาศเพื่อแข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สามารถที่จะพิจารณาได้จาก ส่วนประกอบต่างๆ ดังนี้ (ดวงกมล เขี่ยมญาติ, 2549, น. 24-28)

1. การแบ่งช่วงเวลาในการออกอากาศ

ถือว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการจัดผังรายการโทรทัศน์ เพื่อให้รายการออกมาเหมาะสมกับผู้ชมในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งในประเทศไทย มีการแบ่งช่วงเวลาในการออกอากาศเป็น 4 ช่วงด้วยกัน ได้แก่

- รายการภาคเช้า Morning Programmes (ช่วงเวลา 05.00 – 12.00 น.)
- รายการภาคบ่าย Afternoon Programmes (ช่วงเวลา 12.00 – 18.00 น.)
- รายการภาคค่ำ Evening Programmes (ช่วงเวลา 18.00 – 00.00 น.)
- รายการภาคดึก หรือภาคหลังเที่ยงคืน After Midnight Programmes (ช่วงเวลา 00.00 - 05.00 น.)

2. นโยบายหลัก หรือวัตถุประสงค์หลักของสถานี

สถานีโทรทัศน์ทั่วไป จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันในฐานะที่เป็นสื่อมวลชน นั่นคือ การให้ข่าวสาร ความรู้ ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม และการให้ความบันเทิง จะแตกต่างกันตรง สัดส่วนรายการที่นำมาแพร่ภาพออกอากาศตามนโยบายหลักของสถานี นโยบายหลักนี้เป็นส่วนสำคัญ ในการวางแผนจัดผังรายการของสถานี ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ให้ทันกับความต้องการ ของผู้ชมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อให้สถานีได้รับความนิยม ซึ่งหมายถึงจำนวนผู้ รับชมรายการสูงที่สุด และนำมาซึ่งรายได้ของทางสถานี

3. ลักษณะของสถานี และสภาพแวดล้อม

หมายถึง ความกว้างไกลในการกระจายคลื่น ซึ่งมีส่วนสำคัญในการจัดช่วงเวลาในการ แพร่ภาพออกอากาศรายการต่างๆ เพื่อความเหมาะสมระหว่างรายการกับผู้ชมรายการเพราะพิจารณา จัดรูปแบบผังรายการของสถานีโทรทัศน์ มีปัจจัยสำคัญเป็นสภาพแวดล้อมของสถานี ที่จะต้อง พิจารณาควบคู่กันหลายประการ

3.1 ผู้ชม ถือเป็นส่วนสำคัญที่ต้องพิจารณา เพราะรายการที่ออกอากาศทางสถานี ต่างๆ จะเป็นที่ยอมรับหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่ารายการนั้น สามารถตอบสนองได้ตรงกับความต้องการของ ผู้ชมในขณะนั้นหรือไม่ ผู้บริหารแต่ละสถานีต้องพิจารณาถึงส่วนแบ่งผู้ชม ที่มีอยู่ในแต่ละสถานีใน ช่วงเวลาเดียวกันด้วย เพราะแต่ละช่วงเวลา จะมีรายการที่ออกอากาศพร้อมกันหลายรายการ ผู้ชมจึง มีโอกาสเลือกชมรายการที่ตนเองชอบ ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดผังรายการต้องพิจารณาว่า

จะมีวิธีการใดบ้าง ที่ทำให้รายการในสถานีของตน ได้รับความนิยมนมากกว่า และวิธีใดบ้างที่สามารถดึงกลุ่มผู้ชมให้มาสนใจรายการของสถานีตน

3.2 คุณภาพรายการ รายการต่างๆที่ออกอากาศไปยังผู้ชม นอกจากต้องตรงกับความต้องการของผู้ชมแล้ว ยังต้องเป็นรายการที่ให้เนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ ดึงดูดความสนใจผู้ชมด้วย ซึ่งอาจจะพิจารณาจากรายการประเภทเดียวกัน หรือรายการที่ออกอากาศในช่วงเดียวกัน เพื่อหาสัดส่วนและความแตกต่างของผู้ชมได้ เพราะรายการประเภทเดียวกันแต่ออกอากาศในช่วงเวลาต่างกัน สัดส่วนของผู้ชมอาจจะไม่เท่ากันเนื่องจากอิทธิพลของคุณภาพรายการข้างเคียง คุณภาพรายการจึงถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถดึงดูดผู้ชมให้มาติดสถานีได้ เพราะในปัจจุบันนี้ผู้ชมมีโอกาสเลือกได้อย่างอิสระเต็มที่ รายการที่ออกอากาศในทุกวันนี้จึงมักผสมผสานความคิดสร้างสรรค์ของผู้ผลิต เพื่อให้ได้รายการที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของผู้ชมได้เป็นอย่างดี

3.3 ปริมาณความถี่ และความยาวในการออกอากาศ การจัดผังรายการ ควรต้องพิจารณาด้วยว่า รายการที่ออกอากาศนั้น ควรมีความถี่และความยาวของรายการเป็นอย่างไร เพื่อพิจารณาถึงความสนใจของผู้ชมที่จะติดตามรายการนั้นมีมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการสร้างนิสัยในการติดตามชมรายการนั้นๆต่อวัน หรือต่อสัปดาห์ เพราะถ้ารายการมีมากเกินไป หรือออกอากาศถี่เกินไป อาจทำให้ผู้ชมเบื่อได้ นอกจากนั้น ต้องพิจารณาถึงความสามารถของผู้ผลิตว่ามีความเป็นไปได้ในการผลิตรายการหรือไม่ เนื้อหาสาระที่เป็นวัตถุดิบในรายการ มีเพียงพอสามารถป้อนรายการได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่

3.4 ความสัมพันธ์ของรายการข้างเคียง เป็นการศึกษาถึงผลกระทบจากรายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาเดียวกัน โดยศึกษาในลักษณะของการเปรียบเทียบความนิยมของผู้ชมที่มีต่อรายการข้างเคียงในช่วงเวลาที่ออกอากาศ ซึ่งระดับความนิยมของรายการหนึ่ง จะมีอิทธิพลต่ออีกรายการหนึ่ง ในการที่จะวิเคราะห์ว่าต้องใช้กลยุทธ์อย่างไรเพื่อที่จะรักษากลุ่มผู้ชมให้อยู่กับสถานีของตนอย่างเหนียวแน่น หรือพยายามดึงกลุ่มผู้ชมให้กลับมาชมรายการในสถานีของตนโดยเฉพาะ รายการประเภทเดียวกันและออกอากาศในเวลาเดียวกัน นอกจากพิจารณาถึงรายการที่ต่างสถานีแล้ว ในกรณีที่เป็นการรายการในสถานีเดียวกันก็จะเปรียบเทียบจากกลุ่มผู้ชมรายการในช่วงเวลาเดียวกันที่อยู่ในแต่ละวัน และรายการที่จะบรรจุใหม่แทนที่รายการเดิมว่า ความต้องการของผู้ชมเป็นกลุ่มเดียวกันหรือไม่ มีความต้องการอย่างเดียวกันหรือไม่ ผู้ชมกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเดียวกันหรือไม่

3.5 ความสามารถ ภาพพจน์ และค่านิยมของสถานี หมายถึง ความได้เปรียบและความเสียเปรียบของแต่ละสถานี ทั้งทางด้าน การปฏิบัติงาน ความชำนาญ ความทันสมัยของเครื่องมืออุปกรณ์ กำลังคน ภาพพจน์ รวมถึงความนิยมและการยอมรับของผู้ชม ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้สามารถรักษาผู้ชมได้เป็นอย่างดี

สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ทำให้สถานียมีประสิทธิภาพมากขึ้น และปัจจัยที่สามารถทำให้สถานีได้รับความนิยมและทันสมัยอยู่ตลอดเวลาคือ

- ความคล่องตัว เป็นความสามารถในการจัดผังรายการของแต่ละสถานี ซึ่งแต่ละสถานีมีความคล่องตัวไม่เหมือนกัน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงผังรายการให้สอดคล้องกับค่านิยม และความต้องการของผู้ชม สถานีที่มีการจัดรายการเองจะมีความคล่องตัวสูงกว่าสถานีที่มีหน่วยงานราชการ สถาบัน และเอกชนร่วมจัดรายการ

- ความรวดเร็ว เป็นความสามารถในการจัดซื้อ จัดหา และผลิตรายการ เพื่อเตรียมออกอากาศได้อย่างฉับไว ทันกับความต้องการของผู้ชมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ความเร็วนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการวางแผนจัดเตรียมรายการที่ออกอากาศอย่างเพียงพอ อำนาจการผลิต การเปลี่ยนแปลงการผลิต การจัดซื้อรายการ

- ประสิทธิภาพ ภาพพจน์ของสถานีเป็นส่วนที่สร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้ชมได้ และยอมรับว่าเป็นสถานีที่เชื่อถือได้ ซึ่งเกิดจากการมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

- ความเชื่อถือ เป็นค่านิยมซึ่งเป็นความผูกพันของกลุ่มผู้ชมที่ได้รับประโยชน์จากสถานี ซึ่งให้ความไว้วางใจและยอมรับบริการของสถานี ความผูกพันนี้จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง จนเป็นความคุ้นเคยที่จะเปิดชมรายการของสถานีในช่วงเวลานั้นๆ

3.6 ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับใช้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการแพร่ภาพออกอากาศ ซึ่งในข้อบังคับต่างๆ ที่เป็นกรอบในการควบคุมรายการโทรทัศน์ ซึ่งมีผลต่อความเป็นอิสระ ในการจัดผังรายการ และการผลิตรายการ ถ้าเปรียบเทียบข้อบังคับในสหรัฐอเมริกาหรือประเทศต่างๆ ในยุโรปกับประเทศไทยจะต่างกันมาก ในสหรัฐอเมริกา และประเทศในยุโรป จะมีการแบ่งช่วงเวลาในการออกอากาศอย่างชัดเจน ทั้งรายการข่าว ความรู้ บันเทิง อีกทั้งยังให้ความอิสระเต็มที่ ถึงแม้ว่าจะมีกฎระเบียบ ข้อบังคับก็ตาม แต่จะไม่เข้ามาควบคุมอย่างใกล้ชิด และสามารถตัดส่วนหนึ่งของรายการออกทันที โดยไม่ต้องบอกให้ผู้ผลิตทราบล่วงหน้า แต่ในระยะหลังได้มีการผ่อนผัน และให้อิสระเพิ่มมากขึ้น โดยให้แต่ละสถานีรับผิดชอบกันเอง ทั้งที่เป็นรายการทั่วไป และรายการโฆษณาแต่ก็ยังคงใช้กฎหมายระเบียบเดิมของคณะกรรมการการบริการงานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.)

4. การสำรวจผู้ชม

ต้องมีการทำอย่างสม่ำเสมอ เพราะมีส่วนในการพัฒนาและปรับปรุงผังรายการให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา การสำรวจผู้ชมนี้จะมีหน่วยงานที่สำรวจแบ่งออกเป็น

4.1 ส่วนของสถานีโทรทัศน์ ในส่วนนี้สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีได้มีการสำรวจเป็นประจำตามความเหมาะสม โดยจะทำในลักษณะการสำรวจประชามติ คือ การติดตามชมรายการ

ทางสถานี เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงการจัดผังรายการ และพิจารณาปรับปรุงเกี่ยวกับอัตราค่าเวลาของสถานีตามความเหมาะสม

4.2 ส่วนของบริษัทเอกชน จะมีบริษัทเอกชนจัดตั้งขึ้นมาเพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับผู้ชม เพื่อที่จะได้ทราบถึงความต้องการและความนิยมของผู้ชมในแต่ละช่วงเวลา บริษัทที่ทำการสำรวจในลักษณะนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นตัวแทนโฆษณา (Advertising Agency) ซึ่งสามารถนำข้อมูลส่วนนี้ไปใช้ในการวางแผนการโฆษณา และยังจำหน่ายให้กับหน่วยงานที่ต้องการข้อมูล

5. บุคลากรของสถานีที่ใช้ในการจัดผังรายการ

ต้องมีบุคลากรที่เพียงพอและมีคุณภาพ เพื่อที่จะวางแผนจัดผังรายการให้สอดคล้องและมีความเหมาะสมกับผู้ชมในแต่ละช่วงเวลาให้เป็นไปตามนโยบายของสถานีอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นผู้ที่มีความสามารถในการพิจารณารายการที่เสนอเข้ามาเพื่อขอซื้อเวลาออกอากาศ เพื่อนำไปเป็นส่วนประกอบในการจัดผังรายการ 6. งบประมาณ

ต้องใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยีทางด้านอุปกรณ์ และการรับส่งสัญญาณภาพและเสียงตลอดเวลา เพื่อให้การแพร่ภาพออกอากาศมีความกว้างไกลครอบคลุมพื้นที่ได้มาก รวมทั้งพัฒนาอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตรายการเพื่อให้ทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอีกด้วย และยังรวมถึงงบประมาณสำหรับรับรองรับบุคลากรที่มีความสามารถในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเทคนิค และด้านการบริหารตามจำนวนที่สถานีต้องการได้

การบริหารงานโทรทัศน์

ตามแนวคิดของ แชรรม และอเล็กซานเดอร์ (Schramm & Alexander, 1973) สถานีโทรทัศน์มีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ 7 ปัจจัย ได้แก่

1. การควบคุม อันได้แก่ กฎ ระเบียบ สังคม
2. การบริหารทางเทคนิค ได้แก่ ผู้ผลิตเครื่องมือและอุปกรณ์ วิศวกรที่ปรึกษา
3. แหล่งที่มาของรายการ ได้แก่ สถานีเครือข่าย บริษัทผู้ผลิตรายการ บริษัทจัดหานักแสดง สำนักข่าว
4. นักกฎหมาย ที่ปรึกษา ฝ่ายประชาสัมพันธ์ นายหน้าหาโฆษณา ผู้ให้กู้ยืมเงินลงทุน
5. การสนับสนุนจากผู้อุปถัมภ์รายการ บริษัทตัวแทนผู้โฆษณา ผู้ให้การสนับสนุนรายการ
6. แรงงาน การบริหารงาน สมาคมวิชาชีพ สหภาพแรงงาน และองค์กร/สมาคมทางสังคมที่เกี่ยวข้อง

7. ผู้ชม โดยการสังเกตปฏิกริยาตอบกลับจากผู้ดู การวัด/สำรวจความพึงพอใจของผู้ดูที่มีต่อรายการของสถานี โดยฝ่ายวิจัยหรือบริษัทสำรวจวิจัย

แนวโน้มในการบริหารสถานีโทรทัศน์ในอนาคตยังคงมีภารกิจหลักที่จะต้องทำให้สัมฤทธิ์ผล โดยการทำหน้าที่เพื่อตอบสนองการเป็นกลไก และเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนหรือผู้รับสาร อีกทั้งยังต้องตอบสนองต่อกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มที่เฝ้ามองกดดัน ส่วนอนาคตของการบริหารจัดการนั้นจะต้องปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ต้องก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกที่จะส่งผลกระทบต่อทุกมิติ

แนวคิดในการจัดผังรายการโทรทัศน์

การพิจารณาการจัดผังรายการโทรทัศน์เพื่อให้เป็นสถานีที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและมีส่วนประกอบย่อยที่จำเป็นที่จะต้องพิจารณาในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้รายการที่ออกอากาศมีความเหมาะสมกับผู้ชมหรือกลุ่มเป้าหมายในแต่ละช่วงเวลา จากการศึกษาของ Sydney W. Head. , Susan Tyler Eastman และ Lewis Klein (1989) ในเรื่อง A Framework for Programming Strategies. ได้กล่าวไว้ว่า การจัดผังรายการสามารถอธิบายได้ว่าเป็นกลยุทธ์ในการนำรายการต่าง ๆ มาเรียงเรียงจัดลำดับในตาราง เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้ชมที่เป็นเป้าหมาย นักจัดผังรายการจะต้องเป็นผู้มีความรู้ และความสามารถในการพิจารณาผู้ชมโทรทัศน์แล้วจึงเลือกรายการต่าง ๆ ที่ทำให้เข้าถึงผู้ชมเหล่านั้น ถือได้ว่าเป็นงานที่ยุ่ยากมากสำหรับนักจัดผังรายการที่จะต้องเลือกกลวิธีต่าง ๆ เพื่อให้รายการเข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้อย่างกว้างขวาง การที่จะให้รายการเหล่านั้นดึงดูดผู้ชมอาจจะต้องนำองค์ประกอบต่าง ๆ มาเสริม เช่น นำเรื่องตลก เพศ ข้อมูล ข่าวสาร เรื่องที่ผู้คนสนใจ เป็นต้น โดยเลือกมาใช้ตามแนวโน้มของสังคมขณะนั้นว่าสนใจในเรื่องอะไร ซึ่งเป็นสาเหตุให้การจัดผังรายการ จะต้องมึทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ รัฐติพงษ์ ชูนาค), 2545)

สำหรับการแบ่งช่วงเวลาในการออกอากาศมีส่วนสำคัญต่อการจัดผังรายการโทรทัศน์ เพื่อให้รายการออกมาเหมาะสมกับผู้ชมในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งในประเทศไทยมีการแบ่งช่วงเวลาในการออกอากาศเป็น 4 ช่วงด้วยกัน คือ

- รายการภาคเช้า (Morning Programmes (ช่วงเวลา 05.00 – 12.00 น.) 7 ชม.
- รายการภาคบ่าย (Afternoon Programmes (ช่วงเวลา 12.00 – 18.00 น.) 6 ชม.
- รายการภาคค่ำ (Evening Programmes (ช่วงเวลา 18.00 – 00.00 น.) 6 ชม.
- รายการภาคดึกหรือภาคเที่ยงคืน (After Midnight Programmes (ช่วงเวลา 00.00 – 05.00 น.) 5 ชม.

นอกจากเรื่องของการแบ่งช่วงเวลาในการออกอากาศแล้ว ก็ยังมีส่วนอื่นที่สำคัญอีกหลายประการ ซึ่งโดยปกติแล้วการจัดผังรายการของสถานีโทรทัศน์ส่วนใหญ่ ผู้บริหารระดับสูงของ

สถานีฯ จะเป็นผู้ที่วางรูปแบบของผังรายการ เพื่อให้รายการต่างๆ ที่นำมาออกอากาศมีความสอดคล้องกัน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กร รายการโทรทัศน์และการจัดผังรายการ ได้ทำมาเป็นการรอบในการวิเคราะห์วิธีการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว ในส่วนของวัตถุประสงค์ในการนำเฟซบุ๊กไลฟ์ เนื้อหาของข่าว หลักการนำเสนอข่าว โดยเปรียบเทียบรายการโทรทัศน์กับรายการข่าวที่นำเสนอโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์

ในยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตกำลังเป็นที่นิยมและมีผลกระทบในทุกๆ ด้านในปัจจุบัน ทำให้มนุษย์ต้องมีการปรับตัวและพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกของการสื่อสารและการพัฒนาของเว็บ (World Wide Web ; WWW) จากยุคแรกคือ Web 1.0 ซึ่งมีลักษณะเป็น Static Web คือ มีการนำเสนอข้อมูลทางเดียว (One-way Communication) ด้วยการแปลงข้อมูล ข่าวสาร ที่มีอยู่รอบตัวเราให้อยู่ในรูปดิจิทัล (Digital) เช่น นกหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือการโฆษณาตามหน้าเว็บไซต์ โดยผู้ใช้บริการสามารถอ่านได้แต่ไม่สามารถเข้าร่วมในการสร้างข้อมูลได้ แต่เมื่อก้าวสู่ยุคที่ 2 ของเทคโนโลยี Web 2.0 เป็นยุคที่ทำให้อินเทอร์เน็ตมีศักยภาพในการเข้าใช้งานมากขึ้น เน้นให้ผู้ใช้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ (Co-Creation) ลงบนเว็บไซต์ร่วมกันและสามารถตอบโต้กับข้อมูลที่อยู่บนเว็บไซต์ (Interactivity) มีลักษณะเป็น Dynamic Web ที่ผู้ใช้สามารถสร้างเนื้อหา (Content) แลกเปลี่ยน และกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อแบ่งปันถึงกันได้ทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม และองค์กร จะเห็นได้ว่า Web 2.0 เป็นยุคของการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) ซึ่งไม่ใช่แค่เพียงการรับส่งอีเมล (E-mail) รูปภาพ หรือการดาวน์โหลดข้อมูลผ่าน Search Engine หรือใช้เว็บบอร์ด (Web Board) ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเท่านั้น Web 2.0 ยังสร้างความสัมพันธ์ (Relationship) ระหว่างผู้ใช้ในกลุ่มต่างๆจนเกิดเป็นเครือข่ายทางสังคม (Social Network) บนโลกออนไลน์ที่สามารถเชื่อมโลกอินเทอร์เน็ต ที่ปัจจุบันยังคงผูกพันและเข้าช้อนกับการดำเนินชีวิตของผู้คนในโลกของความเป็นจริง (เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ, 2553)

นิยามของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network Site : SNS) คือเป็นเว็บไซต์ที่ปัจเจกบุคคลได้กระทำการต่างๆ ดังนี้ (Boyd & Ellison, 2007)

1. สร้างข้อมูลส่วนตัวบนพื้นที่สาธารณะภายในระบบที่มีขอบเขต
2. เชื่อมต่อรายการต่างๆของผู้ใช้ที่ยอมให้มีการแบ่งปันข้อมูลไปยังบุคคลต่างๆที่ติดต่อสื่อสารกัน

3. สามารถเข้าชมและกีดขวางรายการเชื่อมต่อของบุคคลภายในระบบได้ ธรรมชาติและการตั้งชื่อของการเชื่อมต่อเหล่านี้จะมีความหลากหลาย

สิ่งที่ทำให้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์มีความพิเศษไม่ใช่เพียงแค่การที่ยอมให้ปัจเจกบุคคลได้พบปะกับบุคคลแปลกหน้าได้เท่านั้น แต่ยังทำให้ผู้ใช้สามารถเชื่อมต่อเครือข่ายสังคมและทำให้เครือข่ายนั้นมองเห็นกันได้ และในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมขนาดใหญ่หลายๆแห่งการเชื่อมต่อของผู้ที่เกี่ยวข้องไม่จำเป็นจะต้องจำกัดอยู่ที่การพบปะเพื่อนใหม่เท่านั้น แต่พวกเขายังสามารถสื่อสารกับผู้ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมต่อกันในเครือข่ายสังคมปกติอยู่แล้วเช่นกัน (Haythornthwaite, 2005, p. 125)

เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์มีการพัฒนาในลักษณะหน้าในหลายรูปแบบ แต่สิ่งที่เป็นแก่นหลักประกอบด้วย ข้อมูลส่วนตัวที่สามารถมองเห็นได้ที่แสดงการเชื่อมต่อรายการของเพื่อนที่เป็นผู้ใช้งานของระบบเดียวกัน ข้อมูลส่วนตัวจะเป็นหน้าที่แยกออกมาชัดเจนที่ทำให้บุคคลสามารถกรอกข้อมูลสถานะของตนเองได้ (Sunden, 2003 p.3 อ้างอิงใน Boyd & Ellison, 2007) และเมื่อเชื่อมต่อกับเครือข่ายสังคมออนไลน์แต่ละบุคคลจะถูกขอให้กรอกข้อมูลที่ประกอบไปด้วยชุดของคำถาม เช่น อายุ ที่อยู่ ความสนใจ และสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับตัวเขาและหลายๆเว็บไซต์ยังให้ผู้ใช้ที่สามารถที่จะนำรูปส่วนตัวแสดงบนหน้าเว็บได้ บางเว็บไซต์อาจจะให้ผู้ใช้เพิ่มเนื้อหาที่เป็นมัลติมีเดียหรือปรับหน้าตาหน้าทีแสดงข้อมูลส่วนตัวได้ตามใจชอบและอื่นๆ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ได้มีการทำแอปพลิเคชันพิเศษมากมาย เพื่อให้ผู้ใช้เพิ่มเติมในหน้าข้อมูลส่วนตัวได้ เป็นต้น

หลังจากที่เข้าเป็นสมาชิกเครือข่ายสังคมออนไลน์แล้ว ผู้ใช้สามารถระบุหรือแสดงความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่อยู่ในระบบเดียวกัน โดยที่การกำหนดชื่อจะแตกต่างกันไป แต่ที่เป็นที่นิยมใช้ เช่น คำว่า “Friends” “Contacts” หรือ “Fans” เครือข่ายสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่กำหนดให้มีการยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างทั้ง 2 ฝ่าย แต่บางเครือข่ายก็ไม่ได้มีการกำหนดให้มีการยืนยันแต่กำหนดเป็นการยินยอมให้ติดตาม (Follow) เป็นต้น

การแสดงความสัมพันธ์บนพื้นที่สาธารณะนับเป็นองค์ประกอบสำคัญของเว็บไซต์ประเภทเครือข่ายสังคมออนไลน์และหลายๆเว็บไซต์ยังจัดให้ผู้ใช้สามารถส่งหรือฝากข้อความส่วนตัวที่มีลักษณะคล้ายกับการส่งเมล (Web Mail) ได้เช่นกัน

นอกจากข้อมูลส่วนตัว (Profile) เพื่อน (Friends) การแสดงความคิดเห็น (Comments) และการส่งข้อความส่วนตัว (Private Message) บางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เปิดให้มีการแบ่งปันรูปภาพ วิดีโอ หรือสร้างบล็อก รวมถึงเทคโนโลยีการส่งข้อความสั้น (Instant Message) ในขณะที่บางเว็บไซต์ได้สนับสนุนการเชื่อมต่อกับโทรศัพท์มือถือได้ด้วย เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) มายสเปซ (My Space) และไซเวิลด์ (Cyworld)

โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่า เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นซอฟต์แวร์ที่ใช้งานบนอินเทอร์เน็ตเพื่อตอบสนองไลฟ์สไตล์ของคนยุคนี้ที่ให้ความสำคัญกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากขึ้น จนเกิดเป็นสังคมออนไลน์ สำหรับเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว บทความ รูปภาพ ผลงาน พบปะ แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือความสนใจร่วมกัน และกิจกรรมอื่นๆ รวมไปถึงเป็นแหล่งข้อมูลจำนวนมากที่ผู้ใช้สามารถช่วยกันสร้างเนื้อหาขึ้นได้ตามความสนใจของแต่ละบุคคล

2.6.1 พัฒนาการและความเป็นมาของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking) มีจุดเริ่มต้นจากเว็บ Classmates.com (1995) และเว็บ SixDegrees.com (1997) ซึ่งเป็นเว็บที่จำกัดการใช้งานเฉพาะนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนเดียวกัน เพื่อสร้างประวัติ ข้อมูล ติดต่อสื่อสาร ส่งข้อความ และแลกเปลี่ยนข้อมูลที่สนใจร่วมกันระหว่างเพื่อนที่มีในรายการ (List) เท่านั้น ต่อมาเว็บไซต์ Epinions.com (1999) ก็เกิดจากการพัฒนาของ Jonathan Bishop โดยได้เพิ่มในส่วนของการที่ผู้ใช้สามารถควบคุมเนื้อหา และติดต่อถึงกันได้ ไม่เพียงแต่เพื่อนในรายการเท่านั้น นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ทั้งหลายที่ก่อกำเนิดต่อมา เช่น มายสเปซ (Myspace) กูเกิ้ล (Google) และเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น

ปรากฏการณ์ของโลกเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นแสดงให้เห็นจากการที่มายสเปซ (Myspace) สามารถดึงดูดความสนใจจากสื่อหลักๆของอเมริกาและสื่อต่างชาติ ทำให้จำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นที่ยอมรับไปทั่วโลก Friendster สามารถรวบรวมผู้ใช้ในแถบหมู่เกาะแปซิฟิก Orkut กลายเป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ยอดนิยมในบราซิลก่อนที่จะเติบโตอย่างรวดเร็วในอินเดีย (Madhavan) (อ้างอิงใน Boyd & Ellison, 2007) Mixi ได้รับการยอมรับในญี่ปุ่น และ Hi5 ในประเทศเล็กๆหลายประเทศ อาทิ ละตินอเมริกา แอฟริกาใต้ เป็นต้น ด้วยระบบการให้บริการแบบระบบเปิด เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อื่นๆ ก็ได้ทำการเปิดตัวเว็บไซต์เพื่อสนับสนุนคนที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์เฉพาะกลุ่ม (Niche) ก่อนที่จะขยายออกไปยังกลุ่มผู้ใช้ที่กว้างออกไป แต่สำหรับเฟซบุ๊กได้มีการออกแบบเพื่อที่จะสนับสนุนเฉพาะเครือข่ายวิทยาลัยเท่านั้น เฟซบุ๊ก (Facebook) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 2004 เพื่อใช้ในเฉพาะมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) เท่านั้น (Cassidy, 2006 อ้างอิงใน Boyd & Ellison, 2007) ต่อมาในเดือนกันยายน ปี ค.ศ. 2005 เฟซบุ๊ก (Facebook) ขยายกลุ่มผู้ใช้ไปยังกลุ่มคนต่างๆ

2.6.2 การแบ่งประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์

สำหรับการแบ่งประเภทรูปนั้นในความเป็นจริงแล้วยากที่จะแยกประเภทของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้อย่างชัดเจน เพราะแต่ละเว็บก็ต่างคิดค้นพัฒนาเพื่อเอาใจผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่องอย่างไม่หยุดยั้งและมีฟังก์ชันมากมายแต่อาจมีจุดเด่นที่แตกต่างกันไปเพื่อเป็นจุดขายให้กับเว็บไซต์ ดังนี้ (ธิติมา ทองทับ, 2551)

1. ประเภท Publishing เป็นบล็อกและเว็บประเภทเนื้อหา (Content) เช่น Blogger, Wordpress, Bloggang, Exteen, TypePad เป็นต้น ซึ่งในแต่ละบล็อกก็มีการแยกย่อยเนื้อหาเป็นหมวดต่างๆตามความสนใจ เช่น Oknation.net บล็อกที่ทำให้ทุกคนเป็นนักข่าวได้ด้วยการเขียนบล็อกนำเสนอข่าวสารต่างๆ Blognone.com นำเสนอข่าวสารแวดวงไอที Keng.com บล็อกสำหรับผู้ที่สนใจการตลาด Gotoknow.org บล็อกที่รวบรวมความรู้แขนงต่างๆ Pzecret.net บล็อกแนะนำ Portable ที่น่าสนใจ เป็นต้น

2. ประเภท Community เครือข่ายสังคมที่ช่วยสร้างเครือข่ายเพื่อนเก่าและหาเพื่อนใหม่สามารถส่งข้อความแลกเปลี่ยนความสนใจซึ่งกันและกัน เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook), ไฮไฟว์ (Hi5), มายสเปซ (Myspace) เป็นต้น

3. ประเภท Media มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอวิดีโอ ภาพยนตร์ เพลง เช่น Youtube, Ustream.tv, Yahoo Video, Duocore.tv, Dailymotion, Thaitube.in.th, Veoh, Netflix Imeem, Last.fm และ Ijigg เป็นต้น

4. ประเภท Games เกมออนไลน์ที่สามารถสร้างตัวตนในโลกเสมือนจริงใช้ชีวิตอยู่ในโลกออนไลน์ ติดต่อสื่อสารทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับผู้อื่น เช่น SecondLife World, WarCraft Audition, Gamegum, Ragnarok, Pangya เป็นต้น

5. ประเภท Photo Management เว็บฝากรูปออนไลน์ที่ช่วยจัดการภาพถ่ายจากกล้องดิจิทัลและยังสามารถแบ่งปันรูปภาพ หรือจะเปิดขายภาพเลยก็ได้ เช่น Photobucket, Flickr, Zoomr, Photoshop Express, Glowfoto, Shutterfly เป็นต้น

6. ประเภท Business/Commerce เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อธุรกิจซื้อขายประมูลสินค้าออนไลน์ เช่น Amazon, eBay, Officelive, PayPal, LinkedIn, Pramool, Tarad.com เป็นต้น

7. ประเภท Data/Knowledge แหล่งข้อมูลความรู้ เช่น Wikipedia, Answers, Zickr, Tag.in.th, Del.icio.us, Digg, Bittorrent, Google Earth เป็นต้น

2.6.3 Facebook Live

เป็นความสามารถในการถ่ายทอดสดไปยัง Facebook Timeline ของเรา จากนั้นเพื่อนหรือผู้ชมอื่นๆสามารถรับชมหรือแสดงความคิดเห็น Live Video เหล่านั้นได้ทันที หลังจากสิ้นสุดการถ่ายทอดสดนั้น สามารถเก็บหรือลบวิดีโอได้ มีการแจ้งเตือนให้ผู้ติดตามทราบว่ามีการถ่ายทอดสด มีครั้งแรกเมื่อเดือนสิงหาคม 2558 มีเพียงบุคคลที่มีชื่อเสียงเท่านั้นที่สามารถใช้งานได้ และในเดือนธันวาคม 2558 บุคคลทั่วไปสามารถใช้งานได้ซึ่งต้องเป็นบุคคลในประเทศสหรัฐอเมริกาและได้รับการยืนยันตัวตนแล้ว ส่วนบุคคลในประเทศอื่นสามารถใช้งานได้ช่วงปลายเดือนมกราคม 2559 ในการถ่ายทอดสดของเฟซบุ๊กมีระบบแจ้งเตือนด้วยตัวเอง ซึ่งจะแจ้งเตือนไปยังผู้ใช้งานว่าขณะนี้ได้มีการถ่ายทอดสดของทางเพจหรือบุคคลที่เป็นเพื่อนร่วมกัน หากผู้ใช้งานมีความสนใจการถ่ายทอดสดของผู้ใด สามารถกดติดตามได้เพื่อหากมีการถ่ายทอดสดครั้งต่อไป ผู้ใช้งานจะได้รับการแจ้งเตือนในการรับชม และหากผู้ใช้งานต้องการถ่ายทอดสดด้วยตนเอง และต้องการให้เพื่อนรับชมสามารถเชิญเพื่อนให้เข้ามารับชมได้เช่นกัน สำหรับผู้ที่ต้องการรับชมการถ่ายทอดสดใหม่ๆ สามารถเลือกใช้งาน Facebook Live Map จะปรากฏการถ่ายทอดสดที่เกิดขึ้นทั่วโลก ผู้ใช้งานสามารถแสดงความรู้สึกได้ด้วยปุ่ม reaction ที่ปรากฏได้แบบเรียลไทม์ และเฟซบุ๊กไลฟ์ยังมีฟีเจอร์ที่น่าสนใจ จำพวกเอฟเฟกต์ต่างๆ เช่น หน้ากาก การตกแต่งภาพวิดีโอ ผู้ใช้งานสามารถตั้งเวลาในการรายงานสดได้ล่วงหน้าถึง 1 สัปดาห์ ระบบจะทำการแจ้งเตือนไปยังผู้ติดตามก่อนที่จะมีการรายงานสด 3 นาที ผู้ถ่ายทอดสดสามารถเข้ารับชมสถิติในการรับชมได้คือ ขณะที่มีการถ่ายทอดสดมีผู้รับชมมากที่สุดจำนวนกี่คน แสดงจำนวนผู้รับชมในแต่ละช่วงของการถ่ายทอดสด

การใช้งานเฟซบุ๊กไลฟ์นั้นต้องคำนึงว่าสามารถคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ดังนั้นก่อนทำการถ่ายทอดสดจำเป็นต้องคำนึงในสิ่งที่เราได้รายงานสดออกไป ควรแจ้งให้ผู้อื่นทราบถึงการออกอากาศดังกล่าว ก่อนการรายงานสดควรตรวจสอบความเร็วของอินเทอร์เน็ต เพราะมีผลต่อการรายงานสดที่อาจมีสัญญาณที่ไม่ดี ทำให้ผู้รับชมไม่เข้าใจในสารที่ต้องการสื่อออกไป สามารถเขียนคำอธิบายในการรายงานสดเพื่อให้ผู้รับชมเข้าใจในสารที่ต้องการสื่อได้ง่ายขึ้น สามารถใส่ตำแหน่งที่ทำการรายงานสดได้เพื่อปรากฏบน Facebook Live Map ทำให้มีผู้รับชมใหม่ๆเข้ามาชม หากมีผู้เข้ามาแสดงความคิดเห็น ผู้ทำการถ่ายทอดสดสามารถอ่านความคิดเห็นนั้นและสามารถตอบกลับได้ทันที ความยาวในการรายงานสดที่ดีไม่ควรน้อยกว่า 10 นาที เพราะยังมีการรายงานสดนานทำให้ผู้รับชมเข้ามาชมมากขึ้นเรื่อยๆ และสามารถถ่ายทอดสดได้นานถึง 90 นาที

เนื้อหาสำหรับการถ่ายทอดสด ควรมี ดังนี้

1. หัวข้อมีความน่าสนใจ
2. มีการถาม-ตอบในการถ่ายทอดสด
3. มีลักษณะเป็นข่าวด่วน
4. การถ่ายทอดสดงานคอนเสิร์ต
5. ภาพบรรยากาศเบื้องหลัง
6. เป็นการสาธิตวิธีการต่างๆ
7. เป็นการประกาศหรือเปิดตัวแคมเปญต่างๆ
8. เป็นการถ่ายทอดสดการแสดงต่างๆ

จากสถิติของเฟซบุ๊กไลฟ์นั้น พบว่า มีผู้รับมีแสดงความคิดเห็นในเฟซบุ๊กไลฟ์มากกว่าวิดีโอทั่วไป เวลาเฉลี่ยในการรับชมเฟซบุ๊กไลฟ์นานเป็น 3 เท่ามากกว่าวิดีโอทั่วไป หลังจากไลฟ์สดแล้ว นั่นคือวิดีโอดังกล่าวเป็นวิดีโอทั่วไปที่สามารถกลับมาชมเมื่อใดก็ได้ (blog.hootsuite, 2016: online)

หลังจากกระแสของเฟซบุ๊กไลฟ์มีอิทธิพลสูงมาก ทำให้สื่อมวลชนได้นำมาเป็นเครื่องมือในการนำเสนอข่าว รวมถึงรายการต่างๆได้นำเสนอรายการผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์มากขึ้น เพราะมีความสะดวก รวดเร็ว อีกทั้งยังเข้ากับชีวิตประจำวันของผู้ชม ผู้รับชมสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทันที

สำหรับการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาในเรื่องเครือข่ายสังคมออนไลน์ คือเฟซบุ๊ก โดยศึกษาเฟซบุ๊กไลฟ์ตามกรอบการศึกษา สำนักข่าวมีนโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์อย่างไร ซึ่งเห็นได้ว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการในชีวิตประจำวัน อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์มากขึ้น ในการเข้าไปแสดงความคิดเห็น แบ่งปันเรื่องราว ประสบการณ์ที่พบเจอในชีวิตประจำวัน ทำให้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีการเติบโตอย่างรวดเร็วและมีความนิยมอย่างแพร่หลาย

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว” มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนที่ใช้เฟซบุ๊กไลฟ์เป็นเครื่องมือในการนำเสนอข่าว ผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของงานวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ทั้งยังนำมาช่วยในการวิเคราะห์และอธิบายในการศึกษาครั้งนี้

สุพัต ทีปะลา (2558) ได้ทำการศึกษา “อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการเสนอข่าว” พบว่า สื่อมวลชนนำข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ทำให้กระบวนการคัดกรองข้อมูลข่าวสาร ในฐานะนายประตู่ข่าวสารของสื่อมีความเข้มข้นกว่าปกติในการตรวจสอบแหล่งที่มา ความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำเสนอข่าว เนื่องจากข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์มีจำนวนมาก บางครั้งขาดแหล่งที่มา มีการบิดเบือนตบแต่งข้อมูล อาจมีความผิดพลาดหากไม่มีการคัดกรองข้อมูลอย่างดีก่อนนำเสนอข่าวหน้าหนึ่ง และในปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อกระบวนการทำข่าว เพราะทำให้ผู้สื่อข่าวต้องปรับตัวในการทำงานข่าว โดยเฉพาะการเปิดรับข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อนำมาเป็นประเด็นข่าวในหนังสือพิมพ์ กล่าวได้ว่าในปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อการนำเสนอข่าวมากขึ้นด้วยอิทธิพลของตัวมันเอง ที่สามารถเข้าถึงตัวผู้รับสารได้รวดเร็ว ผู้รับสารต้องการรับข่าวสารที่รวดเร็วทันเหตุการณ์ ดังนั้น สื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นส่วนสำคัญในการส่งสารไปยังผู้รับสารที่สะดวกรวดเร็วที่สุด มากกว่าสื่อหลักที่เราคุ้นเคยอย่าง หนังสือพิมพ์ เป็นต้น อีกทั้งแหล่งข่าวยังมีความสำคัญในการนำเสนอข่าวอีกด้วย เพราะหากไม่มีแหล่งข่าว การทำงานของสื่อมวลชนจะลำบากมากขึ้น

กวิตา พันธุ์อิม (2556) ได้ทำการศึกษา “การใช้สื่อสังคมของบรรณาธิการและผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส” พบว่า วัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสังคมของบรรณาธิการและผู้สื่อข่าวบน Twitter สามารถใช้บอกประเด็นหรือใจความสำคัญของเรื่องหรือข่าว ส่วน Facebook สามารถใช้อธิบายรายละเอียดได้มากกว่า ส่วนมากเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันมากกว่าการนำเสนอข่าวหน้า ส่วนกระบวนการนำเสนอข้อมูลข่าวสารบนสื่อสังคมของบรรณาธิการและผู้สื่อข่าวบนนั้น พบว่า ในขั้นก่อนการผลิต ผู้ให้ข้อมูลใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการหาและเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การติดตามข่าว รวมถึงแบ่งปันข้อมูลข่าวสารระหว่างเครือข่ายสังคมออนไลน์ มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเข้าถึงแหล่งข่าว ในลักษณะการติดต่อนัดหมายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อขอสัมภาษณ์หรือขอข้อมูลข่าวสาร ส่วนในขั้นของการผลิต ผู้ให้ข้อมูลต้องทำข่าวเอง ถ่ายภาพเอง ตัดต่อคลิปทั้งภาพและเสียงได้ เผยแพร่ข่าวสารผ่านทางทวีตเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นการโดยทวีตข้อความเอง ลักษณะข้อความสรุปประเด็น การโปรยความแล้วตามด้วยลิงก์เว็บไซต์ รูป หรือ วิดีโอ ส่วนรูปแบบการรายงานผ่านเฟซบุ๊ก โดยการนำเสนอข่าวแล้วตามด้วยภาพ วิดีโอ หรือการเชื่อมต่อไปยังเว็บไซต์อื่นๆ ท้ายสุดเป็นขั้นตอนหลังการผลิต ได้แก่ การตรวจสอบปฏิกริยาตอบกลับ ของผู้รับสาร เช็คกระแสความสนใจ ส่วนเรื่องของจริยธรรมในการใช้สื่อสังคมของบรรณาธิการและผู้สื่อข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส พบว่า การนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในกระบวนการข่าวก่อให้เกิดความ

เปลี่ยนแปลงต่อการนำเสนอข่าวที่มีความครอบคลุม และสะดวกรวดเร็ว ส่งผลให้ผู้สื่อข่าวมีความรับผิดชอบที่มากขึ้นในการกรองข้อมูลข่าวสารหรือการรายงานข่าวต่างๆ และเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากนโยบายองค์กร ที่เน้นย้ำเรื่องจริยธรรมสื่อมวลชน ในเรื่องการอ้างอิงถึงองค์กรสื่อมวลชน อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความ ภาพและข่าวสาร รวมถึงไม่แสดงความเห็นใดๆที่เป็นการชี้นำ รมั้ตระวังเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เป็นต้น

ศรีลักษณ์ ศิลปี (2539) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาทางด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวอาชญากรรม” พบว่านักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาในการนำเสนอข่าวอาชญากรรม ได้แก่ การนำเสนอรายละเอียดของผู้ตกเป็นข่าว และภาพในคดีพิเศษ เช่น คดีข่มขืน หรือกระทำอนาจารโดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน การนำเสนอข่าวดังกล่าวจำเป็นต้องเสนออย่างมีข้อจำกัด และพบว่าแรงจูงใจที่นักหนังสือพิมพ์ใช้เมื่อเผชิญกับปัญหาทางด้านจริยธรรมในการนำเสนอข่าวอาชญากรรมนั้นนักหนังสือพิมพ์เห็นว่ามาตรฐานทางวิชาชีพเป็นเกณฑ์สำคัญที่สุดที่เขายึดถือ แต่ในแง่การปฏิบัติจริงนั้นไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ได้ ทั้งนี้เพราะปัจจัยในเรื่องของการแข่งขันกับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น และการที่ผู้อ่านให้การยอมรับการนำเสนอข่าวในลักษณะเดิมเป็นอย่างดี จึงทำให้นักหนังสือพิมพ์ไม่ได้ตระหนักในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าว หรืออันตรายที่พวกเขาอาจได้รับมากเท่าใดนัก ทำให้เห็นว่า เมื่อกล่าวถึงจริยธรรมแล้วผู้ที่มีส่วนสำคัญในการนำเสนอข่าว นอกจากบรรณาธิการแล้ว ผู้สื่อข่าวยังมีความสำคัญในการนำเสนอข่าวไปยังผู้รับสาร ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อสังคมในหลายด้าน

จุฑาภรณ์ กนกกังสดาล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารเฟซบุ๊กของสถานีโทรทัศน์พีบีเอสในวิกฤตการณ์อุทกภัย” พบว่า มีการกำหนดกลยุทธ์ในการนำเสนอข่าวผ่านทางเฟซบุ๊ก ทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ติดตาม ทำให้สื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ได้รับความสนใจและได้รับการยอมรับจากผู้คนจำนวนมาก ส่วนรูปแบบการนำเสนอข่าวบนเฟซบุ๊กของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ซึ่งในวิกฤตการณ์อุทกภัยนี้ทำให้มีบุคลากรเพิ่มเข้ามารับผิดชอบต่องานสื่อสังคมออนไลน์ เพราะความต้องการรับข้อมูลข่าวสารมีมากขึ้น เนื่องจากผู้คนต้องการทราบข้อมูลเพื่อรับมือกับสถานการณ์ บทบาทหน้าที่ของทีมงานต้องมีการปฏิสัมพันธ์มากขึ้นกับผู้ติดตามและขอความช่วยเหลือผ่านเฟซบุ๊กของสถานีฯ เนื้อหาของข่าวสารนั้นนำเสนอทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์อุทกภัย อีกทั้งทำให้เฟซบุ๊กของทางสถานีฯ ประสบความสำเร็จ เนื่องจากเป็นสื่อที่มีการรายงานข่าวได้ทันต่อสถานการณ์และเป็นตัวกลางในการให้ข้อมูลและความช่วยเหลือแก่ผู้คนในช่วงวิกฤตการณ์อุทกภัยเป็นอย่างดี

อัญชลี เอกศาสตร์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การแสวงหาข่าวสารการเมืองผ่านเฟซบุ๊กและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองเพื่อต้องการรับรู้สถานการณ์การเมืองในแต่ละช่วงเวลา การเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านเฟซบุ๊กเพราะข้อมูลทันต่อสถานการณ์ ข้อมูลมีมุมมองที่หลากหลาย เข้าถึงสะดวกกว่าสื่ออื่นเนื่องจากไม่จำกัดสถานที่และเวลา มีความรวดเร็วในการปรับปรุงข้อมูลข่าวสารสามารถแสวงหาข้อมูลการเมืองที่ต้องการโดยไม่จำกัดว่ามาจากเฟซบุ๊กของพรรคการเมือง/นักการเมืองฝ่ายใด ส่วนใหญ่มักหาข่าวการเมืองประเภท นโยบายต่างๆของรัฐบาล ปัญหาทุจริตคอร์รัปชั่นของนักการเมืองและข้าราชการ ในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การติดตามข่าวสารทางการเมืองตามสื่อต่างๆ สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลอื่นๆ รับฟัง/รับชมรายการถ่ายทอดการประชุมรัฐสภา/สภาผู้แทนราษฎร การอภิปรายไม่ไว้วางใจ ในด้านความคิดเห็นมองว่าข่าวสารบนเฟซบุ๊กขาดความน่าเชื่อถือ เพราะผู้ใช้แต่ละคนสามารถเป็นผู้ส่งสารเองได้ ไม่มีกระบวนการกลั่นกรองข่าวสาร ต้องใช้วิจารณญาณแยกแยะข้อเท็จจริง แต่เฟซบุ๊กเป็นสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารรวดเร็ว สะดวก เข้าถึงง่าย สามารถเข้าถึงได้โดยผ่านทางคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ทำให้เห็นมุมมองทางการเมืองที่หลากหลาย แนะนำว่าข่าวสารการเมืองบนเฟซบุ๊กควรนำเสนอข่าวสารที่เป็นจริง ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองต้องไม่ไปกระทบผู้อื่น เพราะหากรุนแรงเกินไปจะนำมาซึ่งความแตกแยก

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว ความคิดเห็นในการนำเสนอข่าวของสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง วิธีการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว และจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาแล้ว ยังไม่พบว่ามีผู้ใดได้ทำการศึกษาการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ซึ่งเป็นสื่อที่มีอิทธิพลในชีวิตประจำวันของคนจำนวนมากในปัจจุบัน อีกทั้งยังสามารถส่งผลกระทบต่อสังคมในหลากหลายด้าน การวิจัยนี้จึงมุ่งเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์อย่างเหมาะสม และอยู่ในกรอบจริยธรรมสื่อได้อย่างมีคุณค่า

2.8 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาเรื่อง “การนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยมุ่งศึกษานโยบายในการนำเสนอข่าว ความคิดเห็นในการนำเสนอข่าว และวิธีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล 2 ประเภท คือ แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ สิงหาคม – ตุลาคม 2560 และแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) บุคคลที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม จำนวน 11 คน โดยได้เก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของสำนักข่าว สมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง และผู้สื่อข่าว
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าตำรา เอกสาร วิทยานิพนธ์และผลงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว ผ่านแผนเพจของสำนักข่าว เช่น ข้อมูลการนำเสนอข่าวทางเฟซบุ๊กของสำนักข่าว ข้อมูลสถิติการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสื่อมวลชนหรือบุคคลทั่วไป

3.2 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว ใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการนำเสนอข่าวของสำนักข่าว สมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง และผู้สื่อข่าวของสำนักข่าว โดยวิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา ซึ่งได้คัดเลือกบุคคลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับ

นโยบายของสำนักข่าว สมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องและผู้สื่อข่าวที่นำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายในการนำเสนอข่าวของสำนักข่าว จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- นาย เชิดชาย มากบำรุง ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักข่าว (ด้านการผลิต) สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

- นางสาววารุณี ธาราดล บรรณาธิการ Social Media สำนักข่าวไทย อสมท.

- นาย เทพชัย หย่อง ประธานกรรมการและเจ้าหน้าที่บริหาร เครือเนชั่น

(จากบทสัมภาษณ์)

กลุ่มที่ 2 ผู้สื่อข่าวของสำนักข่าว จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

- นาย โกวิทช์ บุญธรรม ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

- นาย อินทัช เพชรประสมกุล ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

- นางสาว ปรียาพร ทรัพย์แสนยากกร ผู้สื่อข่าว สำนักข่าวไทย อสมท.

- นางสาว เยาวลักษณ์ โบราณมูล ผู้สื่อข่าวอาวุโส ศูนย์ข่าวภาคกลาง และ

ภาคตะวันออก สำนักข่าวไทย อสมท.

- นาย วุฒินันท์ นาอิม ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี

- นางสาว สรารัตน์ รัตนสุวรรณ ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี

กลุ่มที่ 3 สมาคมวิชาชีพเกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว จำนวน 4 คน ประกอบด้วย

- นาย คชาทถ สอนิจิตร นายกสมาคมผู้สื่อข่าวและสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย

- นายไพโรจน์ เทศนิยม นายกสมาคมผู้สื่อข่าวและช่างภาพอาชญากรรมแห่งประเทศไทย

- นายชาย ปละคามินทร์ เลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

- นาย ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ที่ปรึกษาสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์

- นายมานิจ สุขสมจิตร สื่อมวลชนอาวุโส (จากบทสัมภาษณ์)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความถูกต้องแม่นยำ (Validity) ของข้อมูลนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ผลของการวิจัยที่ได้มาเป็นที่ยอมรับว่าเป็นความรู้ที่มีความเป็นจริง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบทั้งความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลประเภทบุคคล ที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นรายบุคคลตามประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง พร้อมกับมีการบันทึกเสียงควบคู่ไปกับการจดบันทึกในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและทัศนะความคิดเห็นของผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ ผ่านแนวประเด็นคำถามที่วางไว้ล่วงหน้าเพื่อสามารถซักถามได้ละเอียดและครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ดังนี้

3.3.1 วัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 1

เพื่อศึกษานโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักงานข่าว

สำนักข่าว
อย่างไร

นำเสนออย่างไร

1. นโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ เป็นอย่างไร
2. เหตุผลในการเลือกใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ในการนำเสนอข่าว
3. ปัจจัยในการคัดเลือกข่าว ในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของ
4. มีการคัดเลือกบุคลากรในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์
5. การนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีหลักการนำเสนออย่างไร
6. วัตถุประสงค์ในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ คืออะไร
7. หลังการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ผลตอบรับเป็นอย่างไร
8. รูปแบบการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ควรเป็นอย่างไร
9. ในอนาคตกับการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์นั้น มีหลักการ
10. ข้อดี ข้อเสียของการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

3.3.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 2

เพื่อศึกษาวิธีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว

1. รูปแบบการนำเสนอข่าวบนแฟนเพจ ที่ผ่านมาเป็นอย่างไร
2. การนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีหลักการนำเสนออย่างไร
3. มีการคัดเลือกข่าวที่ควรนำเสนอ โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ อย่างไร
4. มีการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข่าวอย่างไร
5. ทีมข่าวที่ออกไปทำข่าวมีใครบ้าง และมีหน้าที่อะไรบ้าง
6. สิ่งที่ต้องเตรียมตัวก่อนออกไปนำเสนอข่าว และลักษณะการรายงานข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีอะไรบ้าง
7. ระยะเวลาในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ควรใช้เวลาเท่าไร
8. มีการประเมินผลหลังจากการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ หรือไม่ อย่างไร
9. อุปสรรคในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีอะไรบ้าง
10. ข้อดี ข้อเสียของการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีอะไรบ้าง

3.3.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 3

เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของ สมาชิกวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์
2. ท่านคิดว่าจริยธรรมสื่อมวลชนมีความสำคัญต่อการนำเสนอข่าว โดยการใช้ เฟซบุ๊กไลฟ์ หรือไม่ อย่างไร
3. ข้อดี ข้อเสียของการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์
4. ท่านคิดว่าความเหมาะสมของการนำเสนอข่าวทางเฟซบุ๊กไลฟ์ มีอะไรที่ควรปรับปรุง หรือมีข้อเสนอแนะอย่างไร

2. ข้อมูลประเภทเอกสาร ใช้ในการศึกษาและค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลหลายๆประเภท เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความถูกต้องสอดคล้องของข้อมูล โดยพิจารณาจากแหล่งที่มาของข้อมูล ชื่อผู้เขียน ระบุตัวตนและเชื่อถือได้หรือไม่ วันและเวลาที่เขียนเป็นข้อมูลที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์หรือไม่ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3.4 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) และความถูกต้องแม่นยำ (Validity) เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผลการศึกษานั้นเป็นที่ยอมรับว่าความรู้ที่ได้เป็นความจริง โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความถูกต้องแม่นยำของข้อมูลหลังจากการเก็บข้อมูล โดยการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลในการทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาเปรียบเทียบกับทฤษฎี และวิธีการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลประเภทบุคคล สามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ 2 วิธี

1.1 การถามคำถามเดียวกันหลายๆ คน และตรวจสอบดูว่าข้อมูลที่ให้นั้นตรงกันหรือไม่ ในกรณีที่ข้อมูลขัดแย้งกัน ต้องใช้วิธีตรวจสอบเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้ในเอกสารอื่นๆ และใช้ดุลพินิจวิเคราะห์ว่าข้อมูลของใครน่าเชื่อถือกว่ากัน ซึ่งการถามคำถามเดียวกันหลายๆ คน นอกจากจะช่วยให้การตรวจสอบความผิดพลาดของข้อมูลแล้ว ยังช่วยเพิ่มเติมรายละเอียดของเรื่องอีกด้วย

1.2 การถามซ้ำหรือสัมภาษณ์ซ้ำ คือ การถามคำถามเดิมกับบุคคลในช่วงเวลาที่ต่างกันออกไป เพื่อเป็นการตรวจสอบดูว่า เมื่อเวลาเปลี่ยนไป ข้อมูลที่เคยให้ไว้จะเหมือนเดิมหรือไม่ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับกันเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลนั้น

2. ข้อมูลประเภทเอกสาร การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลประเภทเอกสารได้ใช้การศึกษาและพิจารณาจากเอกสารหลายๆ ประเภท และแหล่งข้อมูลหลายๆ แห่ง เพื่อเปรียบเทียบหาความน่าเชื่อถือและความถูกต้องสอดคล้องกันของข้อมูล เช่น สื่อสิ่งพิมพ์, บทความวารสาร, หนังสือ เป็นต้น

3.5 การนำเสนอข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยจึงต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนตามความต้องการแล้วจึงจะดำเนินการทำการวิเคราะห์เพื่อสรุปอีกครั้ง ซึ่งผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความเพื่อนำเสนองานวิจัยในลักษณะของการบรรยายเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่อง “การนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว” ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าวในเฟซบุ๊กไลฟ์จากผู้บริหารสำนักข่าว ผู้สื่อข่าว ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว และสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร (Document Analysis) ที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว แนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรมสื่อมวลชน ทฤษฎีบรรทัดฐานของสื่อมวลชน แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นกรอบในการศึกษา

ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการรายงานผลการศึกษาดังกล่าวออกเป็น 3 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

- 4.1 ผลการศึกษานโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว
- 4.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง
- 4.3 ผลการศึกษาวิธีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว

4.1 ผลการศึกษานโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

4.1.1 นโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

พบว่านโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว จากกลุ่มสำนักข่าวทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส สำนักข่าวไทย อสมท. และสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี ในด้านนโยบายสื่อพบว่า สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสเป็นสื่อสาธารณะเพียงช่องเดียวที่ทำงานภายใต้พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็น

พระราชบัญญัติที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการนโยบายขององค์กรเองที่ต้องออกข้อปฏิบัติจริยธรรมขององค์กรขึ้นมา ในการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสนั้นมีการนำเสนอข่าวในทุกช่องทาง ไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์หรือสื่อออนไลน์ รวมถึงการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ จะมีพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นตัวกำหนดการทำงานเช่นกัน เป็นการทำงานโดยอิสระไม่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานใดๆ ถึงแม้ในประเทศไทยในปัจจุบันจะมีสื่อสาธารณะเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงทำงานภายใต้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ทำให้เป็นข้อแตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ทั่วไป

“ไม่ว่าสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสนำเสนอข่าวแบบใดก็ตาม ทั้งทางโทรทัศน์ออนไลน์ หรือแม้กระทั่งการถ่ายทอดสดผ่านเฟซบุ๊ก จะมีพระราชบัญญัติต้องการกระจายเสียงและแพร่ภาพโทรทัศน์แห่งประเทศไทยกำกับอยู่ และไม่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานใดๆทั้งสิ้น” (เชิดชาย มากบำรุง, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

ส่วนทางสำนักข่าวไทย อสมท. ไม่ได้มีพระราชบัญญัติเหมือนกับทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ดังนั้นนโยบายในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์จึงเป็นนโยบายทั่วไปของการนำเสนอข่าวที่เน้นจริยธรรมสื่อมวลชนเป็นอันดับแรก

“เหมือนกับการนำเสนอข่าวทั่วไป มีการเน้นจริยธรรม จรรยาบรรณเป็นหลัก ต้องเป็นข่าวที่ทันเหตุการณ์ ฉับไว ทันประเด็นในกระแสสังคม คนดูสามารถเข้าใจง่าย สามารถเข้าใจประเด็นข่าวได้ทันที” (วารุณี ธราดล, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2560 และ 29 ตุลาคม 2560)

สำนักข่าวเนชั่นทีวี จะมีนโยบายในการนำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาหลากหลายด้าน ส่วนการนำเสนอข่าวเป็นรูปแบบการอธิบาย การวิเคราะห์ เจาะลึกในประเด็นของข่าว และการพยากรณ์เหตุการณ์ ยังคงมุ่งเน้นนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เป็นกลาง และทันเหตุการณ์

“มีความหลากหลายทั้งด้านเนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอ เช่น การอธิบาย ความ การวิเคราะห์ เจาะลึกที่มาที่ไป และการพยากรณ์เหตุการณ์ รวมถึงมุ่งเน้นนำเสนอข้อมูลข่าวสารบนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นกลาง และทันเหตุการณ์ เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ สามารถเตรียมรับเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น” (สถานีโทรทัศน์เนชั่นแซนด์, ออนไลน์)

จากการศึกษาจากเอกสารกลับพบว่าทางสถานีโทรทัศน์ไทยรัฐทีวีมีนโยบายในการนำเสนอข่าวเพิ่มเติมจากสำนักข่าวทั้ง 3 สถานี คือจะไม่มีการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าวผ่านทางเฟซบุ๊กส่วนตัวหรือเพจส่วนตัว

“นโยบายในการใช้ Facebook Live ของเครือข่ายรัฐ มีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะ “ไลฟ์” ประเด็นอะไรบ้าง แล้วทุกคนจะ “ไลฟ์” ในนามช่อง เพราะทำงานเป็นทีม จะไม่มีการไปทำส่วนตัว หรือทำในนามโต๊ะตัวเอง เห็นได้จากเครือข่ายรัฐที่ไม่มีเพจแยกเป็นรายการเหมือนทีวีช่องอื่นๆ ที่สำคัญหากทำในนามช่อง เมื่อเกิดวิกฤตอะไร องค์กรก็จะลงมาช่วยแก้ปัญหา(Facebook Live ตัว “ช่วย” หรือ “ฆ่า” ทีวีไทย, ระวี ตะวันธรงค์)

ซึ่งสามารถสรุปนโยบายในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของทั้ง 3 สำนักข่าวได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4.1 เปรียบเทียบนโยบายการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

สำนักข่าว	นโยบาย
สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานภายใต้พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย - นำเสนอข่าวทุกช่องทาง เช่น โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ เป็นต้น - ทำงานโดยอิสระไม่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานใด
สำนักข่าวไทย อสมท.	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานภายใต้นโยบายข่าวที่เหมือนกับข่าวทั่วไป - เน้นจริยธรรมสื่อมวลชน
สถานีโทรทัศน์เนชั่น ทีวี	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นนำเสนอข่าวหลากหลายด้าน ทุกแง่มุม - รูปแบบการนำเสนอข่าว มีทั้งการอธิบาย การวิเคราะห์ เจาะลึกในประเด็นของข่าว และการพยากรณ์เหตุการณ์

4.1.2 เนื้อหาของข่าวที่ใช้ในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

ในด้านเนื้อหาของข่าวนั้นเป็นข่าวที่เป็นกระแสในสังคม มีคนให้ความสนใจ มองว่าเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นเพียงการนำเสนอข่าวอีกหนึ่งช่องทาง ไม่ได้มีความแตกต่างจากการนำเสนอข่าวทั่วไป แต่การนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ เนื้อหาที่มีความเป็นปัจจุบันมากกว่า เนื่องจากเป็นสื่อที่มีความรวดเร็วในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ผู้รับสารได้รับสารอย่างรวดเร็ว และยังได้รับความ

ความเห็นของผู้รับชมกลับมาทันที ทำให้กระบวนการทำงานในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์นั้น ผู้สื่อข่าวต้องระมัดระวังมากในการให้ข้อมูลว่าจะเป็นการละเมิดหรือผิดกฎหมายหรือไม่

“เฟซบุ๊กไลฟ์คือการนำเสนอข้อมูลอีกหนึ่งช่องทางเท่านั้น หรืออีกแพลตฟอร์มหนึ่ง การนำเสนอไม่ได้แตกต่างในแง่ของกรอบเนื้อหา แต่ในเฟซบุ๊กไลฟ์มีเนื้อหาที่เป็นปัจจุบันมากกว่าโทรทัศน์ เป็นเรื่องที่กำลังเป็นกระแสในสังคม มีคนกล่าวถึงเยอะในสังคม การนำเสนอของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจึงต้องคำนึงว่าสิ่งที่นำเสนอเสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมายหรือไม่” (เชิดชาย มากบำรุง, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสและสำนักข่าวไทย อสมท. มีการใช้ภาษาไม่เป็นทางการ เหมือนกับการนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์ที่ต้องใช้ภาษาทางการ แต่ทางเฟซบุ๊กไลฟ์ผู้สื่อข่าวจะมีอิสระในการนำเสนอข่าวมากขึ้น เช่น มีความรู้สึกผ่อนคลายในการพูด ไม่ต้องคำนึงถึงพิธีรีตองมากนักในการนำเสนอข่าว เป็นต้น

“มีการทำรายการเฟซบุ๊กไลฟ์ที่ออกอากาศเฉพาะเฟซบุ๊กไลฟ์เท่านั้น เช่น รายการล้อมวงข่าว และศูนย์ข่าวภาคใต้ ผู้สื่อข่าวนั่งพูดคุยเหมือนในรายการโทรทัศน์ แต่วิธีการพูดคุยการสื่อสารกันไม่เป็นทางการ ถ้าเป็นรายการโทรทัศน์ค่อนข้างเคร่งครัดกับคำพูด แต่เฟซบุ๊กไลฟ์จะสบายๆเหมือนพูดคุยกัน จะได้ยอดผู้รับชมเยอะ” (เชิดชาย มากบำรุง, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

ซึ่งทางสำนักข่าว อสมท. ในการรายงานข่าวมีการเข้าถึงประเด็นข่าวทันที กระชับ ฉับไว และเกาะติดประเด็น

“มีการเข้าประเด็นของข่าวทันที กระชับ ฉับไว เกาะติดประเด็น พูดจาสุภาพน่าฟัง วิธีการพูดคุยสื่อสารเป็นแบบไม่ทางการ ไม่เหมือนกับทางโทรทัศน์ (วารุณี ธราดล, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2560 และ 29 ตุลาคม 2560)

ส่วนสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี มีเนื้อหาในรายการที่นำเสนอมีความหลากหลาย ครอบคลุมหลากหลายด้านของสังคมไม่ว่าจะเป็น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ รวมถึงสุขภาพ

“โดยรายการในแต่ละช่วงเวลาก็มีความหลากหลายทั้งด้านเนื้อหา เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ สุขภาพ” (สถานีโทรทัศน์เนชั่นแซนแนล, ออนไลน์)

ในการนำเสนอข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์ที่เป็นประเด็นอย่างมากในช่วงแรกคือ การนำเสนอข่าวเหตุการณ์ของดร. วันชัย ดนัยตโมนุท (19 พฤษภาคม 2559) ที่ทำให้เกิดการพูดถึงอย่างกว้างขวางในเรื่องจรรยาบรรณของสื่อมวลชน เพราะสื่อเกือบทุกสถานีต่างเผยแพร่ผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ ทำให้เห็นว่ากรนำเสนอข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์นั้นประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสื่อที่ไม่ต้องอาศัยช่วงเวลาของข่าว สามารถถ่ายทอดสด ณ ตอนนั้นได้เลย แต่ด้วยเหตุการณ์เป็นสถานการณ์ที่สุ่มเสี่ยงต่อการเผยแพร่ภาพข่าวที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดการวิจารณ์จากผู้รับชมได้แบบทันที ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสได้มีการนำเสนอข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์ด้วยเช่นกัน และมีการเผยแพร่ภาพที่ไม่เหมาะสม ถึงแม้ภายหลังได้ยุติการถ่ายทอดสดนั้นไป

“จากเหตุการณ์ดร.วันชัย ดนัยตโมนุท อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ยิง ผศ.ดร.พิชัย ไชยสงคราม และดร. ณัฐพล ชุมวรรฐายี แล้วหนีตำรวจจนกระทั่งตามไปล้อมจับ สื่อเกือบทุกสถานีเผยแพร่หมด สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส นำเสนอโดยที่ไม่เห็นภาพที่สุ่มเสี่ยงตลอดวัน แต่มีหลุดไป 3 วินาที คือได้มุมที่เห็นภาพอาวุธ แต่อยู่ในมุมสูง ผู้สื่อข่าวที่อยู่ในพื้นที่ต้องรีบรายงานว่าขออภัยที่เผยแพร่ภาพที่ไม่เหมาะสม ในการถูกต้องกรรมการตรวจสอบได้ชี้แจงไปตามจริง ซึ่งทางกรรมการเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น แล้วทันทีที่เห็นความผิดพลาดได้รับขออภัยผู้ชม ขณะเดียวกันสื่ออื่นอาจไม่ได้ปฏิบัติแบบนี้ ภายหลังได้มีการยุติการถ่ายทอดสด” (เชิดชาย มากบำรุง, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

จากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้เกิดคำถามจากผู้รับชมว่าทำไมทางสถานีโทรทัศน์ต่างๆจึงมีการถ่ายทอดสดเหตุการณ์นี้ ซึ่ง เฟซบุ๊กไลฟ์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่มีความรวดเร็ว แต่หากไม่มีสามารถเซ็นเซอร์ได้ทันท่วงที ถึงแม้จะมีแนวปฏิบัติร่วมกันในการนำเสนอข่าว คือ เสรีภาพบนความรับผิดชอบ ที่มาพร้อมกับความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และยึดหลักจรรยาบรรณสื่อมวลชน กลับพบปัญหาการนำเสนอข่าวทางสื่อออนไลน์ คือ การนำเสนอข่าวไม่รอบด้าน การละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ตกเป็นข่าว การนำเนื้อหาจากสื่อสังคมออนไลน์มานำเสนอโดยไม่บอกแหล่งที่มา หรือไม่ได้ขออนุญาตเจ้าของ

นอกจากนี้จากการค้นคว้าข้อมูลเอกสารยังพบว่าปัญหาการนำเสนอข่าวทางสื่อออนไลน์คือ (ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี, 2558 อ่างโน ดรุณี หิรัญรักษ์ และคณะ, 2558) (จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อในการนำเสนอข่าวยุคดิจิทัล, เทียนทิพย์ เดียวกัน, 2559)

1. การนำเสนอข่าวไม่รอบด้าน รีบนำเสนอข่าวเพื่อให้ข้อมูลไปถึงผู้รับให้เร็วที่สุดและคำนึงเพียงแค่ว่า ข่าวของเราต้องเร็วกว่าข่าวของคนอื่น โดยไม่คำนึงถึงข้อมูลข่าวที่นำเสนอออกไปว่ามีครบถ้วน รอบด้านหรือไม่

2. การละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ตกเป็นข่าว ไม่ว่าจะเป็นการละเมิดสิทธิผู้ต้องหา สิทธิเด็กและเยาวชน เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อผู้ตกเป็นข่าว หากเกิดความไม่รอบคอบในการนำเสนอข่าว ก็อาจนำไปสู่การละเมิดสิทธิและส่งผลกระทบต่อผู้ถูกละเมิดได้

3. การนำเนื้อหาจากสื่อสังคมออนไลน์มานำเสนอโดยไม่บอกแหล่งที่มา หรือไม่ได้ขออนุญาตจากเจ้าของ ในการนำเสนอข่าวบนสื่อสังคมออนไลน์ พึงตระหนักว่า สื่อดังกล่าวไม่ใช่พื้นที่ส่วนตัว หากแต่เป็นพื้นที่ที่สามารถแสดงความคิดเห็น และสามารถแชร์ แบ่งปันข้อมูลกันได้ อาจส่งผลกระทบต่อผู้ที่ตกเป็นข่าวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ หากข่าวนั้นเป็นข่าวในด้านลบ และไม่มีการขออนุญาต

4. การกำกับดูแลจริยธรรมของสื่อออนไลน์ เนื่องจากปัจจุบันเกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมากขึ้น จึงได้มีการจัดตั้งชมรมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ เพื่อกำกับดูแลและส่งเสริมให้มีการนำข่าวไปใช้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามกฎหมาย รวมถึงยกระดับมาตรฐานการนำเสนอข่าวออนไลน์ ให้เป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชน

4.1.3 วัตถุประสงค์ของการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

ในการนำเสนอข่าวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันกลุ่มที่มองผู้รับชมเป็นเป้าหมายสำคัญของการนำเสนอข่าว เนื่องจากสารที่ส่งไปนั้นเพื่อให้ผู้รับสารได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคม ให้คนรู้เท่าทันสื่อ ถึงแม้ในปัจจุบันรูปแบบการรับหรือส่งสารนั้นจะเปลี่ยนแปลง ไม่เว้นแม้กระทั่งการนำเสนอข่าวในสื่อออนไลน์ก็ตาม ผู้รับสารหรือผู้ชมยังมีส่วนสำคัญที่ทำให้การสื่อสารนั้นประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะเฟซบุ๊กไลฟ์นั้นเป็นสื่อที่มีอิทธิพลอย่างมากในปัจจุบัน ทำให้ผู้รับสารได้รับสารอย่างรวดเร็ว เข้าถึงได้ง่าย และยังสามารถรับความคิดเห็นของผู้รับชมได้ทันที จึงทำให้เห็นว่าสื่อเกือบทุกสถานีได้นำเฟซบุ๊กไลฟ์มาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ด้วยความรวดเร็วนี้ทำให้ผู้ส่งสารต้องปฏิบัติตามกรอบจริยธรรมที่พึงปฏิบัติด้วย

“มองในเรื่องของผู้รับชมเป็นหลักว่าเรื่องแบบใดผู้ชมถึงรับรู้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้น สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจึงมีการเฟซบุ๊กไลฟ์ซึ่งต้องทำงานภายใต้กรอบจริยธรรมที่มีวัตถุประสงค์ เพราะสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสก่อตั้งภายใต้กฎหมายที่มีข้อบังคับชัดเจน บางครั้งมีการทำประชาพิจารณ์ เพื่อเป็นการ

กระจายสารให้ความรู้กับประชาชน พยายามทุกอย่างให้คนรู้เท่าทันสื่อ” (เจ็ดชาย มากบำรุง, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวีต้องการขยายฐานผู้รับชมให้มีจำนวนมากขึ้น จึงได้เปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอข่าวสารไปทางแพลตฟอร์มต่างๆ และโซเชียลมีเดียมากขึ้น

“วางแผนขยายฐานผู้ชม และผู้อ่านให้มากขึ้น โดยในส่วนของฝ่ายข่าว จะเปลี่ยนให้อยู่ในลักษณะ Newsroom Transformation คือ การนำข่าวสารข้อมูลต่างๆ ที่น่าสนใจมาพัฒนาตัดแปลงให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล เพื่อเผยแพร่ต่อทางแพลตฟอร์มต่างๆ และโซเชียล มีเดียให้มากขึ้น และรวดเร็วขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เข้าถึงผู้อ่าน และผู้ชมในวงกว้าง ควบคู่ไปกับการขยายกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่ายเพื่อสร้างสัมพันธ์กับกลุ่มผู้ชม และผู้อ่านอย่างใกล้ชิด” (เนชั่นจัดทัพใหม่รุกทุกแพลตฟอร์ม, เทพชัย หย่อง)

ไม่เพียงแต่มองในเรื่องของผู้ชมเท่านั้น เฟซบุ๊กไลฟ์ทำให้ผู้รับชมได้รับข่าวสารที่รวดเร็ว ผู้ส่งสารจึงต้องการใช้เครื่องมือในการส่งสารที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับชมได้ คือมีความรวดเร็ว สามารถเข้าถึงได้ง่ายไม่ยุ่งยาก

“ต้องการให้มีความสดใหม่ ไม่ซ้ำ ไม่เป็นข่าวเก่า มีความรวดเร็ว เข้าถึงคนง่าย ตอบสนองผู้รับสารได้ทันที เป็นการสื่อสารสองทาง สามารถเชื่อมโยงกับแบบการนำเสนอข่าวแพลตฟอร์มอื่นๆ ได้ง่าย” (วารุณี ธีราดล, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2560 และ 29 ตุลาคม 2560)

ถึงแม้สื่อมวลชนในปัจจุบันนี้มีสถานีเพิ่มขึ้น แต่ที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือต่างคนต่างคำนึงถึงเรตติ้งของสถานีตนเอง การวัดเรตติ้งนั้นมีผลต่อการนำโฆษณาเข้าถึงสถานี ปัจจัยที่ทำให้โฆษณาเข้ามาเข้าสถานีนั้นมาจากผู้รับชมด้วยเช่นกัน เพราะฉะนั้นสื่อต่างๆ จึงมีการแข่งขันกันสูงในเรื่องของเรตติ้ง เหล่าเจ้าของโฆษณาจะต้องเล็งเห็นว่าสถานีใดหรือช่องใดที่มีเรตติ้งดีจึงทำการเข้าสถานีนั้นเพื่อกลุ่มเป้าหมายจะได้เห็นโฆษณาของตนเองมากที่สุด สถานีโทรทัศน์ต่างๆ จึงให้ความสำคัญในการเพิ่มจำนวนผู้ชมของสถานีโทรทัศน์ของตน ยังมีผู้รับชมมาก โฆษณาจึงเข้าหามาก เว้นแต่สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสที่มีงบประมาณของตัวเองไม่ได้คำนึงถึงโฆษณาเพราะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

“สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสมองว่าการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการนำเสนอข่าวเป็นการเพิ่มจำนวนผู้รับชมอีกหนึ่งช่องทาง ไม่ได้มองว่าเฟซบุ๊กไลฟ์มาแย่งผู้ชมจากโทรทัศน์ ในอนาคตจึงมองว่าสถานีโทรทัศน์อื่น ต้องหันมาผลิตรายการเอง โดย

ไม่พึงพาเอกชนข้างนอกที่มาซื้อเวลา ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพโทรทัศน์แห่งประเทศไทย คือพัฒนาสังคมให้มีคุณธรรม ทำรายการโดยปราศจากอคติทางการเมืองและผลประโยชน์เชิงพาณิชย์และยึดถือประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ” (เชิดชาย มากบำรุง, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

เช่นเดียวกับทางสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี มองว่าในปัจจุบันนี้สื่อใหม่กำลังเป็นที่สนใจและมีอิทธิพลต่อคนในสังคม ทำให้องค์กรต้องมีการปรับตัวมากขึ้น จึงได้มีการนำเสนอข่าวในช่องทางสื่อใหม่มากขึ้น นำมาซึ่งรายได้ขององค์กร

“สถานการณ์ปัจจุบันสื่อดิจิทัลหรือสื่อใหม่ กำลังเป็นที่น่าสนใจ การปรับตัวของเครื่องเนชั่นจะขยายช่องทางคอนเทนต์การนำเสนอข่าวสาร การวิเคราะห์ บริการต่างๆเข้าไปในช่องทางสื่อใหม่ เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ออนไลน์มากขึ้น มองว่าช่องทางนี้จะเป็นช่องทางที่มีโอกาสเติบโตได้มากที่สุดและจะเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญให้กับบริษัท” (เนชั่นรุทช่องทางสื่อใหม่, เทพชัย หย่อง)

4.1.4 การคัดเลือกบุคลากรในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

ผลการศึกษาพบว่าสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสและสำนักข่าวไทย อสมท. มีความคิดเห็นตรงกันว่าผู้สื่อข่าวยังเป็นบุคคลสำคัญในการนำเสนอข่าวเพราะเป็นผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร หากผู้ส่งสารไม่มีทักษะในการถ่ายทอดข่าวสารหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น การสื่อสารนั้นมักล้มเหลว ทำให้องค์กรสื่อต่างๆยังคงคัดสรรบุคลากรที่มีประสบการณ์มาก่อนเสมอ เนื่องจากในการออกไปทำข่าวนั้นมักมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยที่เราไม่คาดคิด ผู้ที่มีประสบการณ์จะไม่ค่อยตื่นเต้นหรือกังวลและมักแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ดี ไม่เพียงเท่านั้นบุคคลเหล่านี้ยังต้องยึดมั่นว่าไม่ควรแสดงความคิดเห็นของตนเองลงไปในการนำเสนอข่าวนั้นๆ เพราะเป็นความคิดเห็นของตนเองไม่ได้เป็นข้อเท็จจริงทั้งหมด ที่สำคัญทักษะในการใช้เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารอย่างเฟซบุ๊กไลฟ์ หากผู้สื่อข่าวไม่มีทักษะอาจทำให้การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้สื่อข่าวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับข่าวที่ได้นำเสนอด้วย

“บุคลากรเป็นผู้สื่อข่าวที่มีประสบการณ์ระดับหนึ่ง สามารถรายงานสดได้พอสมควร เล่าเรื่องที่อยู่ตรงหน้าได้โดยที่เนื้อหาไม่บิดเบี้ยว สามารถบรรยายเหตุการณ์ บางครั้งคือการแสดงความคิดเห็นของตนเอง รายงานแต่สิ่งที่อยู่ตรงหน้ากับข้อมูลที่ได้ไปอ่านมาก่อนแล้ว ที่สำคัญคือสามารถใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ได้” (เชิดชาย มากบำรุง, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

สำหรับสำนักข่าว อสมท. กล่าวว่าหากบุคลากรไม่มีทักษะจะมีการฝึกอบรมก่อนไปปฏิบัติหน้าที่ เพราะเมื่อไปเจอสถานการณ์จริงจะต้องมีความคล่องแคล่วและมีความชำนาญในการใช้เครื่องสำหรับเฟซบุ๊กไลฟ์

“หากผู้ใดไม่มีทักษะในการใช้เครื่องมือจะมีการฝึกอบรมสำหรับการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ก่อนออกไปทำข่าว สามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้เป็นอย่างดี อยู่ในพื้นที่ที่เป็นข่าว เพราะจะทำให้เข้าใจและรู้ข้อมูลของข่าวได้อย่างละเอียดมากขึ้น” (วารุณี ธราดล, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2560 และ 29 ตุลาคม 2560)

สำหรับสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวีมีบุคลากรที่เป็นผู้สื่อข่าวและนักการตลาดที่มีฐานผู้ติดตามในทวิตเตอร์และเฟซบุ๊ก เพื่อเวลานำเสนอข่าวสามารถนำเสนอข่าวผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียของตน ทำให้เข้าถึงผู้ชมได้อย่างทันที

“เครื่องเนชั่นสร้างกองทัพคนข่าวและนักการตลาดในทวิตเตอร์และเฟซบุ๊ก ซึ่งมีฐานผู้ติดตามและเพื่อนหลายล้านคน เมื่อคนดูทีวีไปทวิตไป อัปเดตเฟซบุ๊กไป สนทนาผ่านยูทูปไป รายการทีวีจะมีความคึกคักอย่างที่สุด สามารถเกาะติดปฏิกิริยา กระแสความรู้สึก ความคิดเห็น ตลอดจนข้อมูลจากสาธารณชนอย่างกว้างขวาง ฉับพลัน และหลากหลาย เกิดเป็นประสบการณ์ใหม่ในการเสพข่าวพร้อมบทวิพากษ์วิจารณ์ที่ทันทั่วถึง เช่นเดียวกับการตลาดและการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง” (ในโลกสื่อใหม่, เทพชัย หย่อง)

4.1.5 แนวปฏิบัติในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

ในการนำเสนอข่าวใดๆ ก็ตามทุกสถานีควรมีหลักการนำเสนอข่าวที่ชัดเจน คือ การนำเสนอข่าวต้องคำนึงถึงจริยธรรมจรรยาบรรณของสื่อมวลชนเป็นสำคัญ มีการนำเสนอข่าวที่มีผลกระทบต่อสังคม เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่นำเสนอข่าวเพื่อประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อสามารถนำไปเป็นข้อปฏิบัติในการทำงานได้ ซึ่งการนำเสนอข่าวในปัจจุบันในทางออนไลน์นั้นอาจเป็นเรื่องที่ยังใหม่มาก แต่การนำเสนอข่าวที่เป็นส่วนสำคัญยังคงเป็นความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอไปยังผู้รับสาร

“หลักๆ คือยึดการทำงานตามหลักของจรรยาบรรณสื่อ เป็นข่าวที่กระทบต่อสังคม เช่น น้ำท่วม อาชญากรรม ไฟไหม้ ข่าวที่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำ แต่ไม่เน้นข่าวที่ก่อให้เกิดดราม่า” (วารุณี ธราดล, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2560 และ 29 ตุลาคม 2560)

และส่วนสำคัญในการนำเสนอข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์จะต้องปฏิบัติตามจริยธรรมที่สื่อมวลชนพึงมี จากแนวปฏิบัติที่ได้มาและการนำเสนอข่าวและภาพข่าวของสื่อมวลชน โดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตกเป็นข่าว ที่สภากาชาดหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภากาชาดข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ได้กำหนดไว้ตามหมวด 1 ผู้ปฏิบัติงานข่าว และหมวด 2 องค์กรสื่อมวลชน เช่น ผู้ปฏิบัติงานข่าวพึงหลีกเลี่ยงการถ่ายภาพผู้ป่วย เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ป่วยโดยชัดแจ้ง สื่อมวลชนพึงงดเว้นการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลและภาพข่าวที่แสดงอัตลักษณ์ของบุคคลที่เป็นเพียงผู้ต้องสงสัย สื่อมวลชนพึงหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพข่าวเครื่องพันธนาการใด ๆ ของผู้ต้องหาและจำเลย สื่อมวลชนพึงหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำในการนำเสนอข่าวเชิงตัดสินหรือเกินข้อเท็จจริงที่แสดงว่าผู้ต้องหากระทำผิดไปแล้ว หรือเชิงประณามที่เป็นการชี้้นำให้เกิดการดูหมิ่นเกลียดชัง ซึ่งเป็นไปตามข้อปฏิบัติของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส เช่น มีการระวังในการใช้คำพูดระหว่างการนำเสนอข่าวที่จะไม่ใช่คำว่าคนร้าย แต่ใช้คำว่าผู้ก่อเหตุแทน เพื่อไม่ให้เป็นการตัดสินหรือชี้้นำว่าเป็นผู้ต้องหาที่ได้กระทำผิด

“ต้องมีความถูกต้องและมีจริยธรรมเที่ยงตรง ซึ่งในอดีตจะเห็นภาพที่ถ่ายในโรงพยาบาลน้อยมาก ถ้าถ่ายผู้ป่วยจะไม่เห็นหน้า ยกเว้นการเห็นหน้าจะเป็นประโยชน์กับผู้ป่วยเอง โดยปกติจะไม่เข้าห้องผู้ป่วย อยู่เพียงหน้าห้องผู้ป่วย อาจจะเป็นหน้าห้องไอซียู หน้าห้องศัลยกรรม แผนกอายุรกรรม แต่ไม่สามารถทำได้ทั้งหมด ในเรื่องของอาชญากรรมผู้ปฏิบัติต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้ต้องสงสัย โดยไม่นำเสนอภาพและไม่ใช้ภาษาที่มีลักษณะเป็นการตัดสินผู้ต้องสงสัยหรือถูกกล่าวหาที่ยังไม่ผ่านการพิจารณาตัดสินของศาลและต้องหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพผู้ต้องหา พร้อมของกลางหรือภาพการทำแผนประกอบการรับสารภาพของผู้ต้องหา อย่าชี้หน้าผู้ชมผู้ฟังตัดสินว่าผู้ต้องหาคือผู้กระทำผิด แต่ที่ได้ยินทุกวันจะได้ยินว่าคนร้าย ซึ่งสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจะใช้ว่าผู้ก่อเหตุ” (เชิดชาย มากบำรุง, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

4.1.6 ผลตอบรับหลังการนำเสนอข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

กล่าวได้ว่าเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่สามารถได้รับการตอบสนองจากผู้รับชมทันที ดังนั้นในการนำเสนอข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์จึงเป็นการนำเสนอข่าวที่ได้รับความคิดเห็นจากผู้รับชมได้รวดเร็วเช่นเดียวกัน โดยปกติแล้วข่าวที่เป็นเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น ข่าวอุทกภัย ข่าวอาชญากรรม ผู้รับชมจะต้องการรับชมทันที ณ ขณะนั้น จำนวนผู้รับชมจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

และมีส่วนร่วมในการรับชมเหตุการณ์ หรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยการแสดงความคิดเห็นตอบกลับในคลิปเหตุการณ์ที่ได้ถ่ายทอดสด

“วันที่เกิดเหตุน้ำท่วม จ สกลนคร (28 กรกฎาคม 2560) มีการทำรายการพิเศษผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ เห็นชัดว่าวันแรกมีคนเข้ามารับชมหลักพัน ยอดคนดูจริงคือหลายพัน นับคนที่เข้ามาดูแล้วออกหลายครั้ง จะเห็นว่าตัวเลขเยอะ อะไรที่เป็นถูกเงินทั้งหลาย ตัวเลขมียอดสูง แต่ถ้านานไปจะลดลงไปเรื่อยๆ อย่างวันที่มีข่าว ดร.วันชัย ดนัยตโมนุท (19 พฤษภาคม 2559) ยิ่งตัวตาย ยอดผู้รับชมสูงแทบทุกสัปดาห์” (เชิดชาย มากบำรุง, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

“กระแสตอบรับดีมาก มีคนเข้ามาแสดงความคิดเห็นขณะทำการนำเสนอข่าวโดยการไลฟ์เฟซบุ๊ก และผู้รับชมมีส่วนร่วมในสิ่งที่นำเสนอ” (วารุณี ธีราตล, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2560)

4.1.7 ข้อเสียของการนำเสนอข่าวโดยการไลฟ์เฟซบุ๊กของสำนักข่าว

ถึงแม้ว่าการนำเสนอข่าวโดยการไลฟ์เฟซบุ๊กจะเป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน แต่มันยังมีข้อเสียที่เป็นข้อระมัดระวัง ซึ่งสามารถนำสิ่งที่เกิดไปปรับใช้ต่อไปในอนาคต ดังเช่น ต้องกลั่นกรองข่าวสารก่อนการนำเสนอมากขึ้น เพราะเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นสื่อที่ไม่มีเซ็นเซอร์และสารที่ส่งออกไปส่งไปอย่างรวดเร็ว เป็นต้น

“ข้อเสียมีสิ่งที่จะต้องระวังมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารก่อนนำเสนอข่าวไปยังผู้รับชมเนื่องจากเป็นสื่อที่มีความรวดเร็วในการส่งสาร หากเกิดข้อผิดพลาด ทำให้แก้ไขได้ยาก หากแก้ไขในภายหลังคนย่อมไม่สนใจแล้ว” (เชิดชาย มากบำรุง, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

สรุป

ดังนั้น จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการนำเสนอข่าวของสำนักข่าว พบคำตอบว่าสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสได้มีนโยบายในการปฏิบัติของการนำเสนอข่าวโดยการไลฟ์เฟซบุ๊กตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการนโยบายขององค์กรเองที่ต้องออกข้อปฏิบัติจริยธรรมขององค์กรขึ้นมา ซึ่งเป็นข้อแตกต่างจากสถานีโทรทัศน์อื่นที่มีนโยบายในการนำเสนอข่าวตามนโยบายขององค์กรที่ได้สังกัด

สำหรับวัตถุประสงค์ในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์เพื่อให้ผู้รับสารได้รับสารอย่างรวดเร็ว เข้าถึงง่ายและสามารถรับความคิดเห็นจากผู้รับสารได้ทันที และเป็นการเพิ่มจำนวนกลุ่มผู้ชมให้มากขึ้น ส่วนบุคลากรสำหรับการนำเสนอข่าวต้องเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ และมีทักษะในการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ แต่หลักการนำเสนอข่าวคล้ายกับการนำเสนอข่าวทั่วไปและยึดหลักจริยธรรมจรรยาบรรณของสื่อมวลชนด้วย ทั้งผลตอบรับของการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการนำเสนอข่าวมีผลตอบรับที่ดีโดยเฉพาะข่าวที่เป็นเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น ข่าวอุทกภัย ผู้รับชมจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและแสดงความคิดเห็นตอบกลับทันทีและขอเสียกลับพบว่าต้องระมัดระวังในการให้ข้อมูลที่ผิดพลาด เนื่องจากเป็นสื่อที่มีความรวดเร็วทำให้ไม่มีเวลาในการกลั่นกรองข่าวสารก่อนการนำเสนอข่าว

4.2 ผลการศึกษาวิธีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว

ผลการศึกษาวิธีการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว จากกลุ่มสำนักข่าวทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส สำนักข่าวไทย อสมท. และสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ วิธีการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว และกระบวนการโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว พบว่า

วิธีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว

4.2.1 รูปแบบการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

ตาราง 4.2

เปรียบเทียบรูปแบบเนื้อหาการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว

สำนักข่าว	รูปแบบเนื้อหา
สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอข่าวหลากหลายช่องทาง - รูปแบบเนื้อหาที่มีทั้งภาพนิ่งและวิดีโอ - นำเสนอรายการของช่องทั้งหมด - ถ่ายทอดสดรายการผ่านโปรแกรมคู่ขนานกับทางโทรทัศน์

สำนักข่าว	รูปแบบเนื้อหา
สำนักข่าวไทย อสมท.	- นำเสนอข่าวโศกนาฏกรรมใช้เฟซบุ๊กไลฟ์มีความยาวของรายการที่นานกว่าทางโทรทัศน์
สถานีโทรทัศน์เนชั่น ทีวี	- นำเสนอข่าวหลากหลายช่องทาง - รูปแบบเนื้อหาที่มีทั้งภาพนิ่งและวิดีโอ - มีรายการที่นำเสนอเหมือนกับทางโทรทัศน์ และมีรายการเฉพาะสำหรับเฟซบุ๊กไลฟ์

4.2.1.1 รูปแบบของเนื้อหาในการนำเสนอข่าว

ในช่วงแรกรูปแบบในการนำเสนอข่าวโดยการเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นการแชร์ผ่านทางเฟซบุ๊กส่วนตัวของผู้สื่อข่าว แล้วทางเพจสำนักข่าวมีการแชร์มายังเพจสำนักข่าว หรือผู้สื่อข่าวเป็นผู้เฟซบุ๊กไลฟ์ผ่านทางเพจสำนักข่าวด้วยตนเอง โดยมีรายละเอียดที่แตกต่างกันได้แก่

สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสและสถานีโทรทัศน์เนชั่น ทีวี มีการนำเสนอข่าวหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และ ยูทูบ และรูปแบบของเนื้อหาจะมีทั้งภาพนิ่ง และ วิดีโอ

“สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส การนำเสนอข่าวออนไลน์คือบนเว็บไซต์ วิดีโอ และเฟซบุ๊ก นอกนั้นเป็นวิดีโอที่มีหลายรูปแบบ มีคำบรรยาย วิดีโอตัดเจาะมุมต่างๆ และเป็นกราฟิก ตัดผ่านโปรแกรมแล้วนำขึ้นเว็บไซต์” (โกวิทย์ บุญธรรม, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

“โซเชียลมีเดียที่มีของสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี รูปแบบของข่าวมีทั้งเนื้อหาภาพนิ่ง มีคลิปวิดีโอสั้นๆ อาจเป็นคลิปวิดีโอไม่เกิน 1 นาที” (วุฒินันท์ นาฮิม, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2560)

ซึ่งรูปแบบของรายการสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส มีการเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นการนำเสนอรายการของช่องทั้งหมดซึ่งเป็นการถ่ายทอดสดแบบคู่ขนาน

“ในเฟซบุ๊กไลฟ์จะนำเสนอรายการของช่องทั้งหมด เช่น รายการเด็กออกอากาศทางโทรทัศน์ จะมีการถ่ายทอดสดผ่านโปรแกรมคู่ขนานทางเฟซบุ๊กไลฟ์ด้วย” (โกวิทย์ บุญธรรม, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

4.2.1.2 ระยะเวลาในการนำเสนอข่าว

สิ่งที่สำนักข่าวไทย อสมท. มีเพิ่มจากรายการปกติที่ออกอากาศทางโทรทัศน์แล้วคือ การเพชบุรีไลฟ์เหตุการณ์ที่มีความยาวมาก แต่ไม่สามารถออกอากาศทางโทรทัศน์ได้เนื่องจากระยะเวลาที่จำกัด

“สำนักข่าวไทย อสมท. ภาพรวมเน้นการนำเสนอข่าวที่ยืดจากรายการที่มีออกอากาศ สิ่งที่เพิ่มเติมขึ้นมากกว่าที่อยู่ในโทรทัศน์มาจากคลิปเหตุการณ์ที่ถ่ายทอดสดต่าง ระยะเวลายาวกว่าในโทรทัศน์ ไม่เหมือนโทรทัศน์ที่มีเวลาค่อนข้างน้อยกว่า ถ้าในเพจสามารถถ่ายทอดสดได้ระยะเวลานานมากขึ้น ทำให้ผู้ชมสามารถติดตามรายละเอียดได้มากขึ้น ติดตามได้นานขึ้น” (ปริยาพร ทรัพย์แสนยากร, สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2560)

4.2.1.3 รายการเฉพาะสำหรับเพชบุรีไลฟ์

ทางสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี จะมีการเพชบุรีไลฟ์เป็นรายการที่มีการออกอากาศทางโทรทัศน์ และมีรายการเฉพาะสำหรับเพชบุรีไลฟ์

“รูปแบบเพชบุรีไลฟ์ในปัจจุบัน ถ่ายทอดสดคู่ขนานกับทีวีดิจิทัล แต่ทำเฉพาะรายการสดที่เป็นแบบเรียลไทม์บางรายการเท่านั้น ข่าวต้นชั่วโมงไม่ถ่ายทอดสดผ่านเพชบุรี แต่ถ้าเป็นรายการที่มีผู้ติดตามจำนวนมากจะถ่ายทอดสดคู่ไปกับเนชั่นทีวีไลฟ์สตรีมมิ่งผ่านคอมพิวเตอร์ แล้วคอมพิวเตอร์ปล่อยไปยังแฟนเพจสำนักข่าว รายการเบื้องหลังข่าว รายการที่ไม่ได้ออกรายการคู่ขนานกับทางทีวีดิจิทัลเป็นรายการพิเศษที่ออกอากาศเฉพาะทางเพชบุรีไลฟ์เท่านั้น” (วุฒินันท์ นาอิม, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2560)

ในการรายงานข่าวโดยใช้เพชบุรีไลฟ์ในช่วงแรกระหว่างที่คนยังไม่ได้เข้ามาเข้าชมสามารถดึงคนให้มีส่วนร่วมกับการรับชม แล้วสอดแทรกเนื้อหาของข่าว ทั้งนี้อาจจะมีแอดมินที่คอยอัปเดตสถานการณ์สำหรับผู้ที่ยังไม่ทันช่วงแรก

“คนจะเริ่มเข้ามาชมในช่วง 2-5 นาทีแรก ระหว่างเนื้อหาสามารถดึงคนให้มีส่วนร่วมกับเนื้อหาที่เราเสนอได้ หลังจากนั้นค่อยสอดแทรกเนื้อหาข่าว ถ้ามีเหตุการณ์ บรรยายภาสสามารถเล่าได้หมดเลย อาจมีแอดมินของสถานีคอยอัปเดตสถานการณ์ที่เกิดขึ้น” (โกวิทย์ บุญธรรม, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

4.2.1.4 ความน่าเชื่อถือ

ขณะที่รายงานข่าว มีรูปแบบของการรายงานข่าวที่สามารถดึงดูดให้ผู้รับชมตัดสินใจรับชมข่าวต่อ คือ สไตส์การรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวที่เรียกความสนใจได้ อีกทั้งในการรายงานข่าวต้องมีความน่าเชื่อถือ เพราะเป็นการรายงานข่าวผ่านแฟนเพจสำนักข่าว

“ลักษณะการรายงานข่าวขึ้นอยู่กับสไตส์ของแต่ละคน ถ้าเป็นการเฟซบุ๊กไลฟ์ผ่านทางแฟนเพจสำนักข่าวไทย อสมท. ต้องน่าเชื่อถือ แต่ถ้าเฟซบุ๊กไลฟ์ผ่านเฟซบุ๊กตัวเองบางครั้งจะไม่ทางการ เพราะเฟซบุ๊กส่วนตัวจะมีแต่เพื่อนเรามาดู แต่จะมีประเด็นของข่าวที่ต้องการบอก มีการพูดผิดบ้าง เพราะการถ่ายทอดสดคือพูดเรื่อยเปื่อย จะมีข้อมูลบางส่วนที่พูดไปหมดแล้ว หลังจากนั้นเห็นอะไรก็จะพูดไป” (เยาวลักษณ์ โบราณมูล, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

4.2.1.5 การใช้คำพูดในการนำเสนอข่าว

สิ่งสำคัญของการรายงานข่าวที่เป็นการถ่ายทอดสดนั้น การใช้คำพูดต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ เนื่องจากเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นการถ่ายทอดสด ไม่สามารถเซ็นเซอร์หรือแก้ไขได้ทันที การนำเสนอข่าวจึงต้องระมัดระวังในเรื่องของการใช้คำ การใช้สรรพนาม การรายงานข่าวที่ไม่ก่อให้เกิดดีความของผู้รับชมที่ผิด

“แล้วแต่จังหวะบุคลิกของแต่ละคน แต่ต้องคำนึงเรื่องการใช้คำพูด การใช้คำพูด การใช้สรรพนามให้ถูกต้อง การควบบก ล้ำ เชื่อว่าคนที่อยู่ในวงการข่าวมีความสามารถอยู่แล้วเพราะ ในวงการข่าวจะถูกสอนในเรื่องการออกเสียง อักษรระ ไม่ค่อยมีปัญหา แต่เรื่องความถูกต้องเป็นปัญหาใหญ่ที่สื่อมวลชนเจอกันบ่อย บางครั้งรายงานข่าวออกไปแล้วผิดพลาด มันยากต่อการแก้ไข แต่ว่ามีช่องทางในการแก้ไขเหมือนกัน” (สรารัตน์ รัตนสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2560)

ทั้งนี้ความเป็นตัวของตัวเองของผู้สื่อข่าวอาจผลอรายงานข่าวด้วยคำพูดหรือการกระทำที่ไม่สุภาพ ด้วยความที่เป็นการรายงานข่าวในนามสำนักข่าว ผู้สื่อข่าวจึงต้องคำนึงในเรื่องของความน่าเชื่อถือ ความทางการด้วย

“การนำเสนอข่าวค่อนข้างอ่อนคลาญ ระมัดระวังได้ แต่ต้องเป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องพิธีรีตองเยอะเหมือนกับทางโทรทัศน์ ทุกคนไม่ชอบพิธีรีตอง ทุกคนชอบดิบๆ แต่ว่าสุภาพ ไม่หยาบโหล่น ถ้าหยาบโหล่นไม่เหมาะสมกับแฟนเพจสำนักข่าวที่ต้อง

อาศัยความน่าเชื่อถือ ความเป็นทางการ แต่ความทางการไม่มีรูปแบบตายตัว สมัยก่อนกว่าจะเข้าเรื่องได้ต้องแนะนำตัว กล่าวรายงาน แนะนำผู้ร่วมงาน แต่ปัจจุบันเอาประเด็นหลัก ถ้ามแหล่งข่าว ถ้ามเข้าประเด็นโดยไม่ต้องแนะนำตัว คนอยากรู้อยู่แล้ว ถ่ายโกลีให้เห็นสีหน้า ไม่นั่นวงกว้าง เน้นมุมแคบตรงประเด็น” (วุฒินันท์ นาฮิม, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2560)

4.2.2 หลักการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

หลักในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ กล่าวได้ว่าการนำเสนอข่าวไม่ได้มีหลักการที่ตายตัวมากนัก เพราะเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นสื่อที่มีความรวดเร็ว และยังเป็นเรื่องใหม่ที่ใหม่มากสำหรับผู้สื่อข่าว บางสถานีโทรทัศน์จึงได้มีหลักการเพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงานที่คล้ายกับการทำข่าวทั่วไป ซึ่งจรรยาบรรณสื่อมวลชนยังคงเป็นสิ่งที่สำนักข่าวควรยึดถือปฏิบัติ และข่าวที่เป็นกระแสมักได้รับความสนใจจากผู้ชมอยู่เสมอ รวมถึงยังมีประโยชน์ต่อสังคม หรือเป็นข่าวที่มีผลกระทบต่อสังคม

“เน้นข่าวที่เป็นกระแสต้องนำเสนอบนออนไลน์ การถ่ายทอดสดต้องเป็นสถานการณ์ที่มีคนสนใจ เชื่อว่าถ้าผู้สื่อข่าวยึดตามหลักจรรยาบรรณว่าควรถ่ายทอดหรือไม่ควรถ่ายทอด อยู่ที่จิตสำนึกสำนึก ข่าวอาชญากรรมสามารถถ่ายทอดสดได้ แต่ต้องเลือกวิธีการนำเสนอ” (โกวิทย์ บุญธรรม, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

“ข่าวที่นำเสนอผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ควรจะต้องเป็นข่าวที่มีความนิยม ณ ขณะนั้น เรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับชม เหตุการณ์ด่วน หรือมีผลกระทบต่อสังคม โดยทำภายใต้หลักจรรยาบรรณวิชาชีพ” (อินทัช เพชรประสมกุล, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

ถึงแม้บางข่าวที่มีคนสนใจแต่ว่าเป็นประเด็นที่มีความล่อแหลม หรือไม่เหมาะสม ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจะไม่นำเสนอ เนื่องจากเป็นการละเมิดต่อจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน

“ต้องเป็นประเด็นที่คนสนใจ มีประโยชน์ สังเกตว่าเฟซบุ๊กไลฟ์จะเป็นประเด็นข่าวที่คนส่วนใหญ่สนใจ ถ้ามีปฏิกริยาของผู้รับชมจะเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก บางครั้งเป็นประเด็นที่คนสนใจแต่ล่อแหลมต่อการละเมิดจริยธรรม สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจะไม่ทำ หรือคิดฆ่าคนตาย ชนสูตรพลิกศพ เพราะว่าเสี่ยงต่อการเผยแพร่ภาพสด หรือสิ่งที่ผิดกฎหมาย ละเมิดจรรยาบรรณออกไป ด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพจะพยายามไม่ทำ เรื่องศาสนา เชื่อชาติ เรื่องเด็ก ศพคนตาย เป็นเรื่องผิดจรรยาบรรณในการทำข่าว ในการเลือกประเด็นนอกนั้นดูว่า

เป็นประเด็นที่กระทบต่อสังคมหรือไม่ บางครั้งประเด็นไม่น่าสนใจ แต่จำเป็นต้องทำเพราะว่ามีประโยชน์กับคน” (โกวิทย์ บุญธรรม, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอข่าวแบบใดก็ตาม ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และแหล่งอ้างอิงของข่าว ยังเป็นองค์ประกอบสำคัญของข่าวด้วยเช่นกัน

“เมื่อเจอเหตุการณ์ หรือข่าวที่น่าสนใจ ข่าวที่เป็นกระแสสังคมควรมีการเพซบุ๊กไลฟ์ และต้องมีความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ต้องมีแหล่งข่าวอ้างอิง ไม่ว่าจะ เป็นข่าวที่ถ่ายทอดผ่านโทรทัศน์หรือเพซบุ๊กไลฟ์ อิงในความถูกต้องและเป็นกลาง” (เยาวลักษณ์ โบราณมูล, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

สำนักข่าวไทย อสมท.ได้ให้ความคิดเห็นว่าในการนำเสนอข่าวผู้รับชมมีผลทำให้สำนักข่าวต้องคิดว่าเนื้อหาแบบใดผู้รับชมถึงจะสนใจเข้ามารับชมข่าว หรือมีปฏิสัมพันธ์กับข่าวที่เรานำเสนอ ดังนั้น ข่าวที่นำเสนอจะต้องเป็นข่าวที่มีประโยชน์กับผู้รับชมด้วย

“การนำเสนอข่าวอยู่ที่เนื้อหา เริ่มจากที่ผู้รับชมสนใจเรื่องใด แล้วคิดเนื้อหาที่เหมาะสมกับกลุ่มที่เราต้องการให้เข้าถึง เป็นสิ่งที่มีคุณภาพแล้วคนเหล่านี้ต้องการเนื้อหาใด” (ปริยาพร ทรัพย์แสนยากร, สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2560)

เหมือนกับสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวีที่มองว่าในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เพซบุ๊กไลฟ์ พฤติกรรมของผู้รับชมเป็นสิ่งที่สำนักข่าวต้องทำความเข้าใจถึงจะเข้าถึงผู้บริโภคได้ ไม่ว่าจะ เป็นศึกษาว่าผู้รับชมชอบการรับชมภาพแบบใด พาดหัวข่าวแบบใดถึงสามารถทำให้ผู้รับชมสนใจข่าวและคลิกรับชมข่าวได้ หรือการสร้างคอนเทนต์ด้วยคำถามหรือกิจกรรมกับผู้รับชมข่าวเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างสำนักข่าวและผู้รับชม

“พฤติกรรมของผู้รับชมควรเน้นข้อความภาพ การแสดงความคิดเห็น เพราะคนชอบอ่านความคิดเห็น ตัวอย่างเช่นบางรายการจะมีกิจกรรมร่วมสนุกกับคนทางบ้าน อ่านความคิดเห็นเพซบุ๊กของผู้รับชมที่ผู้รับชมแสดงความคิดเห็นทักทายเข้ามาในเพจสำนักข่าว” (วุฒินันท์ นาฮิม, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2560)

4.2.3 การตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข่าว

ในเรื่องของความถูกต้อง เป็นตัวชี้วัดความน่าเชื่อถือของสถานีโทรทัศน์ในการนำเสนอข่าว เพราะความถูกต้องความน่าเชื่อถือของข่าวมีผลกระทบไปต่อสังคม หากผู้รับชมได้รับข่าวสารที่ผิด แล้วเกิดการบอกต่อกันไปในวงกว้าง ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ซึ่งผิดต่อจรรยาบรรณ

วิชาชีพของสื่อมวลชน สิ่งที่น่ากังวลควรกระทำจึงเป็นเรื่องของการตรวจสอบแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ และต้องตรวจสอบทุกครั้งก่อนนำเสนอข่าว

“โดยจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน ต้องตรวจสอบแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ ตรวจสอบทุกครั้งก่อนที่จะพูดหรือสื่อสารออกไป เวลาที่สื่อสารออกไปมันกระทบ คนจำนวนมาก ต้องระวังในการสื่อสาร ตรวจสอบแหล่งข่าวให้แน่ชัด เป็น ข้อเท็จจริงให้ได้เยอะที่สุด ที่สำคัญคือไม่พินิจไม่ชี้นำ เอกสารต้องตรวจสอบกับ หน่วยงานกับทุกๆ แหล่งข่าว ต้องดูว่าแหล่งข่าวเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นอย่างไร มี บทบาทอำนาจมากน้อยแค่ไหน” (โกวิท บุญธรรม, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

ถึงแม้บางครั้งเป็นการถ่ายทอดสดสถานการณ์ที่เร่งด่วนจึงทำให้ยากแก่การตรวจสอบ หากเกิดข้อผิดพลาดไปขณะที่นำเสนอข่าวโดยการเพชู้กัไลฟ์ไปแล้ว ยังมีวิธีการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น โดยในการรายงานข่าวครั้งต่อไปต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้รับชม หรือแก้ไขได้ทันทีหากทราบว่าได้ ให้ข้อมูลผิด ณ ขณะนั้น ดังนั้นควรตรวจสอบให้แน่ชัดก่อนการนำเสนอข่าวจึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุด

“ค่อนข้างยากในการตรวจสอบ ณ ตอนที่ผู้สื่อข่าวถ่ายทอดสดอยู่ ผู้รับชมเห็น พร้อมกัน ทราบพร้อมผู้รับชม เวลาพูดผิดสามารถแก้ไขให้ข้อมูลที่ถูกต้องไปได้ เลย บางครั้งถ่ายทอดสดไปแล้วมาพบที่หลังว่าข้อมูลผิด จะแก้ไขในการ ถ่ายทอดสดครั้งต่อไป” (เยาวลักษณ์ โบราณมูล, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

ในกรณีที่มีการให้ข้อมูลที่ผิดพลาด ทางสำนักข่าวจะไม่มีการลบคลิปที่มีการถ่ายทอดสด ออกไป เนื่องจากยังผู้รับชมที่เข้ามารับชมคลิปลดกล่าวในภายหลัง จึงใช้วิธีการอัปเดตคลิปแล้วแก้ไขข้อมูล ในคลิปต่อไปแทน

“บางครั้งการเพชู้กัไลฟ์เป็นสถานการณ์สด ไม่มีสคริปต์บางครั้งผู้สื่อข่าวพูดผิด ไปบ้าง ผู้สื่อข่าวจะใช้วิธีการอัปเดตคลิปต่อไปแล้วชี้แจง เพราะไม่สามารถลบคลิป ได้ จะใช้วิธีการอัปเดตคลิปแล้วแก้ไขข้อมูล” (สรารัตน์ รัตนสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2560)

สำหรับสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี หากข้อมูลข่าวสารมีจำนวนมาก ผู้สื่อข่าวหรือ ทีมงานมีจำนวนไม่มากพอและเวลาค่อนข้างจำกัดจนไม่มีเวลาตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งทำให้ บางครั้งผู้รับชมเองต้องแจ้งมายังสำนักข่าวเองว่าข้อมูลผิด ซึ่งบางครั้งเราจะเห็นว่าผู้รับชมมีการแสดง ความคิดเห็นกลับมายังสำนักข่าวบ่อยๆ ในข้อมูลที่ผิดพลาดจนทำให้สำนักข่าวเองได้มีการปรับปรุง แก้ไขข้อมูลข่าวสาร และนำไปปรับปรุงในการนำเสนอข่าวครั้งต่อไป

“ด้วยความที่ข้อมูลข่าวสารเยอะ คนที่ตรวจสอบให้คือคนที่ติดตาม คนที่เป็นแฟนคลับของทางสถานี ผู้ชมจะดูแล้วแสดงความคิดเห็นกลับมา หากถามว่าทางสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวีมีคนตรวจสอบหรือไม่ มีแต่ไม่สามารถตรวจสอบได้ครบถ้วน เพราะว่าต่างคนต่างทำหน้าที่คนละฝ่าย อยากทำให้น่าเชื่อถือแต่ด้วยความเร็ว ความกดดัน จากสังคม จากธุรกิจ ทำให้ทุกคนเร่งรีบ” (วุฒินันท์ นาฮิม, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2560)

4.2.4 ทีมข่าวสำหรับการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

โดยปกติแล้วเวลาออกไปนำเสนอข่าวทางสำนักข่าวจะต้องมีทีมงานที่ออกไปทำข่าวตามที่ต่างๆ ซึ่งในการนำเสนอข่าวปกติมีทีมงานหลักๆที่มีหน้าที่นำเสนอข่าวอยู่ 4 คนต่อทีม ได้แก่ ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ ผู้ช่วยช่างภาพ และเจ้าหน้าที่เฟซบุ๊กไลฟ์ ซึ่งเจ้าหน้าที่เฟซบุ๊กไลฟ์เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ มีทักษะในการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ เพื่อการนำเสนอข่าวที่มีคุณภาพ ดังนั้นเวลาออกไปนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ จึงต้องมีทีมเฟซบุ๊กไลฟ์ติดตามไปด้วย

“ถ้าทีมงานรายงานสดในกรณีเฟซบุ๊กไลฟ์ มีเจ้าหน้าที่เฟซบุ๊กไลฟ์ มีหน้าที่ในการใช้เครื่องส่งสัญญาณอินเทอร์เน็ต ช่างภาพ ผู้ช่วยช่างภาพ ผู้สื่อข่าว หากเป็นการรายงานสดทั่วไปที่ไม่ใช่เฟซบุ๊กไลฟ์ จะเปลี่ยนจากเจ้าหน้าที่เฟซบุ๊กไลฟ์เป็นช่างเทคนิคแทน หากมีรถไอป้อออกไปทำการถ่ายทอดสด มีเจ้าหน้าที่ดาวเทียมและเทคนิค รวมประมาณ 7-8 คนต่อทีม” (ปรียาพร ทรัพย์แสนยากร, สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2560)

แต่แต่ละคนในทีมข่าวจะมีหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไปเพื่อให้การนำเสนอข่าวเป็นไปอย่างคล่องตัว แต่มีคุณภาพ เพราะแต่ละคนมีความถนัดและความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน โดยผู้ช่วยช่างภาพมีหน้าที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับทีมในเรื่องของอุปกรณ์และการขับรถ ช่างภาพมีหน้าที่ถ่ายภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้สื่อข่าวมีหน้าที่รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

“ส่วนใหญ่ทีมจะมีผู้ช่วยช่างภาพ ทำหน้าที่ช่วยเหลืออุปกรณ์ ขับรถ ช่างภาพมีหน้าที่หลักคือถ่ายภาพ ผู้สื่อข่าวมีหน้าที่หลักในการคิดประเด็นสัมภาษณ์ เตรียมประเด็นในการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์แหล่งข่าว บางครั้งได้ผู้ช่วยช่างภาพคอยช่วยเหลือไม่ค์ ขณะที่ช่างภาพคอยเก็บบันทึกวิดีโอ หากเป็นข่าวใหญ่ ข่าวดัง จะมีการแจ้งให้ผู้สื่อข่าวเฟซบุ๊กไลฟ์ด้วย บางครั้งช่างภาพเก็บภาพอยู่ไม่สามารถส่งเข้าสถานีได้ทันที ต้องพ่วงหรือไปเชื่อมกับอุปกรณ์ทำให้คนดูได้รับข่าวสารซ้ำ

“ผู้สื่อข่าวต้องใช้ช่องทางเฟซบุ๊กไลฟ์ คนดูจะเข้าถึงเหตุการณ์ได้รวดเร็ว” (สรารัตน์ รัตนสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2560)

ซึ่งบางสำนักข่าวจะมีผู้สื่อข่าวที่สามารถออกไปนำเสนอข่าวได้เพียงคนเดียว โดยไม่ต้องมีทีมงานติดตามไปด้วย เรียกว่า Mojo หรือ Mobile Journalist ที่มีหน้าที่ติดต่อ ถ่ายภาพ เขียนข่าว และนำเสนอข่าวเองทุกอย่าง หากสำนักข่าวที่มีผู้สื่อข่าวเพียงคนเดียว สามารถนำเสนอข่าวได้เลยถือว่าการลดบุคลากรให้น้อยลง

“Mojo (Mobile Journalist) ทำคนเดียว คือติดต่อ เขียนข่าว ทำด้วยตัวเองทุกอย่าง เฟซบุ๊กไลฟ์คนดูไม่ได้ต้องการเนื้อหาที่จริงจังแต่เป็นเนื้อหาที่สามารถเข้าใจได้ทันที” (โกวิท บัญธรรม, 11 กันยายน 2560)

“หากผู้สื่อข่าวไปเจอประเด็นที่ดี แต่ไม่ได้มีทีมงานมาด้วย ผู้สื่อข่าวใช้วิธีการหาแหล่งข่าวเอง ขั้บรถไปเอง ใช้รถสาธารณะไปเอง ไปเจอแล้วสนใจ อุปกรณ์ประจำตัวมีการรองรับการถ่ายทอดสด การถ่ายวิดีโอ มีขาตั้ง มีไมโครโฟน ต่อกับโทรศัพท์ ต้องมีทักษะด้านเทคนิค ขึ้นอยู่กับทักษะของแต่ละคน นำมาติดต่อออกอากาศ หรือเรียกว่า Mobile Journalist สัมภาษณ์เอง ถ่ายเอง ติดต่อเอง และนำเสนอเอง ผ่านยูทูป ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊กตัวเอง” (วุฒินันท์ นาฮิม, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2560)

4.2.5 การเตรียมตัวก่อนออกไปนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

ก่อนที่ผู้สื่อข่าวจะต้องออกไปทำข่าว จะต้องมีการเตรียมตัว เตรียมเนื้อหา การกำหนดประเด็นของข่าวที่จะต้องนำเสนอ ก่อน ประเด็นใดที่ผู้ชมสนใจ แต่ส่วนสำคัญคือผู้สื่อข่าวจะต้องมีการเตรียมศึกษาภูมิหลังข้อมูล รายละเอียดของข่าวที่จะนำเสนอไว้ส่วนหนึ่ง เพื่อเวลาไปเจอสถานการณ์จริงจะสามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ซึ่งบางครั้งเนื้อหาข่าวอาจจะได้ข้อมูลจากหน้างานเป็นส่วนใหญ่

“ก่อนออกไปทำข่าวจะมีการกำหนดประเด็นเนื้อหา ในส่วนของเนื้อหาสามารถเตรียมมาได้ส่วนหนึ่งไว้เบื้องต้น 20% มากกว่า 80% เนื้อหาจะอยู่บนงานพยายามทำความเข้าใจกับข้อมูล ต้องให้ข้อมูลกับผู้รับชมด้วย เพราะเวลาถ่ายทอดสดผู้รับชมจะถามเรา ก่อนรายงานข่าวต้องบอกข้อมูลแก่ผู้รับชมก่อน เฟซบุ๊กไลฟ์คือสดจริงคนเลยสนใจ ไม่ได้เอาข่าวเก่ามาแล้ว ตอบโจทย์คนที่อยากรู้ อยากเห็น” (โกวิท บัญธรรม, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

กรณีที่มีประเด็นน่าสนใจ จะต้องศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นนั้น เพื่อให้การรายงานข่าวน่าสนใจ ซึ่งผู้สื่อข่าวที่มีประสบการณ์แล้วจะมีทักษะในการเตรียมข้อมูลมากกว่าผู้สื่อข่าวที่ยังไม่มีประสบการณ์

“ต้องหาข้อมูลก่อน เรื่องที่ทำมีแง่มุมไหนที่น่าสนใจที่น่านำเสนอให้คนดู เบื้องหน้าเบื้องหลัง สถิติข้อมูลที่น่าสนใจ เตรียมในส่วนที่เราทำแต่ถ้าเด็กใหม่ต้องเตรียมตัวเยอะ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน ผู้สื่อข่าวใหม่ต้องเตรียมตัวเยอะ ผู้สื่อข่าวที่มีประสบการณ์เยอะจะมองภาพออกกว่างานลักษณะนี้ต้องเตรียมอะไรบ้าง” (อินทัช เพชรประสมกุล, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

หากเป็นการออกไปทำข่าวเร่งด่วน หรือฉุกเฉิน การเตรียมตัวของผู้สื่อข่าวต้องศึกษาข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตระหว่างการเดินทางไปยังที่เกิดเหตุ หรือติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่

“ผู้สื่อข่าวที่ต้องลงพื้นที่ไปทำข่าวต้องรู้ว่าข่าวที่เราไปทำเกี่ยวกับอะไร ตัวผู้สื่อข่าวจะต้องศึกษาภูมิหลังของข่าว รายละเอียดของข่าว ความเป็นมา ความเป็นไป แต่บางครั้งจะได้ข้อมูลจากหน่วยงาน แต่ถ้าต้องออกไปทำข่าวฉุกเฉิน ต้องเตรียมข้อมูลระหว่างทาง ดูข้อมูลในอินเทอร์เน็ต หรือต้องขอเบอร์ตำรวจในพื้นที่ แต่ส่วนใหญ่ถ้ามีเหตุแบบนี้ ตำรวจในพื้นที่ไม่ค่อยมีเวลา ต้องหาข้อมูลเองไปถามเจ้าหน้าที่แทน” (เยาวลักษณ์ โบราณมูล, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

4.2.6 ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

ในแต่ละข่าวจะมีประเด็นในการนำเสนอข่าวที่แตกต่างกัน ทำให้ระยะเวลาในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งโดยปกติแล้วผู้รับชมจะเข้ารับชมข่าวในช่วงแรกจำนวนมาก แต่หากปล่อยไว้นานเกินไปผู้รับชมเกิดความเบื่อหน่ายจะไม่ได้รับชมข่าวต่อ ดังนั้นสำนักข่าวเองจึงต้องนำเสนอข่าวให้มีความน่าสนใจและมีระยะเวลาที่เหมาะสม เว้นแต่เป็นประเด็นข่าวที่มีความน่าสนใจ น่าตื่นเต้น หรือเหตุการณ์ฉุกเฉิน ไม่ได้เป็นเหตุการณ์ปกติที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ผู้รับชมจะต้องการรับชมตั้งแต่แรกจนจบ เช่น เหตุการณ์ไฟไหม้ อุทกภัย การทำแผนประกอบกรับสารภาพ การฆ่าตัวตาย เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์หน้างาน ผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีความหลากหลาย ดังนี้

การนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ 1 – 2 นาที แต่ไม่เกิน 15 นาที เป็นเหตุการณ์ที่มีระยะเวลาในการถ่ายทอดสดน้อย แต่หากเป็นข่าวใหญ่จะสามารถถ่ายทอดสดได้นาน จะถ่ายทอดสดต่อเนื่องจนกว่าได้รับคำสั่งให้ยุติการถ่ายทอดสด

“แล้วแต่สถานการณ์ ประมาณ 1-2 นาที เพราะเวลาน้อย แต่ถ้าสถานการณ์ เหตุการณ์ไฟไหม้ ต้องเฟซบุ๊กไลฟ์ไปเรื่อยๆ จนได้รับคำสั่งให้ยุติการถ่ายทอดสด” (อินทัช เพชรประสมกุล, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

“ไม่ได้กำหนดตายตัว แต่ปกติประมาณ 1-2 นาที แต่ถ้าเป็นข่าวใหญ่ต้องอยู่ที่ ดุลยพินิจของบก. เรื่องนี้มีรายละเอียดเยอะ ผู้บัญชาการกำลังแถลงข่าว อาจจะ ประมาณ 15 นาที เพื่อที่ฟังว่าเขาพูดอะไรบ้าง ถ้าช่วงเวลาไม่ได้ ควรสรุปมาให้ อยู่ใน 3-5 นาที” (ปริยาพร ทรัพย์แสนยากร, สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2560)

บางครั้งมีการนำเสนอข่าวโดยการไลฟ์เฟซบุ๊กไลฟ์ระยะเวลาไม่เกิน 10 นาที เนื่องจากผู้ รับชมเข้ามาชมช่วง 3-4 นาทีแรก แต่หากเกิน 10 นาทีผู้รับชมจะไม่รับชมต่อ

“มันไม่มีกำหนดตายตัว แต่ส่วนมากไม่เกิน 10 นาที เพราะรู้สึกว่าแต่ละ เหตุการณ์ถ้าเกิน 10 นาทีคนดูเริ่มหาย สังเกตได้จากยอดผู้รับชมขึ้นตลอด 3 - 4 นาทีแรก แต่ผู้สื่อข่าวบางคนลากยาวเกิน 10 นาที คนดูจะเริ่มไม่อยู่แล้ว ส่วนมาก จะพยายามขมวดให้อยู่ภายใน 10 นาที ถ้าต่ำกว่า 5 นาทีถือว่าสั้นเกินไป” (สรารัตน์ รัตนสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2560)

หากเป็นการนำเสนอข่าวโดยการไลฟ์เฟซบุ๊กไลฟ์ ระยะเวลา 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง เป็น สถานการณ์ที่เป็นเหตุการณ์ยาว ขึ้นอยู่กับประเด็นและเนื้อที่ที่ต้องการนำเสนอ ซึ่งบางเหตุการณ์ผู้ รับชมต้องการรับชมตั้งแต่ต้นจนจบเหตุการณ์ เช่น เหตุการณ์การทำแผนประกอบคำรับสารภาพ เป็น ต้น

“ระยะเวลาอย่างต่ำครึ่งชั่วโมง ซึ่ง 15 นาทีแรกมีคนเข้ามารับชม ถ้าให้ตีคือครึ่ง ชั่วโมง-1 ชั่วโมงเป็นเรื่องปกติ เพราะบางสถานการณ์ค่อนข้างยาว คนอยากรู้ ตั้งแต่ต้นจนจบว่าคืออะไร สามารถเล่าไปได้ บรรยากาศ บริบทแวดล้อม ที่สำคัญ ความคิดเห็นของผู้ชม ที่สะท้อนว่าสิ่งที่ทำดีหรือไม่ ต้องปรับตรงไหนบ้าง” (โกวิทย์ บุญธรรม, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

“ไม่มีข้อจำกัด แต่ส่วนใหญ่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง เฟซบุ๊กไลฟ์อย่างมากประมาณ 30 นาที - 1 ชั่วโมง อยู่ที่ประเด็นและเนื้อหา” (วุฒินันท์ นาฮิม, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2560)

4.2.7 การประเมินผลหลังการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

ในการนำเสนอข่าวทุกครั้งควรมีการประเมินการทำงานของสื่อข่าวเนื่องจากในการเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นการสื่อสารที่ความรวดเร็วในการส่งข่าวสารและผู้รับสารสามารถแสดงความคิดเห็นตอบกลับมายังสื่อข่าวได้อีกด้วย ผลตอบรับที่ดีหรือไม่ดี ทางสำนักข่าวสามารถสังเกตได้จากยอดไลค์ ยอดผู้รับชม และการแสดงความคิดเห็นของผู้รับชมได้ทันที ถึงแม้ยอดรับชมน้อย แต่ไม่ได้เป็นตัววัดคุณภาพของเนื้อหาที่นำเสนอ

“ส่วนใหญ่ดูจากยอดไลค์ และการแสดงความคิดเห็นของผู้รับชม ถ้าอยู่ในที่สาธารณะจะมีระบบเช็คเรตติ้ง ดูยอดไลค์ที่มันแน่นอน ยอด reach ที่คนเข้าถึง แต่ไม่ได้เป็นตัวกำหนดคุณภาพถึงประสิทธิภาพที่นำเสนอออกไป” (ปรียาพร ทรัพย์แสนยากร, สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2560)

ตลอดจนสื่อข่าวหรือสำนักข่าวสามารถดูกระแสการตอบกลับได้ทันที แม้ขณะที่สื่อข่าวกำลังรายงานอยู่ โดยนำผลตอบรับนั้นมาปรับปรุงขณะกำลังนำเสนอข่าวได้ทันที หรือปรับปรุงในการนำเสนอข่าวครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพได้

“ข่าวเรื่องของเนรค่า รับตัวเนรค่ากลับมา คนดูติดตามข่าวซึ่งเข้าใจว่าเป็นข่าวใหญ่ พอเฟซบุ๊กไลฟ์คนรับชมเยอะ หลังจากถ่ายทอดสดออกไปกลับมาดูความคิดเห็นของผู้รับชม เช่น เสียงเบา ภาพมืด บางครั้งถ่ายทอดสดต้องอ่านความคิดเห็นตลอดเพื่อทักทายผู้ชมและดูด้วยว่าผลตอบรับเป็นอย่างไร แล้วนำผลตอบรับนี้มาปรับปรุง” (สรารัตน์ รัตนสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2560)

ซึ่งพบว่าหลังการนำเสนอข่าวยังมีผู้ที่แสดงความคิดเห็นนอกจากผู้รับชมแล้ว คือคนภายในสำนักข่าวเอง ที่สามารถให้คำแนะนำ หรือติชมสื่อข่าวได้

“มีหัวหน้าข่าวมาบอกหรือแนะนำ ซึ่งผู้สื่อข่าวแต่ละคนประสบการณ์ไม่เหมือนกัน ผู้สื่อข่าวใหม่จะได้รับการแนะนำมากกว่า” (อินทัช เพชรประสมกุล, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

รวมทั้งการนำเสนอข่าวในปัจจุบันยังมีเรื่องของโฆษณาเข้ามาเกี่ยวข้อง หากการนำเสนอข่าวใดได้รับความสนใจจากผู้รับชมมาก จะมีโฆษณาเข้ามาเหมือนกัน ดังนั้นสำนักข่าวต่างๆจึงสนใจผลตอบกลับจากผู้รับชม มีการคิดหรือคัดเลือกเนื้อหาที่ทำให้ผู้รับชมสนใจรับชมข่าวของสำนักข่าวของตน

“ทุกครั้งที่เราเฟซบุ๊กไลฟ์ต้องดูยอดไลค์ ยอดแชร์ แต่ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้เนื้อหาที่เรานำเสนอไปในทางที่ดีขึ้นหรือแย่งและจะส่งผลต่อการตัดสินใจในอนาคตว่าควรจะทำหรือหยุดเรื่องนี้อีกหรือไม่ ทิศทางข่าวไหนคนชอบ เรตติ้งข่าวที่ดีมักไม่ดี แต่ข่าวที่ไม่ดีเรตติ้งกลับดี มันเป็นตัวชี้วัดซึ่งส่งผลต่อองค์กร เพราะไม่มีโฆษณาเข้ามา เอเจนซี่ประเมินแล้วว่าไม่คุ้ม เสนอแต่ข่าวดีมันไม่ดัง ข่าวไม่ดีมันดัง นี่คือวิธีการนำเสนอในการขายโฆษณา กับสื่อ สื่อฟังพา ยกเว้นเป็นสื่อสาธารณะ องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร แต่พวกสื่อธุรกิจจะเร็ว มีแหล่งข่าวที่ดี” (วุฒินันท์ นาอิม, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2560)

4.2.8 อุปสรรคในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

ปัญหาหลักที่พบเจอในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์คือสัญญาณอินเทอร์เน็ต เนื่องจากเป็นส่วนสำคัญของการสื่อสารไปยังผู้รับชม หากการนำเสนอข่าวนั้นไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตหรือสัญญาณไม่ดี อาจทำให้การสื่อสารล้มเหลวได้

“สัญญาณอินเทอร์เน็ต เพราะถ้าไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต ไม่สามารถถ่ายทอดอะไรได้ นอกจากนั้นเป็นเรื่องเสียงไม่ชัด เฟซบุ๊กไลฟ์ภาพสำคัญ แต่เสียงสำคัญกว่า ถ้าเสียงเบามากจนไม่รู้ว่าคุณอะไร การถ่ายทอดล้มเหลวหมด บางครั้งเสียงได้แต่ภาพไม่ได้” (โกวิทย์ บุญธรรม, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

ถึงแม้การนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์จะได้รับความนิยมมาก แต่ทางสถานีกลับยังมีข้อจำกัดในเรื่องของสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีให้อย่างจำกัด ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการ หากสถานีนั้นไม่สามารถถ่ายทอดสดได้ต้องถ่ายคลิปแล้วนำมาเสนอในภายหลังแทน

“ข้อเสียเป็นเรื่องของ อินเทอร์เน็ตของสถานีมีจำกัด บางทีไม่มีสัญญาณไม่สามารถถ่ายทอดสดได้ บางทีที่คนเยอะสัญญาณหลุด บางครั้งไม่มีสัญญาณต้องถ่ายคลิปแล้วนำมาเสนอภายหลัง” (เยาวลักษณ์ โบราณมูล, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

ในการออกไปทำข่าวจะต้องมีการประสานงานกับบุคคลต่างๆ เพื่อให้ได้ข่าวนำเสนอแก่ผู้รับชม เนื่องจากการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ต้องนำเสนออย่างรวดเร็วไปยังผู้รับชม หากการประสานงานไม่ชัดเจน อาจทำให้การทำงานครั้งนั้นมีอุปสรรคซึ่งส่งผลกระทบต่อรายการข่าว

“อุปสรรคมีตลอดทั้งการประสานงานต้องชัดเจนเพราะต้องเข้าไปให้ทันเวลา เวลาออกไปทำข่าว นอกจากการเตรียมบทพูด ต้องดูอีกว่าบริเวณนั้นสามารถตั้งรายงานสดได้หรือไม่ สัญญาณอินเทอร์เน็ตดีหรือไม่ หรือข้างในมีปัญหาเรื่องรับสัญญาณหรือไม่ มันจะมีมาเรื่อยๆ ถ้าน้ำท่วมจะมีเยอะ ต้องเข้าไปในพื้นที่ที่ไม่มีไฟฟ้าสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ถึง ต้องหาทางแก้ไข ซึ่งจะแก้ไขได้จากการประสานงาน” (ปรียาพร ทรัพย์แสนยากร, สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2560)

กรณีที่เป็นข่าวใหญ่หรือข่าวดัง จะมีเหตุการณ์ที่มีผู้สื่อข่าวจำนวนมาก สำนักข่าวต่างๆ จึงต้องมีการแข่งขันในเรื่องของความเร็ว ต้องการภาพที่เห็นชัด เสียงชัด จึงทำให้เกิดปัญหาเรื่องของการบงกชขณะรายงานข่าว เมื่อมีคนเยอะต่างคนต่างแย่งสัญญาณอินเทอร์เน็ตทำให้การถ่ายทอดสดนั้นไม่เสถียร

“มีเรื่องของการบงกช เพราะทุกคนต้องการภาพจะมีการเบียดบัง กระทบบ้าง เพราะทุกคนต้องการภาพที่ดี ที่ใกล้ มีเรื่องข้อมูลไม่แน่น สัญญาณมีปัญหา กระตุก” (เยาวลักษณ์ โบราณมูล, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

การนำเสนอข่าวที่ดีส่วนหนึ่งมาจากทักษะของผู้สื่อข่าวที่ต้องเป็นผู้รายงานข่าว ซึ่งผู้สื่อข่าวที่มีประสบการณ์มักจะมีทักษะที่ดี มีความคล่องตัว มีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี เช่น สถานที่ไม่มีสัญญาณ อาจต้องเปลี่ยนมุมในการนำเสนอข่าวนั้น เป็นต้น

“มีปัญหาเรื่องของสัญญาณ แบตเตอรี่ ทักษะความสามารถในการถ่ายทอดสด บางคนทางการมากเกินไป ท่วงเรื่องแต่งหน้า มุมกล้อง และเรื่องเทคโนโลยีไม่เสถียร อุปกรณ์มีเนื้อที่จำกัด คุณภาพเสียง แสงไม่พอ แต่ถ้ามีคนช่วยหรือมีความสามารถด้านนี้สามารถดัดแปลงได้ ไม่มีสัญญาณต้องย้ายที่ เพราะมันมีผลต่อการถ่ายทอดสด สัญญาณไม่ดี ภาพไม่ได้ เสียงไม่ได้ คนไม่รับชม” (วุฒินันท์ นาฮิม, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2560)

ไม่เพียงแต่สัญญาณอินเทอร์เน็ตเท่านั้นที่เป็นอุปสรรค แต่ยังมีเรื่องของแหล่งข่าวที่ไม่สะดวกให้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นบุคคลหลักในการนำเสนอข่าว เนื่องจากเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข่าวโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม ดังนั้นจึงต้องมีการประสานงานไปยังแหล่งข่าวเสียก่อนที่จะนำเสนอข่าว

“ปัญหาเรื่องสัญญาณ และแหล่งข่าว ส่วนใหญ่ก่อนสัมภาษณ์จะติดต่อก่อน ประสานงานก่อนว่าจะสัมภาษณ์ประเด็นใด ถ้าแหล่งข่าวให้สัมภาษณ์ไม่มีปัญหา แต่ถ้าไม่ให้ต้องใช้วิธีขอข้อมูล ไม่บันทึกเสียง ไม่ถ่ายรูป บางคนต้องการให้ข้อมูลแต่ไม่ต้องการออกหน้าออกตา เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาเขียนข่าว บางคน

ไม่ให้เปิดเผยชื่อ ส่วนใหญ่อะไรที่ส่งผลกระทบ ผลเสียต่อผู้ให้ข้อมูล จะไม่อนุญาตให้สัมภาษณ์” (สรารัตน์ รัตนสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2560)

4.2.9 ข้อดี ข้อเสียของการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

ผลการศึกษาพบว่าข้อดีของการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์คือมีความรวดเร็ว ได้รับผลตอบรับจากผู้ชมทันที และสามารถรายงานข่าวได้ทันทีทุกเวลาไม่จำเป็นต้องคำนึงช่วงเวลาของข่าว แต่ผลเสียของการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์กลับมาจากความรวดเร็วของการสื่อสาร คือความรวดเร็วมักทำให้ข้อมูลข่าวสารผิดพลาดจากความประมาท ไม่รอบคอบในการกลั่นกรองข่าวสารก่อนการนำเสนอข่าว

“ข้อดีคือเป็นการสื่อสารสองทาง รับข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็ว ให้ข้อมูลรอบด้านมากที่สุด ข้อเสีย เมื่อรวดเร็วทำให้ขาดการกลั่นกรอง บางอย่างอาจจะผิดจริยธรรม บางอย่างก็มันเร็วเกินไปก่อให้เกิดความผิดพลาดขึ้น” (โกวิทย์ บุญธรรม, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560)

“มีความรวดเร็ว คนดูได้แสดงความคิดเห็น ได้รับผลตอบกลับ เข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่าย พกพาสะดวก อยู่ที่ไหนสามารถดูได้ แต่ถ้าดูทางโทรทัศน์มีข้อจำกัด ไม่สามารถรับผลตอบกลับได้ทันที เป็นการสื่อสารแบบทางเดียว” (อินทัช เพชรประสมกุล, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

ในปัจจุบันเฟซบุ๊กไลฟ์มีอิทธิพลมากในสังคม สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของคนได้ ซึ่งหากคนใช้ในทางที่ผิดจะก่อให้เกิดผลเสียไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสุขภาพ บุคลิกภาพ หรือสังคม ในด้านการนำเสนอข่าวจะพบว่าสื่อมวลชนรุ่นเก๋มักปรับตัวได้ช้าหรือไม่ปรับตัวเลย

“เฟซบุ๊กไลฟ์สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมคนใช้ในทางข่าว ใช้ในการสื่อสาร ใช้ในการนำเสนอ โดยไม่มีจำกัดความใดๆ ถ้ามีเนื้อหาหรือคอนเทนต์ที่ดีสามารถนำเสนอได้เต็มที่ ข้อเสียเป็นเรื่องสุขภาพ บุคลิกภาพ สังคม ส่วนในแง่ของการนำเสนอข่าว ข้อดีคือสื่อสารได้รวดเร็ว กระชับ ทำทนาย อยู่ที่ไหนรับรู้ได้ ข้อเสียคือคนเก่าๆที่ไม่ปรับตัว เรื่องบุคลากร แรงงานมีผลกระทบหมด เพราะคนรุ่นเก่าไม่ถนัดการใช้เทคโนโลยี” (วุฒินันท์ นาฮิม, สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2560)

และข้อดีข้อเสียของเฟซบุ๊กไลฟ์กลับไม่ได้มาจากตัวของเครื่องมือสื่อสารเท่านั้น แต่ผู้ใช้งานในที่นี้คือผู้สื่อสารยังทำให้เฟซบุ๊กไลฟ์มีทั้งข้อดีข้อเสียได้จากวัตถุประสงค์ในการใช้งาน คือหากใช้ในทางที่เป็นประโยชน์จะก่อให้เกิดประโยชน์ แต่หากในทางที่เสื่อมเสียก่อให้เกิดโทษ

“เฟซบุ๊กไลฟ์เปิดโอกาสให้ทุกคนเป็นผู้สื่อข่าวได้ ทุกคนเป็นคนผลิตสื่อ ผลิตเนื้อหา ผลิตคอนเทนต์ทั้งหมด เพราะฉะนั้นข้อดีข้อเสียอยู่ที่ผู้ใช้งาน ถ้าคนใช้ไปในทางที่มีประโยชน์จะมีประโยชน์ แต่ถ้าใช้ในทางลบ เช่น ต่ำทอคนอื่น ดิสเครดิตคนอื่น พูดสิ่งที่ทำให้คนเกลียดชังกัน จำนำไปสู่ข้อเสีย” (ปรียาพร ทรัพย์แสนยากร, สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2560)

อีกหนึ่งอย่างที่สำคัญคือเฟซบุ๊กไลฟ์ทำให้จำนวนบุคลากรในการออกไปทำข่าวมีน้อยลง เท่ากับประหยัดงบประมาณสำหรับบุคลากรในองค์กร คือสามารถทำการรายงานข่าวได้เพียงคนเดียว ซึ่งปกติทีมข่าวจะมีประมาณ 4 คนประกอบไปด้วย ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ ผู้ช่วยช่างภาพ และช่างเทคนิค แต่บางสำนักข่าวจะมีผู้สื่อข่าวที่สามารถนำเสนอข่าวได้เพียงคนเดียว เป็นทั้งช่างภาพ และผู้สื่อข่าวเอง

“ข้อดีคือสามารถรายงานข่าวได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่จำเป็นต้องมีอุปกรณ์ลงการ ไม่จำเป็นต้องมีคนเยอะ คนเดียวสามารถทำได้ทุกตำแหน่ง เป็นผู้สื่อข่าวได้ เป็นช่างภาพได้ ซึ่งในปัจจุบันมีการลดอัตราพนักงานลง เพราะปัญหาเรื่องทีวีดิจิทัลที่มีการแข่งขันสูงทำให้ผู้สื่อข่าวแต่ละคนมีภาระหน้าที่มากขึ้น มองว่าเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถทำให้คนเดียวสามารถนำเสนอออกมาสู่สาธารณชนได้ ข้อเสียคือเรื่องสัญญาณที่เป็นอุปสรรค อาจได้ภาพที่ไม่สวยมาก สรุปอุปสรรคคือปัจจัยรอบด้าน สภาพแวดล้อมมากกว่า” (สรารัตน์ รัตนสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2560)

สรุป

ดังนั้น จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวทั้ง 3 สำนักข่าว ได้พบคำตอบว่าสำนักข่าวนั้นมีวิธีการนำเสนอข่าวที่คล้ายกัน โดยมีรูปแบบในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ที่เป็นรายการคู่ขนานกับทางโทรทัศน์ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ภาพนิ่ง วิดีโอ เป็นต้น และบางครั้งผู้สื่อข่าวมีการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ผ่านทางเฟซบุ๊กส่วนตัวแล้วทางเพจสำนักข่าวมีการแชร์มาอีกครั้งหนึ่ง ส่วนทางสำนักข่าวอสมท. จะมีการเฟซบุ๊กไลฟ์ข่าวที่มีระยะเวลาสั้นๆ กรณีที่ไม่สามารถนำเสนอผ่านทางโทรทัศน์ได้เนื่องจากเวลาจำกัด และทางสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวีจะมีการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ที่เป็นรายการเฉพาะสำหรับเฟซบุ๊กไลฟ์อีกด้วย

สำหรับหลักการนำเสนอข่าวเน้นข่าวที่ยึดตามหลักจริยธรรมจรรยาบรรณของสื่อมวลชน มีความถูกต้อง ครบถ้วน ให้ข้อเท็จจริง ในการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข่าวต้องมีการตรวจสอบทุกครั้งก่อนการนำเสนอข่าว หากเกิดข้อผิดพลาดจะมีการให้ข้อมูลที่ถูกต้องการ

นำเสนอข่าวครั้งต่อไป หรืออัดคลิปวิดีโอให้ข้อมูลที่ถูกต้องเพิ่มเติม แต่สถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวีนั้นให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าบางครั้งเวลาค่อนข้างจำกัด ทำให้ไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้อง ผู้รับสารจะเป็นผู้แจ้งข้อมูลที่ถูกต้องกับทางสำนักข่าวเพื่อให้แก้ไขข้อมูลที่ถูกต้อง

ส่วนทีมข่าวที่ออกไปนำเสนอข่าว มีทั้งหมด 4 คน ได้แก่ ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ ผู้ช่วยช่างภาพ และเจ้าหน้าที่เฟซบุ๊กไลฟ์ที่เพิ่มเข้ามา ทำให้มีความแตกต่างจากทีมข่าวที่นำเสนอทางโทรทัศน์ ดังนั้นก่อนที่ผู้สื่อข่าวออกไปทำข่าวจึงต้องมีการเตรียมตัว เตรียมเนื้อหา กำหนดประเด็นของข่าวก่อน ซึ่งต้องศึกษาภูมิหลังของข้อมูล หรือศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นนั้น ข้อแตกต่างของการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์อีกข้อหนึ่งคือเรื่องระยะเวลา ที่มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับประเด็นที่ต้องการนำเสนอว่ามีความละเอียดมากน้อยเพียงใด

เนื่องจากเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นสื่อที่มีความรวดเร็วในการส่งสาร หลังจากการรายงานข่าวจึงมีการประเมินผลหลังการนำเสนอข่าวซึ่งสามารถสังเกตได้จากยอดไลค์ ยอดผู้รับชม และการแสดงความคิดเห็นของผู้รับชม ทำให้สามารถนำความคิดเห็นดังกล่าวไปปรับปรุงและพัฒนาในการนำเสนอข่าวครั้งต่อไป ถึงแม้เฟซบุ๊กไลฟ์จะมีสื่อที่มีความรวดเร็วแต่กลับพบว่ามียูทูปสรรคไม่ว่าจะเป็น สัญญาณอินเทอร์เน็ต บางครั้งมีปัญหาในเรื่องการประสานงาน หรือแหล่งข่าวไม่ให้สัมภาษณ์ เป็นต้น และข้อดีของการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์มีความรวดเร็ว ได้รับผลตอบรับจากผู้ชมได้ทันที สามารถนำเสนอข่าวได้ทุกที่ทุกเวลา บุคลากรที่ออกไปทำข่าวน้อยลงทำให้ประหยัดงบประมาณ แต่ผลเสียมักเกิดจากความรวดเร็วของการส่งสารทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย เช่น ให้ข้อมูลที่ผิด เป็นต้น

4.3 ผลการศึกษาความคิดเห็นในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสมาคมนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

สมาคมนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าวเป็นอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญในการผลักดันให้ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นองค์กร สำนักข่าว ผู้สื่อข่าว หรือผู้ที่เกี่ยวกับการนำเสนอข่าว ได้ปฏิบัติงานให้อยู่ในกรอบจริยธรรมสื่อมวลชนมากขึ้น แต่ไม่ได้มีการออกข้อบังคับเป็นกฎหมายอย่างชัดเจน เพียงแต่เป็นการออกข้อแนะนำหรือข้อปฏิบัติให้กับองค์กรสื่อต่างๆในการขอความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ถือว่าเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยตรวจสอบการทำงานขององค์กรสื่อ ดังนั้นทางสมาคมนักวิชาชีพจึงมีความคิดเห็นต่อการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในปัจจุบันนี้คือ เฟซบุ๊กไลฟ์สามารถเข้าถึงประชาชนรับรู้เร็ว มีความรวดเร็วในการสื่อสาร เพราะวัยรุ่นสมัยนี้ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ (คชาภณ สนธิจิตร, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2560) และความเร็วนี้ ทำให้สื่อสารออกไปยังประชาชนได้ง่ายขึ้น รับรู้

ข่าวสารได้กว้างขวางขึ้น (ไพโรจน์ เทคนิยม, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2560) ทำให้ปัจจุบันนี้สำนักข่าวต่างๆหันมานิยมใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการนำเสนอข่าวมากขึ้น

4.3.1 ความสำคัญของจริยธรรมสื่อมวลชนที่มีต่อการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

การนำเสนอข่าวที่ดีย่อมต้องมีจริยธรรมสื่อมวลชน ซึ่งผู้สื่อข่าวหรือสำนักข่าวควรมีจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าว ข่าวที่นำเสนอต้องเป็นข้อเท็จจริง ไม่ใช่เสนอในสิ่งทีก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม หรือนำเสนอข้อมูลเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ก่อนการนำเสนอข่าวผู้สื่อข่าวจะต้องกลั่นกรองว่าสิ่งที่นำเสนอ นั้นมีจรรยาบรรณสื่อมวลชนหรือไม่ ต้องยึดหลักจรรยาบรรณสื่อมวลชนในการทำหน้าที่นำเสนอข่าว จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประชาชนส่วนใหญ่ยังมองว่าผู้สื่อข่าวไม่มีจรรยาบรรณ แต่ความเป็นจริงแล้วยังมีปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของสื่อหรือหัวหน้าข่าวที่มีอำนาจในการออกคำสั่งผู้สื่อข่าว

“จริยธรรมสื่อมวลชนมีความสำคัญมาก ผู้สื่อข่าวที่นำเสนอข่าวต้องส่งเนื้อหาให้กับหัวหน้าข่าว โดยข่าวนั้นจะนำเสนอหรือไม่อยู่ที่หัวหน้าข่าว ผู้สื่อข่าวทำตามหน้าที่ ไม่มีความผิด อยู่ที่หัวหน้าข่าว เจ้าของสื่อเป็นผู้จ่ายเงินเดือน คนถึงมองว่าสื่อไม่มีความเป็นธรรม ถึงบอกผู้สื่อข่าวไปก็ทำอะไรไม่ได้ เจ้าของสื่อเป็นผู้ออกคำสั่งผู้สื่อข่าว ผู้สื่อข่าวมีจรรยาบรรณทุกคน แต่ว่าข่าวของสื่อไม่มีจรรยาบรรณ” (ศทาภณ สนธิจิตร, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2560)

เมื่อผู้สื่อข่าวหรือสำนักข่าวไม่มีจรรยาบรรณก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม บุคคลที่ตกเป็นข่าว สถาบันครอบครัว และอื่นๆ หากผู้สื่อข่าวหรือสำนักข่าวได้ยึดหลักจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง จะก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมไปด้วย

“ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อการทำงานและหน้าที่ของตนเอง ไม่ควรทำตามใจตนเอง เพราะมันง่ายแค่เพียงพิมพ์และโพสต์ลงสื่อออนไลน์ กรณีถ้าสำนักข่าวหรือผู้สื่อข่าวไม่มีจริยธรรมเกี่ยวกับการนำเสนอข่าว ทำให้ชีวิตคนเปลี่ยนไปได้ เพราะฉะนั้นการนำเสนอข่าวสารต่างๆต้องมีจริยธรรม มีจิตสำนึกของตัวเองอยู่ในนั้นด้วย” (ไพโรจน์ เทคนิยม, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2560)

อย่างไรก็ตามในการนำเสนอข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์เป็นการนำเสนอที่เป็นสถานการณ์จะต้องมีจริยธรรมหรือข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกำกับ

“จริยธรรมสื่อมวลชนมีความสำคัญต่อการนำเสนอข่าว แต่หากเป็นการถ่ายทอดรายการปกติก็ไม่มีปัญหาเพราะถูกอย่างถูกสกรีนก่อน กรณีที่ไปถ่ายทอดสดหรือเฟซบุ๊กไลฟ์เหตุการณ์สดควรจะมีจริยธรรมสื่อมวลชนกำกับอยู่เสมอ” (ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2561)

บุคคลที่มีส่วนสำคัญในการนำเสนอข่าว คือผู้สื่อข่าวที่มีหน้าที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนได้รับรู้ รับประทาน ดังนั้น บุคลากรที่เหมาะสมสำหรับการนำเสนอข่าว จึงต้องเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ในการเป็นผู้สื่อข่าวที่ดี จิตใจมั่นคงในคุณธรรม ไม่โอนอ่อนตามสิ่งยั่วยุได้ง่าย ยึดหลักจรรยาบรรณสื่อมวลชน มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหลัก เพราะบุคคลเหล่านี้ต้องทำหน้าที่ส่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง เนื่องจากสื่อเป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อคนในสังคม

“จุดแรกคืออุดมการณ์กับมีใจรัก ถ้าไม่มีใจรักกับอุดมการณ์ทำได้นาน เพราะมีสิ่งยั่วยุมาก สื่อสามารถขืนสู้ได้ อย่าให้อบายมุขมาครอบคลุมนสื่อ ควรมีความเป็นกลาง” (ศทาภณ สนธิจิตร, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2560)

ซึ่งมานิจ สุขสมจิตร สื่อมวลชนอาวุโส ได้กล่าวถึงประเด็นการนำเสนอภาพข่าวสำหรับสื่อใหม่ไว้ว่าสำนักข่าวหรือผู้สื่อข่าวที่ดีต้องตระหนักถึงจริยธรรมสื่อ ตัวสื่อต้องทำหน้าที่ไตร่ตรองกลั่นกรองก่อนนำเสนอภาพข่าว ไม่ใช่ให้ผู้รับชมเป็นผู้ใช้วิจารณญาณในการรับชมสื่อเอง

“สื่อที่ทำข่าวต้องตระหนักให้ดีกว่าสิ่งที่ตัวเองทำมันถูกต้องไหม ทำถูกจรรยาบรรณทำถูกจริยธรรมสื่อหรือเปล่า จริยธรรมสื่อห้ามเสนอภาพที่หวาดเสียว จริยธรรมไม่ได้ให้เสนอภาพหวาดเสียว ภาพน่าเกลียด ภาพอุจาดลามก หรือเป็นการชักจูงให้เกิดการกระทำที่รุนแรง การทำแบบนี้แหละผิด ถ้าจะอ้างว่าสื่อมีหน้าที่ถ่ายทอด ประชาชนมีหน้าที่คิดเอาเอง แบบนี้ก็ไม่ถูก ตัวสื่อเองควรจะต้องไตร่ตรองและกลั่นกรองว่าภาพเช่นนี้ควรจะนำเสนอออกไปสู่ประชาชนหรือไม่ สำหรับประชาชนถ้าสื่อไหนเลือกที่จะทำตามใจชอบ ประชาชนก็อย่าไปรับสื่อนั้น” (“ไลฟ์สดฆ่าตัวตาย” เมื่อความสดสะท้อนความเสื่อมของสื่อไทย, มานิจ สุขสมจิตร สื่อมวลชนอาวุโส, โปสต์ทูเดย์)

ปัญหาที่มักพบบ่อยส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ในข้อปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้สำหรับให้สื่อมวลชนได้ปฏิบัติตาม ในการนำเสนอข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์จึงเป็นสิ่งที่ผู้สื่อข่าวควรระมัดระวังในการใช้เนื่องจากจะมีผลกระทบกับผู้อื่น

“ปัญหาที่พบจะสะท้อนอยู่ในแนวปฏิบัติการใช้สื่อสังคมออนไลน์ แต่เดิมมีแนวปฏิบัติเรื่องการใช้โซเชียลมีเดีย แต่จะกล่าวภาพรวมมากกว่า ซึ่งต้องระมัดระวัง เพราะอาจถูกฟ้องได้ และในการนำเสนอข่าวต้องยึดหลักจริยธรรมทุกครั้ง เช่น โลกไฟคนจะฆ่าตัวตาย โลกไฟการจีตัวประกัน ต้องระมัดระวัง” (ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2561)

เมื่อเกิดปัญหาในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ในปัจจุบันทางสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมีคณะกรรมการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน หรือหากไม่มีผู้ใดร้องเรียน แต่เกิดเป็นข้อวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมมาก ทางคณะกรรมการจะมีการตรวจสอบด้วยเช่นกัน

“กรณีที่มีผู้สื่อข่าวหรือองค์กรสื่อปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสม มี 2 กรณี คือ กรณีแรกมีคนร้องเรียนเข้ามา และกรณีไม่มีคนร้องเรียนแต่มีคนวิพากษ์วิจารณ์กันว่าไม่เหมาะสม ทางสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องจะมีคณะกรรมการควบคุมจริยธรรมของสมาชิกให้ผู้ถูกร้องเรียนชี้แจงสิ่งที่เกิดขึ้น และต้องพิจารณาว่าละเมิดจริยธรรมหรือไม่ หากละเมิดก็จะมีมาตรการสำหรับผู้ที่ถูกร้องเรียนไปแก้ไขหรือลงคำวินิจฉัย และหากไม่มีคนร้องเรียน แต่มีคนวิพากษ์วิจารณ์สามารถหยิบยกขึ้นมาโดยใช้กระบวนการเดียวกัน” (ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2561)

และที่เห็นได้ชัดในปัจจุบันนี้คือพลังของประชาชนสามารถกดดันการทำงานของสื่อได้ เช่น เมื่อสื่อมวลชนนำเสนอข่าวแต่ว่ามีเนื้อหาหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เหมาะสม จะเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

“มาตรการหนักสุดคือการใช้ Social Sanction คือการทำให้ประชาชนรู้ว่าคุณทำผิด แล้วประชาชนไปตัดสินใจเอาเอง ไม่มีมาตรการกฎหมายอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องเลย พลังที่กดดันสื่อได้ดีที่สุดคือพลังทางสังคม สื่อก็ต้องรีบปรับตัว” (ชาย ปละคามินทร์, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2561)

4.3.2 ข้อดีและข้อเสียในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

ในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์นั้นวัตถุประสงค์หลักคือการตอบสนองความต้องการของผู้รับชม ดังนั้นข้อดีของการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการนำเสนอข่าวจึงเป็นการเพิ่มช่องทางการเลือกชม แต่ในทางกลับกันข้อเสียคือความระมัดระวังในเรื่องของข้อมูลข่าวที่มีผลกระทบต่อบุคคลอื่นหรือการละเมิดสิทธิของผู้อื่น

“ส่วนใหญ่เป็นข้อดีในแง่การเพิ่มช่องทาง ซึ่งคนผลิตคอนเทนต์ก็มีช่องทางสำหรับนำเสนอข้อมูล ส่วนผู้รับชมมีทางเลือกมากขึ้น และข้อเสียเกิดจากบางที่นำเสนอมากเกินไป ถ้าผู้ใช้เครื่องมือเฟซบุ๊กไลฟ์ต้องตระหนักถึงผลกระทบทางด้านจริยธรรมด้วย” (ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2561)

“ข้อดี รวดเร็ว แสดงภาพเหมือนโทรทัศน์ถ่ายทอดสด ข้อเสีย เช่น เกิดเหตุการณ์ที่สุ่มเสี่ยง ทั้งละเมิดกฎหมาย ละเมิดสิทธิสิทธิมนุษยชน เรื่องจริยธรรมของสื่อเป็นการถ่ายทอดสด การระมัดระวังจะควบคุมไม่ได้หรือควบคุมได้ยาก ต้องระวัง” (ชาย ปถะคามินทร์, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2561)

4.3.3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

ดังนั้นในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ข่าวที่นำเสนอจึงควรมีการคัดเลือกข่าวที่มีผลกระทบต่อสังคม ไม่ว่าจะเป็นข่าวการศึกษา ข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เพราะเป็นข่าวที่ประชาชนควรรับรู้ รับทราบ และมีประโยชน์ แต่ข่าวที่ควรมีความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวคือ ข่าวอาชญากรรม ข่าวการเมือง ข่าวศาสนา ข่าวข่มขืน เป็นต้น เนื่องจากข่าวเหล่านี้มักก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม หรือประชาชนเกิดความขัดแย้งแบ่งฝักแบ่งฝ่าย โดยเฉพาะข่าวที่เกี่ยวข้องกับศาสนา อาชญากรรม ข่าข่มขืนมักก่อให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ

“ต้องการให้เพิ่มข่าวการศึกษาเพราะมีความสำคัญ ปัจจุบันนี้ข่าวการศึกษานี้น้อย มักมีแต่ข่าวอาชญากรรม ข่าวการเมือง ข่าวข่มขืน ข่าวฆ่าหั่นศพ ทำให้เกิดการเลียนแบบมากขึ้น ข่าวการศึกษาในปัจจุบันมีน้อย นักเรียนดีๆไม่มีโอกาสได้ลงหน้าหนึ่ง ให้คนเก่งได้มีกระแส มีที่ยืนในสังคม และข่าวที่ไม่ต้องการให้นำเสนอคือข่าวที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ข่าวเยาวชนแสดงพฤติกรรมไม่ดี ไม่ควรนำเสนอบ่อยครั้งเพราะก่อให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ ข่าวเกี่ยวกับการเมืองต้องกลั่นกรองก่อนนำเสนอ” (ศทาภณ สนธิจิตร, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2560)

สิ่งที่สำคัญในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์คือความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่ได้นำเสนอไปสู่ประชาชน ต้องมีแหล่งข่าวที่ชัดเจน เชื่อถือได้ มีทีมงานในการตรวจสอบกลั่นกรองข้อมูลก่อนการนำเสนอข่าว เนื่องจากหากเรานำเสนอข่าวสารโดยที่ไม่กลั่นกรองให้ดีเสียก่อน ผู้รับสารจะได้รับข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริง สร้างความเข้าใจผิดได้

“แหล่งข่าวที่นำมาทำข่าวอยากให้มามาตรฐาน สำนักข่าวต้องตรวจสอบให้ละเอียดก่อนเผยแพร่ ระวังข้อมูลไม่แน่นอนตอนนำเสนอ เมื่อนำเสนอข่าวสารที่ผิด

ไปแล้วแก้ไขในภายหลังคนไม่ได้สนใจแล้ว” (ศทาภณ สนธิจิตร, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2560)

เมื่อได้นำเสนอข่าวสารโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์ ซึ่งเป็นสื่อที่มีความรวดเร็ว ด้วยความรวดเร็วนี้ทำให้ผู้สื่อข่าวมักมีความประมาทเกิดการให้ข้อมูลที่ผิดพลาดได้ง่าย โดยเฉพาะข่าวอาชญากรรมเพราะมีความสุ่มเสี่ยงที่จะเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน

“ความรวดเร็วมักทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้ง่ายเสมอ การนำเสนอข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ควรตรวจสอบให้ดีกว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริงหรือเท็จ” (ไพโรจน์ เทศนิยม, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2560)

“ถ้าเหตุการณ์สุ่มเสี่ยงเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน มีตัวแปรอื่นที่เข้ามาแล้วควบคุมมันไม่ได้ต้องระวัง คือดีก็ดีไป มันพลิกผันชั่วเสียวินาที อะไรที่ควบคุมไม่ได้ต้องระวัง” (ชาย ปละคามินทร์, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2561)

สรุป

ดังนั้น จากการสัมภาษณ์สมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง มีความคิดเห็นว่าจริยธรรมสื่อมวลชนมีความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์ การที่สื่อมวลชนใช้เฟซบุ๊กไลฟ์เป็นเครื่องมือในการนำเสนอข่าวอีกช่องทางหนึ่งทำให้ผู้รับชมได้รับข่าวสารที่รวดเร็ว แต่ต้องการให้มีการกลั่นกรองข่าวสารก่อนการนำเสนอข่าว และต้องการให้เพิ่มข่าวการศึกษาให้มากขึ้น รวมถึงยังแนะนำว่าไม่ควรนำเสนอข่าวที่เกี่ยวกับศาสนา หรือข่าวเยาวชนในแง่ลบมากเกินไป เพราะทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบได้ง่าย ทั้งนี้หากผู้สื่อข่าวปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสมจะมีคณะกรรมการควบคุมจริยธรรมของสมาชิกรายตรวจสอบสิ่งที่เกิดขึ้น ส่วนบุคลากรที่เหมาะสมสำหรับเป็นผู้สื่อข่าวที่ดีนั้นควรเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ มีคุณธรรม ยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน มีจิตรับผิดชอบต่อสังคม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว” ผู้วิจัยใช้แนวทางการศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการนำเสนอข่าว และผู้สื่อข่าว ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ และสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สรุปผลการศึกษากการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

ส่วนที่ 2 อภิปรายผลการศึกษากการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการศึกษากการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว

5.1 สรุปผลการศึกษา

**ผลการศึกษานโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว
สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส**

นโยบายในการปฏิบัติของการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์เป็นไปตามพระราชบัญญัติที่ได้จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการองค์กระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะ แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่ออกข้อปฏิบัติจริยธรรมขององค์กรขึ้นมา มีการเข้าถึงประเด็นข่าวทันที กระชับ ฉับไว และเกาะติดประเด็น มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอข่าวโดยการเพิ่มจำนวนผู้ชมอีกหนึ่งช่องทาง เพิ่มจำนวนผู้ชมให้กว้างขึ้น สามารถนำเสนอข่าวได้ทุกที่ ทุกเวลา มองในเรื่องของผู้รับชมเป็นหลัก เนื่องจากสารที่ส่งไปนั้นเพื่อให้ผู้รับสารได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคม เพิ่มบุคลากรสำหรับการนำเสนอข่าวต้องเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ และมีทักษะในการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ โดยคำนึงถึงจริยธรรมจรรยาบรรณของสื่อมวลชนและปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการได้มาและการนำเสนอ

ข่าวและภาพข่าวของสื่อมวลชน โดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตกข่าว ได้รับผลการตอบรับที่ดี และรวดเร็ว หากเป็นเหตุการณ์ฉุกเฉิน และมีข้อเสียสำหรับการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ คือ ไม่สามารถเซนเซอร์ได้ทันที

สำนักข่าวไทย อสมท.

นโยบายในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าวไทย อสมท. มุ่งเน้นนำเสนอข่าวที่เน้นจริยธรรมสื่อมวลชนเป็นอันดับแรก และนำเสนอข่าวที่ถูกต้อง เป็นกลาง และทันเหตุการณ์ มีการเข้าถึงประเด็นข่าวทันที กระชับ ฉับไว และเกาะติดประเด็น มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอข่าวโดยการเพิ่มจำนวนผู้ชมอีกหนึ่งช่องทาง เพิ่มจำนวนผู้ชมให้กว้างขึ้น สามารถนำเสนอข่าวได้ทุกที่ ทุกเวลา มองในเรื่องของผู้รับชมเป็นหลัก เนื่องจากสารที่ส่งไปนั้นเพื่อให้ผู้รับสารได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคม เพิ่มบุคลากรสำหรับการนำเสนอข่าวต้องเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ และมีทักษะในการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ โดยคำนึงถึงจริยธรรมจรรยาบรรณของสื่อมวลชนและปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการได้มาและการนำเสนอข่าวและภาพข่าวของสื่อมวลชน โดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตกข่าว ได้รับผลการตอบรับที่ดี และรวดเร็ว หากเป็นเหตุการณ์ฉุกเฉิน และมีข้อเสียสำหรับการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ คือ ไม่สามารถเซนเซอร์ได้ทันที

สถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี

นโยบายในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี มุ่งเน้นการนำเสนอข่าวที่เน้นจริยธรรมสื่อมวลชนเป็นอันดับแรก และนำเสนอข่าวที่ถูกต้อง เป็นกลาง และทันเหตุการณ์ มีเนื้อหาที่หลากหลาย ครอบคลุมหลายด้านของสังคม มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอข่าวโดยการเพิ่มจำนวนผู้ชมอีกหนึ่งช่องทาง เพิ่มจำนวนผู้ชมให้กว้างขึ้น สามารถนำเสนอข่าวได้ทุกที่ ทุกเวลา มองในเรื่องของผู้รับชมเป็นหลัก เนื่องจากสารที่ส่งไปนั้นเพื่อให้ผู้รับสารได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคม เน้นบุคลากรที่เป็นผู้สื่อข่าวและนักการตลาดที่มีฐานผู้ติดตามในทวิตเตอร์และเฟซบุ๊ก เพื่อเวลานำเสนอข่าวสามารถนำเสนอข่าวผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียของตน ทำให้เข้าถึงผู้ชมได้อย่างทันที โดยคำนึงถึงจริยธรรมจรรยาบรรณของสื่อมวลชนและปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการได้มาและการนำเสนอข่าวและภาพข่าวของสื่อมวลชน โดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตกข่าว ได้รับผลการตอบรับที่ดี และรวดเร็ว หากเป็นเหตุการณ์ฉุกเฉิน และมีข้อเสียสำหรับการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ คือ ไม่สามารถเซนเซอร์ได้ทันที

2 ผลการศึกษาวิธีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว

สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

วิธีการนำเสนอเนื้อหาข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจะนำเสนอด้วยภาพนิ่งและวิดีโอ ผ่านทางเว็บไซต์ และเฟซบุ๊ก นำเสนอรายการของช่องทั้งหมด รายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์มีการถ่ายทอดสดผ่านโปรแกรมคู่ขนานทางเฟซบุ๊กไลฟ์ เน้นข่าวที่เป็นกระแส สถานการณ์ที่ผู้คนสนใจ ข่าวที่มีประโยชน์กับผู้รับชม หรือเป็นข่าวที่มีผลกระทบต่อสังคม ยึดตามหลักจรรยาบรรณสื่อมวลชน ข่าวมีความถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือของข่าว มีแหล่งข่าวอ้างอิง มีการตรวจสอบทุกครั้งก่อนการนำเสนอข่าว หากผู้รับชมได้รับข่าวสารที่ผิด แล้วเกิดการบอกต่อกันไปจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ซึ่งผิดต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของสื่อมวลชน หากเกิดกรณีนำเสนอข้อมูลผิดพลาด ใช้วิธีการอัปเดตคลิปแล้วแก้ไขข้อมูล ทีมข่าวที่ออกไปนำเสนอข่าว มีทั้งหมด 4 คน ได้แก่ ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ ผู้ช่วยช่างภาพ และเจ้าหน้าที่เฟซบุ๊กไลฟ์ที่เพิ่มเข้ามา บางครั้งอาจจะมีผู้สื่อข่าวที่สามารถออกไปนำเสนอข่าวได้เพียงคนเดียว ผู้สื่อข่าวที่ออกไปทำข่าวจึงต้องมีการเตรียมตัว เตรียมเนื้อหา กำหนดประเด็นของข่าวก่อน ซึ่งต้องศึกษาภูมิหลังของข้อมูล หรือศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นนั้นๆ มีระยะเวลาในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและประเด็นของข่าว โดยปกติแล้วขึ้นอยู่กับสถานการณ์ มีการประเมินผลโดยดูจากยอดไลค์ และการแสดงความเห็นของผู้รับชม ซึ่งอุปสรรคที่มักพบบ่อย ได้แก่ สัญญาณอินเทอร์เน็ต การประสานงาน ปัญหาเรื่องของการบังกันขณะรายงานข่าว ทักษะความสามารถในการถ่ายทอดสด และแหล่งข่าวไม่ให้ความร่วมมือ สำหรับข้อดี คือ เป็นสื่อที่มีความรวดเร็ว และข้อเสีย คือ ความรวดเร็วมักทำให้ข้อมูลข่าวสารผิดพลาด

สำนักข่าวไทย อสมท.

สำนักข่าวไทย อสมท. เน้นการนำเสนอข่าวที่ได้เผยแพร่ออกอากาศทางโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. แต่จะนำเสนอระยะเวลาสั้นกว่าทางโทรทัศน์ มีเนื้อหาข่าวมากขึ้นเพื่อให้ครบทุกประเด็น และต้องเป็นข่าวที่มีประโยชน์กับผู้รับชม เลื่อนนำเสนอข่าวซึ่งเนื้อหาที่ผู้รับชมสนใจ มีการตรวจสอบทุกครั้งก่อนการนำเสนอข่าว หากผู้รับชมได้รับข่าวสารที่ผิด แล้วเกิดการบอกต่อกันไปจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ซึ่งผิดต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของสื่อมวลชน หากเกิดกรณีนำเสนอข้อมูลผิดพลาด ใช้วิธีการอัปเดตคลิปแล้วแก้ไขข้อมูล ทีมข่าวที่ออกไปนำเสนอข่าว อย่างน้อย 4 คน ได้แก่ ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ ผู้ช่วยช่างภาพ และเจ้าหน้าที่เฟซบุ๊กไลฟ์ที่เพิ่มเข้ามา บางครั้งอาจจะมีผู้สื่อข่าวที่สามารถออกไปนำเสนอข่าวได้เพียงคนเดียว ผู้สื่อข่าวที่ออกไปทำข่าวจึงต้องมีการเตรียมตัว เตรียมเนื้อหา กำหนดประเด็นของข่าวก่อน ซึ่งต้องศึกษาภูมิหลังของข้อมูล หรือศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นนั้นๆ มีระยะเวลาในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเนื้อหา

และประเด็นของข่าว โดยปกติแล้วขึ้นอยู่กับสถานการณ์ มีการประเมินผลโดยดูจากยอดไลค์ และการแสดงความคิดเห็นของผู้รับชม ซึ่งอุปสรรคที่มักพบบ่อย ได้แก่ สัญญาณอินเทอร์เน็ต การประสานงาน ปัญหาเรื่องของการบงกัษณะรายงานข่าว ทักษะความสามารถในการถ่ายทอดสด และแหล่งข่าวไม่ให้ความร่วมมือ สำหรับข้อดี คือ เป็นสื่อที่มีความรวดเร็ว และข้อเสีย คือ ความรวดเร็วมักทำให้ข้อมูลข่าวสารผิดพลาด

สถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี

มีการนำเสนอข่าวเน้นกระชับ โดยใช้เนื้อหาที่แตกต่างจากโทรทัศน์ มีรูปแบบของข่าวมีทั้งเนื้อหา ภาพนิ่ง มีคลิปวิดีโอสั้นๆ การเพซบุ๊กไลฟ์ถ่ายทอดสดคู่ขนานกับทีวีดิจิทัล แต่ทำเฉพาะรายการสดที่เป็นแบบเรียลไทม์บางรายการเท่านั้น เลื่อนนำเสนอข่าวโดยเป็นเนื้อหาที่ผู้รับชมสนใจ สร้างคอนเทนต์ที่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้รับชม ตัวตรวจสอบความน่าเชื่อถือโดยผู้รับชมแจ้งมายังสำนักข่าวเองว่าข้อมูลผิด ส่วนสำนักข่าวเองได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลข่าวสาร และนำไปปรับปรุงในการนำเสนอข่าวครั้งต่อไป ทีมข่าวที่ออกไปนำเสนอข่าว มีทั้งหมด 4 คน ได้แก่ ผู้สื่อข่าวช่างภาพ ผู้ช่วยช่างภาพ และเจ้าหน้าที่เพซบุ๊กไลฟ์ที่เพิ่มเข้ามา บางครั้งอาจจะมีผู้สื่อข่าวที่สามารถออกไปนำเสนอข่าวได้เพียงคนเดียว ผู้สื่อข่าวที่ออกไปทำข่าวจึงต้องมีการเตรียมตัว เตรียมเนื้อหา กำหนดประเด็นของข่าวก่อน ซึ่งต้องศึกษาภูมิหลังของข้อมูล หรือศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นนั้นๆ มีระยะเวลาในการนำเสนอข่าวโดยการเพซบุ๊กไลฟ์มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและประเด็นของข่าว โดยปกติแล้วขึ้นอยู่กับสถานการณ์ มีการประเมินผลโดยดูจากยอดไลค์ และการแสดงความคิดเห็นของผู้รับชม ซึ่งอุปสรรคที่มักพบบ่อย ได้แก่ สัญญาณอินเทอร์เน็ต การประสานงาน ปัญหาเรื่องของการบงกัษณะรายงานข่าว ทักษะความสามารถในการถ่ายทอดสด และแหล่งข่าวไม่ให้ความร่วมมือ สำหรับข้อดี คือ เป็นสื่อที่มีความรวดเร็ว และข้อเสีย คือ ความรวดเร็วมักทำให้ข้อมูลข่าวสารผิดพลาด

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เพซบุ๊กไลฟ์ของสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาพบว่า สมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง มีความคิดเห็นว่าจริยธรรมสื่อมวลชนมีความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวโดยการใช้เพซบุ๊กไลฟ์ ทั้งยังทำให้ผู้รับชมได้รับข่าวสารที่รวดเร็ว แต่ต้องการให้มีการกลั่นกรองข่าวสารก่อนการนำเสนอข่าว และต้องการให้เพิ่มข่าวการศึกษามากขึ้น อีกทั้งได้ให้คำแนะนำไม่ควรนำเสนอข่าวที่เกี่ยวกับศาสนา หรือข่าวเยาวชนในแง่ลบมากเกินไป เพราะทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบได้ง่าย หากผู้สื่อข่าวปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสมจะมี

คณะกรรมการควบคุมจริยธรรมของสมาชิกคอยตรวจสอบสิ่งที่เกิดขึ้น ส่วนบุคลากรที่เหมาะสมนั้น ควรเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ มีคุณธรรม ยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน มีจิตรับผิดชอบต่อสังคม

5.2 การอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “การนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว” ผู้วิจัยนำแนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว แนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรมสื่อมวลชน ทฤษฎีบรรทัดฐานของสื่อมวลชน แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาอภิปรายปัญหาและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 นโยบายของสำนักข่าวในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

จากการศึกษาพบว่านโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส เป็นสื่อสาธารณะเพียงช่องเดียวที่ต่างจากสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นในประเทศไทย ทำงานภายใต้วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ไม่ขึ้นอยู่กับการดำเนินงานใดๆทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของสื่อสาธารณะ โดยเคฟ และบราวน์ (Cave and Brown) และบราวน์ (Brown) มองว่าสื่อควรมีวัตถุประสงค์มากกว่าการให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมและผู้ฟัง และมีได้มุ่งแสวงหากำไรสูงสุดให้แก่ผู้ผลิต เช่นเดียวกับสื่อเชิงพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ British Peacock Report ที่อธิบายว่าสื่อสาธารณะ คือ “ความพยายามเปลี่ยนแปลงให้นโยบายสาธารณะเป็นตัวกำหนดรูปแบบรายการแทนที่จะเป็นกฎเกณฑ์ทางการค้า”

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรมสื่อมวลชน ของ McQuail (อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2541, น.102) ได้ระบุลักษณะสำคัญของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน ได้แก่ สื่อมวลชนต้องมีพันธกิจอันพึงปฏิบัติต่อสังคม สังคมของสื่อควรจะเป็นมหาชน ข่าวสารของสื่อจะต้องเป็นเรื่องจริง ถูกต้อง ยุติธรรม ตรงไปตรงมา และสอดคล้องกัน สื่อต้องทำหน้าที่เป็นเวทีแลกเปลี่ยนทัศนะอันหลากหลาย สื่อจะต้องปฏิบัติงานตามหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานของวิชาชีพ ในบางสถานการณ์ สังคมอาจจำเป็นต้องเข้าแทรกแซงการทำงานของสื่อ เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ทำให้เห็นว่าสื่อมวลชนจะต้องดำเนินงานตามพันธกิจ

หรือนโยบายขององค์กร ที่ต้องนำเสนอข่าวตามข้อเท็จจริง ถูกต้อง ตามหลักจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของตนเอง ส่วนสำนักข่าวไทย อสมท. และสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี ดำเนินตามนโยบายเหมือนกับสำนักข่าวทั่วไปที่ดำเนินการตามนโยบายขององค์กรที่ได้สังกัดอยู่

ส่วนเนื้อหาข่าวที่นำเสนอของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสและสำนักข่าวไทย อสมท. เป็นข่าวที่ทันเหตุการณ์ ทันประเด็นในกระแสสังคม มีความรวดเร็ว ให้คนอ่านเข้าใจง่าย เน้นความน่าเชื่อถือ มีความรู้สึก สดใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว ในเรื่ององค์ประกอบของข่าว อ้างถึงของ นาฏยา ตนานนท์ (2546) ที่ว่าข่าวจะเป็นข่าวก็ต่อเมื่อมีความสดใหม่เท่านั้น (News is only news while it is news) สื่อมวลชนจึงแข่งขันกันในการเสนอข่าวให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

ในการรายงานข่าว มีการใช้ภาษาไม่เป็นทางการเหมือนกับการนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์ ที่ต้องใช้ภาษาทางการ แต่ทางเฟซบุ๊กไลฟ์ผู้สื่อข่าวจะมีอิสระในการนำเสนอข่าวมากขึ้น และการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์มีประเด็นมากในช่วงหนึ่ง เป็นการนำเสนอข่าวเหตุการณ์ของ ดร. วันชัย ดนัยตโมนุท, 19 พฤษภาคม ที่ทำให้เกิดการพูดถึงอย่างกว้างขวางในเรื่องจรรยาบรรณของสื่อมวลชน เพราะมีการเผยแพร่ภาพข่าวที่ไม่เหมาะสม ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสได้มีการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ด้วยเช่นกัน และมีการเผยแพร่ภาพที่ไม่เหมาะสม ถึงแม้ภายหลังได้ยุติการถ่ายทอดสดนั้นไป ทำให้เห็นว่าการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์นั้นประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสื่อที่ไม่ต้องอาศัยช่วงเวลาของข่าว สามารถถ่ายทอดสด ณ ตอนนั้นได้เลย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อ้างถึงในอัญชลี เอกศาสตร์ (2555) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การแสวงหาข่าวสารการเมืองผ่านเฟซบุ๊กและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านเฟซบุ๊กเพราะข้อมูลทันต่อสถานการณ์ ข้อมูลมีมุมมองที่หลากหลาย เข้าถึงสะดวกกว่าสื่ออื่นเนื่องจากไม่จำกัดสถานที่และเวลา มีความรวดเร็วในการปรับปรุงข้อมูลข่าวสาร จึงเป็นเหตุว่าทำไมปัจจุบันนี้สำนักข่าวต่างๆจึงนำเฟซบุ๊กไลฟ์มาใช้ในการนำเสนอข่าว

วัตถุประสงค์ในการเลือกใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในการนำเสนอข่าว มองในเรื่องของผู้รับชมเป็นหลัก เป็นการเพิ่มจำนวนผู้ชมอีกหนึ่งช่องทาง เพิ่มจำนวนผู้ชมให้กว้างขึ้น สามารถนำเสนอข่าวได้ทุกที่ ทุกเวลา ต้องทำอยู่ภายใต้กรอบจริยธรรม สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารรายการด้านโทรทัศน์ (ดวงกมล เยี่ยมญาติ, 2549, น. 24-28) ที่ต้องการค้นหาและพัฒนารายการที่สามารถดึงดูดคนดูที่ต้องการให้มากที่สุด ซึ่งพิจารณาจากนโยบายหลักหรือวัตถุประสงค์ของสถานี โดยสถานีโทรทัศน์ทั่วไป จะมีลักษณะคล้ายคลึงในฐานะที่เป็นสื่อมวลชน นั่นคือ การให้ข่าวสาร ความรู้ ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม และการให้ความบันเทิง จะแตกต่างกันตรงสัดส่วนรายการที่

นำมาแพร่ภาพออกอากาศตามนโยบายหลักของแต่ละสถานี นโยบายหลักนี้เป็นส่วนสำคัญในการวางแผนจัดผังรายการของสถานี ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันกับความต้องการของผู้ชมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อให้สถานีได้รับความนิยม ซึ่งหมายถึงจำนวนผู้ชมรายการสูงสุด และนำมาซึ่งรายได้ของทางสถานี

นอกจากนี้ยังมองว่าต้องเป็นสื่อที่มีความรวดเร็ว เข้าถึงคนง่าย สามารถเชื่อมโยงกับแบบการนำเสนอข่าวแพลตฟอร์มอื่นๆ สอดคล้องกับปัจจัยที่สามารถทำให้สถานีได้รับความนิยมและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา (ดวงกมล เขียมญาติ, 2549, น. 24-28) คือ ความรวดเร็ว เป็นความสามารถในการจัดซื้อ จัดหา และผลิตรายการ เพื่อเตรียมออกอากาศได้อย่างฉับไว ทันกับความต้องการของผู้ชมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ความรวดเร็วนี้ขึ้นอยู่กับการวางแผนจัดเตรียมรายการที่ออกอากาศอย่างเพียงพอ อำนาจการผลิต การเปลี่ยนแปลงการผลิต การจัดซื้อรายการ

ในปัจจุบันนี้เห็นได้ชัดว่ามีจำนวนสถานีโทรทัศน์เพิ่มขึ้น และต่างคนต่างคำนึงถึงเรตติ้งของสถานีตนเอง ปัจจัยที่ทำให้โฆษณาเข้ามาเข้าสถานีนั้นมาจากผู้รับชมด้วยเช่นกัน เพราะฉะนั้นสื่อต่างๆจึงมีการแข่งขันกันสูงในเรื่องของเรตติ้ง เว้นแต่สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสที่มิงบประมาณของตัวเองไม่ได้คำนึงถึงโฆษณาเพราะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ตรงกับที่ แอดคินสัน และเรบอย (Atkinson and Raboy) (จูตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2547, น. 4) ได้กล่าว ในแง่ของความแตกต่างของสื่อสาธารณะและสื่อเชิงพาณิชย์ สื่อสาธารณะมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าถึงประชากรของประเทศ โดยมุ่งเน้นการสร้างและส่งเสริมวัฒนธรรมด้านต่างๆ โดยเป็นเสมือน “พื้นที่สาธารณะ” ของประชาชนทุกคนในประเทศ ในขณะที่สื่อเชิงพาณิชย์มีเป้าหมายทางการค้าและมีรายได้หลักมาจากค่าโฆษณา ผู้ชมรายการจึงเปรียบเสมือนเป็นผู้บริโภคที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของสินค้าต่างๆ กล่าวได้ว่า ความแตกต่างที่ชัดเจนของสื่อเพื่อสาธารณะและสื่อเชิงพาณิชย์อยู่ที่จุดมุ่งหมายในการดำเนินงานว่าจะมีเป้าหมายเพื่อการค้าหรือมุ่งเพื่อสร้างคุณภาพให้กับสังคม ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวก็จะส่งผลต่อนโยบายและเนื้อหาต่างๆที่สื่อนำเสนอต่อสังคม

นอกจากนี้ตรงกับแนวคิดที่เกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว เรื่องปัจจัยที่มีต่อการคัดเลือกข่าว ของ นรินทร์ นำเจริญ (2549) ที่ระบุว่า โฆษณาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินงานของสื่อมวลชนทุกแขนง เพราะรายได้หลักของสื่อมาจากการโฆษณาและสื่อจะต้องราคาถูกทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อสิทธิที่จะรู้ (Right to Know) ซึ่งทำให้เห็นว่าไม่ว่าจะสื่อใดก็ตามการโฆษณายังมีความสำคัญในการนำเสนอข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟนั้นอาจไม่มีรายได้การโฆษณาโดยตรง แต่อาจจะมิรายได้ไปยังช่องทางอื่นของสำนักข่าว เช่น โทรทัศน์หรือเว็บไซต์

สำหรับการคัดเลือกบุคลากรในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว มีการคัดเลือกบุคลากรที่มีประสบการณ์ มีทักษะในการใช้เครื่องมือเกี่ยวกับเฟซบุ๊กไลฟ์ สามารถรายงานสดได้พอสมควร บุคคลเหล่านี้ยังต้องยึดมั่นว่าไม่ควรแสดงความคิดเห็นของตนเองลงไปในการนำเสนอข่าวนั้นๆ เล่าเรื่องที่อยู่ตรงหน้าได้โดยที่เนื้อหาไม่บิดเบี้ยว สามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้ดี สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (สภาวิชาชีพข่าวและวิทยุโทรทัศน์ไทย, 2553) คือรู้จักการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ขององค์กรสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็น การรายงานข้อมูลข่าวสารบนสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ประกอบวิชาชีพพึงแยก ข่าว กับ ความเห็น ออกจากกันอย่างชัดเจน พึงระวังการย่อความที่ทำให้ข้อความนั้นบิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง และพึงระวังการเผยแพร่ข้อมูลข่าวซ้ำ และยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว ในเรื่องการรายงานข่าว ของมาลี บุญศิริพันธ์ (2550) ระบุว่า ผู้สื่อข่าวจำเป็นต้องมีความสามารถในการวินิจฉัยคุณค่าข่าวตามหลักการประเมินคุณค่าข่าวที่มีข้อเท็จจริงถูกต้องและน่าสนใจ ต้องจับประเด็นข่าวให้ถูกต้อง เขียนตามความเป็นจริง หลังจากรวบรวมได้ ข้อเท็จจริงแล้ว ต้องผ่านการตรวจสอบกลั่นกรองในเบื้องต้นจนมั่นใจจึงลงมือเขียนข่าวในลีลาภาษาที่กระชับและเที่ยงตรง จากที่กล่าวมานี้ทำให้เห็นว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าว จะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ มีทักษะในการถ่ายทอด จนถึงมีทักษะในเครื่องมือที่ใช้ในการนำเสนอข่าว อีกด้วย

หากบุคลากรไม่มีทักษะจะมีการฝึกอบรมก่อนไปปฏิบัติหน้าที่ เพราะเมื่อไปเจอสถานการณ์จริงจะต้องมีความคล่องแคล่วและมีความชำนาญในการใช้เครื่องมือสำหรับเฟซบุ๊กไลฟ์ สอดคล้องกับองค์ประกอบขององค์กร (กาญจนา แก้วเทพ, 2547, น. 146-154) ในเรื่องประเภทของ คนทำงาน หรือการศึกษาบุคลากร ด้านการฝึกอบรมและแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งบุคลากรในองค์กร ควรได้รับการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ หรือเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ นอกจากนั้นมีการประเมินผลถึง ทักษะที่ได้รับการฝึกอบรม เช่น ทักษะด้านข่าวสาร อันได้แก่ การเก็บบันทึกและการนำเอาข้อมูลมาใช้ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของงานด้านสื่อมวลชน ในที่นี้หมายถึงการให้บุคลากรในองค์กรได้รับการ ฝึกอบรมในการใช้เครื่องมือเฟซบุ๊กไลฟ์ก่อนออกไปปฏิบัติงานจริง

ทุกสถานีโทรทัศน์จะมีทีมงานเฟซบุ๊กไลฟ์โดยเฉพาะ และมีทีมที่ทำหน้าที่คอยตอบกลับ ความคิดเห็นของผู้รับชม มีทั้งการทำรายการเฟซบุ๊กไลฟ์ที่เป็นรายการโทรทัศน์ และรายการที่ ออกอากาศเฉพาะเฟซบุ๊กไลฟ์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุฬารัตน์ กนกกังสดาล (2555) ได้ ศึกษาเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารเฟซบุ๊กของสถานีโทรทัศน์พีบีเอสในวิกฤตการณ์อุทกภัย” พบว่า มีการรับบุคลากรเพิ่มเข้ามารับผิดชอบงานสื่อสังคมออนไลน์ เพราะความต้องการรับข้อมูลข่าวสารมี

มากขึ้น เนื่องจากผู้คนที่ต้องการทราบข้อมูลเพื่อรับมือกับสถานการณ์ บทบาทหน้าที่ของทีมงานต้องมีการปฏิสัมพันธ์มากขึ้นกับผู้ติดตามและขอความช่วยเหลือผ่านเฟซบุ๊กของสถานีฯ

หลักในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว ควรมีหลักการนำเสนอข่าวที่ชัดเจน คือ การนำเสนอข่าวต้องคำนึงถึงจริยธรรมจรรยาบรรณของสื่อมวลชนเป็นสำคัญ มีการนำเสนอข่าวที่มีผลกระทบต่อสังคม เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่นำเสนอข่าวเพื่อประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสเน้นว่าต้องมีความถูกต้องและมีจริยธรรมเที่ยงตรง ในเรื่องของอาชญากรรม ต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้ต้องสงสัยโดยไม่นำเสนอภาพและไม่ใช้ภาษาที่มีลักษณะเป็นการตัดสินผู้ต้องสงสัยหรือถูกกล่าวหาที่ยังไม่ผ่านการพิจารณาตัดสินของศาลและต้องหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพผู้ต้องหา พร้อมของกลางหรือภาพการทำแผนประกอบการรับสารภาพของผู้ต้องหา ไม่ชี้หน้าผู้ชมผู้ฟังตัดสินว่าผู้ต้องหาคือผู้กระทำผิด ซึ่งสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจะไม่มีคำว่าคนร้าย แต่จะใช้คำว่าผู้ก่อเหตุ นี่คือข้อหนึ่งที่มีความแตกต่าง สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (สภาวิชาชีพข่าวและวิทยุโทรทัศน์ไทย, 2553) ที่ระบุว่า การนำเสนอข้อมูลข่าวสารขององค์กรสื่อมวลชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ควรเป็นไปตามข้อบังคับจริยธรรม หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติขององค์กรที่กำกับดูแลตามที่ระบุไว้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรมสื่อมวลชน เรื่องหลักจริยธรรมของผู้สื่อข่าว ของ อิศรา อมันตกุล (2537, อ้างถึงใน ปัทมน สีนานุเคราะห์, 2537, น.32) พบว่าในการเสนอข่าวอาชญากรรม ผู้ต้องหาในคดีต่างๆยังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ เว้นไว้แต่เขาจะตกเป็นจำเลยตามการชี้ขาดของศาลที่มีอำนาจตามกฎหมาย ผู้สื่อข่าวที่ดีย่อมจักไม่ด่วนประณามผู้ต้องหาว่าเป็นผู้กระทำผิด เพื่อสร้างรสชาติตื่นเต้นให้เคล้าอยู่ในการเสนอข่าวของตนเด็ดขาด

ผลตอบรับหลังการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว สามารถได้รับการตอบสนองจากผู้รับชมทันที โดยปกติแล้วข่าวที่เป็นเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น ข่าวอุทกภัย ข่าวอาชญากรรม ผู้รับชมจะต้องการรับชมทันที ณ ขณะนั้น จำนวนผู้รับชมจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีส่วนร่วมในการรับชมเหตุการณ์ หรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยการแสดงความคิดเห็นตอบกลับในคลิป เหตุการณ์ที่ได้ถ่ายทอดสด ส่วนข้อเสียของการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว คือ ต้องระมัดระวังในสารที่สื่อออกไปมากขึ้น ซึ่งสามารถนำสิ่งที่เกิดไปปรับใช้ต่อไปในอนาคต ดังเช่น ต้องกลั่นกรองข่าวสารก่อนการนำเสนอมากขึ้น เพราะเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นสื่อที่ไม่มีเซ็นเซอร์และสารที่ส่งออกไปส่งไปอย่างรวดเร็ว เป็นต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุพัต ทีปะลา (2557) ได้ทำการศึกษา “อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการเสนอข่าว” พบว่าการนำข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์มา

ใช้ทำให้กระบวนการคัดกรองข้อมูลข่าวสารในฐานะนายประตู่ข่าวสารของสื่อมีความเข้มข้นกว่าปกติ ในการตรวจสอบแหล่งที่มา ความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำเสนอข่าว เนื่องจาก ข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์มีจำนวนมาก บางครั้งขาดแหล่งที่มา มีการบิดเบือนตบแต่งข้อมูล อาจมีความผิดพลาดหากไม่มีการคัดกรองข้อมูลอย่างดีก่อนนำเสนอข่าว

5.2.3 ความคิดเห็นของของสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการนำเสนอข่าว โดยการใช้ เฟซบุ๊กไลฟ์

จากการศึกษาพบว่า สมาคมวิชาชีพฯ มองว่าเฟซบุ๊กไลฟ์สามารถเข้าถึงประชาชนได้ มีความรวดเร็ว สื่อสารได้ง่ายขึ้น การรับรู้ข่าวสารกว้างขวางมากขึ้น และมองว่าจริยธรรมสื่อมวลชนมีความสำคัญต่อการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ การนำเสนอข่าวที่ดีย่อมต้องมีจริยธรรมสื่อมวลชน ซึ่งผู้สื่อข่าวหรือสำนักข่าวควรมีจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าว ข่าวที่นำเสนอต้องเป็นข้อเท็จจริง ไม่ใช่เสนอในสิ่งที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม หรือนำเสนอข้อมูลเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ก่อนการนำเสนอข่าวผู้สื่อข่าวจะต้องกลั่นกรองว่าสิ่งที่นำเสนอ นั้นมีจรรยาบรรณสื่อมวลชนหรือไม่ ผู้สื่อข่าวที่ดีต้องยึดหลักจรรยาบรรณสื่อมวลชนในการทำหน้าที่นำเสนอข่าว แต่ที่พบเห็นในปัจจุบันจะเห็นว่า มีข่าวที่กระทบต่อสังคมถูกนำเสนอออกมาบ่อยครั้ง ซึ่งพบว่าเป็นข่าวในแง่ที่ไม่ดี จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประชาชนส่วนใหญ่ยังมองว่าผู้สื่อข่าวไม่มีจรรยาบรรณ แต่ความเป็นจริงแล้วยังมีปัจจัยอื่นๆที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวนั้นๆ เช่น เรื่องจริยธรรมสื่อมวลชนต้องบอกกับเจ้าของสื่อ เพราะเจ้าของสื่อเป็นผู้ให้เงินเดือนผู้สื่อข่าว คนอื่นถึงมองว่าสื่อไม่มีความเป็นธรรม เจ้าของสื่อเป็นผู้ออกคำสั่งผู้สื่อข่าวได้ ผู้สื่อข่าวมีจรรยาบรรณทุกคน แต่ว่าเจ้าของสื่อไม่มีจรรยาบรรณ เจ้าของสื่อเป็นผู้ที่ทำให้ผู้สื่อข่าวมีจรรยาบรรณ มีอุดมการณ์ ส่วนสมาคมผู้สื่อข่าวและช่างภาพอาชญากรรมแห่งประเทศไทย กลับให้ความคิดเห็นถึงผู้สื่อข่าวว่า ผู้สื่อข่าวต้องมีจรรยาบรรณสื่อมวลชน เพราะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อการทำงานและหน้าที่ของตนเองด้วย กรณีถ้าผู้สื่อข่าวไม่มีจริยธรรมเกี่ยวกับการนำเสนอข่าว ทำให้ชีวิตของคนที่เป็นข่าวเปลี่ยนชีวิตไปได้ ในการนำเสนอข่าวสารต่างๆต้องมีจริยธรรมมีจิตสำนึกของตัวเองอยู่ในนั้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กวิตา พันธุ์อิม (2556) เรื่อง “การใช้สื่อสังคมของบรรณาธิการและผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส” พบว่า การนำสื่อสังคมมาใช้ในกระบวนการข่าวก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อการนำเสนอข่าวที่มีความครอบคลุม และสะดวกรวดเร็ว ส่งผลให้ผู้สื่อข่าวมีความรับผิดชอบต่อมากขึ้นในการกรองข้อมูลข่าวสารหรือการรายงานข่าวต่างๆ และเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากนโยบายองค์กร ที่เน้นย้ำเรื่องจริยธรรมสื่อมวลชน ในเรื่องการอ้างอิงถึงองค์กรสื่อมวลชน อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความ ภาพและข่าวสาร รวมถึงไม่แสดงความเห็นใดๆที่เป็นการชี้นำ ระมัดระวังเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เป็นต้น ทำให้เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้ผู้สื่อข่าวไม่มีจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวมีทั้งจากเจ้าของสื่อเอง

หรือผลประโยชน์ทางธุรกิจที่มีผลต่อการนำเสนอข่าว รวมไปถึงปัจจัยทางการตลาดเพื่อความอยู่รอดขององค์กรสื่อ

บุคลากรที่เหมาะสมสำหรับการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์นั้น มีความคิดเห็นว่าเป็นที่มียุทธศาสตร์ในการเป็นผู้สื่อข่าวที่ดี จิตใจมั่นคงในคุณธรรม ไม่นอนอ่อนตามสิ่งยั่วยุดได้ง่าย ยึดหลักจรรยาบรรณสื่อมวลชน มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหลัก ในประเด็นการนำเสนอภาพข่าวสำหรับสื่อใหม่ สำนักข่าวหรือผู้สื่อข่าวที่ดีต้องตระหนักถึงจริยธรรมสื่อ ตัวสื่อต้องทำหน้าที่ไตร่ตรองกลั่นกรองก่อนนำเสนอภาพข่าว ไม่ใช่ให้ผู้รับชมเป็นผู้วิจารณ์ญาณในการรับชมสื่อเอง สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรมสื่อมวลชน เรื่อง หลักจริยธรรมสำหรับผู้สื่อข่าว ของ พิเศษฐ์ ขวาลาธวัช (อ้างถึงใน การรายข่าวชั้นสูง , น. 241-244) กล่าวไว้ว่า จริยธรรมของผู้สื่อข่าวเป็นสิ่งสูงส่งมีคุณค่า แม้จะมองด้วยตาเปล่าไม่เห็นแต่จะรู้เห็นได้โดยผลของการกระทำ การปฏิบัติภาระหน้าที่ของผู้สื่อข่าวต้องพิจารณาเรื่องราวโดยรอบคอบ ไม่ลำเอียง เอาใจริงเอาใจ และมิตีลธรรมในการนำเสนอข่าว ให้มองปัญหาและแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนรอบด้าน

ข้อเสนอแนะของการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ทางสมาคมผู้สื่อข่าวและสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย ต้องการให้เพิ่มข่าวการศึกษา ข่าวที่มีผลกระทบต่อสังคม ปัจจุบันข่าวการศึกษามีน้อย มักมีแต่ข่าวอาชญากรรม ข่าวการเมือง ข่าวข่มขืน ข่าวฆ่าหั่นศพทำให้เกิดการเลียนแบบมากขึ้น และข่าวที่ไม่ต้องการให้นำเสนอคือข่าวที่เกี่ยวกับศาสนา สอดคล้องกับ แนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว ของ นรินทร์ นำเจริญ (2549, น .31-39) กล่าวว่า ภาวะการแข่งขันของสื่อมวลชนในปัจจุบันเป็นการแข่งขันที่เข้มข้นและสื่อพยายามเล่นกับสีสันและรายละเอียดบางอย่างของข่าวให้มีความแตกต่างกันออกไป เพื่อดึงดูดผู้บริโภคให้สนใจข่าวที่ถูกนำเสนอในสื่อของตนมากที่สุด เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ศรีลักษณ์ ศิลปี (2539) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาทางด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวอาชญากรรม” พบว่า นักหนังสือพิมพ์เห็นว่ามาตรฐานทางวิชาชีพเป็นเกณฑ์สำคัญที่สุดที่เขายึดถือ แต่ในแง่การปฏิบัติจริงนั้นไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ได้ ทั้งนี้เพราะปัจจัยในเรื่องของการแข่งขันกับสื่ออื่น และการที่ผู้อ่านให้การยอมรับการนำเสนอข่าวในลักษณะเดิมเป็นอย่างดี จึงทำให้ไม่ได้ตระหนักในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าว หรืออันตรายที่พวกเขาอาจได้รับมากเท่าใดนัก ในประเด็นนี้ทำให้เห็นว่าการแข่งขันธุรกิจสื่อมวลชนมีมากขึ้น และผู้รับสารยังให้การยอมรับการนำเสนอข่าวเช่นนี้ จึงทำให้สื่อมวลชนต่างๆ ยังคงนำเสนอข่าวลักษณะนี้ต่อไป

สิ่งที่สำคัญในการนำเสนอข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์คือความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่ได้นำเสนอไปสู่ประชาชน ต้องมีแหล่งข่าวที่ชัดเจน เชื่อถือได้ มีทีมงานในการตรวจสอบกลั่นกรองข้อมูลก่อนการนำเสนอข่าว ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติของข่าวที่ดี (พนม วรรณศิริ, 2544, น. 23-27) ต้องยึดหลักความถูกต้อง เป็นข้อเท็จจริง ถูกต้อง ครบถ้วน ตรวจสอบแล้วก่อนการนำเสนอข่าว และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัญชลี เอกศาสตร์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การแสวงหาข่าวสารการเมืองผ่านเฟซบุ๊กและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านเฟซบุ๊กเพราะข้อมูลทันต่อสถานการณ์ ข้อมูลมีมุมมองที่หลากหลาย เข้าถึงสะดวกกว่าสื่ออื่นเนื่องจากไม่จำกัดสถานที่และเวลา มีความรวดเร็วในการปรับปรุงข้อมูลข่าวสาร รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว เรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้สื่อข่าว (พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช และคณะ, 2549, น.41-44) กล่าวไว้ว่าสิ่งที่ควรคำนึง บางครั้งการแข่งขันกันในการหาข่าวด้วยความเร่งด่วนอาจเกิดข้อผิดพลาด แม้ความรวดเร็วมีความสำคัญเพียงใดเรายังจำเป็นที่จะต้องใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบเพียงนั้น

แต่ทางสมาคมผู้สื่อข่าวและช่างภาพอาชญากรรมแห่งประเทศไทยกลับไม่ได้ให้คำแนะนำ เพราะมองว่าไม่สามารถแนะนำอะไรได้ ต่างคนต่างทำธุรกิจ แนะนำแล้วไม่มีใครเชื่อฟัง ตรงกับแนวคิดที่เกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว ส่วนปัจจัยในการคัดเลือกข่าวของ นรินทร์ นำเจริญ (2549, น. 31-39) ระบุว่า ทศนคติของเจ้าของหรือกองบรรณาธิการ ในอดีตมีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวมาก แต่ในปัจจุบันลดน้อยลงไป เนื่องจากถูกเรียกร้องมาตรฐานทางวิชาชีพมากขึ้นโดยผู้บริโภค และถูกตรวจสอบจากองค์กรต่างๆมากขึ้น เมื่อทศนคติของเจ้าของหรือกองบรรณาธิการมีผลต่อการนำเสนอข่าว จึงทำให้สื่อซึ่งมีเจ้าของหรือกองบรรณาธิการที่แตกต่างกัน ย่อมนำเสนอเนื้อหาในมุมมองที่แตกต่างกันไปด้วย ในประเด็นนี้ทำให้เห็นว่าผู้รับชมสามารถช่วยตรวจสอบสื่อมวลชนได้ หากพบว่าสื่อมวลชนทำงานได้อย่างไม่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรหรือสื่อมวลชนเองปรับเปลี่ยนนโยบายหรือการนำเสนอข่าวที่เหมาะสมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

5.2.2 วิธีการนำเสนอข่าว โดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการนำเสนอข่าว โดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้สื่อข่าว ในช่วงแรกมีการเฟซบุ๊กไลฟ์ผ่านทางแฟนเพจหรือเฟซบุ๊กส่วนตัวของผู้สื่อข่าวก่อน แล้วทางแฟนเพจสำนักข่าวนำไปแชร์ต่อ เน้นความทางการเป็นหลัก ต้องชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว เรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้สื่อข่าว ของพิศิษฐ์ ขวาลาธวัช และคณะ (2549, น.41-44) กล่าวว่า ต้องใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย ผู้สื่อข่าวจะต้องระลึกว่าผู้ชมไม่มีเวลานั่งตีความประโยคหรือคำบางคำในข่าว ผู้สื่อข่าวจึงต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษในการใช้ภาษา ซึ่งต่างจากสถานีโทรทัศน์

ไทยรัฐทีวีที่ไม่มีการนำเสนอข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์ทางเฟซบุ๊กส่วนตัวหรือเพจส่วนตัวเหมือนกับสถานีโทรทัศน์อื่น

ในเฟซบุ๊กไลฟ์ของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสและสำนักข่าวไทย อสมท. นำเสนอรายการของช่องทั้งหมด มีถ่ายทอดสดผ่านโปรแกรมคู่ขนานไปกับหน้าจอ แต่สิ่งที่สำนักข่าวไทย อสมท. มีเพิ่มจากรายการปกติที่ออกอากาศทางโทรทัศน์แล้วคือ การเฟซบุ๊กไลฟ์เหตุการณ์ที่มีความยาวมาก แต่ไม่สามารถออกอากาศทางโทรทัศน์ได้เนื่องจากระยะเวลาที่จำกัด ต่างจากทางสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวีจะมีการเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นรายการที่มีการออกอากาศทางโทรทัศน์ และมีรายการเฉพาะสำหรับเฟซบุ๊กไลฟ์

ในการรายงานข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์ ในช่วงแรกระหว่างที่คนยังไม่ได้เข้ามาเข้าชมสามารถดึงคนให้มีส่วนร่วมกับการรับชม แล้วสอดแทรกเนื้อหาของข่าว ทั้งนี้อาจจะมีแอดมินที่คอยอัปเดตสถานการณ์สำหรับผู้ที่เข้ามาชมไม่ทันช่วงแรก มีรูปแบบหนึ่งของการรายงานข่าวที่สามารถดึงดูดให้ผู้รับชมตัดสินใจรับชมข่าวต่อ คือ สไตล์การรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวที่เรียกความสนใจได้ อีกทั้งต้องมีความน่าเชื่อถือ เพราะเป็นการรายงานข่าวผ่านแฟนเพจสำนักข่าว การใช้คำพูดต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ เนื่องจากเฟซบุ๊กไลฟ์เป็นการถ่ายทอดสด ไม่สามารถเซ็นเซอร์หรือแก้ไขได้ทันที การนำเสนอข่าวจึงต้องระมัดระวังในเรื่องของการใช้คำ การใช้สรรพนาม การรายงานข่าวที่ไม่ก่อให้เกิดความของผู้รับชมที่ผิด สอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว เรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้สื่อข่าว ของพิศิษฐ์ ชวาลาธวัช (2549, น.41-44) กล่าวว่า ต้องใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย ผู้สื่อข่าวจะต้องระลึกว่าผู้ชมไม่มีเวลานั่งตีความประโยคหรือคำบางคำในข่าว ผู้สื่อข่าวจึงต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษในการใช้ภาษา

ทั้งนี้ความเป็นตัวของตัวเองของผู้สื่อข่าวอาจเผยแพร่รายงานข่าวด้วยคำพูดหรือการกระทำที่ไม่สุภาพ ด้วยความที่เป็นการรายงานข่าวในนามสำนักข่าว ผู้สื่อข่าวจึงต้องคำนึงในเรื่องของความน่าเชื่อถือ ความทางการด้วย ซึ่งพิศิษฐ์ ชวาลาธวัช (อ้างถึงใน การรายงานข่าวชั้นสูง (293-290 .น , ได้วางบรรทัดฐานทางความคิดของผู้สื่อข่าว ไว้ว่า ผู้สื่อข่าวไม่มีสิทธิ์บิดเบือนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้กลายเป็นเรื่องที่น่าตื่นเต้นเร้าใจจนไม่อาจแยกแยะได้ว่าอะไรจริงอะไรเท็จ จนกระทั่งก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ข่าวที่ถูกรายงานผ่านสื่อมวลชนจะต้องนำมาซึ่งความศรัทธาและก่อให้เกิดความเชื่อถือปราศจากความลำเอียงใดๆ

หลักการนำเสนอข่าว โดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ไม่ได้นำเสนอทุกข่าวลงบนเว็บไซต์ แต่ข่าวที่เป็นกระแสต้องนำเสนอบนออนไลน์ มีจรรยาบรรณเป็นตัวกำหนด ส่วนสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี มีความรวดเร็ว ถึงแม้บางข่าวที่มีคนสนใจแต่ว่าเป็นประเด็นที่มีความล่อแหลม

หรือไม่เหมาะสม ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจะไม่นำเสนอ เนื่องจากเป็นการละเมิดต่อจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวของ นรินทร์ นำเจริญ (2549, น. 31-39) กล่าวว่า สถานการณ์หรือช่วงเวลาความเป็นข่าวขณะนั้น สื่อมักนำเสนอข่าวที่ไหลไปตามกระแส เมื่อมีประเด็นที่สังคมสนใจเกิดขึ้น สื่อก็จะมุ่งแข่งขันนำเสนอประเด็นนั้น และละเลยต่อประเด็นอื่นๆ ความแตกต่างของการนำเสนอข่าวจึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือช่วงเวลาความเป็นข่าวขณะนั้นด้วย จึงทำให้เห็นว่าสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจะมีการเน้นข่าวที่เป็นกระแสนำเสนอในออนไลน์ทันที เพราะเป็นประเด็นที่สังคมสนใจ

ทางสำนักข่าวไทย อสมท. เน้นความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ต้องมีแหล่งข่าวอ้างอิง เริ่มจากที่ผู้รับชมสนใจเรื่องใด แล้วคิดเนื้อหาที่เหมาะสมกับกลุ่มที่เราต้องการให้เข้าถึง สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว เรื่องปัจจัยในการคัดเลือกข่าวของ พนม วรรณศิริ (2544, น. 23-27) กล่าวว่า ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ปรากฏในรายงานข่าว เช่น ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง อายุ อาชีพ วันที่ เวลา รายละเอียดของเหตุการณ์ เป็นต้น ต้องครบถ้วน ถูกต้อง ตรวจสอบแล้ว หากการรายงานข่าวมีการบิดเบือนข้อเท็จจริง ทุกฝ่ายได้รับความเสียหาย ได้แก่ ผู้ที่ตกเป็นข่าว ผู้รายงานข่าว บรรณาธิการข่าว สังคม และประเทศชาติ ทั้งนี้สถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวีมีการศึกษาพฤติกรรมของผู้รับชมว่าผู้รับชมชอบการรับชมภาพแบบใด พาดหัวข่าวแบบใดถึงสามารถทำให้ผู้รับชมสนใจข่าวและคลิกรับชมข่าวได้ หรือการสร้างคอนเท้นต์ด้วยคำถามหรือกิจกรรมกับผู้รับชมข่าวเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างสำนักข่าวและผู้รับชม สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารรายการด้านโทรทัศน์ (ดวงกมล เยี่ยมญาติ, 2549, น. 24-28) กล่าวว่า ต้องมีการสำรวจผู้ชมอย่างสม่ำเสมอ เพราะมีส่วนในการพัฒนาและปรับปรุงรายการให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา โดยจะทำในลักษณะการสำรวจประชามติ คือ การติดตามรายการทางสถานี เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงการจัดผังรายการ

การคัดเลือกข่าว เน้นเลือกประเด็นที่มีคนสนใจ มีกระแสในขณะนั้น มีการเน้นในข่าวที่มีประโยชน์กับสังคม คำนึงในเรื่องจริยธรรมสื่อมวลชน เหตุการณ์ด่วน หรือมีผลกระทบต่อสังคม โดยทำภายใต้หลักจรรยาบรรณวิชาชีพ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว ของ พนม วรรณศิริ (2544, น. 23-27) ที่กล่าวว่า ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ปรากฏในรายงานข่าว ต้อง ครบถ้วน ถูกต้อง เสนอทุกแง่มุมอย่างสมดุลโดยคำนึงว่าผู้อ่านไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย ต้องให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเหมือนว่าอยู่ในเหตุการณ์นั้น รายงานข่าวเป็นไปอย่าง ตรงไปตรงมาตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยใจปราศจากอคติใด ๆ เทียงตรง เป็นกลางอีกทั้งไม่นำความคิดเห็น ความรู้สึกส่วนตัวของผู้รายงานข่าวสอดแทรกเข้าไปในข่าวอคติความคิดความรู้สึกส่วนตัว สิ่งเหล่านี้จะทำให้ข่าวขาดความเที่ยงตรง บิดเบือนไปจากความจริง สื่อมวลชนจะต้องนำข่าวสารไปให้ถึงมือ ประชาชนให้เร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว เรื่อง องค์ประกอบของข่าว

ของ นาฏยา ตนานนท์ (2546, น .10 -18) และ การคัดเลือกข่าว ของ พนม วรรณศิริ (2544, น .23-27) กล่าวว่า ข่าวจะเป็นข่าวก็ต่อเมื่อมีความสดใหม่เท่านั้น (News is only news while it is news) สื่อมวลชนจึงแข่งขันกันในการเสนอข่าวให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ และความรู้สึกของคนเป็นจำนวนมาก ความน่าสนใจของข่าวขึ้นอยู่กับปริมาณของคนที่ได้รับผลกระทบนั้น รวมถึงเหตุการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นหรือไม่ค่อยเกิด (Rare Event) ที่สร้างความแปลกใจ สร้างความตื่นเต้นเพราะไม่เคยรู้ ไม่เคยเห็นหรือไม่คาดคิดว่าจะมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น มักจะได้รับความสนใจจากคนเป็นจำนวนมาก มากกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ที่สำคัญคือการรายงานข่าวใดๆ ผู้รายงานต้องนำเสนอข้อมูลที่สมดุลและความสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงที่น่าสนใจ เสนอทุกแง่มุมอย่างสมดุลโดยคำนึงว่าผู้อ่านไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย ต้องให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเหมือนว่าอยู่ในเหตุการณ์นั้น

ส่วนสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี มีรูปแบบการนำเสนอเน้นกระชับ โดยใช้เนื้อหาที่แตกต่างจากโทรทัศน์ เป็นเนื้อหาต้นฉบับที่ผู้สื่อข่าวในพื้นที่ส่งเข้ามาให้แล้วมีทีมกองบรรณาธิการหรือกองบก.คอยคัดสรรมีทั้ง เนื้อหา ภาพนิ่ง มีคลิปวิดีโอสั้นๆ อินโฟกราฟิกสั้นๆ อาจจะเป็นคลิปวิดีโอไม่เกิน 1 นาที เนื้อหาจากรายการโทรทัศน์ที่สัมภาษณ์สด นำคลิปนั้นมาลงในเว็บไซต์ และนำลิงก์ของเว็บไซต์ใส่ในแฟนเพจเนชั่นทีวี รูปแบบเฟซบุ๊กไลฟ์ในปัจจุบัน ถ่ายทอดสดคู่ขนานกับทีวีดิจิทัล แต่ทำเฉพาะรายการสดที่เป็นแบบเรียลไทม์เป็นบางรายการเท่านั้น ยกเว้นรายการที่มีผู้รับชมติดตามจำนวนมาก รายการเบื้องหลังข่าว รายการที่ไม่ได้ออกรายการคู่ขนานกับทางทีวีดิจิทัลเป็นรายการพิเศษที่ออกอากาศเฉพาะทางเฟซบุ๊กไลฟ์เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว เรื่อง การคัดเลือกข่าว ของ พนม วรรณศิริ (2544, น. 23-27) การรายงานข่าวหรือเรื่องราวนั้นต้องเข้าใจง่าย โดยพิจารณาเขียนข่าวรูปแบบที่อ่านง่าย นำอ่าน ผู้อ่านจับประเด็นข่าวได้เร็ว ครบถ้วน การใช้ภาษา เข้าใจง่ายประโยคกระทัดรัด ในบางครั้งเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้ความทันเวลาเป็นคุณสมบัติของข่าวด้วยเช่นกัน

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องของข่าวที่นำเสนอ วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องต่างกัน ซึ่งสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสมีการตรวจสอบโดยจรรยาบรรณวิชาชีพ สื่อมวลชนต้องตรวจสอบแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ ตรวจสอบทุกครั้งก่อนที่พูดหรือสื่อสารออกไป เมื่อสื่อสารออกไปมันกระทบคนจำนวนมาก ต้องระวังในการสื่อสาร ตรวจสอบแหล่งข่าวให้แน่ชัด ที่สำคัญคือไม่พินธง ไม่ชี้นำ และต้องให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้ชมให้มากที่สุด สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ของ สภาวิชาชีพข่าวและวิทยุโทรทัศน์ไทย (2553) ที่ระบุว่า ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนพึงระมัดระวังกระบวนการหาข่าวหรือภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีการตรวจสอบอย่างถี่ถ้วน รอบด้าน และควรอ้างอิงแหล่งที่มาเมื่อนำเสนอ เว้นแต่สามารถตรวจสอบ

และอ้างอิงจากแหล่งข่าวได้โดยตรง และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุพัต ที่ปะลา (2557) ที่ได้ทำการศึกษา “อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการเสนอข่าว” พบว่า สื่อมวลชนนำข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ทำให้กระบวนการคัดกรองข้อมูลข่าวสารในฐานะนายประตู่ข่าวสารของสื่อมีความเข้มข้นกว่าปกติในการตรวจสอบแหล่งที่มา ความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำเสนอข่าว เนื่องจากข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์มีจำนวนมาก บางครั้งขาดแหล่งที่มา มีการบิดเบือน ตบแต่งข้อมูล อาจมีความผิดพลาดหากไม่มีการคัดกรองข้อมูลอย่างดีก่อนนำเสนอข่าว

ส่วนทางสำนักข่าวไทย อสมท. มองว่าตัวตรวจสอบความน่าเชื่อถือคือแบรนด์ของสำนักข่าวไทย อสมท. เอง ซึ่งทำให้ค่อนข้างยากในการตรวจสอบ เพราะว่าขณะที่ถ่ายทอดสดไม่สามารถตรวจสอบได้ และสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวีมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือโดยผู้รับชม ซึ่งได้มีการแสดงความคิดเห็นตอบกลับมาแจ้งยังสถานี ด้วยความเร็ว ความกดดัน จากสังคม จากธุรกิจทำให้ทุกคนต้องเร่งรีบ หากมีความผิดพลาดในการให้ข้อมูลในการเฟซบุ๊กไลฟ์ ยังมีวิธีการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น โดยในการรายงานข่าวครั้งต่อไปต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้รับชม หรือแก้ไขได้ทันทีหากทราบว่าได้ให้ข้อมูลผิด ณ ขณะนั้น สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของ สภาวิชาชีพข่าวและวิทยุโทรทัศน์ไทย (2553) ที่ระบุว่า หากการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเกิดความผิดพลาด จนก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลหรือองค์กรอื่น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต้องดำเนินการแก้ไขข้อความที่มีปัญหาโดยทันที พร้อมทั้งแสดงถ้อยคำขอโทษต่อบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับความเสียหาย ทั้งนี้ต้องให้ผู้ได้รับความเสียหายมีโอกาสชี้แจงข้อมูลข่าวสารในด้านของตนด้วย

ทีมข่าวสำหรับออกไปนำเสนอข่าว แต่ละสถานีจะมีประมาณ 4 คนต่อทีม ได้แก่ ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ ผู้ช่วยช่างภาพ และ เจ้าหน้าที่เฟซบุ๊กไลฟ์ทำให้ได้ข่าวที่รวดเร็ว ใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ แม้บางครั้งช่างภาพเก็บภาพอยู่ไม่สามารส่งเข้าสถานีได้ทันที ต้องพ่วงหรือไปเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ทำให้คนดูได้รับข่าวสารที่ช้า ผู้สื่อข่าวต้องใช้อีกช่องทางหนึ่งคือเฟซบุ๊กไลฟ์ คนดูจะเข้าถึงเหตุการณ์ได้รวดเร็ว แม้บางครั้งอาจมีอุปสรรคในเรื่องสัญญาณ มีเพียงทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสและสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวีที่มี Mobile Journalist ที่ทำหน้าที่ติดต่อ เขียนข่าว ด้วยตนเอง ทำให้เห็นว่าจำนวนบุคลากรในการออกไปทำข่าวนั้นน้อยลง เท่ากับประหยดงบประมาณสำหรับบุคลากรในองค์กร คือสามารถทำการรายงานข่าวได้เพียงคนเดียวซึ่งปกติทีมข่าวจะมีประมาณ 4 คน ส่วนสำนักข่าวไทย อสมท. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าหากเป็นการถ่ายทอดสดด้วยรถโอบี จะมีทีมข่าวประมาณ 7- 8 คนเพิ่มจากทีมข่าวที่ออกไปทำข่าวปกติ ซึ่งช่างภาพอาวุโส สำนักข่าวไทย ได้กล่าวไว้ว่าการทำข่าวโทรทัศน์ คือการทำงานเป็นทีม แม้ว่าในปัจจุบัน นักข่าวจะมีความสามารถในการใช้

โทรศัพท์มือถือบันทึกภาพวิดีโอ และนำเสนอข่าวสารได้ในเวลาเดียวกัน แต่ก็ควรมีผู้ทำหน้าที่คัดกรอง และตรวจสอบคุณภาพของการทำงาน

การเตรียมตัวก่อนออกไปทำข่าว มีการกำหนดประเด็นของข่าว เตรียมเนื้อหาของข่าว เบื้องต้น ศึกษาภูมิหลังของข่าว รายละเอียดของข่าว ความเป็นมา ความเป็นไปถึงแม้บางครั้งอาจจะได้เนื้อหาข่าวได้จากหน้างานก็ตาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้สื่อข่าวแต่ละคน ซึ่งสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน (Society of Professional Journalists) ในสหรัฐอเมริกา กำหนดความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวในเรื่องจรรยาบรรณไว้ คือ (พนม วรรณศิริ, 2544, น. 297-298) นักข่าวต้องนำความจริงมาให้ถูกต้อง บางครั้งต้องให้ภูมิหลังข่าว อธิบายข่าวเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจไม่ใช่หาข้อมูลมาอย่างเดียว

ระยะเวลาในการนำเสนอข่าวของแต่ละสถานีโทรทัศน์ไม่มีตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ซึ่งแต่ละสถานีโทรทัศน์มองว่าถ้าเฟซบุ๊กไลฟ์นานเกินไปจะทำให้ผู้รับชมไม่รับชมข่าวต่อ ขึ้นอยู่กับเนื้อหาข่าว ทางสำนักข่าวไทย อสมท. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เว้นแต่เป็นประเด็นข่าวที่มีความน่าสนใจ น่าตื่นเต้น หรือเหตุการณ์ฉุกเฉิน ไม่ได้เป็นเหตุการณ์ปกติที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ผู้รับชมจะต้องการรับชมตั้งแต่แรกจนจบ เช่น เหตุการณ์ไฟไหม้ อุทกภัย การทำแผน ประกอบการรับสารภาพ การฆ่าตัวตาย เป็นต้น ข่าวที่เป็นการทำแผนประกอบคำรับสารภาพจะเป็นข่าวที่ผู้รับชมต้องการรับชมตั้งแต่ต้นจนจบทำให้การนำเสนอข่าวนั้นยาวนาน แต่ด้วยความที่ยาวนาน หากผู้สื่อข่าวมีสติไม่มากพออาจทำให้เห็นภาพที่ไม่เหมาะสมได้ โดยจากการศึกษาพบว่ามีระยะเวลาที่เหมาะสม คือ 1-2 นาที แต่ไม่เกิน 15 นาที เป็นรายการที่มีเวลาในการถ่ายทอดสดน้อย ส่วนการนำเสนอข่าวที่ระยะเวลาไม่เกิน 10 นาที เพราะหากเกิน 10 นาทีจะไม่มีผู้รับชมข่าวต่อ และระยะเวลา 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง จะเป็นสถานการณ์ที่มีเหตุการณ์ยาว ผู้ต้องการรับชมตั้งแต่ต้นจนจบเหตุการณ์ ซึ่งแนวคิดการบริหารรายการด้านโทรทัศน์ที่สามารถดึงดูดผู้รับชม (ดวงกมล เยี่ยมญาติ, 2549, น. 24-28) กล่าวว่า ในการแพร่ภาพออกอากาศรายการต่างๆ เพื่อความเหมาะสมระหว่างรายการกับผู้ชมรายการ โดยพิจารณาจากผู้ชม เพราะรายการที่ออกอากาศจะเป็นที่นิยมหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่ารายการนั้นสามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการของผู้ชมขณะนั้นหรือไม่ ผู้บริหารสถานีต้องพิจารณาถึงส่วนแบ่งของผู้ชม ที่มีอยู่ในแต่ละสถานีในช่วงเวลาเดียวกัน เพราะแต่ละช่วงเวลาจะมีรายการที่ออกอากาศพร้อมกันหลายรายการ ผู้ชมจึงมีโอกาสเลือกชมรายการที่ตนเองชอบ

การประเมินผลหลังการนำเสนอข่าว โดยการไลฟ์เฟซบุ๊กไลฟ์มีการประเมินผลที่เหมือนกัน คือดูจากยอดไลค์ ยอดแชร์ การแสดงความคิดเห็นของคนดู ซึ่งการแสดงความคิดเห็นเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ช่วยให้เนื้อหาที่เรานำเสนอไปในทางที่ดีขึ้นหรือแย่ลง และจะส่งผลต่อการตัดสินใจว่าอนาคตควรจะถ่ายทอดสดเรื่องนี้หรือไม่ ทิศทางข่าวไหนคนชอบ การที่มีคนดูแสดงความคิดเห็นตำหนิ จะนำ

ผลตอบรับดังกล่าวมาปรับปรุงในการเฟซบุ๊กไลฟ์ครั้งต่อไป ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี กล่าวว่าถึงแม้คนดูชอบแนะนำให้สื่อนำเสนอเรื่องที่มีจรรยาบรรณ มีจริยธรรม แต่เวลานำเสนอกลับไม่ตอบรับส่วนใหญ่ ส่งเสริม ชื่นชม แคชัวร์ แต่เรื่องไม่ดี เรื่องต้องค้นหาสืบต่อ เรื่องอยากรู้อยากเห็นคนเข้ามาดูมาก จะเห็นว่าเรตติ้งข่าวที่ดีมักจะไม่ค่อยดี แต่เรตติ้งข่าวที่แย่ๆ ข่าวไม่ดี เรตติ้งจะดี มันเป็นตัวชี้วัดซึ่งส่งผลต่อองค์กร เพราะไม่มีโฆษณาเข้ามา ตรงกับปัญหาการรายงานข่าว ของนาฏยา ตานานนท์ (2546, น.51-61) กล่าวว่าปัญหาเรื่องการโฆษณา สื่อมวลชนได้รับการคาดหวังว่าจะทำเพื่อประโยชน์สาธารณะแต่ในขณะเดียวกันก็เป็นองค์กรธุรกิจที่แสวงหาผลกำไร จะมีฐานะมั่นคงอยู่ด้วยการจัดจำหน่ายและด้วยการขายเนื้อที่ให้แก่การประกาศโฆษณา ทำให้สื่อมวลชนในปัจจุบันนี้มีการนำเสนอข่าวที่แสวงหากำไร ถ้าหากว่าการนำเสนอข่าวแบบใดได้รับความนิยม ทางสื่อมวลชนจะนำเสนอข่าวนั้นบ่อยครั้งซึ่งอาจไม่ได้คำนึงถึงในเรื่องจริยธรรมมากเท่าที่ควร

อุปสรรคในการนำเสนอข่าว โดยการใช่เฟซบุ๊กไลฟ์ ส่วนใหญ่ปัญหาหลักคือในเรื่องของสัญญาณอินเทอร์เน็ต เพราะเป็นปัจจัยหลักในการนำเสนอข่าว โดยการใช่เฟซบุ๊กไลฟ์ รวมถึงการประสานงานกับแหล่งข่าว บางคนไม่ต้องการให้มีการบันทึกเสียงหรือถ่ายภาพ ต้องแก้ปัญหาโดยการจดบันทึกแทน เพราะ บางคนไม่ให้เปิดเผยชื่อ ส่วนใหญ่อะไรที่ส่งผลกระทบต่อผลเสียต่อผู้ให้ข้อมูล จะไม่อนุญาตให้สัมภาษณ์ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ (sonp.or.th, 15 กรกฎาคม 2560) กล่าวว่า ก่อนการรายงานสดควรตรวจสอบความเร็วของอินเทอร์เน็ตเพราะมีผลต่อการรายงานสดที่อาจมีสัญญาณที่ไม่ดี ทำให้ผู้รับชมไม่เข้าใจในสารที่ต้องการสื่อออกไป และตรงกับแนวคิดที่เกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว เรื่อง แหล่งข่าว ของ นาฏยา ตานานนท์ (2546, น. 45-49) กล่าวว่า แหล่งข่าวปิด คือการที่แหล่งข่าวขอร้องไม่ให้เปิดเผยชื่อ นามสกุล หรือข้อมูลที่จะทำให้ผู้อ่านทราบว่าใครเป็นคนให้ข่าว เพราะอาจเกิดความเสียหายต่อหน้าที่การงาน หรือความปลอดภัยของแหล่งข่าว

ข้อดีของการนำเสนอข่าวโดยการใช่เฟซบุ๊กไลฟ์ มองว่าเป็นการสื่อสารสองทาง รับข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็ว ให้ข้อมูลที่รอบด้านมากที่สุด คนดูได้แสดงความคิดเห็น ได้รับผลตอบกลับ และสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมคน ไซ้ในทางข่าว ไซ้ในการสื่อสาร ไซ้ในการนำเสนอ โดยไม่มีคำจำกัดความใดๆ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัญชลี เอกศาสตร์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การแสวงหาข่าวสารการเมืองผ่านเฟซบุ๊กและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า การเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านเฟซบุ๊กเพราะข้อมูลทันต่อสถานการณ์ ข้อมูลมีมุมมองที่หลากหลาย เข้าถึงสะดวกกว่าสื่ออื่นเนื่องจากไม่จำกัดสถานที่และเวลา มีความรวดเร็วในการปรับปรุงข้อมูลข่าวสาร และเฟซบุ๊กเป็นสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารรวดเร็ว สะดวก เข้าถึงง่าย สามารถเข้าถึงได้โดยผ่านทางคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

ในด้านข้อเสียของการนำเสนอข่าว โดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์ มีการให้ความคิดเห็นว่า เมื่อมีความรวดเร็วทำให้ขาดการกลั่นกรอง บางอย่างอาจจะละเมิดจริยธรรม บางอย่างที่มีมันเร็วไปก่อให้เกิดความผิดพลาดขึ้น สิ่งสำคัญที่ตอบโจทย์คนที่รับสารได้ ต้องมีจรรยาบรรณในการส่งสารไปด้วย สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ อัญชลี เอกศาสตร์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ การแสวงหาข่าวสารการเมืองผ่านเฟซบุ๊กและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ” พบว่าข่าวสารบนเฟซบุ๊กขาดความน่าเชื่อถือ เพราะผู้ใช้แต่ละคนสามารถเป็นผู้ส่งสารเองได้ ไม่มีกระบวนการกลั่นกรองข่าวสาร ต้องใช้วิจารณญาณแยกแยะข้อเท็จจริง และยังสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการถ่ายทอด ของสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ (2560: ออนไลน์) ระบุว่า การถ่ายทอดสดเหตุการณ์ข่าวทางเครือข่ายสังคมออนไลน์สมาชิกและผู้ประกอบวิชาชีพพึงหลีกเลี่ยงการถ่ายทอดสดการแสดงออกที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังยุยงให้ผู้อื่นเกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน ว่ากล่าวให้ร้ายผู้อื่นหรือคำพูดที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อศีลธรรมอันดีและสังคมอันไม่เข้าลักษณะเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือข้อความโดยสุจริตที่ประชาชนพึงกระทำ

แต่บางครั้งข้อดีข้อเสียอยู่ที่คนใช้ ถ้าคนใช้ไปในทางประโยชน์จะมีประโยชน์ แต่ถ้าคนใช้ในทางลบ จะนำไปสู่ข้อเสีย ข้อเสียจึงเป็นเรื่องสัญญาณ เสี่ยง อินเทอร์เน็ตของสถานีฯ มีจำกัด สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ของ สภาวิชาชีพข่าวและวิทยุโทรทัศน์ไทย (2553) ระบุว่า การใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ขององค์กรสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็น ถือยึดมั่นกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนของสภากาหนดหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และสภากาหนดวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยอย่างเคร่งครัด

5.2.3 ความคิดเห็นของของสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการนำเสนอข่าว โดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์

จากการศึกษาพบว่า สมาคมวิชาชีพฯ มองว่าเฟซบุ๊กไลฟ์สามารถเข้าถึงประชาชนได้ มีความรวดเร็ว สื่อสารได้ง่ายขึ้น การรับรู้ข่าวสารกว้างขวางมากขึ้น และมองว่าจริยธรรมสื่อมวลชนมีความสำคัญต่อการนำเสนอข่าว โดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์ ในการนำเสนอข่าวโดยการใส่เฟซบุ๊กไลฟ์เป็นการนำเสนอที่เป็นสถานภาพจะต้องมีจริยธรรมหรือข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกำกับ ซึ่งผู้สื่อข่าวหรือสำนักข่าวควรมีจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าว ข่าวที่นำเสนอต้องเป็นข้อเท็จจริง ไม่ใช่เสนอในสิ่งที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม หรือนำเสนอข้อมูลเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ก่อนการนำเสนอข่าวผู้สื่อข่าวจะต้องกลั่นกรองว่าสิ่งที่นำเสนอานั้นมีจรรยาบรรณสื่อมวลชนหรือไม่ ผู้สื่อข่าวที่ติดต่อยึดหลักจรรยาบรรณสื่อมวลชนในการทำหน้าที่นำเสนอข่าว แต่ที่พบเห็นในปัจจุบันจะเห็นว่ามิข่าวที่กระทบต่อสังคมถูกนำเสนอออกมาบ่อยครั้ง ซึ่งพบว่าเป็นข่าวในแง่ที่ไม่ดี จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประชาชนส่วนใหญ่ยังมองว่าผู้สื่อข่าวไม่มีจรรยาบรรณ แต่ความเป็นจริงแล้วยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อ

การนำเสนอข่าวนั้นๆ เช่น เรื่องจริยธรรมสื่อมวลชนต้องบอกกับเจ้าของสื่อ เพราะเจ้าของสื่อเป็นผู้ให้เงินเดือนผู้สื่อข่าว คนอื่นถึงมองว่าสื่อไม่มีความเป็นธรรม เจ้าของสื่อเป็นผู้ออกคำสั่งผู้สื่อข่าวได้ ผู้สื่อข่าวมีจรรยาบรรณทุกคน แต่ว่าเจ้าของสื่อไม่มีจรรยาบรรณ เจ้าของสื่อเป็นผู้ที่ทำให้ผู้สื่อข่าวมีจรรยาบรรณ มีอุดมการณ์ ส่วนสมาคมผู้สื่อข่าวและช่างภาพอาชญากรรมแห่งประเทศไทย กลับให้ความคิดเห็นถึงผู้สื่อข่าวว่า ผู้สื่อข่าวต้องมีจรรยาบรรณสื่อมวลชน เพราะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อการทำงานและหน้าที่ของตนเองด้วย กรณีถ้าผู้สื่อข่าวไม่มีจริยธรรมเกี่ยวกับการนำเสนอข่าว ทำให้ชีวิตของคนที่เป็นข่าวเปลี่ยนชีวิตไปได้ ในการนำเสนอข่าวสารต่างๆ ต้องมีจริยธรรมมีจิตสำนึกของตัวเองอยู่ในนั้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กวิตา พันธุ์อิม (2556) เรื่อง “การใช้สื่อสังคมของบรรณาธิการและผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส” พบว่า การนำสื่อสังคมมาใช้ในกระบวนการข่าวก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อการนำเสนอข่าวที่มีความครอบคลุม และสะดวกรวดเร็ว ส่งผลให้ผู้สื่อข่าวมีความรับผิดชอบต่อมากขึ้นในการกรองข้อมูลข่าวสารหรือการรายงานข่าวต่างๆ และเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากนโยบายองค์กร ที่เน้นย้ำเรื่องจริยธรรมสื่อมวลชน ในเรื่องการอ้างอิงถึงองค์กรสื่อมวลชน อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความ ภาพและข่าวสาร รวมถึงไม่แสดงความเห็นใดๆ ที่เป็นการชี้นำ ระมัดระวังเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เป็นต้น ทำให้เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้ผู้สื่อข่าวไม่มีจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวมีทั้งจากเจ้าของสื่อเอง หรือผลประโยชน์ทางธุรกิจที่มีผลต่อการนำเสนอข่าว รวมไปถึงปัจจัยทางการตลาดเพื่อความอยู่รอดขององค์กรสื่อ

ปัญหาที่มักพบบ่อยส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ในข้อปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้สำหรับให้สื่อมวลชนได้ปฏิบัติตาม ในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์จึงเป็นสิ่งที่ผู้สื่อข่าวควรระมัดระวังในการใช้ เนื่องจากจะมีผลกระทบกับผู้อื่น เมื่อเกิดปัญหาในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ในปัจจุบันทางสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมีคณะกรรมการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน หรือหากไม่มีผู้ใดร้องเรียน แต่เกิดเป็นข้อวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมมาก ทางคณะกรรมการจะมีการตรวจสอบด้วยเช่นกัน และให้ผู้ถูกร้องเรียนได้มีโอกาสชี้แจงข้อผิดพลาดนั้น ที่เห็นได้ชัดในปัจจุบันคือพลังของประชาชนสามารถกดดันการทำงานของสื่อได้ เช่น เมื่อสื่อมวลชนนำเสนอข่าวแต่ว่ามีเนื้อหาหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เหมาะสม จะเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ กล่าวว่าการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเกิดความผิดพลาด จนก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลหรือองค์กรอื่น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต้องดำเนินการแก้ไขข้อความที่มีปัญหาโดยทันที พร้อมทั้งแสดงถ้อยคำขอโทษต่อบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับความเสียหาย ทั้งนี้ต้องให้ผู้ได้รับความเสียหายมีโอกาสชี้แจงข้อมูลข่าวสารในด้านของตนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติของ

สื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ของสมาชิวิชาชีพข่าวและวิทยุโทรทัศน์ไทย (2553: ออนไลน์) กล่าวว่า หากการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเกิดความผิดพลาด จนก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลหรือองค์กรอื่น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต้องดำเนินการแก้ไขข้อความที่มีปัญหาโดยทันที พร้อมทั้งแสดงถ้อยคำขอโทษต่อบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับความเสียหาย ทั้งนี้ต้องให้ผู้ได้รับความเสียหายมีโอกาสชี้แจงข้อมูลข่าวสารในด้านของตนด้วย

บุคลากรที่เหมาะสมสำหรับการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ นั้น มีความคิดเห็นว่าเป็นต้องมีอุดมการณ์ในการเป็นผู้สื่อข่าวที่ดี จิตใจมั่นคงในคุณธรรม ไม่โอนอ่อนตามสิ่งชั่วร้ายได้ง่าย ยึดหลักจรรยาบรรณสื่อมวลชน มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมเป็นหลัก ในประเด็นการนำเสนอภาพข่าวสำหรับสื่อใหม่ สำนักข่าวหรือผู้สื่อข่าวที่ดีต้องตระหนักถึงจริยธรรมสื่อ ตัวสื่อต้องทำหน้าที่ไตร่ตรองกลั่นกรองก่อนนำเสนอภาพข่าว ไม่ใช่ให้ผู้รับชมเป็นผู้ใช้วิจารณญาณในการรับชมสื่อเอง สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรมสื่อมวลชน เรื่อง หลักจริยธรรมสำหรับผู้สื่อข่าว ของ พิเศษฐ์ ขวาลาวัช (อ้างถึงใน การรายข่าวชั้นสูง , น. 241-244) กล่าวว่าไว้ว่า จริยธรรมของผู้สื่อข่าวเป็นสิ่งสูงส่งมีคุณค่า แม้จะมองด้วยตาเปล่าไม่เห็นแต่จะรู้เห็นได้โดยผลของการกระทำ การปฏิบัติภาระหน้าที่ของผู้สื่อข่าวต้องพิจารณาเรื่องราวโดยรอบคอบ ไม่ลำเอียง เอาจริงเอาจัง และมีศีลธรรมในการนำเสนอข่าว ให้มองปัญหาและแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนรอบด้าน

ข้อเสนอแนะของการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ทางสมาคมผู้สื่อข่าวและสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย ต้องการให้เพิ่มข่าวการศึกษา ข่าวที่มีผลกระทบต่อสังคม ปัจจุบันข่าวการศึกษามีน้อย มักมีแต่ข่าวอาชญากรรม ข่าวการเมือง ข่าวข่มขืน ข่าวฆ่าหั่นศพทำให้เกิดการเลียนแบบมากขึ้น และข่าวที่ไม่ต้องการให้นำเสนอคือข่าวที่เกี่ยวกับศาสนา สอดคล้องกับ แนวคิดเกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว ของ นรินทร์ นำเจริญ (2549, น .31-39) กล่าวว่า ภาวะการแข่งขันของสื่อมวลชนในปัจจุบันเป็นการแข่งขันที่เข้มข้นและสื่อพยายามเล่นกับสีสันและรายละเอียดบางอย่างของข่าวให้มีความแตกต่างกันออกไป เพื่อดึงดูดผู้บริโภคให้สนใจข่าวที่ถูกนำเสนอในสื่อของตนมากที่สุด เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ศรีลักษณ์ ศิลปี (2539) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาทางด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวอาชญากรรม” พบว่า นักหนังสือพิมพ์เห็นวามมาตรฐานทางวิชาชีพเป็นเกณฑ์สำคัญที่สุดที่เขายึดถือ แต่ในแง่การปฏิบัติจริงนั้นไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ได้ ทั้งนี้เพราะปัจจัยในเรื่องของการแข่งขันกับสื่ออื่น และการที่ผู้อ่านให้การยอมรับการนำเสนอข่าวในลักษณะเดิมเป็นอย่างดี จึงทำให้ไม่ได้ตระหนักในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตก

เป็นข่าว หรืออันตรายที่พวกเขาอาจได้รับมากเท่าใดนัก ในประเด็นนี้ทำให้เห็นว่าการแข่งขันธุรกิจ สื่อมวลชนมีมากขึ้น และผู้รับสารยังให้การยอมรับการนำเสนอข่าวเช่นนี้ จึงทำให้สื่อมวลชนต่างๆ ยังคงนำเสนอข่าวลักษณะนี้ต่อไป

สิ่งที่สำคัญในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์คือความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารที่ได้นำเสนอไปสู่ประชาชน ต้องมีแหล่งข่าวที่ชัดเจน เชื่อถือได้ มีทีมงานในการตรวจสอบกลั่นกรอง ข้อมูลก่อนการนำเสนอข่าว ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติของข่าวที่ดี (พนม วรรณศิริ, 2544, น. 23-27) ต้องยึดหลักความถูกต้อง เป็นข้อเท็จจริง ถูกต้อง ครบถ้วน ตรวจสอบแล้วก่อนการนำเสนอข่าว และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัญชลี เอกศาสตร์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การแสวงหาข่าวสาร การเมืองผ่านเฟซบุ๊กและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านเฟซบุ๊กเพราะข้อมูลทันต่อสถานการณ์ ข้อมูลมีมุมมองที่หลากหลาย เข้าถึงสะดวกกว่าสื่ออื่นเนื่องจากไม่จำกัดสถานที่และเวลา มีความรวดเร็วในการปรับปรุง ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว เรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้สื่อข่าว (พิศิษฐ์ ชวลาธวัช, 2549, น.41-44) กล่าวไว้ว่าสิ่งที่ควรคำนึง บางครั้งการแข่งขันกันในการหาข่าวด้วยความเร่งด่วนอาจเกิดข้อผิดพลาด แม้ความรวดเร็วมีความสำคัญเพียงใด เรายังจำเป็นที่จะต้องใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบเพียงนั้น

แต่ทางสมาคมผู้สื่อข่าวและช่างภาพอาชญากรรมแห่งประเทศไทยกลับไม่ได้ให้คำแนะนำ เพราะมองว่าไม่สามารถแนะนำอะไรได้ ต่างคนต่างทำธุรกิจ แนะนำแล้วไม่มีใครเชื่อฟัง ตรงกับแนวคิดที่เกี่ยวกับข่าวและการรายงานข่าว ส่วนปัจจัยในการคัดเลือกข่าวของ นรินทร์ นำเจริญ (2549, น. 31-39) ระบุว่า ทศนคติของเจ้าของหรือกองบรรณาธิการ ในอดีตมีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวมาก แต่ในปัจจุบันลดน้อยลงไป เนื่องจากถูกเรียกร้องมาตรฐานทางวิชาชีพมากขึ้นโดยผู้บริโภค และถูกตรวจสอบจากองค์กรต่างๆมากขึ้น เมื่อทศนคติของเจ้าของหรือกองบรรณาธิการมีผลต่อการนำเสนอข่าว จึงทำให้สื่อซึ่งมีเจ้าของหรือกองบรรณาธิการที่แตกต่างกัน ย่อมนำเสนอเนื้อหาในมุมมองที่แตกต่างกันไปด้วย ในประเด็นนี้ทำให้เห็นว่าผู้รับชมสามารถช่วยตรวจสอบสื่อมวลชนได้ หากพบว่าสื่อมวลชนทำงานได้อย่างไม่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรหรือสื่อมวลชนเองปรับเปลี่ยนนโยบายหรือการนำเสนอข่าวที่เหมาะสมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของสำนักข่าว” ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า การนำเสนอข่าว ในปัจจุบันมีการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์อย่างแพร่หลายเกือบทุกๆ สำนักข่าว เนื่องจากการปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีที่ทันสมัย และเพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายของการนำเสนอข่าว หากสำนักข่าวไม่มีการปรับตัวการสื่อสารอาจจะไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ ด้วยการแข่งขันธุรกิจสื่อมีมากขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นเช่นกัน

ด้านเจ้าของสื่อมวลชน

1. ผู้ประกอบการสื่อสารมวลชนควรมีการกำหนดนโยบายในการนำเสนอข่าวของสำนักข่าวในเรื่องจริยธรรมสื่อมวลชนให้มีความชัดเจนหรือเฉพาะเจาะจงเนื่องจากการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ครอบคลุมในทุกแขนงข่าว เพราะในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่สำนักข่าวยังใช้นโยบายเดิมของการนำเสนอข่าวที่อาจจะเป็นการนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่นๆ ที่เป็นสื่อดั้งเดิม

2. ผู้ประกอบการสื่อสารมวลชนควรมีการกลั่นกรองข่าวก่อนทุกครั้ง เพราะการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ แต่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลา และต้องแข่งขันกับสื่อด้วยตัวเอง ทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอข่าว เนื้อหา ภาพข่าว แหล่งข่าว แหล่งอ้างอิง เป็นต้น

3. ผู้ประกอบการสื่อสารมวลชนควรมีการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ปฏิบัติงานผิดพลาดจากการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ที่ผิดจรรยาบรรณ เพื่อเป็นสิ่งให้ผู้สื่อข่าวควรยึดถือและปฏิบัติตาม และเพื่อการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

4. ผู้ประกอบการสื่อสารมวลชนควรกำหนดแนวนโยบายที่ไม่ควรทำข่าวที่มีผลกระทบในแง่ลบต่อสังคมอย่างมาก เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวศาสนา หรือข่าวเด็กเยาวชน อันหมายถึงข่าวที่ก่อให้เกิดการเลียนแบบ ซึ่งในปัจจุบันนี้มีข่าวประเภทนี้นำเสนออยู่บ่อยครั้ง อันส่งผลกระทบต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย

ด้านผู้สื่อข่าว

1. ผู้สื่อข่าวควรยึดถือหลักของจรรยาบรรณสื่อมวลชนไว้เสมอ และปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติของสื่อมวลชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ควบคู่ไปด้วย

2. ผู้สื่อข่าวควรระมัดระวังในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ กรณีข่าวที่เกี่ยวกับอาชญากรรม ต้องคำนึงถึงสิทธิ์ของผู้ต้องสงสัยโดยไม่นำเสนอภาพและไม่ใช้ภาษาที่มีลักษณะเป็นการ

ตัดสินผู้ต้องสงสัยหรือถูกกล่าวหาที่ยังไม่ผ่านการพิจารณาตัดสินของศาล และหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพผู้ต้องหา พร้อมของกลางหรือภาพการทำแผนประกอบการรับสารภาพของผู้ต้องหา เพราะในปัจจุบันเนื่องจากการเฟซบุ๊กไลฟ์สถานการณ์ตรงหน้าเป็นสถานการณ์สด แล้วเฟซบุ๊กไลฟ์ไม่สามารถเซ็นเซอร์ได้ทันที จึงเสี่ยงต่อการนำเสนอข่าวที่ไม่เหมาะสม

3. ผู้สื่อข่าวควรปรับปรุงและนำความคิดเห็นของผู้รับชมไปพัฒนาศักยภาพในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ของตนเองให้ดีขึ้น

ด้านสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

1. สมาคมวิชาชีพควรให้ความสำคัญเป็นธรรมหรือให้ความช่วยเหลือกับองค์กรหรือผู้สื่อข่าวที่โดนผลกระทบจากการนำเสนอข่าวที่มาจากอำนาจทางการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน

2. สมาคมวิชาชีพควรให้คำชี้แนะหากผู้สื่อข่าวกระทำการที่ผิดต่อจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

3. สมาคมวิชาชีพควรมีบทลงโทษกับผู้สื่อข่าวที่ปฏิบัติหน้าที่โดยผิดหลักจรรยาบรรณของสื่อมวลชน

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะสำนักข่าวที่มียอดแฟนเพจสูงสุด 3 ใน 5 อันดับของประเทศไทยเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาสำนักข่าวใดสำนักข่าวหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด โดยศึกษาว่ามีนโยบาย วิธีการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์อย่างไรบ้าง

2. ควรศึกษาผู้รับสารหรือผู้รับชม ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของสำนักข่าวด้วยว่ามีความคิดเห็นต่อการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์อย่างไร

3. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการนำเสนอข่าว โดยการใช้ เฟซบุ๊กไลฟ์ ศึกษาในเชิงลึกเพราะมีความน่าสนใจ และยังมีประโยชน์ต่อสื่อมวลชนในอนาคต ในการนำผลวิจัยที่ได้ไปปรับใช้กับองค์กรเพื่อก่อให้เกิดสังคมที่ดีในอนาคต

4. ควรทำการศึกษาการนำเสนอข่าว สื่อออนไลน์ด้านอื่น เช่น Twitter, Facebook, Line หรือสื่อสังคมออนไลน์อื่น เนื่องจากปัจจุบันมีการนำเสนอข่าวผ่านสื่อสังคมออนไลน์หลายสื่อ เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายการนำเสนอข่าวในอนาคตต่อไป

5. จากการศึกษาจะพบว่าบางสำนักข่าวในการนำเสนอข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ให้ความสำคัญในเรื่องของเรตติ้ง ซึ่งมีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของจำนวนผู้รับชม การแสดงความคิดเห็น ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเพิ่มช่องทางในการนำเสนอข่าว ซึ่งในอนาคตอาจมีการศึกษาในประเด็นนี้ในเชิงลึกมากขึ้น

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). *สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). *สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2547). *สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: แบรินด์เอจ.
- ฉอาน วุฒิกรมรรักษ์. (2536). *หลักการรายงานข่าว*. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร. (2547). *สื่อสาธารณะ: แนวคิด ประสบการณ์ และความเป็นไปได้ในประเทศไทย (รายงานการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรินทร์ นำเจริญ. (2549). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการรายงานข่าว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาฎยา ตานานนท์. (2546). *การรายงานข่าว*. กรุงเทพฯ: Nut Republic.
- ประมะ สตะเวทิน. (2526). *หลักนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- ประชัน วลลโก. (2538). *ข่าว*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปัทมน สีนานุเคราะห์. (2537). *คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของนักข่าวเศรษฐกิจในทัศนะของนักข่าวเองและบรรณาธิการข่าว*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนม วรรณศิริ. (2544). *การสื่อข่าวและการเขียนข่าว*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช และคณะ. (2549). *การรายงานข่าวชั้นสูง*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช. (2539). *การรายงานข่าวชั้นสูง*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

มาลี บุญศิริพันธ์. (2550). *วารสารศาสตร์เบื้องต้น : ปรัชญาและแนวคิด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วัฒน์ ภูวทิศ. (2551). *การสื่อข่าวและการเขียนข่าว*. ปทุมธานี: [สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ](#).

ศิริทิพย์ ชันสุวรรณ. (2539). *งานหนังสือพิมพ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประกายพริก.

สมควร กวียะ. (2547). *การสื่อสารมวลชน : บทบาทหน้าที่ สิทธิ เสรีภาพ ความรับผิดชอบ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โกสินทร์.

สาโรช บัวศรี. (2523). *จริยธรรมไทยในสังคมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การsonoศาสนา.

สุภา ศิริमानนท์ อ่างถึงใน พิเศษฐ์ ขวาลาวัช. (2543). *การรายงานข่าวชั้นสูง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดับเบิลนายน์.

บทความวารสาร

เทียนทิพย์ เดียวก็ อ่างถึงใน ขวรงค์ ลิ้มปัทมปาณี, อ่างใน ดรุณี หิรัญรักษ์ และคณะ. (2559, พฤษภาคม - สิงหาคม). *จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อในการนำเสนอข่าวยุคดิจิทัล*. *วารสารการสื่อสารและการจัดการ* 2(2), หน้า 134 - 135

วิทยานิพนธ์

กวิตา พันธุ์อิม. (2556). *การใช้สื่อสังคมของบรรณาธิการและผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส*, (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

จุฑาภรณ์ กนกกั้งสตาล. (2555). *กลยุทธ์การบริหารเฟซบุ๊กของสถานีโทรทัศน์พีบีเอสในวิกฤตการณ์อุทกภัย*, (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

ชลธิชา เจริญกิจ. (2544). *เปรียบเทียบการบริหารงานข่าวของช่องยูทูปี่ 7 และช่องเนชั่น แชนแนล*, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

- ดวงกมล เยี่ยมญาติ. (2549). การบริหารและการจัดการโครงการไทย ทีวี โกลบอล เน็ตเวิร์คของ
 สถาบันวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5, (รายงานโครงการเฉพาะบุคคลปริญญาโทมหาบัณฑิต).
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.
- ปริญญา เห็นสุข. (2549). การสื่อสารและการขัดเกลาทางสังคมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิต
 นักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.
- นรินทร์ นำเจริญ อ่างถึงใน รวมพร ศรีสุมานนท์. (2541). การวิเคราะห์การเล่าเรื่องทางโทรทัศน์ใน
 รายการสัมภาษณ์, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศ
 ศาสตร์.
- รัฐติพงษ์ ชูนาค. (2545). พัฒนาการของการจัดผังรายการของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.,
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.
- ศรีลักษณ์ ศิลปี. (2539). ปัญหาทางด้านจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าว
 อาชญากรรม, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศ
 ศาสตร์.
- สุพัต ทีปะลา. (2558). อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการเสนอข่าว, (วิทยานิพนธ์ปริญญา
 โทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.
- อัญชลี เอกศาสตร์. (2555). การแสวงหาข่าวสารการเมืองผ่านเฟซบุ๊กและการมีส่วนร่วมทางการเมือง
 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.
- อิศรา อมันตกุล อ่างถึงใน ปัทมน สีนานูเคราะห์. (2537). คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่
 คาดหวังของนักข่าวเศรษฐกิจในทัศนะของนักข่าวเอง และบก.ข่าวเศรษฐกิจ, (วิทยานิพนธ์
 บัณฑิตวิทยาลัย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.

สัมภาษณ์

- โกวิทย์ บุญธรรม. ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส. สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560.
- ศทาภณ สนธิจิตร. นายกสมาคมผู้สื่อข่าวและสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม
 2560.

- ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี. ที่ปรึกษาสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์. สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2561.
- ชาย ปละคามินทร์. เลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2561.
- เชิดชาย มากบำรุง. ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักข่าว (ด้านการผลิต) สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส. สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560.
- ปรียาพร ทรัพย์แสนยากร. ผู้สื่อข่าว สำนักข่าวไทย อสมท. สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2560.
- ไพโรจน์ เทศนิยม. นายกสมาคมผู้สื่อข่าวและช่างภาพอาชญากรรมแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2560.
- เยาวลักษณ์ โบราณมูล. ผู้สื่อข่าวอาวุโส ศูนย์ข่าวภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงใต้ สำนักข่าวไทย อสมท. สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2560.
- วารุณี ธราดล. บรรณาธิการ Social Media สำนักข่าวไทย อสมท. สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม และ 29 ตุลาคม 2560.
- วุฒินันท์ นาฮิม. ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี. สัมภาษณ์, 17 สิงหาคม 2560.
- สรารัตน์ รัตนสุวรรณ. ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวี. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2560.
- อินทัช เพชรประสมกุล. ผู้สื่อข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส. สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- Oongkhing. Thoth Zocial เผยสถิติวัยรุ่นไทยใช้ Twitter เพิ่มสูง ย้ำแบรนด์เตรียมใช้ “Chatbot”. สืบค้นจาก <http://thumbsup.in.th/2017/05/thoth-zocial-statistic-social-media-thai>
- เทพชัย หย่อง. เนชั่นจัดทัพใหม่รุกทุกแพลตฟอร์ม. สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/742459>
- เทพชัย หย่อง. เนชั่นรุกช่องทางสื่อใหม่. สืบค้นจาก <http://www.nationtv.tv/main/content/378545125>
- จิตติมา ทองทับ. (2551). Social Networking กระแสใหม่กับความเป็นไปในสังคมออนไลน์. สืบค้นจาก <http://www.dplusmag.com/insight-digital-technology-tech-trend/social-networking.html>

- ประชาไท. ราชกิจจานุเบกษา ประกาศ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ 2560 แล้ว เริ่มใช้ พ.ค.นี้. สืบค้นจาก
<https://prachatai.com/journal/2017/01/69776>
- โพสต์ทูเดย์. "ไลฟ์สดฆ่าตัวตาย"เมื่อความสับสนของความเสื่อมของสื่อไทย. สืบค้นจาก
<https://www.posttoday.com/politic/report/483452>
- มติชนสุดสัปดาห์: คอลัมน์เปลี่ยนผ่าน. FACEBOOK LIVE กับการทำงานของสื่อมวลชน. สืบค้นจาก
<https://www.matichon.co.th/news/167296>
- เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ. เครือข่ายสังคม (Social Networking). สืบค้นจาก
<http://www.vcharkarn.com/varticle/40698>
- สภาวิชาชีพข่าวและวิทยุโทรทัศน์ไทย. แนวปฏิบัติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้ประกอบวิชาชีพ
 สื่อมวลชน. สืบค้นจาก http://www.newsbroadcastingcouncil.or.th/?page_id=292.
- สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์. แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการถ่ายทอดสด. สืบค้นจาก
<http://www.sonp.or.th/ข่าวสาร/sonp-ออกแนวปฏิบัติการถ่ายทอด>
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.). ETDA เผยพฤติกรรมผู้ใช้เน็ต
 ปี 59 ชี้เทรนด์ใหม่มาแรง ชงรัฐ-เอกชน จับตา 3G/4G ยังต้องปรับปรุง. สืบค้นจาก
<https://www.etda.or.th/content/thailand-internet-user-profile-2016conference.html>
- อรรถณัฐ วรรณนะสมบัติ. (2558). Re-defining Thailand's New Media : Challenges in the
 Changing Political Regime. สืบค้นจาก
<http://www.tcijthai.com/news/2015/03/watch/5421>

Books and Book Articles

- Belsey, A., & Chadwick, R. (1992). *Ethical issues in journalism and the media*. London: Routledge.
- Kohlberg, T. (1980). *Moral Education*. London: Routledge.

Articles

- Boyd, D., & Ellison, N. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13, 210-230.
- Haythornthwaite, C. (2005). Social Networks and Internet Connectivity Effects. *Information, Communication & Society*, 8(2), 125-179.

Electronic Media

- Jonathan Savage. (2016, April 10). Top 5 Facebook Video Statistics for 2016 [Infographic]. Retrieved from <http://www.socialmediatoday.com/marketing/top-5-facebook-video-statistics-2016-infographic>.
- Kendall Walters. Facebook Live Video : The Complete Guide to Live-Streaming for business. Retrieved from <https://blog.hootsuite.com/facebook-live-video>.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

สำหรับผู้บริหารของสำนักข่าว

1. นโยบายในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ เป็นอย่างไร
2. เหตุผลในการเลือกใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ในการนำเสนอข่าว
3. มีการคัดเลือกบุคลากรในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ อย่างไร
4. การนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีหลักการนำเสนออย่างไร
5. วัตถุประสงค์ในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ คืออะไร
6. หลังการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ผลตอบรับเป็นอย่างไร
7. รูปแบบการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ควรเป็นอย่างไร
8. ในอนาคตกับการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ นั้น มีหลักการนำเสนออย่างไร
9. ข้อดี ข้อเสียของการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

สำหรับผู้สื่อข่าว

1. รูปแบบการนำเสนอข่าวบนแฟนเพจ ที่ผ่านมาเป็นอย่างไร
2. การนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีหลักการนำเสนออย่างไร
3. มีการคัดเลือกข่าวที่ควรนำเสนอ โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ อย่างไร
4. มีการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข่าวอย่างไร
5. ทีมข่าวที่ออกไปทำข่าวมีใครบ้าง และมีหน้าที่อะไรบ้าง
6. สิ่งที่ต้องเตรียมตัวก่อนออกไปนำเสนอข่าว และลักษณะการรายงานข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีอะไรบ้าง
7. ระยะเวลาในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ ควรใช้เวลาเท่าไร
8. มีการประเมินผลหลังจากการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ หรือไม่ อย่างไร
9. อุปสรรคในการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีอะไรบ้าง
10. ข้อดี ข้อเสียของการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ มีอะไรบ้าง

สำหรับสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์
2. ท่านคิดว่าจริยธรรมสื่อมวลชนมีความสำคัญต่อการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์ หรือไม่ อย่างไร
3. ข้อดี ข้อเสียของการนำเสนอข่าว โดยการใช้เฟซบุ๊กไลฟ์

4. ท่านคิดว่าความเหมาะสมของการนำเสนอข่าวทางเฟซบุ๊กไลฟ์ มีอะไรที่ควรปรับปรุง
หรือมีข้อเสนอแนะอย่างไร

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวพรนรี สายโสภาศ
วันเดือนปีเกิด	28 พฤษภาคม 2535
ตำแหน่ง	Project Manager บริษัท เดอะไฟล์ท์ 19 จำกัด
ประสบการณ์ทำงาน	2561 - ปัจจุบัน Project Manager บริษัท เดอะไฟล์ท์ 19 จำกัด 2560 - 2561 Community Executive บริษัท ที บี ดีดับบลิว เอ (ประเทศไทย) จำกัด 2557 - 2560 Project Coordinator บริษัท เดอะเว็บไฟล์ท์ จำกัด 2556 Project Coordinator บริษัท เจ เอส แอล โกลบอล มีเดีย จำกัด